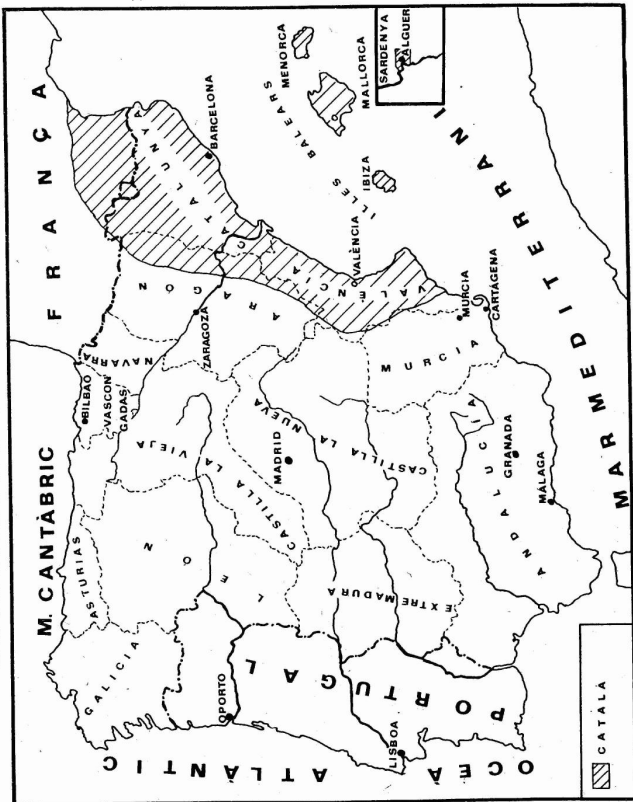

KATALÁNSKÉ JAZYKOVÉ ÚZEMÍ

[a]	střední	[a̟]	palatální	[a̠]	zadní
[ə]	neutrální a nebo e				
[e]	zavřené	[e _L]	otevřené		
[i]	přední	[i _h]	polosamohláskové		
[o]	zavřené	[o _L]	otevřené		
[u]	zadní	[u _h]	polosamohláskové	[w]	polosouhláskové
[b]	okluzivní	[b̥]	frikativní		
[m]	retozubní				
[f]	afrikáta				
[d]	okluzivní	[d̥]	frikativní		
[s]	afrikáta				
[z]	afrikáta				
[n ₄]	dentální	[ɲ]	palatální	[ŋ]	velární
[l ₄]	dentální	[l̟]	palatální	[ɭ]	velární
[r]	vicekmitová vibranta				
[ʒ]	afrikáta				
[j]	palatální frikatíva				
[g]	okluzivní	[g̥]	frikativní		

Fonetická charakteristika katalánského hláskového systému

Vokální systém

Ve srovnání se španělštinou, v níž otevřený a zavřený timbre samohlásek e a o nemá fonologickou platnost, katalánština má o dva samohláskové fonémy více:

i e e₂ a o₂ o u

Realizace jednotlivých samohlásek:

- [i] - přední: pic [píe] /bod/ vi [vi] /vino/
 - povolené - v nepřízvučné poloze, zvláště v rychlé mluvě:
 caminar [kamína] /chodit/
 - polosamohláskové - vyskytuje se v klesavých diftonzích:
 aire [áire] /vzduch/ boina [boína] /radiovka/

Grafické označení: i, í, ĩ

- [e] - zavřené - je zavřenější než kastilské, bližší francouzskému zavřenému. Bývá v přízvučné slabice, jinak se většinou realizuje jako neutrální. V hiátu se samohláskou a vyslovuje se zavřené, i když je nepřízvučné:

aniré [miré] /půjdu/ porter [porté] /vrátný/
 teatre [teátre] /divadlo/

Grafické označení: e, é

- otevřené - je otevřenější než kastilské, méně otevřené než francouzské e otevřené. Bývá v přízvučné poloze:

café [kafé] /káva/ verd [vért] /zelený/

Grafické označení: e, è

- neutrální - v nepřízvučné slabice:

pare [para] /otec/ llibre [l'libre] /kniha/

Grafické označení: e

- [a] - střední - je to nejotevřenější katalánská samohláska:
 casa [kázo] /dům/ gramàtica [gramàtica] /mluvnice/

palatální - následuje-li palatála a v diftongu ai:

ball [bal'] /tanec/ aire [aíra] /vzduch/

- zadní - následuje-li o nebo l a v diftongu au:

aorta [aorta] /aorta/ alt [alt] /vysoký/
 teula [taula] /stůl/

- neutrální - v nepřízvučné poloze:

casa [kasa] /dům/ porta [porta] /dveře/

Grafické označení: a, à

o - zavřené - je zavřenější než kastilské. Bývá v přízvučné slabice:

cordó [kurto'] /šňůra/ traductor [tradukto'] /překladatel/

Grafické označení: o, ó

- otevřené - vyskytuje se v přízvučné poloze:

sixò [so'e] /to/ mort [mòrt] /smrt/

Grafické označení: o, ò

u - zadní: full [ful'] /list/ bufar [bufa'] /foukat/

- povolené - v nepřízvučné poloze v rychlém hovoru:

abundant [abundán] /hojný/

- polosamohláskové - v klesavých diftonzích:

moure [móura] /nýbat/ caure [káura] /padat/

- polosouhláskové - ve stoupavých diftonzích, předchází-li g nebo q:

quan [kvan] /kdy/ quatre [kvátro] /čtyři/

Grafické označení: u

U samohláskových fonémů středových, rozdíly v timbru jsou fonologicky relevantní:

bé [be']	/dobře/	be [be']	/jehně/
déu [deu]	/bůh/	deu [deu]	/deset/
nét [net]	/vnuk/	net [net]	/čistý/
sec [sek]	/přehyb/	sec [sek]	/suchý/
ós [os]	/medvěd/	os [os]	/kost/
sóc [soč]	/jsem/	soc [soč]	/dřevák/
són [son]	/jsou/	son [son]	/ospalost/
bóta [bota]	/sud/	bota [bota]	/holina/
móra [móra]	/moruše/	mora [móra]	/maurská/

Pro barcelonský dialekt /i pro ostatní východní dialekty/ je velmi charakteristická neutralizace e, e, a v nepřízvučném postavení - vý-

sledkem je redukováno, neutrální [ɔ]. Ve stejném postavení se opozice ɔ, o redukuje s výsledkem [u]:

casa	[kása]	/dům/	cara	[káro]	/obličej/
matalàs	[matelàs]	/matrace/	carbó	[karto]	/uhlí/
ebenista	[stenista]	/truhlář/			
meravella	[meroteja]	/kouzlo/			
necessari	[nəsgsəri]	/potřebný/			
rave	[ráto]	/ředkvička/			
botó	[butó]	/knoflík/			
color	[kuto]	/barva/			
recordar	[rekurta]	/vzpomínat/			
rondalla	[runɔla]	/pohádka/			
rodó	[ruto]	/kulatý/			
soroll	[suró]	/hluk/			

Vedle artikulace pevné mohou mít i artikulaci povolenou jen vokály i, u ve slabikách nepřízvučných a v rychlé mluvě /na rozdíl od španělštiny, kde všechny samohlásky mohou mít artikulaci povolenou/.

Délka samohlásek nemá fonologickou platnost /stejně jako ve španělštině/.

Diftongy. - Základem diftongů jsou samohlásky i a u ať spojené vzájemně nebo s jinou samohláskou. Obě se v diftonzích realizují jako polosamohlásky; vokál u se realizuje jako polosouhláska v diftonzích stoupavých ua, ue, ui, uo pokud následují po souhláskách g nebo q.

Přehled diftongů:

ai, ei, oi, ui /např.: espai, feina, cofoi, cuina/
 au, eu, iu, ou, uu /např.: palau, pau, viure, pous, duua/
 ua, ue, uo /např.: guanter, questió, quota/

V katalánštině je jediná trojhlasika: uai /např.: guaitar/

Konsonantický systém

Konsonanty bilabiální

Jako španělština, katalánština má tři bilabiální fonémy: [p] [b] [m]. Bilabiální okluziva neznělá [p] se na rozdíl od španělštiny může vyskytnout i v koncovém postavení:

cap [káp] /hlava/ llop [l'óp] /vlk/

Jako [p] se realizuje i p na konci slova nebo na konci slabiky před neznělou souhláskou:

destró p [destróp] /překážka/ absència [apséncia] /nepřítomnost/

Před znělou souhláskou se asimiluje
cap botella [káp.butél'la]

/žádná láhev/

Grafické označení: p /b/

Jako ve španělštině, bilabiální znělá souhláska **b** má dvě varianty:
[b] okluzivní a [β] frikativní. [b] okluzivní se realizuje za stejných
podmínek jako ve španělštině, tj. na počátku taktu /po pauze/ a uvnitř tak-
tu po nasále /m, n/:

també [támbe'] /také/ braç [brás] /paže/

[b] frikativní se realizuje v ostatních případech:
primavera [p'rimat'βa]jaro/ viva [b'iva] /živá/

Grafické označení: b, v

[m] bilabiální nasála znělá se realizuje jako ve španělštině. Jako [m]
se realizuje i **n** před bilabiální souhláskou:

tan bo [támbo'] /tak dobrý/

Grafické označení: m /n/

Konsonanty labiodentální

Labiodentální frikativa neznělá [f] může v katalánštině být na počát-
ku, uvnitř i na konci slova:

fem [fám] /hlad/ afirmar [afirmá] /tvrdit/
baf [báf] /pach/

Grafické označení: f

Labiodentální frikativa znělá [v] se realizuje při asimilaci [f]
před znělou souhláskou nebo vokálem:

baf desagradable [báv.dzagrada'ble] /nepříjemný pach/

Grafické označení: f

Asimilací neznělých okluziv **p, t** před **f** vzniká labiodentální afrikáta
neznělá [f̞] :

capficarse [káfikárse] /být zarmoucen/

Nasála před následujícím **f** se realizuje jako labiodentální nosová
exploziva [m̠] :

tan fosc [támfo'sk] /tak tmavý/

Ve španělštině se nevyskytují varianty [v] a [f̞].

Konsonanty dentální

Jsou stejné jako ve španělštině. Katalánská dentální okluziva neznělá [t] se běžně vyskytuje i v koncovém postavení:

gat [gát] /kocour/ nét [nét] /vnuk/

Realizuje se tak i každé d v koncovém postavení nebo na konci slabiky před neznělou souhláskou

quietud [kíotút] /klid/

Před znělou souhláskou se mění v [d] :

aritmética [ridméticos] /aritmetika/

Grafické označení: t /d/

Jako ve španělštině, párový znělý foném [d] má dvě varianty. Okluzivní [d] se vyslovuje na počátku taktu nebo uvnitř taktu předchází-li před ním l, m, n:

doldre [dólðre] /bolet/ dit [dit] /prst/

Frikativní [d] se realizuje v ostatních případech:

poder [puðe] /moci/ jardí [žrdí] /zahrada/

Grafické označení: d

Stejně jako ve španělštině se mohou realizovat jako dentální i hlásky n, l, ɲ [n, l, ɲ] před t, d, které se asimilují artikulačním místem. ɲ se udržuje jako neznělé před t, ale stává se znělým [z] před d:

antany [mɲáɲ] /loni/

altar [ɲtá] /oltář/

astut [ɲstút] /lstitv/

desdeny [ðoztén] /opovrzení/

Konsonanty alveolární

[s] - tato alveolární frikativa neznělá má jako ve španělštině výslovnost apikoalveolární:

silenci [siténsi] /ticho/

braç [brás] /paže/

tassa [tás] /hrneček/

Podléhá asimilaci znělosti před znělou souhláskou a vokálem

tres monedes [tɾéxmunédos] /tři mince/

Grafické označení: s, ss, c, ç

Párový znělý foném [z] /ve španělštině se nevyskytuje/ má též výslovnost apikoalveolární. Vyskytuje se na počátku i uvnitř slova:

cosa [kózo] /věc/

zero [žéru] /nula/

Grafické označení: s, z

Ve srovnání se španělštinou, katalánština má navíc dvě alveolární afrikáty: neznělou [ʃ], která je variantou neznělé frikativy [s] /realizuje se vždy předchází-li před g souhláska i: gots [gɔʃ] / a znělou [ʒ], která je variantou znělé frikativy [z]. Tato znělá afrikáta se realizuje nejčastěji uvnitř slova: tretze [tɾeʒe] /třináct/.

Setká-li se neznělá afrikáta [ʃ] se znělou souhláskou nebo se samohláskou stává se znělou.

Znělá nosová alveolární explozivní [n] se vyskytuje v obou jazycích a často se asimiluje k následující souhlásce, jež není alveolární. V katalánštině se před m realizuje jako [m]:

ben malalt [bɛm malalt] , /hodně nemocen/

Grafické označení: n

Katalánská frikativa znělá [l] má výslovnost alveolární, ale při artikulaci zadní část jazyka zanechává široký rezonanční prostor v zadní části ústní dutiny a tím je akustický dojem katalánského l velární:

rival [riβal] /sok/ ala [ala] /křídlo/

Jako gemináta se vyskytuje ve spojení l+l a t+l:

col·laborar [kolləbura] /spolupracovat/

atlas [atlas] /atlas/

Grafické označení: l, l·l

[r] - tato alveolární vibranta má jako ve španělštině pouze jeden kmit. Realizuje se tak každé r pokud není na počátku slova nebo pokud nenásleduje po n, l, s:

pare [pa·ro] /otec/ cara [ka·ra] /obličej/

Koncové r se v katalánštině většinou nevyslovuje.

Grafické označení: r

[r̄] - tato vicekmitová vibranta /6 - 7 kmitů/ se vyskytuje na počátku slova, uvnitř slova po n, l, s nebo mezi vokály:

rodó [ru·do] /kulatý/ enraonar [en·ra·na] /mluvit/

guerra [ge·ro] /válka/

Grafické označení: r, rr

Konsonanty palatální

Palatální neznělá frikativa [ɲ] se vyskytuje na počátku, uvnitř i na konci slova. /Španělština nemá tento foném./:

caixa [ka·ɲa] /krabice/ baix [ba·ɲ] /nízký/

ximple [ɲimple] /bláznivý/

Před znělou souhláskou a před samohláskou se stává znělou:

peix i carn [pe·ɲi·ka·ɲ] /ryba a maso/

Grafické označení: x, ix

Párová znělá souhláska [ʒ] se také nevyskytuje ve španělském systému /objevuje se však v některých oblastech Latinské Ameriky - Argentina, Uruguay - místo [1']: calle [ka'je] /:
jardí [xardi] /zahrada/ ajudar [axuda] /pomáhat/
girar [kira] /otáčet/

Grafické označení: j, g

Oba jazyky mají neznělou palatální afrikátu [č]:
maig [ma'č] /květen/ desig [desi'č] /touha/
txec [č'ek] /český/

Grafické označení: tx, ig, g

V katalánštině se před znělou souhláskou nebo před samohláskou stává znělou:

desig amorós [desi'č' amorós] /milostná touha/

Variantou znělé frikativy [ʒ] je znělá afrikáta [ʒ]. Vyskytuje se v postavení mezi vokály /ve španělštině se nevyskytuje/:

coratge [kurá'č] /odvaha/

Grafické označení: tg, tj

i v intervokální pozici a v absolutním počátku se realizuje jako palatální znělá frikativa [j] /jako ve španělštině/:

joia [jo'ja] /radost/

V absolutním počátku se v emfatické výslovnosti realizuje jako znělá afrikáta [ʒ].

Výslovnost palatální laterály znělé [1'] je jako ve španělštině dorzální /jazyk se opírá hrotem o dolní řezáky a tiskne se k tvrdému patru svým hřbetem/. Na rozdíl od španělštiny vyskytuje se i v koncovém postavení:

fill [fil'] /syn/ cavall [kavál'] /kůň/

Realizuje se tak i l ve spojení s následujícím palatálním konsonantem:
àlgebra [ál'č'etra] /algebra/

/“yeísmo” - výslovnost [j] místo [1'] se vyskytuje v některých katalánských dialektech a v některých případech pronikla i do barcelonského dialektu: vull [vu] /chci//.

Grafické označení: ll

Znělá nosová palatála [ň] se v katalánštině vyskytuje i v koncovém postavení:

any [áň] /rok/ bany [báň] /koupel/

Realizuje se tak i n před palatální souhláskou:

flonjo [flo^zí^zu] /měkký/

Grafické označení: ny

Konsonanty velární

Na rozdíl od španělštiny se neznělá velární okluziva [k] vyskytuje v koncovém postavení:

groc [grok] /žlutý/

Realizuje se tak i g na konci slova:

amerg [márgk] /hořký/

Před znělou souhláskou se asimiluje: poc viu [pog^ztiu] /málo živý/

Grafické označení: c, q, qu /g/
k, ch

Znělá okluziva [g] se realizuje jako ve španělštině ve dvou variantách. Okluzivní [g] se vyskytuje na počátku slova po pauze nebo v postavení po nasále:

gana [gána] /hlad/ angunia [angú^znia] /sloužení/

Frikativní [g] se realizuje pokud nestojí na počátku slova nebo po nasále:

agradar [agradá] /líbit se/

Grafické označení: g, gu

Alveolární n se před velárou asimiluje místem artikulace a tím vzniká velární varianta [ɲ]:

banc [báɲ] /lavice/

Laterála l po zadopatrových samohláskách /o, u/, po a nebo [ɔ] , před velárou má silně velární ráz [ɭ] :

algú [stgú] /někdo/

Neprízvučný vokál u v postavení mezi samohláskami se realizuje jako obouřetná velární znělá frikativa [w] :

diuen [diu^zɔn] /říkají/

Ve srovnání se španělštinou vidíme, že chybí interdentalní foném [θ] a velární [t]. Katalánština má navíc fonémy [z], [s], [ʒ], [ʒ̃].

V katalánštině je mnohem více rozvinutá korelace znělosti frikativ a afrikát.

Přehled výslovnosti

Jak se čtou jednotlivá písmena a spřežky /viz též fonetickou charakteristiku hlásek/:

grafické označení	výslovnost		příklady	
b	[b] [b]	bo carbó	[bo] [karto]	/dobrý/ /uhlí/
c	[s] před e, i [k] v ostatních případech	cirera cera cosa casa clara	[siera] [sira] [kosa] [kasa] [klara]	/třešen/ /vosk/ /věc/ /dům/ /světla/
cc	[ks]	accio	[ksio]	/akce/
ç	[s]	braç	[bras]	/paže/
ch	[x] /jen u jmén/	Bosch	[bošx]	
d	[d] [d]	dinar didal	[dina] [didat]	/oběd/ /náprstek/
f	[f]	full	[ful]	/list/
g	[ž] před e, i [g] nebo [g] /před souhl., před a, o, u/ [ç] po i v koncovém postavení	germà girar gran gana llengua desig	[çerma] [çira] [gran] [gana] [lɛŋgwa] [dɛziɔ]	/bratr/ /otáčet/ /velký/ /hlad/ /jazyk/ /touha/
gu	[g] před e, i [g]	guerra guitarra	[gɛra] [gitaɾa]	/válka/ /kytara/
gü	[gu]	bilingüe	[bilingwa]	/dvojazyčný/
h	je jen písmeno, které neoznačuje žádnou hlásku			
ig	[ç] v koncovém postavení	maig	[maç]	/květen/
ix	[ç]	peix conèixer	[pɛç] [koniçto]	/ryba/ /znát/
j	[ž]	jove ajudar	[žoto] [vudat]	/mladý/ /pomáhat/
k	[k] vyskytuje se jen u slov cizího původu:			
		kantisme	[kantizmo]	
l	[x] [l]	lila	[lila]	/šeřík/
ll	[ʎ] [l]	col·laborar	[kol·lɔra]	/spolupracovat/
ll	[l]	lluna fill	[l'una] [fil]	/měsíc/ /syn/

grafické označení	výslovnost	příklady		
m	[m]	mare cim	[má:ro] [sím]	/matka/ /vrchol/
n	[n]	nina antic	[nínə] [əntík]	/panenka/ /starobylý/
ny	[ɲ]	any castanya	[án] [kastánis]	/rok/ /kaštan/
p	[p]	pare cap	[pá:ro] [ká:p]	/otec/ /hlava/
q	[k]	quatre quota	[kwá:tro] [kwó:to]	/čtyři/ /kvota/
qu	[k] před e, i	què qui	[ke:] [ki]	/co/ /kdo/
r	[r] [r̄]	mare rosa	[má:ro] [ró:zo]	/matka/ /růže/
rr	[r̄]	honra arruga	[ón:ro] [á:ru:ga]	/čest/ /vráska/
s	[s] [z]	sort cas cansar casa cosa tassa	[só:rt] [ká:s] [ká:sa:r] [ká:so] [kó:zo] [lá:so]	/stěstí/ /případ/ /unavit/ /dům/ /věc/ /hrneček/
ss	[s]			
t	[t]	treball tot	[trəbál'] [tót]	/práce/ /všechno/
tg	[ʒ]	metge	[mé:ʒə]	/lékař/
tj	[ʒ]	lletja	[lé:ʒə]	/ošklivá/
ts	[ʃ]	tsar gots	[sár] [gót]	/car/ /skleničky/
tx	[ɕ]	txec	[ɕek]	/český/
tz	[ʒ]	tretze	[tré:ʒə]	/třináct/
v	[b] nebo [v]	vi viva	[bí] [bí:və]	/vino/ /živá/
w	[w] jen u slov cizího původu: whisky			
x	[gʃ] nebo [gʒ] mezi vokály [ʃ] na zač.slova nebo po i a přes souhláse	examen xocolata peix arxiu	[əgʒámen] [ʃukulá:to] [pé:ʃ] [arxiu]	/zkouška/ /čokoláda/ /ryba/ /archív/

y	objevuje se jen ve spřežce ny [ň] a v některých slovech cizího původu yacht [jačt]		
z	[z]	zero [zéro]	/nula/
		onze [onz]	/jedenáct/

Některá písmena neodpovídají žádnému zvuku /žádné hlásky/:

a/ souhláska h nikdy:

home [óme] /muž/ hivern [itérn] /zima/

b/ souhlásky b, p, d, t v koncovém postavení po souhláске nebo v postavě mezi souhláskami:

sant [sán] /svatý/ dimarts [dimárs] /úterý/

c/ první r ve slovech:

prendre [préndre] /brát/
aprendre [apéndre] /učit se/
comprendre [kumpéndre] /rozumět/
arbre [ábre] /strom/

d/ souhláska g u zájmena aquest [skét], tento, a první g ve tvaru množného čísla aquests [skéts], titó. Následuje-li však u tvaru singuláru slovo, které začíná samohláskou nebo souhláskou h, musí se g vyslovit: aquest amic [skétsomik] /tento přítel/

e/ souhláska c ve slově doncs [dóns] /tedy/

f/ ve většině případů se koncové r též nevyslovuje:

cantar [kántá] /zpívat/
primer [prímé] /první/
oubrer [utré] /dělník/
color [kútó] /barva/

Vázání slov

Poslední souhláska se váže s první samohláskou následujícího slova, pokud slova nejsou oddělena pauzou:

aquest home [skétsóme] /tento muž/
vint arbres [vintátrés] /dvacet stromů/

Setkají-li se dvě samohlásky /jedna na konci, druhá na začátku/ a je-li jedna z nich neutrální, nevyslovuje se:

quinze hores [kinzóros] /patnáct hodin/

Realizují-li se obě jako neutrální, vyslovuje se pouze jedna:

aquesta entrada [skétsntrádz] /tato vstupenka/

Končí-li slovo na a a následující začíná na samohlásku nebo h, vyslovuje se jako znělé a [z] :

els homes [*stxómas*] /muži/

Končí-li slovo na -ix a následující začíná na samohlásku nebo h, vyslovujeme [ž] :

peix amagat [*peřxomogát*]

Spojení -ig, -tx se před následující samohláskou vyslovují [ž] :

mig any [*mižánj*] /půl roku/

Poznámky k pravopisu

Pravidla psaní přízvuku

Přízvuk v katalánštině může být na kterékoli slabice ve slově. Značí se graficky:

a/ u víceslabičných slov, která mají přízvuk na poslední slabice a jsou zakončena na:

-a, -as

demà /zítra/, sabràs /budeš vědět/

-e, -es, -en

café /káva/, interès /zájem/, comprèn /rozumí/

-i, -is, -in

veí /soused/, país /země/, esplín /smutek/

-o, -os

carbó /uhlí/, nerviós /nervózní/

-u, -us

comú /společný/, autobús /autobus/

b/ u slov mající přízvuk na třetí slabice od konce:

època /epocha/, ànima /duše/, física /fyzika/

V katalánštině jsou dvě znaménka přízvuku: "accent agut" /ostrý/ a "accent greu" /tupý/. Nad i a u se vždy píše ostrý přízvuk:

veí, comú

Nad a se píše vždy tupý: demà.

Nad e a o se píše tupý nebo ostrý, podle toho jestli jde o e, o otevřené nebo zavřené. Nad zavřené se píše ostrý /carbó/, nad otevřené se píše tupý /café/.

K těmto základním pravidlům psaní přízvuku je celá řada výjimek.

Trema

Trema nebo-li dvojtečka nad u ve skupinách güe, güi, qüe, qüi značí, že se samohláska u vyslovuje:

qüestió [*kvostíó*] /otázka/

lingüística [*lingvístika*] /jazykověda/

Trema se píše nad i nebo u stojí-li tyto samohlásky za jinou samohláskou a tvoří s ní dvojhlásku:

veïna	[<i>beïna</i>]	/sousedka/
països	[<i>poïsus</i>]	/země/
traduït	[<i>traduït</i>]	/přeložen/

Odsuvník

Odsuvník se píše všude kde dochází k elisi samohlásky:

l'ungla	[<i>luggla</i>]	/nehet/
deixa-me'l	[<i>deïsamet</i>]	/půjč mi ho/

Spojovací čárka

Spojovací čárka se píše u slov složených:

para-sol	[<i>para-sol</i>]	/slunečník/
----------	---------------------	-------------

zvlášť u složených číslovek:

cinquanta -vuit	[<i>sinquantaïtuit</i>]	/padesát osm/
-----------------	---------------------------	---------------

Spojovací čárkou se spojují nepřívzvučná osobní zájmena s infinitivem, gerundiem a rozkazovacím způsobem kladným, nebo zvratné zájmeno s infinitivem a gerundiem:

mireu-lo	[<i>miréïtu</i>]	/podívejte se na něj/
dient-li	[<i>diñli</i>]	/říkajíc mu/
cantar-li	[<i>kontarli</i>]	/zpívat mu/
deixar-me-la	[<i>deïxarmetla</i>]	/půjčit mi ji/
rentar-se	[<i>kontarso</i>]	/umýt se/

Exercicis de pronunciació

a

carretera	[<i>karietara</i>]	casa	[<i>kara</i>]	mare	[<i>marra</i>]
ara	[<i>ara</i>]	ala	[<i>ala</i>]	armari	[<i>amari</i>]
germà	[<i>germa</i>]	fàbrica	[<i>fàbrica</i>]	mà	[<i>ma</i>]
cara	[<i>kara</i>]	ceda	[<i>kada</i>]	cansada	[<i>kansada</i>]
grassa	[<i>grasa</i>]	marit	[<i>marit</i>]	mala	[<i>malra</i>]
malalta	[<i>malalta</i>]	cambra	[<i>kambra</i>]	gat	[<i>gat</i>]

e

pare	[<i>para</i>]	llibre	[<i>lìbre</i>]	Barcelona	[<i>barselona</i>]
déu	[<i>deu</i>]	nét	[<i>nèt</i>]	valgué	[<i>balgé</i>]
deu	[<i>deu</i>]	net	[<i>nèt</i>]	què	[<i>ke</i>]
café	[<i>kafé</i>]	francès	[<i>fransès</i>]	és	[<i>is</i>]
té	[<i>te</i>]	home	[<i>oms</i>]	te	[<i>ta</i>]

i

nit	[<i>nit</i>]	fill	[<i>fil</i>]	silenci	[<i>silénsi</i>]
llapis	[<i>l'apis</i>]	cosí	[<i>kusi</i>]	sis	[<i>sis</i>]

i	[i]	matí	[màti]	ira	[írs]
li	[li]	precís	[pessís]	vidre	[tídrɔ]
veïna	[bèins]	armari	[armàri]	diuen	[dluən]
o					
senyor	[səñó]	botó	[butó]	rodó	[rudó]
cosa	[kòsɔ]	però	[poró]	sòrdida	[sòrditɔ]
soroll	[suról]	decisió	[dssisio]	sorpresa	[surpésɔ]
molt	[mòt]	no	[no]	gos	[gòs]
u					
un	[ún]	fum	[fúm]	tu	[tu]
peu	[péu]	últim	[últim]	comú	[kumú]
tauleta	[təutetɔ]	agulla	[əgúlɔ]	culpa	[kútpɔ]
c					
cinema	[sinéma]	cirera	[sirérs]	corda	[kòrɔts]
curiós	[kuríòs]	color	[kúlɔ]	cap	[káp]
circ	[sírk]	ocell	[usíl]	boca	[bòkɔ]
company	[kumpanj]	camisa	[kamíssɔ]	cent	[sén]
ç					
falç	[fàts]	caçar	[kessá]	lliçó	[lísɔ]
braç	[brás]	feliç	[fòtis]	feroç	[fèrɔs]
g					
gent	[xén]	girar	[xírá]	germà	[xèrmá]
agulla	[əgúlɔ]	guerra	[gèrs]	orgull	[urxúil]
llengua	[lèngxwɔ]	guitarra	[gitárs]	maig	[máit]
gram	[grám]	grup	[grúp]	eigua	[əigwɔ]
lingüista	[lingxwístɔ]	glòria	[glóriɔ]	gelós	[xèstɔ]
j					
ja	[já]	jove	[xòts]	pujar	[puxá]
ajudar	[xudá]	jamai	[xòmáit]	joc	[xòc]
junts	[xúnts]	Joan	[xuán]	jo	[xò], [xé]
ll					
llit	[lít]	llum	[lúm]	lluna	[lúns]
fill	[fíl]	ull	[úl]	capell	[kəpél]
conill	[kuníl]	ocell	[usíl]	llimona	[límónɔ]
agulla	[əgúlɔ]	capella	[kəpselá]	llàgrima	[l'àgrimɔ]
l·l					
intel·ligent	[intélxien]	tranquil·la	[trənxilɔ]	pàl·lida	[pallitɔ]

ny

any	[án]	any	[púr]	company	[kumpán]
acompanyar	[kumpañá]	anyorança	[múrànso]	castanya	[kastáño]
muntanya	[muntáño]	canya	[kánso]	llenya	[lléno]

q

quatre	[kwátro]	quan	[kwán]	quota	[kwóto]
què	[ké]	quina	[kino]	quedar	[keda]
quinze	[kínso]	quadre	[kwádro]	quilo	[kilo]
qüestió	[kwestió]	quotidiana	[kwitidiá]	quitrà	[kitrá]

r

riure	[riuro]	rama	[rámo]	racó	[ráko]
cara	[káro]	pare	[páro]	ara	[áro]
honra	[ónro]	carta	[kártso]	art	[árt]
arruga	[rúgo]	guerra	[géro]	morro	[móru]

s

cas	[kás]	sopar	[supá]	silenci	[silénsi]
estona	[ostíno]	interès	[intéres]	mestre	[méstro]
casa	[káso]	cosí	[kúsi]	ase	[áso]
massa	[máso]	pus	[pús]	pesseta	[pésito]
camisa	[kamíso]	és	[és]	escriure	[skríuro]

tg, tj

fetge	[fégo]	metge	[mégo]	heretge	[méro]
lletja	[légo]	mitja	[mígo]	llenguatge	[lengwágo]

tx

Txecoslovàquia	[iskuzlúbágo]	cotxe	[kógo]	escletxa	[sklégo]
clòtxina	[klógo]	motxilla	[múgo]	petxina	[pégo]

x, ix

taxi	[tágo]	examen	[zgrámen]	extremitat	[zgrómitát]
peix	[pé]	així	[é]	caixa	[kágo]
xocolata	[xukutáto]	xisclar	[xisklá]	xivarri	[xítari]

z

onze	[ónso]	zero	[zeru]	senzill	[sonzil]
quinze	[kínso]	zinc	[sín]	zona	[kínso]

La meua mare no hi és. [la méto máro nójés]
 Ara van per la carretera. [arátán péro kastéto]
 El mestre té trenta nens a la seva classe. [et méstro té trénto nénso to
 séto kláso]

El pare i la mare han anat a Barcelona. [st pá-ri lo má-r-an-á-nát-
t-á-rá-sóns]

El teu fill és un noi molt bo. [st tēu fil'-ē-un nōi mōt bō]

Pensa bé què vols fer. [pēnsa bē kē' tōt fē]

Hi ha una cosa que no sé què és. [já una kōsa kō nō sé kē' ēs]

Ha vingut una noia amb un gos. [á bingūt-uns nōi-o-m bōg-ōs]

Elles vindran de seguida. [l'ēz vindrān dē segitō]

Hem vist unes coses molt grosses i unes cosetes molt petites. [ēm bist-uns
kōsas mōt grōs-i uns kōsetōs mōt pitōtōs]

Una pesseta té cent cèntims. [una pēsēta tē sēn sēntims]

Avui anirem al cinema. [avēi-á-nirēm-á st sinēma]

Agafarem el metro a la plaça de Catalunya. [agafārēm-á mētru á st plāsa
dē Katalūnyā]

El teu germà és molt jove. [st tēu gērmā ēs mōt jóv]

Jo sóc més gran que tu. [jó sōk mēx grān kē tū]

Diumenge anirem a la platja. [diymēnč-nirēm-á st plāžā]

Aquell senyor és metge. [akēl' sōñā ēs mēž]

S'ha menjat mig pa. [sā mōñčát mēx pā]

Aquest cavall és vell. [akēst kōbdl'-ē tēl']

Jo vaig venir el mes de maig. [jó vāč-tōmē st mēx dē māč]

Es una ciutat molt tranquil·la. [ē-una siutāt mōt trānkilō]

Hem vist una pel·lícula molt interessant. [ēm bist-una pēl'iklō mōt
intēr-sān]

Anirem a la vinya. [á-nirēm-á st vīnyā]

No vull que vinguis. [nō' vūl' kē bingūis]

Es la casa més vella del poble. [ē-á kāsā mēx tēl's dēst pōblō]

Han comprat quatre o cinc coses. [hā kōmprāt kwātr-u sīnč kōsas]

Això val dues pessetes. [akō' vālt dūas pēsētas]

La teva promesa és rossa. [lō tēvā prōmēx-ē kōsā]

Al meu jardí hi ha moltes roses. [á mēu jōrdē hī mōltōs rōsas]

Deixa que jugui una estona. [dēš kē žugi un-á-stōnā]

Agafarem un taxi. [agafārēm-un tāxi]

Poss't això a la butxaca. [pōst-akō' á st bučāka]

Avui tenim exàmens. [avēi tēnim-ēžā-mōns]

Poseu-me un altre exemple. [pōsēu-mē un-áltēr-ēžēmplō]

Això és molt senzill. [akō' ēs mōt sēnzill]

Tenim el número onze. [tēnim-á st nūmērū ōnzō]

Va escriure un zero. [vā-á-skrīur-un zērū]

Què hi ha? [kē hī]

Demà és el dia del teu sant. [dēmā ēs-á st dīa dēst tēu sāt]

Vol menjar pa amb xocolata. [vōl mēñčā pā-m ānčukōlātō]

Vam passar per un camp. [vām pásā pōr-un kām]

Hem de tallar aquests arbres. [ēm dē tšlā' kēčā-tros]

Aquest dibuix és bonic. [akēst dībūč-ē tūnik]

No el vols fer? Doncs no el facis. [nó-t bót^s fⁱ/dóna nó-t fásis]
Vols venir dimarts amb nosaltres? [bóla bñi dimàrx-em nuxat^strés]

Deixa'm. [dés'm]

Posa't aquí. [póxt-^ski']

Compra'ls ara. [kómp^srt^s-ars]

Amb aquest soroll no es pot treballar bé. [amb-^sket suról' nós pót
trósl'a' bⁱ']

Ha treballat quinze hores seguides. [stróslát kinx-órs segit^s]

Aquesta eina no talla. [skét-éinx nó tál^s]

Diu que encara no el vol. [diu k-mkars nó-t bót]

Fa un mes i mig que treballa aquí. [fá um mⁱx-i mⁱc k^s tróbal^s ki']

Tinc un dibuix antic. [tíng kun dibúx-^sntik]

Fa mig any que va arribar. [fá mⁱxán k^s bá-ritá]

Què és això?

Es un llibre. El llibre és català. Això és una taula. El llibre és sobre la taula. Aquest llibre petit és una gramàtica, aquest llibre gran és un diccionari. El diccionari és vell.

Això és un llapis. I això una ploma. El llapis i la ploma són sobre la taula.

On sou vosaltres?

Nosaltres som a la facultat. La facultat és a Praga. Praga és la capital de Txecoslovàquia. Tu també ets a la facultat? No, jo sóc a casa. Sou estudiants? Sí, som estudiants. Sóc un estudiant txec. La Maria no és txeca, és una noia catalana. Tu no ets català. El teu amic és català. Ells són a Catalunya. Barcelona és la capital de Catalunya.

Com te dius? /Com et dius?/

- Com te dius?

- Francesc, i tu?

- Jo em dic Pere.

- Ets català?

- No, no sóc català, sóc txec.

+/- Transkripce textu - viz list č. 26

Salutacions - Pozdravy

Bon dia /dobry den/

Bona nit /dobrou noc/

A reveure /na shledanou/

Fins ara /na shledanou za chvíli/

Fins demà /na shledanou zítra/

Adéu, adéu-siau /sbohem/

Vocabulari - Slovní zásoba

primer, -a, -s, -es

paraula, f.

què

això

llibre, m.

català, -na

taula, f.

sobre

aquest, -a

petit

gramàtica, f.

první

slovo

co

toto, to

kniha

katalánský, Katalánc

stůl

na

tento, tato

malý

mluvnice

Transkripce textu:

les premières parutions

kéx-sšó ||
ix-un' l'ibez || st l'ib-iz kotstá || sšó ix-uno táuts ||
st l'ib-iz sšó le táuts || skét l'ib-iz-uno
gramátiks / skét l'ibez grán-iz-un' dikiunári ||
st dikiunári iz tél' ||
sšó ix-un' l'ápis || j-sšó uno plums* || st l'ápis-i
le plums sšon sšó le táuts ||
ón sšon tuezáttis ||
múzátts sšon-sto fskuttát || le fskuttát-iz-o
prágo || prág-iz le kšpitát de škuzlutákis ||
tu kamb-iz-o le fskuttát || nó | šó sšok-o káro ||
sšuv-študiáns / si / sšon-študiáns || sšok-un-štú
dián' čék || le moris nó is čék || iz-uno nójs
kotstáns || tu nó is kotstá || st téw-omik-iz
kotstá || ils sšon-o kotstáns || bszstón-iz le
kšpitát de kotslúnz ||
kšm le diús || kšm-st diús ||
kšm le diús ||
fransésk / i tu ||
čém dik pšs ||
is kotstá ||
nó | nó sšok kotstá / sšok čék ||

+ / Přesto, že je o přízvukné - vyslovuje se v tomto slově [u]

vell	starý	sí	ano
llapis, m.	tužka	txec, -a	český, Čech
ploma, f.	pero	noia, f.	dívka
on	kde	el teu	tvůj
a la facultat	na fakultě	amic	přítel
capital, f.	hlavní město	Catalunya	Katalánsko
també	také	com te dius?	jak se jmenuješ?
no	ne	em dic	jmenuji se
a casa	doma		
estudiant, m.	student		

Gramàtica

Člen

U podstatných jmen bývá v katalánštině určitý nebo neurčitý člen.

Člen určitý:	Mužský rod		Ženský rod	
	sg.	pl.	sg.	pl.
Před sustantivem začínajícím souhláskou	EL	ELS	LA	LES
Před sustantivem začínajícím samohláskou	L'	ELS	L'	LES
Člen neurčitý:	Mužský rod		Ženský rod	
	sg.	pl.	sg.	pl.
	UN	/UNS/	UNA	/UNES/

Členu neurčitého se používá mluví-li se o osobě nebo předmětu poprvé. Členu určitého se používá, jestliže se již o osobě nebo předmětu mluvilo:

Es una noia. La noia és catalana.

Určitého členu se užívá vždy před vlastním jménem osob:

La Maria.

L'Elvira.

Před vlastním jménem mužského rodu začínající na souhlásku se užívá zvláštního tvaru EN:

En Pere.

En Joan.

Člen určitý eliduje před slovem začínající na samohlásku nebo souhlásku h na tvar L':

l'amic /přítel/

l'ànima /duše/

Výjimečně člen ženského rodu la neeliduje začíná-li následující slovo na i, u, hi, hu nepřízvučné:

la universitat /universita/

la història /dějiny/

la humanitat /lidstvo/

la industria /průmysl/

Také neeliduje před číslovkou una pokud jí označujeme čas: la una /jedna hodina/.

Splynutí předložek se členem

Předložky a, de, per splývají se členem mužského rodu ve tvaru

AL

DEL

PEL

např.: al carrer /na ulici/
del carrer /z ulice/
pel carrer /po ulici/

Začíná-li však následující slovo na samohlásku nebo h, předložka se píše zvlášť: a l'amic /příteli/
de l'amic /od přítele/

Zájmena osobní	
Jednotné číslo	Množné číslo
JO	NOSALTRES
TU	VOSALTRES
ELL, ELLA	ELLS, ELLES

U slovesných tvrů se obvykle neužívají. Zdvořilostní jsou zájmena VÓS, které se pojí se 2. osobou plurálu slovesného tvaru VOSTÈ, které se pojí s 3. osobou singuláru VOSTÈS, které se pojí s 3. osobou plurálu

např.: Vós sou català.
Vostè és català.
Vostès són catalans.

Sloveso ÉSSER /SER/ /býti/	
Sóc	som
ets	sou
és	són

Slovesa "ésser" /ser/ se užívá jako ve španělštině při vyjadřování trvalých vlastností podmětu /barva, počet, původ, látka, vlastnictví, národnost, zaměstnání/, ale na rozdíl od španělštiny se též užívá při vyjadřování místa:

Sóc a la facultat. /Jsem na fakultě/
La Maria és catalana. /Marie je Katalánka/.

Zápor

Zápor se tvoří vložení částice No před slovesným tvarem:
La Maria no és catalana.

Otázka

Otázka se tvoří příslušnou intonací při zachování stejného slovosledu jako u věty oznamovací, nebo přehozením podmětu a slovesa:

Sou estudiants?

Ets tu?

Exercicis - Cvičení

1. Vysvětlete proč se píše přízvuk ve slovech:
gramàtica, català, dàtil, número, vostè, cosí, matí, carbó, espàrrrec, núvol, bèstia, llumí, mà, mecanògrafa, àngel, propòsit, jardí, minyó
2. Časujte:
Sóc estudiant. - No sóc txec. - Sóc a casa. - No sóc a la facultat.
3. Doplňte náležitý tvar slovesa "ésser":
El llibre ... vell. - Nosaltres ... estudiants. - Vosaltres no ... estudiants. - Tu ... català. - Ells ... txecs. - El llapis ... sobre la taula. - On ... el diccionari? - Barcelona ... la capital de Catalunya. - Aquest diccionari ... petit. - Vós ... català? - Vostès ... estudiants?
4. Řekněte katalánsky:
Jsem doma - jsi na fakultě - kde jste? - jsme v Praze - toto je kniha - tužka je na stole - slovník je starý - Marie není doma - nejsou na fakultě - to není hlavní město - kde je Katalánsko?
5. Utvořte věty záporné z těchto vět kladných:
El llapis és sobre la taula.
Aquest llibre és gran.
Tu ets català.
Nosaltres som a Catalunya.
Això és una ploma.
6. Přeložte do katalánštiny:
Co je to? - Slovník je na stole. - Kde je tužka? - Kde je Marie? - Jsme doma. - Ty jsi Čech? - Tato kniha je stará. - Tvůj přítel je malý. - Jak se jmenuješ? - Jmenuji se Marie. - Dobrý den! - Je to katalánské slovo. - Marie je v Katalánsku. - Kde je Praha? - Jsem český student.

En Pere és un estudiant català. Estudia el txec a la Facultat de Filosofia de Praga. El seu germà Lluís és obrer, treballa a una fàbrica de Praga. Parla el txec i el català. La seva germana, la Núria, treballa a una oficina de traductora. Els seus pares ja són bastant vells. El pare és mestre, la mare fa la feina de casa. En Pere, els seus germans i els seus pares habiten una casa bonica al mig d'un jardí ple de flors. Els altres parents d'en Pere són a Catalunya. En Pere té molt sovint cartes dels seus cosins. També li envien revistes i llibres en català.

Durant el dia els estudiants estudien i els obrers treballen. El diumenge descansen.

Avui és dijous. En Pere és a la facultat. La classe és gran. El mestre és al costat de la pissarra. Parla en txec, explica la gramàtica. Els alumnes escolten. Els llibres i les llibretes són sobre la taula. Les taules i les cadires són modernes. Les finestres són altes. A les parets hi ha imatges i mapes.

El carrer on és la facultat és ample. Es un carrer bonic. Pels carrers davant de la facultat passen molts tramvies. Van sempre plens. Sobre tot els matins i els vespres quan els obrers van o tornen del treball. En Pere va a la facultat amb tramvia, els seus germans van al treball amb autobús.

Quan els cursos acaben, en Pere torna a casa. Puja al tramvia número dos. La seva casa és lluny de la facultat. Quan baixa del tramvia, en Pere compra uns llibres i un diccionari. Quan arriba els germans ja són a casa. Escolten la ràdio. Donen notícies. En Pere també escolta. La mare prepara el sopar. El pare és al jardí.

Després de sopar, en Pere estudia una mica. Conjuga en txec: vaig a casa, vas a la facultat, va a l'escola, anem amb tramvia, aneu amb autobús, van a peu. Escriu a la llibreta: "les amigues canten, els nens juguen, els homes treballen, jo estudio, tu parles, ell porta un llibre, ella torna a casa, vostè prepara la lliçó, nosaltres pugem al tramvia, vosaltres escolteu la ràdio, vostès caminen de pressa, ells posen el llapis sobre la taula, elles firmen les cartes".

Transkripcie textu:

m pere
m pere - un student katala // student cek-eto fakultat
do filozofie do prago // et sego zerna luis - et-utro / katala
una fabrika do prago // parlat cek-i et katala // la sestra
zermano / la nuria / trabajla un-oficina do traduktora //
et sego pares za som bastam belis // et parlat, maestro / la
mare fa la feina do kaza // m pere / et sego zermano-i

st-sus páros' stílon-uns kázo tunko-t mič dun
žrdi' plé do flós // st-attas porénx ton párs
són-o kotolóns // on párs té mót sutín kártse dot
stus kuzins // tzmbe' li mbízn rōtístoz-i l'libroz-on
kotolá ///

durán-st dío' stz-štutia'nz-štutidion jatz-utréš
trótál'ón // st diumónšs tōskānsōn ///

stuj-éx dičšús // on pér-éx-sto fskuttát // lo klás-éx
grán // st mēštr-éx-st kustát do lo písdz // párl-m
čēk / zaspíkz lo grómátikz // stz-stumrōz-škōttōn //
stz l'libroz-i lex librétoš sōn šōštr lo táytz // los
táytzoz-i los kotóšs šōm mudérnz // los finēštrōš
pōn-ál'oz // stōš porčs jái imáškōz-i mapōš //
st kōč' óntlēt lo fskuttát-éx-āmplo // éx-ung kōč'
tunik // pōš kōčz dotānz do lo fskuttát pášom
mōš, trōmbíš // bān sēmpz plēš // šōštr lōt-stz
mīstīnz-i stz bēšprz kwān-stz-utréz tām-u
tōrnōn dot, trótál' // on párs tá- lo fskuttát-m trōmbíš/
st-slyk žōrmānz tām-st trótál' mb-sututúš ///

kwān-šs kūrřuz-škōttōn / on párs tōrn-o kázo / pužō-t,
trōmbíš nūmērū tōš // lo séš káž-éx lūn do lo
fskuttát / kwān bāšs dot, trōmbíš / on párs kōmpr-
unz l'libroz-i ung dīksīynāri // kwān-šššs-éž
žōrmānz šā sōn-o kázo // škōttōn lo rādīu //
dōnōn nutīšs // on párs tōmbé'-škōttō // lo mārš
přpāršt supā // st pár-éž-st žrdi' ///

džpřk do supā / on párs-študīš ung mīkz // kōžžugō-n
čēk / bāž-o kázo / káž-o lo fskuttát / bā trškōlo /
anēm-m trōmbíš / anēv-ōmb-žututúš / bānš pēž //
žskīwš to l'libréto / lōž-šmīgš kāžtōn / stz mēnz
žugōn / stz-bmōš trótál'ōn / žp-študīš / tē-pāršs /
él' pōšt-un l'libr / él's tōrnō kázo / bžštē přpārš
lo l'čso / nukāttřs pžžēm-st trōmbíš / bžžāttřz-ž-
žskuttēž lo rādīu / bžštēš kōmīnōn do přšs / él's
pžžēm-st l'čpřš pžžš lo táytz / él's fīřmōn loš
kārtz ///

+ / Následuje-li po příslovci "on" slovo začínající na samohlásku, vyslovu-
je se po n souhlásku t

Vocabulari

estudiar	učit se	pissarra, f.	tabule
el seu, la seva	jeho, její	explicar	vysvětlit, vykládat
germà, m.	bratr	alumne, m.	žák
-na, f.	sestra	escoltar	poslouchat
obrer, m.	dělník	llibreta, f.	sešit
treballar	pracovat	cadira, f.	židle
fàbrica	továrna	moderne, -a	moderní
parlar	mluvit	finestra, f.	okno
oficina, f.	kancelář	alt, -a	vysoký
traductora, f.	překladatelka	paret, f.	stěna
els pares	rodiče	hi ha	jsou
ja	již	imatge, f.	obraz
bastant	dost	mapa, m.	mapa
pare, m.	otec	carrer, m.	ulice
mestre, m.	učitel	ample, -a	široký
mare, f.	matka	davant de	před /místně/
fa la feina		passar	projíždějí
de casa	je v domácnosti	tramvia, m.	tramvaj
habitar	bydlet	sempre	vždy
bonic, -a	hezký	sobre tot	především
al mig	uprostřed	matí, m.	ráno
jardí, m.	zahrada	vespre, m.	večer
ple, -na	plný	quan	když
flor, f.	květina	tornar	vrátit, vrátit se
els altres	ostatní	treball, m.	práce
parents	příbuzní	amb	s
té	má	autobús, m.	autobus
molt	velmi	curs, m.	hodina, kurs
sovint	často	acabar	končit
carta, f.	dopis	pujar	nastoupit
cosí, m.	bratranec	número, m.	číslo
també	také	dos	dva
li	mu	lluny	daleko
enviar	posílat	baixar	vystoupit
revista, f.	časopis	comprar	koupit
durant	během	arribar	přicházet
dia, m.	den	ràdio, f.	rozhlas
diumenge, m.	neděle	donar	dávat
avui	dnes	notícia, f.	zpráva
dijous, m.	čtvrtek	preparar	připravit
classe, f.	třída	sopar, m.	večeře
al costat	vedle	després de	po /časově/

una mica	trochu	portar	nést
conjugar	časovat	caminar	chodit
a peu	pěšky	de pressa	rychle
escriu	píše	posar	položit
cantar	zpívat	firmar	podepsat
nen, m.	dítě, chlapec		
jugar	hrát si		

Zapamatujte si:

al costat /vedle/

al costat de la facultat /vedle fakulty/

al costat d'en Pere /vedle Petra/

davant de /před, s místním významem/

davant de la classe /před třídou/

davant de l'escola /před školou/

després de /po, význam časový/

després de sopar /po večeři/

després de treballar /po práci/

anar a /jít do, na, k/

anar a la facultat /jít na fakultu/

anar al treball /jít do práce/

anar a peu /jít pěšky/

anar amb tramvia /jet tramvají/

anar amb autobús /jet autobusem/

anar amb metro /jet metrem/

Els dies de la setmana /Dny v týdnu/

Els dies de la setmana són:

Dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres, dissabte, diumenge.

Gramàtica

Rod a číslo podstatných jmen

Katalánská podstatná jména jsou buď rodu mužského nebo ženského. Pokud přechylují, tvoří ženský rod nejčastěji připojením koncovky -a ke tvaru mužského rodu:

el noi / la noia /chlapec - dívka/

el senyor / la senyora /pan - paní/

el gat /la gata /kocour - kočka/

U některých podstatných jmen dochází k pravopisným změnám /změna koncové souhlásky v párovou znělou, nebo zdvojení souhlásky/:

el nebot /la neboda /synovec - neterř/

el llop / la lloba /vlk - vlčice/

el gos / -la gossa /pes - fenka/

Podstatná jména mužského rodu zakončená na -e mají v ženském rodě -a:

l'alumne / l'alumna /žák - žákyně/

el sogre / la sogra /tchán - tchýně/

Tento protiklad rodu e/a je však jen pravopisný, v mluvené řeči se oba tvary realizují stejně. V druhém příkladu může být znakem rodu člen.

Jména rodu mužského zakončená na přízvučnou samohlásku připojují koncovku -na:

el germà / la germana /bratr - sestra/

el cosí / la cosina /bratranec - sestřenice/

V některých případech se protiklad rodu vyjadřuje slovem jiného základu:

el pare / la mare /otec - matka/

l'oncle / la tia /strýc - teta/

U několika podstatných jmen se ženský rod tvoří nepravidelně pomocí knižních přípon /např. - essa, -triu/:

el sastre / la sastreassa /krejčí - krejčova/

l'institutor / la institutriu /vychovatel - vychovatelka/

Tvoření množného čísla

Ve většině případů se připojuje plurálové -g ke tvaru singuláru:

home / homes /muž - muži/

llibre / llibres /kniha - knihy/

dau / daus /kostka - kostky/

Jména zakončená na nepřízvučné -a mění v pravopise tuto samohlásku v -e a připojují -g:

dona / dones /žena - ženy/

taula / taules /stůl - stoly/

problema / problemes /problém - problémy/

Tato změna a v e způsobuje pravopisné změny u slov zakončených na -ca, -ça, -ga, -ja, -qua, -gua. Tyto koncovky se mění v plurálu na: -ques, -ces, -gues, -ges, -qües, gües, např.:

taca / taques /skvrna - skvrny/

pastanaga / pastanagues /mrkev - mrkve/

llengua / llengües /jazyk - jazyky/

U některých substantiv zakončených na přízvučný vokál se tvoří plurál tak, že se připojuje -ns:

germà / germans /bratr - bratři/

destí / destins /osud - osudy/

Jiná připojují pouze -s:

café / cafès /káva - kávy/

sofà / sofàs /pohovka - pohovky/

Substantiva zakončená na -s, -x, -ix, -tx připojují -os:

cas / casos	/případ/
sufix / sufixos	/přípona/
peix / peixos	/ryba/
despatx / despatxos	/kancelář/

Podstatná jména rodu mužského zakončená na -ç připojují -os, zatím co jména rodu ženského připojují -s:

braç, m. / braços	/ruka/
falç, f. / falça	/srp/

/Některá zakončená na -s tuto souhlásku zdvojují:

nas / <u>nassos</u>	/nos//.
---------------------	---------

Substantiva zakončená na -s, která mají přízvuk na druhé nebo třetí slabice od konce jsou neměnná:

el llapis / els llapis	/tužka/
el divendres / els divendres	/pátek/

Některá jednoslabičná podstatná jména nebo s přízvukem na poslední slabice se též nemění:

la pols / les pols	/prach/
el dilluns / els dilluns	/pondělí/

Podstatná jména na -sc, -st, -xt, mohou připojit -s nebo -os:

el disc / els discs, els discos	/deska/
el pretext / els pretexts, els pretextos	/záminka/

Slovesa I. třídy

Do I. třídy patří slovesa zakončená v infinitivu na -AR. Časují se podle vzoru CANTAR /zpívat/:

CANTO	CANTEM
CANTES	CANTEU
CANTA	CANTEN

Nepravidelně se časují pouze dvě slovesa ANAR /jít/ a ESTAR /být/

ANAR		ESTAR	
VAIG	ANEM	ESTIC	ESTEM
VAS	ANEU	ESTÀS	ESTEU
VA	VAN	ESTÀ	ESTAN

Slovesa estar se užívá při vyjadřování stavu osob nebo věcí v dané chvíli:
Estic malalt /Jsem nemocen/.

Neosobní tvar HI HA

Tento neosobní tvar znamená "jsou, vyskytují se, je". Užívá se před podstatnými jmény bez členu, před číslovkou, vždy směřujeme-li k podmětu neznámému.

A la classe hi ha dos alumnes. /Ve třídě jsou dva žáci/.

Výraz MOLT

Molt /mnoho, hodně, velmi, velice/ je jako příslovce neměnné. Stojí po slovesech nebo před příslovce a přídavnými jmény:

Treballa molt. /Hodně pracuje/

Es molt bonic. /Je velmi hezký/

Přídavné jméno molt má příslušné tvary pro ženský rod /molta/ a pro množné číslo /molts, moltes/. Stojí vždy před podstatným jménem a shoduje se s ním:

En el jardí treballen moltes noies. /Na zahradě pracuje hodně děvčat./

Exercicis

1. Tvořte ženský rod od těchto substantiv:

germà - obrer - traductor - mestre - alumne - pare - cosí - nebot.

2. Tvořte množné číslo:

el germà - la llibreta - l'escola - el carrer - el llibre - el jardí - la casa - el cosí - la taula - el llapis - el dijous - el pare - la ploma - la gramàtica - el mapa - el noi.

3. Časujte v přítomném čase:

Treballar a la fàbrica - Parlar de pressa - Anar a peu - Estar malalt.

4. Podle vzoru slovesa "centar" časujte:

Parlar - habitar - enviar - descansar - explicar - escoltar - tornar - acabar - pujar - baixar - comprar - arribar - sopar - conjugat - portar - caminar - posar - firmar

5. Přeložte:

Petr je student. - Já pracuji v továrně. - Marie mluví česky. - Neposloucháte. - Před domem jezdí mnoho autobusů. - Kupujeme knihy. - Posloucháš zprávy? - Jdu pěšky a rychle. - Už jsem doma. - Vracíme se domů. - Petr je vedle Marie. - Děti jdou do školy. - Stůl je vedle tabule. - V neděli odpočíváme. - Posílají časopisy. - Učitel vykládá mluvnici. - Kupuješ mnoho knih. - V sobotu nevečeřím doma. - Podepisujeme dopisy. - Jeho dům je daleko. - Po večeři trochu studuje. - Matka připravuje večeři. - Kde je kniha? - Je to hezká ulice. - Ráno jdu do práce. - Večer odpočívám. - Ve třídě jsou stoly a židle. - Dítě zpívá. - Dělníci se vracejí z práce. - Dnes je pondělí. - Dopis je na stole. - Před školou je zahrada.

La casa d'en Pere és blanca amb una teulada roja i un petit jardí ple de flors. Les flors són de tots els colors: blanques, vermelles, grogues, blaves i morades. Durant la primavera i l'estiu és molt agradable passar una estona en el jardí. En Pere treballa molt sovint en el jardí i cuida bé les flors.

La casa té tres cambres, una cuina i una cambra de bany. Té calefacció central, gas, aigua freda i calenta. Les cambres són espaioses i clares. Les finestres són grans. L'habitació més gran i més agradable de la casa és el menjador. Els mobles són clars i moderns. En el menjador hi ha la ràdio i el televisor. Aquí la família d'en Pere passa uns vespres agradables. A vegades en Pere toca la guitarra i la seva mare canta cançons catalanes i castellanes.

La cuina és al costat del menjador. És moderna, no gaire gran, amb una cuina de gas, un armari per a la vaixel·la i una taula per a preparar el menjar.

L'entrada de la casa és molt petita. Hi ha un penja-robes i, al costat, un gran mirall a la paret.

Ara arriba un amic d'en Pere. Van a la seva cambra.

- Entra, Joan, entra, aquesta és la meua cambra. És petita però còmoda.

- Sí, està bé ... No hi falta res ... un escriptori amb una cadira, un sofà, una biblioteca, un armari per a la roba ... Colors clars i alegres. A les parets uns quadres i la teua guitarra. Aquest quadre és molt bonic. Representa una ciutat espanyola, no és veritat?

- Sí, és una petita ciutat valenciana que és a la vora del mar.

- La teua mare és de València?

- Sí, la meua mare és de València i el meu pare de Barcelona.

- La teua cambra m'agrada molt. Segurament és també molt tranquil·la.

- Sí, jo sempre estudio aquí. I com és la vostra casa?

- La nostra casa és més petita, solament té dues cambres i la cuina.

En Pere i en Joan parlen encara de moltes altres coses. Després estudien el català.

Transkripce textu

*la casa d'en pere
la casa d'en pere és blanca amb una teulada roja i un
petit jardí ple de flors // les flors són de tots els colors /
blanques / vermelles / grogues / blaves i morades // durant la
primavera i l'estiu és molt agradable passar una estona en
el jardí // en pere treballa molt sovint en el jardí i
cuida bé les flors !!!*

la kaze ti' tris kambres / uns kün-i uns kambes de
bän // ti' kotofaksió sontrát / gás / ligurs fiéd-i
kótónto // los kambres sön spójóroz-i kláros // lx fi
néstros sön grán // létitosió mór grán-i mór-agrótáble
de la káre' íx-et monhádo // stu móbles sön klár-i
mudérns // m-et monhádo já la rádiu-il tótórozó //
oki la família don péro pás-una téspere-agrótáble //
stógádoz-m péro tóko la gitár-i la sété máre kántz
konsóns kotolánz-i kotolánz //

la kün-íx-et kustát dot monhádo // íx mudérns / nó
gáirs grán / omb-uns künis de gás / un-ormári péro
tótóil-i uns táylo péro propóra et monhá //

l'ontrádo de to káz-íx mót potito // já un pñés
rótoz-i / st kustát un grám mirál'sto porét //
ír sít-un-mig don péro / bän de sété kambes //
lntro / áuán / lntro / skét-íx la méto kambes // ís potito
péro kómueto //

si / stá té // nó i fáto rís // un-sskritóri mb-uns kotéro /
un sufá / uns bibliotéko / un-ormári péro róto // kütó
klár-i stégrs // sts poré-uns kwádrz-i la tété gitáro //
skét kwádr-íx mót hunk // tépoxázt-uns sítát-z
poréto / nó íx tóritát //

si / íx-uns potito sítát toténsidno kéz-to téz dot már //
la tété már-íx de toténsis //

si / la méto már-íx de toténsis il méy páre de
borsotóns //

la tété kambes magrádo mót // segrumén-ís tómbé
mót trojkilo //

si / íx sémpe-studiu oki // si kóm-íx la tédro káre //
la néstros káz-íx mós potito // sólmén té
dúrs kambes-i la künis //

m péro jón áuán párlon mýdro de móttok áttors
kóros // despréz-ssládion-et kotolá //

blanc, -a	bílý	blau, -va	modrý
teulada, f.	střecha	morat, -da	fialový
roig, -ja	rudý, červený	primavera, f.	jaro
tots	všichni	estiu, m.	léto
color, m.	barva	agradable	příjemný
vermell, -a	červený	passar	strávit
groc, -ga	žlutý	estona, f.	chvíle
sovint	často	però	ale
cuidar	pečovat	còmode, -a	pohodlný
tres	tři	està bé	je pěkný
cambra, f.	pokoj	hi	tu
cuina, f.	kuchyně	faltar	chybět
cambra de bany	koupelna	res	nic
calefacció	ústřední	escriptori, m.	psací stůl
central, f.	topení	sofà, m.	pohovka
gas, m.	plyn	biblioteca, f.	knihovna
aigua, f.	voda	roba, f.	prádlo, šaty
fred, -a	studený	alegre	veselý
calent, -a	teplý	quadre, m.	obraz
espaiós, -a	prostorný	representar	představovat
clar, -a	světlý	ciutat, f.	město
habitació, f.	pokoj	veritat, f.	pravda
menjador, m.	jídlna	a la vora	na břehu, blízko
mobles, m.	nábytek	agradar	líbit
televisor, m.	televize	segurament	jistě
aquí	zde	tranquil, -la	klidný
família, f.	rodina	com	jak, jaký
vespre, m.	večer	solament	jen
a vegades	někdy	dues	dvě
tocar la	hrát na kytaru	encara	ještě
guitarra			
cançó, f.	píseň		
no gaire	ne příliš		
cuina de gas, f.	sporák		
armari, m.	skříň		
vaixella, f.	nádobí		
menjar, m.	jídlo		
entrada, f.	předsín		
penja-robes, m.	věšák		
mirall, m.	zrcadlo		
ara	yní		
entra	vstup, pojd dál		
aquest, -a	tento		

Els mesos de l'any /Měsíce v roce/

Els mesos de l'any són:

gener, febrer, març, abril, maig, juny, juliol, agost, setembre, octubre, novembre, desembre.

Les estacions de l'any /Roční období/

Les estacions de l'any són:

primavera, estiu, tardor i hivern.

Gramàtica

Rod přídavných jmen

Většina přídavných jmen rozlišuje tvar pro rod mužský a pro rod ženský. V těchto případech je tvar ženského rodu zakončen na -a, tvar rodu mužského má různé zakončení.

Přídavná jména zakončená v mužském rodě na souhlásku připojují v ženském rodě -a:

ric / rica	/bohatý/
gris / grisa	/šedý/
petit / petita	/malý/
prim / prima	/hubený/

U celé řady přídavných jmen se mění koncová souhláska v párovou znělou a připojuje se -a:

groc / groga	/žlutý/
humit / humida	/vlhký/

Některá přídavná jména zakončená v mužském rodě na -s následující po samohláске, zdvojují toto -s pro zachování výslovnosti:

gras / grassa	/tučný/
rus / russa	/ruský/
escàs / escassa	/řídý/

Obdobná je změna koncového -ig v mužském rodě na -ja nebo -tja v rodě ženském:

boig / boja	/bláznivý/
roig / roja	/rudý/
lleig / lletja	/ošklivý/

Několik přídavných jmen s koncovkou -c v mužském rodě přibírají v rodě ženském zakončení -qua:

oblic / obliqua	/šikmý/
propinc / propinqua	/blízký/

Přídavná jména zakončená v mužském rodě na nepřízvučné -e nebo -o mění koncovou samohlásku v -a:

negre / negra	/černý/
pobre / pobra	/chudý/
flonjo / flonja	/měkký/
guerxo / guerxa	/křivý/

Přídavná jména zakončená na nepřízvučné i- nebo na -u přibírají ještě koncovku -a:

cru / crua	/syrový/
erroni / errònia	/mylný/

Přídavná jména zakončená na -au, -eu, -iu, -ou přibírají samohlásku -a a mění předcházející u v souhlásku v:

blau / blava	/modrý/
viu / viva	/živý/
nou / nova	/nový/
jueu / jueva	/židovský/

Některá adjektiva zakončená na -eu mění tuto koncovku na -ea:

europen / europea	/evropský/
-------------------	------------

Přídavná jména zakončená na přízvučnou samohlásku přibírají v ženském rodě koncovku -na:

ple / plena	/plný/
català / catalana	/katalánský/

Některá přídavná jména mají jeden tvar pro oba rody. Patří sem:

a/ přídavná jména zakončena v mužském rodě na -a:

agrícola /zemědělský/, hipòcrita /pokrytecký/

b/ přídavná jména zakončená na -aç, -iç, -oç:

audaç /odvážný/, feliç /šťastný/, feroç /divoký/

c/ většina přídavných jmen zakončených na -ar:

regular /pravidelný/, singular /zvláštní/

d/ řada přídavných jmen zakončených na -e, zvláště pokud zakončení slova

je na -ble, -ple, -ebre, a přídavná jména složená zakončená na -membre, -forme, -estre:

alegre /veselý/, amable /laskavý/, simple /jednoduchý/, cèlebre /slavný/,
multiforme /mnohotvárný/, unimembre /jednočlenný/

e/ většina přídavných jmen zakončených na -al, -el, -il:

igual /stejný/, fidel /věrný/, útil /užitečný/

f/ některá původní participia:

abundant /hojný/

g/ přídavná jména:

gran /velký/, suau /jemný/, breu /krátký/, lleu /lehký/, greu /vážný/,
miop /krátkozraký/, àrab /arabský/, hindú /indický/.

Číslo

Množné číslo přídavných jmen se tvoří obdobně jako u substantiv. Přídavná jména zakončená v mužském rodě na nepřízvučný vokál nebo na souhlás-

ku /s výjimkou -ç, -s, -x/ přibírají v plurálu -s. V ženském rodě se v pravopise mění koncové -a v -e:

alt / alts alta / alts
nou / nous nova / noves

/I zde dochází k pravopisným změnám, aby se zachovala výslovnost, např.:

sec / secs seca / seques /suchý/
roig / roigs roja / roges /rudý/

Přídavná jména zakončená v mužském rodě na -ç, -s, -x tvoří množné číslo připojením koncovky -os u rodu mužského, v ženském rodě přibírají -s, s příslušnou pravopisnou změnou -a v -e, nebo -es:

gris / grisos grisa / grises
feliç / feliços feliç / felices

Přídavná jména zakončená na přízvučný vokál a která mají v ženském rodě koncovku -na, přibírají též -n před plurálovým -s:

sa / sanes sana / sanes

Stupňování

Komparativ se tvoří nejčastěji pomocí adverbí més /více/, menys /méně/. Srovnávaný předmět se připojuje pomocí que:

La meva casa és més petita que la casa d'en Pere. /Můj dům je menší než Petrův dům/.

Menší míru vlastností lze vyjádřit pomocí adverbia menys /La Maria és menys alegre que la Joana - Marie není tak veselá jako Jana/, ale hovorový jazyk dává přednost vazbě no ... tan ... com:

La Maria no és tan alegre com la Joana.

Superlativ se tvoří tak, že se ke komparativu připojuje člen určitý:

el més alegre /nejveselejší/, la més alegre /f./

el menys alegre, la menys alegre /f./

Zájmena přivlastňovací

Tvary přízvučné

Jednotné číslo		Množné číslo	
Mask.	Fem.	Mask.	Fem.
EL MEU	LA MEVA	ELS MEUS	LES MEVES
EL TEU	LA TEVA	ELS TEUS	LES TEVES
EL SEU	LA SEVA	ELS SEUS	LES SEVES
EL NOSTRE	LA NOSTRA	ELS NOSTRES	LES NOSTRES
EL VOSTRE	LA VOSTRA	ELS VOSTRES	LES VOSTRES
LLUR		LLURS	

Kladou-li se zájmena před podstatným jménem musí se vždy užívat se členem určitým /s výjimkou zájmena llur/:

El meu llibre /moje kniha/

La nostra escola /naše škola/

ale: Llur llibreta /jejich sešit/.

Kladou-li se zájmena za substantivem užívají se bez členu:

Aquest llibre és meu. /To je má kniha./

Při zdůraznění se užívají se členem i v postavení za substantivem:

Aquest llibre és el meu. /Tato kniha je moje./

Zájmenné příslovce HI

Odpovídá francouzskému y, je původně příslovcem místa, znamená "tam". Může nahradit podstatné jméno:

Vas a l'escola? No, no hi vaig. /hi = a l'escola/

Exercicis

1/ Tvořte ženský rod od těchto přídavných jmen:

Blanc - roig - vermell - groc - blau - morat - calent - espaiós - gran - agradable - modern - clar - català - castellà - petit - alegre - bonic - espanyol - tranquil.

2/ Upravte tvary přídavných jmen:

La ploma és /blau/. - Les cambres són /espaiós/ i /clar/. - Les finestres són /petit/. - Els llapis són /groc/. - Són cançons /valencià/. - Les cadires són /còmode/. - Les noies són /alegre/. - Aquest color és molt /clar/. - Les flors són /bonic/. - Els mobles no són /modern/. - Es molt /tranquil/. - Els armaris són /gran/. - La teulada és /roig/. - Les parets són /groc/. - L'aigua és /fred/.

3/ Tvořte věty z těchto podstatných a přídavných jmen:

Casa - cadira - flor - llibre - cambra - finestra - llapis - noia - petit - vermell - groc - blanc - còmode - gran - modern - clar - català.

4/ Přeložte:

Tvůj dům - tvoje knihy - náš pokoj - moji rodiče - vaše knihy - jeho bratr - její matka - jejich zahrada - můj přítel - naše písně - váš psací stůl - jeho pero - její skříň.

Přeložte:

Můj pokoj je velký. - Jeho pokoj je menší. - Nábytek je světlý a moderní. - Tvoje sestra zpívá dobře. - Petr pracuje na zahradě. - Někdy posloucháme zprávy. - Voda je studená. - Vedle věšáku je zrcadlo. - Psací

stůl je vedle knihovny. - Kde je moje židle? - Kuchyň je tady. - Co
studuješ? - Zahrada není příliš velká. - Tento obraz je velmi pěkný. -
Dítě si hraje v pokoji. - Je to české město. - Skříň je žlutá. - Nepři-
pravuješ večeři? - Tato ulice je široká. - Kupuje vždy bílé květiny. -
Večer hraje na kytaru. - Když pracuje nemluví. - Mapa je na stěně. -
Naše předsín je malá. - V knihovně je mnoho katalánských knih. - Jejich
sešity jsou na stole.

La Maria vol anar a comprar amb la seva amiga Joana, però plou i no sap què fer. La Joana arriba a casa de la Maria.

- Bon, dia, Joana, què fem, anem a comprar o no? - pregunta la Maria.

- Crec que podem anar-hi, ja no plou gaire i en els magatzems no hi plou gens - contesta la Joana.

Les dues noies van pel carrer. De tant en tant s'aturen davant les vitrines de les botigues de roba i de calçat. Finalment entren a un gran magatzem. La Maria vol comprar una corbata per al seu germà. Un venedor demana:

- Què desitja, senyoreta?
- Vull comprar una corbata de bona qualitat i de color blau.
- Aquesta és de molt bona qualitat, és de seda.
- M'agrada. Quant val?
- Vuitanta pessetes.
- Gràcies. Vaig a pagar a la caixa.

Després de pagar, la Maria va a comprar uns mocadors. Compra sis mocadors blancs i sis de color. Els uns valen vuitanta-cinc pessetes i els altres noranta. La Joana compra un parell de sabates blanques per a la seva germana.

- Bé, on anem ara? - pregunta la Maria.

- Ara podem anar a comprar un jersei negre per a la meva mare, demà passat és el seu aniversari i li vull fer un bon regal. I tu què necessites comprar més?

- He d'anar a plaça.

Les dues amigues van a plaça. S'aturen davant una parada de fruites i verdures.

- Si us plau, dos quilos de patates, un quilo de pastanagues i tres enciams.

- Quinze pessetes, senyoreta.

La Maria paga i saluda:

- Passi-ho bé!
- Passi-ho bé, senyoreta!

Després compra dos llitres de llet i ous. A la carnisseria mig quilo de carn de vedella. A l'adrogueria compra farina, sucre, oli i cafè. Com que ja és tard, les noies pugen al tranvia i tornen a casa.

de l'empres

la maris tót-sná skumprá mltá sítamíga áuáns/póré
pléw-i nó sáþ ké fé // la áuán-árits kaka áo la maris //
bón díð/áúáns/ké fém/sném-s skumprá u nó/pragunto la
maris ///

moris!!!
 krík és putóm már-i / Éd nó plőy gáyo jóna megdém
 nó-i plőy dēm / kúntétsz is éuzans!!!

no! i ploxy zens / kumiez'sy z' d'z'ens //
 l'ox t'uss n'ojz t'an pot k'ot' / d'z' t'an-z' t'an s'aturon
 d'z'tan l'x t'it'inz d'z' l'x t'ut'ig'z d'z' t'ot' i k'ot'at //
 f'imat'men l'at'ron-z' un gr'am m'ag'z'z'm // l'x m'm's t'ol
 k'umpr'a un's k'urb'ato p'ost s'eu k'orm'a // un b'on'ot'o
 t'z'm'z's /

dzmano /
ke' dzzi' / pñurétu //

ké' tokilko / mureto //
bál' kumpira unu kurtáto do tóns kwolitat-i do kuto' blay //
sket-ia do mól tóns kwolitat / ia do sítto //
mógráto / kiódn bát //

buitán, pasci 22 //

grasios / bá-z-pagá eto lá'ss //

grasos / kazo poga do kazo //
 d'espera do poga / ls moris tá kumpra' une mukstos //

kómpre sis mukotó'z blányai síz az kuto' || stx-unk

Eden bütánts-sin posztos jótá-átross muránts!!

ls éuans kómp-un psél ds sòbàtòz blángkòs psòz
ts sèts èrmáns!!!

be! / întinm-ărs / praznitate morie //

árs pudém-má sumpřá uň žorší negra porsta mčta mára/

doma psat-ek st sju mitsordri 'ili tül' fir um bön iogát)

i tu kézzel szedte kumrára más!!!

i d'n'a. plåss !!!

le tuz-migz t'án-z plász // sstúron, dzhán-uno prátz

do fuit et i tonduris!!!

sius plau / dót klus dō potāts / unklus dō postonagrs i
trīs - mīāms //

kinga paxēts / sūnūēto ///

la moris pagi sluetz // passiu be /// passiu be / samuretz ///

dopřes přimpr doz litroz do let-č oys / sto kornisovio mič kila
do let-č do statel' / sladruozia pomsro brim / sibir / oli: kile //

Lā bārā dā bōdēl's/šlōdrugēri's kōmp'rō fōrīnā/sukr's/člī: kofē //
 kōm kō kā ēs tārt / lēs nōj's pūkōm't trōmb'iz i tōm'mā

Vocabulari

de compres	na nákupech	els altres	druží
voler	chtít	noranta	devadesát
ploure	pršet	parell, m.	pár
saber	vědět	sabata, f.	bota
fer	dělat	bé	dobře, dobrá
preguntar	ptát se	jersei, m.	světr
creure	věřit	negre, -a	černý
poder	moci	demà passat	pozítří
magatzem, m.	obchodní dům	aniversari, m.	narozeniny
gens	vůbec	regal, m.	dárek
contestar	odpovědět	necessitar	potřebovat
les dues	obě dvě	plaça, f.	tržnice, náměstí
de tant en tant	čas od času	més	více
aturar-se	zastavit se	parada, f.	stánek
vitrina, f.	výloha	fruita, f.	ovoce
botiga, f.	obchod, krámek	verdura, f.	zelenina
calçat, m.	obuv	si us plau	prosím
finalment	konečně	patata, f.	brambora
entrar	vstoupit	pastanaga, f.	mrkev
corbata, f.	kravata	enciam, m.	hlávkový salát
venedor, m.	prodavač	quinze	patnáct
demanar	ptát se, žádat	saludar	pozdravit
desitjar	přát si	passi-ho bé	mějte se dobře
senyoreta, f.	slečna	llitre, m.	litr
qualitat, f.	kvalita, vlastnost	llet, f.	mléko
seda, f.	hedvábí	ou, m.	vejce
m'agrada	líbí se mi	carnisseria, f.	masna
quant	kolik	mig-	pál
valer	stát	carn, f.	maso
vuitanta	osmdesát	vedella, f.	tele
pesseta, f.	španělská měna	adrogueria, f.	obchod s potravinami
gràcies	děkuji		
pagar	platit	farina, f.	mouka
caixa, f.	pokladna	sucrer, m.	cukr
mocador, m.	kapesník	oli, m.	olej
sis	šest	café, m.	káva
de color	barevný	com que	jelikož, protože
els uns	jedni	ja	už
vuitanta-cinc	osmdesát pět	tard	pozdě

Zapamatujte si

enar a comprar	jít nakoupit
entrar a	vstoupit do
quant val /valen/	kolik stojí
fer un regal	dát dárek
si us plau /si li plau/	prosím
gràcies	děkuji
passi-ho bé	mějte se dobře.

Quina hora és? /Kolik je hodin?/

Es la una.

Es la una i cinc

Es la una i deu

Es un quart de dues

Es un quart i cinc de dues. /Es la una i vint./

Falten cinc minuts per dos quarts de dues.
/Es la una i vint-i-cinc./

Són dos quarts de dues

Són dos quarts i cinc de dues

Falten cinc minuts per tres quarts de dues

Són tres quarts de dues

Falten deu minuts per a les dues /Són tres quarts i cinc de dues./

Són les dues menys cinc

Són les dues

Una hora /hodina/, mitja hora /půl hodiny/, un quart /čtvrt hodiny/,
un minut /minuta/, un segon /sekunda/

Slovesa II. třídy

Slovesa II. třídy mohou být zakončena na -re, -er nepřízvučné, na -er přízvučné a na -r následující po přízvučné samohlásce.

Slovesa zakončena na -re, -er nepřízvučné se časují podle vzoru perdre /ztratit/ a témer /obávat se/:

PERDRE		TÉMER	
perdo	perdem	temo	temem
perds	perdeu	tems	temeu
perd	perden	tem	temen

Slovesa zakončena na kmeni na -c, -s, -x, -g mají v druhé osobě singuláru koncovku -es:

merèixer /zasloužit si/: merèixo, merèixes, merèix, atd.

vèncer /zvítězit/: venço, venceses, venç, atd.

Sloveso córrer /běžet/ přibírá koncovku -es v 2. osobě singuláru a koncovku -a ve 3. osobě: corro, correas, correa, atd.

Druhá třída sloves má hojně nepravidelností. Ze sloves zakončených na -re nepřízvučné, která se nepravidelně časují uvádíme v této lekci sloveso creure /věřit/:

CREURE

crec	creiem
creus	creieu
creu	creuen

Sloveso ploure /pršet/ má pouze tvar 3. osoby singuláru: plou.

Mezi slovesa zakončena na -er přízvučné patří pomocné sloveso haver, které se časuje takto:

HAVER

he	hem
has	heu
ha	han

Další slovesa zakončena na přízvučné -er:

PODER /moci/		VOLER /chtít/	
puc	podem	vull	volem
pots	podeu	vols	voleu
pot	poden	vol	volen
SABER /vědět/		VALER /stát, mít cenu/	
sé	sabem	valc	valem
saps	sabeu	vals	valeu
sap	saben	val	valen

Ze sloves zakončených na -r po přízvukné samohlásce uvádíme sloveso
fer /dělat/:

FER

faig	fem
fas	feu
fa	fan

Časování zvrtných sloves

Při časování zvrtných sloves se užívá zájmena příslušné osoby. V infinitivu mají zvrtné zájmeno se, které se k němu připojuje spojovací čárkou. Zapamatujte si tvary zájmen:

ATURAR-SE /zastavit se/

RENTAR-SE /mýt se/

/před souhláskou/

<u>m</u> ' aturo	<u>ens</u> sturem	<u>em</u> rento	<u>ens</u> rentem
<u>t</u> ' atures	<u>us</u> stureu	<u>et</u> rentes	<u>us</u> renteu
<u>s</u> ' atura	<u>s</u> ' aturen	<u>es</u> renta	<u>es</u> renten

Vazba haver de + infinitiv

Vazba slovesa haver + de + infinitiv má význam "mít povinnost, musit":

He d'anar a comprar. /Musím jít nakoupit./

Has de treballar. /Musíš pracovat./

Zájmena ukazovací

Na bližší předměty nebo osoby, které jsou u mluvící osoby poukazují zájmena:

AQUEST /tento/	AQUESTA /tato/	AQUESTES /tito/	AQUESTES /tyto/
----------------	----------------	-----------------	-----------------

Na předměty nebo osoby vzdálenější od mluvících osob poukazují zájmena:

AQUELL /ten, onen/	AQUELLA /ta, ona/	AQUELLS /ti, oni/	AQUELLES /ty, ony/
--------------------	-------------------	-------------------	--------------------

Ukazovací zájmena stojí obvykle před podstatným jménem a shodují se s ním v rodě a čísle:

Aquest llibre és d'en Pere. /Tato kniha je Petrova./

Aquella casa és gran. /Ten dům je velký./

Českému střednímu rodu ukazovacích zájmen odpovídají v katalánštině tvary:

AIXÒ /toto/	ALLÒ /to, tamto/
-------------	------------------

Això és una cadira i allò una taula. /Toto je židle a tamto je stůl./

Tvary základních čísel 1 - 100

1 UN, Ů /UNA/	11 ONZE	21 VINT-I-Ů /UN, UNA/
2 DOS /DUES/	12 DOTZE	22 VINT-I-DOS /DUES/
3 TRES	13 TRETZE	30 TRENTA
4 QUATRE	14 CATORZE	31 TRENTA-Ů
5 CINC	15 QUINZE	40 QUARANTA
6 SIS	16 SETZE	50 CINQUANTA
7 SET	17 DISSET	60 SEIXANTA
8 VUIT	18 DIVUIT	70 SETANTA
9 NOU	19 DINOU	80 VUITANTA
10 DEU	20 VINT	90 NORANTA
100 CENT		

Tveru ú se užívá stojí-li číselka samostatně nebo v datu:

El nombre ú. /Číslo jedna./

El vint-i-ú de desembre. /21.prosince/

Spojka i se klade mezi desítky a jednotky pouze u číselky dvacet:

Vint-i-cinc. ale: trenta-cinc, cinquanta-set

Číselky un, dos, cent mají tvary pro ženský rod: una, dues, centes:

Compro una llibreta. /Kupuji jeden sešit./

Trenta-dues noies. /Třicet dva děvčat./

Dues-entes obreres. /Dvě stě dělnic./

Exercicis

1/ Dejte do množného čísla:

Aquesta noia no és feliç. - La casa és blanca. - Aquell nen és molt alegre. - Aquesta flor és groga. - La cambra és clara. - La nena és bonica. - Aquesta cançó no és catalana, és francesa. - Aquest llapis és meu.

2/ Časujte:

Entrar a una botiga. - Voler un diccionari txec. - Saber la lliçó. - Aturar-se davant les vitrines. - Poder parlar el català. - Fer un regal. - Haver de preparar el menjer.

3/ Čtěte katalánsky:

2 - 4 - 6 - 8 - 10 - 12 - 14 - 16 - 18 - 20 - 22 - 24 - 30 - 36 - 40 -
48 - 50 - 52 - 60 - 64 - 70 - 76 - 80 - 88 - 90 - 100 - 1 - 3 - 5 -
7 - 9 - 11 - 13 - 15 - 17 - 19 - 21.

4/ Řekněte katalánsky:

Je půl šesté - je pět hodin a pět minut - jsou tři hodiny - je tři čtvrtě na osm - je za pět minut půl sedmé - je za deset minut devět - je jedenáct hodin.

5/ Řekněte katalánsky:

Tento sešit - tamta ulice - onen dopis - tento obraz - tito chlapci -
tyto dívky - tamten stůl - toto.

6/ Přeložte:

Chci koupit hezkou kravatu. - Potřebuji šest kapesníků. - Nemohu jít nakoupit. - Vstupujeme do obchodního domu. - Marie se ptá, kolik to stojí. - Tento svetr se mi nelíbí. - Platíte u pokladny. - Jana kupuje pět kilo brambor. - V masně kupuje maso. - Kolik stojí cukr? - Už je pozdě, musíme se vrátit domů. - Pozítří nemusím pracovat. - Kde je tržnice? - Nemůže mluvit. - Nevíš kde je můj sešit? - Prosím Vás kolik je hodin? - Je půl druhé. - Mohou mluvit katalánsky. - Nechtějí dělat tuto práci. - Toto stojí třicet pět peset. - Čas od času se zastavují. - Jdeme po ulici. - Co kupuješ? - Nevím co dělat. - Dnes neprší. - Jak se jmenuješ? - Tvůj přítel není doma. - Otec se vrací z práce. - Co je vedle obchodního domu? - Kde pracuješ? - Mluví rychle. - Kde si hraje chlapec? - V neděli nepracujeme. - Jdu do školy. - Naše škola není daleko. - Co potřebujete?

El viatge

Ja és el mes de desembre i s'apropen les festes de Nadal. Cada any la Maria passa les festes de Nadal amb els seus pares que viuen al camp en un petit poble.

Ara la Maria prepara la maleta. Hi posa la roba, dues faldilles, un jersei, unes bruses i un parell de sabates. Agafa també uns llibres per a estudiar perquè després de les festes ha de passar un examen de llatí. En un quart d'hora tot està preparat.

Com que la Maria no viu lluny de l'estació, hi va a peu. A l'estació hi ha molta gent, sobretot davant les taquilles. La Joana és al costat de la llibreria de l'estació i espera la seva amiga. La Maria compra els bitllets mentre la Joana tria unes revistes. Després les dues amigues van al bar de l'estació. Compren uns panets amb formatge i dues llimonades. M'engen de pressa. La Maria mira el rellotge.

- Encara és d'hora. Són les quatre i cinc i el tren surt a tres quarts de cinc.

Les noies van a l'andana número dos. El tren ja és a l'estació. La Maria i la Joana encara parlen un moment i després s'acomiaten:

- A quina hora arriba el tren al teu poble? - demana la Joana.

- A les vuit. - contesta la Maria.

- Doncs, bon viatge, Maria!

- Gràcies, bon Nadal i fins aviat!

La Maria puja a un vagó de segona classe. Hi ha bastant de gent, els altres viatgers porten més maletes que la Maria i no pot anar de pressa. Finalment en un compartiment troba un lloc al costat de la finestra i s'asseu còmodament. Després d'uns minuts el tren surt de l'estació. La Maria mira el paisatge i després fulleja les revistes.

Targeta Postal

Estimat amic:

Et desitjo unes bones festes de Nadal i Cap d'any.
Per què no escrius?

Joan

Feliç Any Nou!

ěa' ěa' st měa do děmbri sopropon ěs fěsta do noěat //
 kětěn' ěs moris pěs ěs fěsta do noěat om-stěis pěs
 ko tiwon-st kěm on-un pěit pěběs //
 děs' ěs moris pěpěs ěs mětěs // i pěs ěs nětěs / děs fědělěs //
 un' ěs sěis / un' sěis ěs un' pěit do sětěs // oěěs
 tombě un' ělěs pě-studia pěkě děs pěs do ěs
 fěsta a do pěs un' oěěměs do ěs // on-un' kěwěděs
 tět-ětě pěpěat //
 kěm ko ěs moris ně' těn' ěn' do těstěs' // i tě' pěs //
 sěstěs' jě mětěs ěn' / sěstět' tětěn' ěs těkěs //
 ěs ěuěn-ěs-st kěstět' do tě ělěs do těstěs' jěpěs
 ěs sětěměs // ěs moris kěměstě tělěs mětěs ěs
 ěuěn' těs un' sětěs // děs pěs ěs děs-sěměs
 těn'-st těn' do těstěs' // kěměn' un' pěně-sě fě
 měs i děs ěměděs // měněs do pěs // ěs moris
 měst tělěs //
 oěě-ěs děs / sěn' ěs kěwě-i sěn' jět těn' sět-sěs
 kěwě do sěn' //
 ěs pěs těn'-s ěněn' něměs děs // st těn' ěs ěs
 těstěs // ěs moris i ěs ěuěn' oěěs pělěn' un' měmě'i
 děs pěs sěměděn' //
 sěn'-sě sětět' těn' st těn' pěběs / děměs ěs ěuěn' //
 sěs těn' / kětětěs ěs moris //
 děměs / ěn' bičko / moris //
 ěs sěs / ěn' noěat-i fěně-sětě //
 ěs moris pěs un' běs do sěs kěs // jě těn'
 do ěn' / sě-ětěs těs pělěn' měs mětěs do ěs
 moris i ně' pět-sě do pěs // fěněměn' on-un'
 kěměměn' těn'-un' ěk' st kěstět' do ěs fěnětětě
 i sěs kěměměn' // děs pěs děn' měně-st
 těn' sět do těstěs // ěs moris měst pěs i
 děs pěs fělěs ěs sětěs //

Vocabulari

viatge, m.	cesta	doncs	tedy
apropar-se	přiblížit se	bon viatge	šťastnou cestu
festa, f.	svátek	bon Nadal	příjemné vánoce
Nadal, m.	vánoce	fins aviat	brzy nashledanou
cada	každý	vagó, m.	vůz
any, m.	rok	segon, -a	druhý
viure	žít	bastant	dosti
camp, m.	venkov	viatger, m.	cestující
poble, m.	vesnice	compartiment, m.	kupé
maleta, f.	kufr	trobar	najít
faldilla, f.	sukně	lloc, m.	místo
brusa, f.	halenka	al costat de	vedle
agafar	brát	la finestreta, f.	okénko
perquè	protože	asseure's	posadit se
passar un		còmodament	pohodlně
examen	vykonat zkoušku	minut, m.	minuta
llatí, m.	latina	paísatge, m.	krajina
en un quart		fullejar	listovat
d'hora	za čtvrt hodiny	targeta postal	pohlednice
tot	vše	estimat	vážený, milý
preparat	připravený	et	ti
estació, f.	nádraží	desitjar	přát si
gent, f.	lidí	cap d'any	začátek roku
taquilla, f.	pokladna	per què	proč
esperar	čekat	escriure	psát
bitllet, m.	jízdenka	feliç	šťastný
mentre	zatímco		
triar	vybírat		
bar, m.	bufet		
panet, m.	houska		
formatge, m.	sýr		
llimonada, f.	limonáda		
mirar	dívat se		
rellotge, m.	hodinky		
d'hora	brzy		
tren, m.	vlak		
surt	odjíždí		
andans, f.	nástupiště		
moment, m.	chvíle		
acomodar-se	rozloučit se		

passar un examen

vykonat zkoušku
pozor na vlak
důležité upozornění
životu nebezpečné
jídelní vůz
lůžkový vůz
zpáteční jízdenka
uskutečnit cestu
balit, připravit zavazadla

Srovnávání míry vlastnosti

Srovnávání se děje podle těchto vzorů:

2. stupen més ... que
 menys ... que ... /no tan ... com .../

Es més bonic que aquell. /Je hezčí než tamten./
Es menys car que aquest. /Je levnější než tento./
No és tan car com aquest.

3.stupěň el més ... de ...
 el menys ... de ...
Es la més bonica de totes. /Je nejhezčí ze všech./
Es el menys car de tots. /Je nejlevnější ze všech./

Časování sloves viure a escriure:

VIURE /zit/

ESCRIURE /psát/

visc

vius

vii

vivim

viviu

viuen

escriç

escrius

escriu

escrivim

escriuiu

escriuen

Sloveso asseure's /posadit se/

m'assec	ens asseiem
t'asseus	us asseieu
s'asseu	s'asseuen

Předložka "de" po výrazech "molt, bastant"

Předložka "de" po výrazech molt, bastant
Po výrazech "molt, bastant" se někdy užívá předložky de:
/Ja tam dost lidí./

Hi ha bastant de gent. /Je tam dost lidí./

Té molts d'amics /Té molts amics.-/Má mnoho přátel./
Hi ha moltes de dones. /Hi ha moltes dones.-/Je tam hodně žen./

Vyjadřování pádových vztahů

Českému druhému pádu odpovídá v katalánštině obvykle vazba s předložkou de:

Les parets de la cambra són blanques. /Stěny pokoje jsou bílé./

Český třetí pád se vyjadřuje pomocí předložky a:

Escriu a la meua mare. /Píšu matce./

Vztah čtvrtého pádu vyjadřuje obvykle bezpředložkový tvar podstatného jména:

La noia mira el rellotge. /Dívka se dívá na hodinky./

La mare mira el nen. /Matka se dívá na dítě./

Další tvary základních číslovek

200 dos-cents /dues-centes/

700 set-cents

300 tres-cents /-centes/

800 vuit-cents

400 quatre-cents

900 nou-cents

500 cinc-cents

1000 mil

600 sis-cents

2000 dos mil

3000 tres mil

un milió /million/

un bilió /miliarda/

Mezi stovky a jednotky se spojka i nikdy neklade:

vuit-cents quatre /804/

Určování dat

U dat se užívá číslovek základních doprovázených členem /s výjimkou prvního dne měsíce května, kdy se užívá číslovky řadové/. Před označením měsíce a roku se vždy užívá předložky de:

El quatre d'abril de 1963. /4.dubna 1963./

Český výraz "v roce" se překládá buď výrazem l'any /l'any mil nou-cents setanta sis - v roce 1976/ nebo užitím členu určitého:

El mil nou-cents setanta-sis

Exercicis

1/ Srovnajte:

Marie je veselejší než Jana. - Není tak světlý jako tamten. - Je menší než ty. - Je nejstarší ze všech.

2/ Časujte:

Viure al camp. - Preparar la maleta. - Agafer un llibre. - Anar a peu. - Menjar de pressa. - Mirar el rellotge. - Asseure's. - Desitjar un feliç any nou.

3/ Řekněte katalánsky:

2.února 1967. - 13.března 1723. - 4.dubna 1939. - 2.května 1808. -
26.června 1965. - 14.července 1949. - 5.srpna 1491. - 11.září 1286. -
31.října 1354. - 3.listopadu 1974. - 24.prosince 2133.

4/ Přeložte:

Píšeme sestře. - Kde žijí tvoji rodiče? - Rodiče žijí v Praze. - Kde
čeká Jana? - Matka připravuje zavazadla. - Píšu rychle. - Chlapec se
dívá na hodinky. - Je brzy. - Není brzy, je pozdě. - Jdeme na nástu-
piště. - Musím jít na nádraží. - Je to vůz druhé třídy. - Sedám si. -
V kolik hodin přijíždí vlak? - Vlak přijíždí ve čtvrt na sedm. - Ty
jsi veselejší než tvůj bratr. - Šťastný nový rok! - Příjemné vánoční
svátky. - Jan mi posílá mnoho pohlednic. - Je tam mnoho lidí. - Po
svátcích musím jít do knihovny. - Musím hodně studovat. - Šťastnou
cestu!

Un passeig per Praga

Pere: Què vas fer ahir? Vas anar d'excursió?

Joana: No, ahir vaig acompanyar per Praga uns invitats catalans.

Pere: Què els vas ensenyar?

Joana: Vàrem sortir el matí de l'hotel Internacional prop de les nou. Primer vàrem anar amb tramvia fins al castell. Vàrem visitar la catedral i l'interior del castell, principalment la sala Espanyola i la sala Vladislau. El panorama de Praga des del castell els va agradar força. Després vam anar a peu cap a la Plaça de Malá Strana. Allà vam menjar en un restaurant i vam descansar una mica. Vam continuar el passeig pel pont Carles fins a la Plaça Vella. Els monuments d'arquitectura, sobretot els gòtics, els varen impressionar molt. Estan entusiasmats per la bellesa de Praga i per l'alt nivell de vida dels nostres ciutadans.

Pere: I què més els vas ensenyar?

Joana: Res més. Després d'aquest passeig tan llarg els nostres amics van voler descansar. Vam anar a un cafè de la Plaça Venceslau i allà vam parlar de diferents coses. Van fer-me preguntes sobre la història de Praga i dels seus monuments, vam parlar dels preus, dels salaris, de la vida cultural a Txecoslovàquia. El vespre vam anar al teatre. Vam veure l'òpera de Smetana "El petó" en el Teatre Nacional.

Pere: Segurament van estar contents de veure tantes coses.

Joana: Sí. Avui hem d'anar a visitar alguna facultat de la Universitat Carles. Vols venir amb nosaltres?

Pere: Amb molt de gust.

Vocabulari

passeig, m.	procházka	sortir	vycházet, vyjít
per Praga	Práhou	prop de	okolo
ahir	včera	primer	nejdříve
excursió, f.	výlet	fins a	až k
acompanyar	doprovázet	castell, m.	hrad
invitat, -da	host	visitar	navštívit
els	jím	catedral, f.	katedrála
ensenyar	ukázat	interior, m.	vnitřek
sala, f.	sál	llarg, -a	dlouhý
espanyol, -a	španělský	diferent	rozhledný
panorama, m.	výhled	cosa, f.	věc
des de	od, z	fer preguntes	položít otázky
força	velmi, hodně	sobre	o, na

cap a	směrem k	història, f.	dějiny
allà	tam	preu, m.	cena
restaurant, m.	restaurace	salari, m.	mzda
descansar	odpočívát	cultural	kulturní
continuar	pokračovat	teatre, m.	divadlo
pont, m.	most	òpera, f.	opera
monument, m.	pomník, památka	petó, m.	hubička
arquitectura, f.	architektura	estar content, -a	být spokojen
gòtic, -a	gotický	tantes	tolik
impressionar	zapůsobit	venir	jít, přijít
estar-entusias-		amb molt	
mat, -da	být nadšen	de gust	velmi rád
bellesa, f.	krása		
alt, -a	vysoký		
nivell, m.	úroveň		
vida, f.	život		
ciutadà, m.	občan		

Zapamatujte si:

Un passeig per Praga	procházka Prahou
un passeig per la capital	procházka hlavním městem
anar d'excursió	jet na výlet
prop de les nou	okolo deváté
estar entusiasmat, -da	být nadšen
estar content, -a	být spokojen
fer preguntes	položit otázky
amb molt de gust	velmi rád

Gramàtica

Slovesa III.třídy

Do této třídy patří slovesa zakončena na -ir. Časují se podle vzoru
dormir /spát/:

dormo	dormim
dorma	dormiu
dorm	dormen

Některá slovesa této třídy rozšiřují kmen o slabiku -eix ve všech osobách singuláru a v třetí osobě plurálu. Časují se jako sloveso servir /sloužit, obsloužit/:

serveixo	servim
serveixes	serviu
serveix	serveixen

Z nepravidelností uvádíme v této lekci časování sloves venir, tenir a slovesa sortir, které mění přízvuknou kmenovou samohlásku o v u ve všech osobách singuláru a v třetí osobě plurálu.

VENIR /jít, přijít/		TENIR /mít/	
vinc	venim	tinc	tenim
véns	veniu	tens	teniu
ve	venen	té	tenen

SORTIR / vycházet, vyjíždět/

surto	sortim
surts	sortiu
surt	surten

/jako sortir se časují slovesa: cosir /šít/, collir /sbírat/, tossir /kašlat/, escopir /plivnout/

Časování nepravidelného slovesa veure /vidět/

VEURE

veig	veiem
veus	veieu
veu	veuen

Minulý čas opisný

Minulý čas opisný /preterit perfet perifràstic/ se tvoří pomocí tvarů slovesa anar a infinitivu významového slovesa. V první a druhé osobě plurálu se užívá tvarů vam, vau místo tvarů anem, aneu. U všech třech slovesných tříd tento čas vypadá takto:

vaig /væreig/	+ cantar, témer, dormir
vas /vares/	
va	
vam /varem/	
vau /væreu/	
van /varen/	

Minulý čas opisný vyjadřuje děje dokončené v minulosti:

- Ahir vaig anar d'excursió. /Včera jsem jel na výlet./
 Vam menjar en un restaurant. /Jedli jsme v restauraci./
 Va parlar de moltes coses. /Mluvil o mnoho věcech./

Nepřízvučná osobní zájmena v třetím pádu

Nepřízvučných tvarů osobních zájmen se užívá k vyjádření vztahu přímého a nepřímého předmětu. Užívá se jich vždy bez předložky. Mohou stát před nebo za slovesem. Před slovesem stojí u osobních tvarů. U infinitivu, gerundia a kladného rozkazovacího způsobu se kladou za slovesem. Pokud doprovázejí slovesný tvar opisný mohou stát před pomocným slovesem nebo se mohou klást až za neurčitým způsobem.

K vyjádření 3.pádu a v postavení před slovesem mají tyto tvary:

Před slovesem začínající na souhlásku	Před slovesem začínající na samohlásku nebo "h"
EM	M'
ET	T'
LI	LI
ENS	ENS
US	US
ELS	ELS

Např.: Em dóna revistes i llibres. /Dává mi časopisy a knihy./
T'envia targetes postals. /Posílá ti pohlednice./
Els ensenya moltes coses. /Ukazuje jim mnoho věcí./

K vyjádření 3.pádu a v postavení za sloveso se užívá tvarů:

Za slovesem zakončené na souhlásku nebo "u"	Za slovesem zakončené na samohlásku
ME	'M
TE	'T
LI	LI
NOS	'NS
VOS	US
LOS +/	'LS

+/ tohoto tvaru -los se užívá velmi zřídka a je zpravidla nahrazen zájmenou skupinou ELS-HI. Např.: No vull donar-los /Nechci jim dát/ se v běžné řeči vyjadřuje: No vull donar-els-hi./

Př.: No vol dir-te res. /Nechce ti nic říct./
Ensenya 'ns això. /Ukaž nám to./

Exercicis

1/ Časujte v minulém čase:

Sortir de l'escola. - Anar amb tramvia. - Visitar la catedral. -
Descansar una mica. - Parlar de la vida cultural. - Veure una òpera.

2/ Časujte v přítomném čase:

Dormir bé. - Servir de pressa. - Venir amb ells. - Sortir de l'hotel. -
Veure moltes coses.

3/ Řekněte katalánsky:

Ukazuje mi - ukazují nám - píše ti - píšeme jim - dělá mu - dělají nám -
líbí se jim - zpívám ti - napsal nám - zaspívala jim.

4/ Přeložte:

Co jsi dělal včera? - Včera jsem šel na nádraží. - V kolik hodin jsi vyšel z hotelu? - Vyšel jsem kolem páté. - Teď je půl sedmé. - Co jste navštívili? - Velmi se mi líbí Vladislavský sál. - Kde je Václavské náměstí? - Co jste jedli v restauraci? - Životní úroveň našich občanů je vysoká. - Jsem spokojen. - Můj přítel se chtěl odpočinout. - Šli jsme do kavárny. - V kavárně je dost lidí. - Chceš jít s námi? - Mluvíme o Karlově Universitě. - Jak se jmenuje tato opera? - Toto je Národní divadlo. - Večer chci jít do divadla. - Co dělají naši hosté? - Z Hradu jsme šli pěšky až ke Karlovu mostu. - Jsme na Staroměstském náměstí. - Co víš o dějinách Prahy? - Nevím nic. - Víte jak se jmenuje toto náměstí? - Nejdříve chci jít do hotelu. - Viděl jsem tvou matku. - Co vidíš? - Zespíval katalánskou píseň. - V této restauraci obsluhují rychle. - Proč nejdou s námi? - Spíme doma. - Kde spí? - Dnes jedeme na výlet. - Věř ti.

Avui estic invitat a casa d'un amic. He d'agafar un autobús puix l'adreça indica un carrer a l'altre extrem de Barcelona. Fa molt temps que conec en Jordi, però encara no conec la seva dona ni els seus fills. Sé que en Jordi té dos fills i una filla, però no recordo l'edat que tenen. Em sembla que la nena és encara petita. Abans d'agafar el autobús vaig a comprar unes flors per a la dona del meu amic i una capsa de bombons per als nens. Compro les flors a la Rambla, puix en aquesta avinguda de Barcelona hi ha moltes parades amb flors. Un una parada compro un ram de clavells vermells veritablement magnífics. En una pastisseria prop de la Rambla compro també uns pastissos i els bombons, i després ja vaig a agafar l'autobús. En el tramvia hi ha poca gent. El trajecte és bastant llarg. Observo els carrers, les tendes, la gent que passeja lentament o camina de pressa, els nens que juguen i criden. Així el trajecte passa més ràpidament i arribo en el lloc on he de baixar.

Ara he d'agafar el primer carrer a la dreta. En Jordi viu en el número set. És una casa completament nova. Pujo a l'ascensor i baixo en el cinquè pis. La porta del pis d'en Jordi és la segona a l'esquerra. Toco el timbre. Després d'una estona m'obre en Jordi:

- Benvingut, Pere! Com estàs? Passa, passa ... Et presento la meua dona Elvira, i aquests són els meus fills: el gran es diu Jordi com jo, el segon Josep i la petita es diu Roser.

Després de la presentació dono les flors a la senyora Elvira i els bombons als nens. Tots em donen les gràcies.

- Bé - diu en Jordi - com que ja és tard i tot està preparat, podem començar a menjar ...

Tots mengem de gust. La senyora Elvira és una cuinera molt bona, tots els plats són excel·lents. En Jordi, la seva dona i jo prenem el cafè i conversem en el salonet mentre els nens juguen a la seva cambra.

- Quants dies fa que és a Barcelona? - em demana la dona d'en Jordi.

- Avui fa vuit dies que sóc a la seva capital, però ja conec bastant bé el centre i sobretot el port. M'agrada mirar la mar, els vaixells, i els mariners. Encara he de veure moltes coses. Com que tinc un pla de Barcelona, ja començo a orientar-me i crec que puc anar sol a tot arreu. Diumenge vull anar a Montjuïc a veure com ballen sardanes.

- Coneix la sardana?

- A mitges. Conec la música però no sé com es balla.

La senyora Elvira em pregunta quins balls es ballen en el nostre país. Parlem dels balls populars i dels costums de cada poble. Escoltem uns quants discos de música catalana.

A les sis sortim a passejar una mica. No fa gens de fred i el passeig és agradable. Una hora més tard en Jordi m'acompanya a l'hotel.

Vocabulari

invitació, f.	pozdání	ràpidament	rychle
estar invitat, -da	být pozván	i	a
agafar un autobús	jet autobusem	agafar el primer	dát se první
puix	neboť	carrer	ulicí
adreça, f.	adresa	a la dreta	vpravo
indicar	ukazovat	completament	úplně, zcela
a l'altre extrem	na druhém konci	ascensor, m.	výtah
fa molt temps	je tomu dlouho	cinquè, -na	pátý
que	co, že, který	pis, m.	poschodí, byt
conèixer	znát	porta, f.	dveře
dona, f.	žena	a l'esquerra	vlevo
fills	děti, syny	tocar el timbre	zazvonit
filla, f.	dcera	estona, f.	chvíle
recordar	vzpomínat	obrir	otevřít
edat, f.	věk	benvingut, -da	buď vítán
semblar	zdát se	com estàs	jak se máš
nen, f.	holčička,	presentar	představit
capsa, f.	krabice	el gran	ten starší
capsa de bombons	bomboniera	com jo	jako já
avinguda, f.	třída	presentació, f.	představování
ram, m.	kytice	donar les gràcies	poděkovat
clavell, m.	karafiát	dir	říci
veritablement	opravdu	començar	začít
magnífic, -a	nádherný	de gust	s chutí
pastisseria, f.	cukrárna	cuinera, f.	kuchařka
prop de	blízko	plat, m.	talíř, chod
pastís, m.	moučník, zákusek	excel·lent	výborný
bombó, m.	bombon	prendre el cafè	vypít kávu
poc, -a	málo	conversar	konversovat
trajecte, m.	cesta	salonet, m.	salonek
observar	pozorovat	quants dies fa	jak dlouho
tenda, f.	obchod, krámk	fa vuit dies	je tomu týden
passejar	procházet se	centre, m.	centrum
lentament	pomalú	port, m.	přístav
o	nebo	mar, m.f.	moře
cridar	křičet	es balla	tančí se
així	tak, takto	quin	jaký, který
passar	ubíhat /o čase/	ball, m.	tanec
vaixell, m.	loď	país, m.	země

mariner, m.	námožník	popular	lidový
pla, m.	plán	costum, m.	zvyk
orientar-se	orientovat se	poble	lid, národ
sol, -a	sám	uns quants	několik
a tot arreu	všude	disc, m.	deska
ballar	tancovat	fa fred	je zima
sardana, f.	kat.lidový tanec		
a mitges	na půl		
música, f.	hudba		

Zapamatujte si:

estar invitat, -da	být pozván
agafar el tramvia	jet tramvají
fa temps	je tomu dlouho
fa uns setmana	je tomu týden, před týdnem
fa un any	je tomu rok, před rokem
fa fred	je zima
a la dreta	vpravo
a l'esquerra	vlavo
com estàs? com està?	jak se máš? jak se máte?
es diu ...	jmenuje se ...
vuit dies	týden
quinze dies	čtrnáct dní

Gramàtica

Tvary nepřízvučných osobních zájmen ve 4.pádu

V postavení před slovesem se kladou tvary:

Před slovesem začínající na souhlásku	Před slovesem začínající na samohlásku nebo "h"
EM	M'
ET	T'
EL, LA	L'
ENS	ENS
US	US
ELS, LES	ELS, LES

Nepř.: La mira. /Dívá se na ni./

Els menja. /Jí je./

L'ensenya. /Ukazuje ho./

V postavení za sloveso se užívá tvarů:

Za slovesem končící na souhlásku nebo "u"	Za slovesem končící na samohlásku
ME	'M
TE	'T
LO, LA	'L, LA
NOS	'NS
VOS	'US
LOS, LES	'LS, LES

Příklady: No vol escoltar-la. /Nechce jí poslouchat./

No pot escriure'ls. /Nemůže je napsat./

Va venir a visitar-nos. /Přišel nás navštívit./

Příslovce odvozená

Příslovce odvozená se tvoří od přídavných jmen koncovkou -ment:

veritable - veritablement /opravdu, opravdově/

agradable - agradablement /příjemně/

U přídavných jmen, jež rozlišují rod, se koncovka připojuje k tvaru ženského rodu:

sa - sana - sanament /zdravě/

lent - lenta - lentament /pomalu/

Tvary řadových číslovek

1. primer	6. sesè
2. segon	7. setè
3. tercer	8. vuitè
4. quart	9. novè
5. cinquè /quint/	10. desè

Od pěti nahoru se tvoří číslovky řadové od základních připojením koncovky -è:

trenta - trentè /třicátý/

vint -i -cinc: vint-i -cinquè /pěťadvacátý/

Řadové číslovky mají tvary pro ženský rod i pro plurál obou rodů:

segon - segona - segona - segones

Při udávání století se užívá číslovek základních:

el segle quinze /patnácté století/

Tázací zájmena

Tvarem què /co/ se ptáme na věc, tvarem qui /kdo/na osobu:

Què és això? /Co je to?/

Què vols? /Co chceš?/

Qui és? /Kdo to je?/

Qui vol parlar? /Kdo chce mluvit?/

Zájmen quin /který, jaký/ a quant /kolik/ se užívá vždy ve spojení s podstatným jménem. Mají tvary pro ženský rod /quina, quanta/, pro plurál obou rodů /quina, quines, quants, quantes/ a shodují se v rodě i v čísle s podstatným jménem k němuž se vztahují:

Quin carrer és? /Která je to ulice?/

Quina noia coneixes? /Kterou dívku znáš?/

Quantes coses tens? /Kolik máš věcí?/

Tázací příslovce quant

Príslovce quant /kolik/ stojí vždy bez podstatného jména:

Quant val? /Kolik stojí?/

Quant vols? /Kolik chceš?/

Časování sloves conèixer, prendre a dir

CONÈIXER /znát/		PRENDRE /brát/	
conec	coneixem	prenc	prenem
coneixes	coneixeu	prens	preneu
coneix	coneixen	pren	prenen

DIR /říci/

dic	diem
dius	dieu
diu	diuen

Vazba començar + a + infinitiv

Vazba començar + a + infinitiv vyjadřuje začátek děje:

Començo a comprendre. /Začínám chápat, rozumět/.

Comences a treballar bé. /Začínáš dobře pracovat./

Exercicis

1/ Přeložte do katalánštiny:

Neposlouchá jí - chce to - má je - obsluhuje nás - obává se nás - už nechce - píše ho - má ji.

2/ Utvořte příslovce z těchto přídavných jmen:

còmode - lent - feliç - nou-ràpid - agradable - alt - ple - segur - veritable

3/ Utvořte řadové číslovky od těchto základních:

Onze - quinze - vint-i-u - cinquanta - tres - seixanta-dos - quatre - dos - deu - noranta.

4/ Časujte v přítomném čase:

Conèixer un estudiant català. - Prendre el cafè. - Dir l'adreça.

5/ Přeložte:

Včera jsem byl pozván. - Musím začít pracovat. - Kolik stojí tyto květiny? - Červené karafiáty se mi nelíbí. - Kolik máš knih? - Kdo je tato dívka? - To je jeho sestra. - Vlak vyjíždí pomalu z nádraží. - Bydlím v prvním poschodí. - Kde je tato ulice? - Je to druhá ulice vpravo. - Musím ti poděkovat. - Kde žiješ? - Proč zvoníš? - Kdo otvírá dveře? - Jak se máš? - Neznám jeho ženu. - Co říkáš? - Mám mnoho katalánských knih. - Koupil jsem zákusky a květiny. - Představuji ti svého přítele. - Přišel jsem před týdnem. - Je to lidový tanec. - Neznáme tento zvyk. - Dnes není zima. - Kdo tě doprovází? - Děti si začínají hrát. - Co dáváš matce? - Dívá se na tebe. - Nemůže jít sám. - Toto je Petrova adresa. - Mám jednoho syna a jednu dceru. - Dům je starý, ale výtah je nový. - Proč ještě nevystupuješ? - Chceš jít na procházku? - Velmi rád. - Co děláš? - Nic. - Můžeš jít pěšky? - Proč jsi nemohl přijít? - Co jste viděli? - Včera byla zima. - Řekl nám její adresu.

Quan erem petits, el meu germà i jo passàvem les vacances escolars a un poblet del Rosselló francès. Vivíem a casa d'unes ties nostres. Des de la finestra de la cuina veíem el Canigó i a pocs quilòmetres teníem la platja de Canet. Els diumenges feiem excursions a la muntanya o al mar, però entre setmana ens estàvem al poble.

Dormíem tant com volíem i ens llevàvem bastant tard. Després d'esmorzar sortíem a jugar al carrer o al jardí dels veïns de les ties. Allà ens trobàvem amb en Joan que passava les vacances a casa dels seus avis. Jugàvem als pirates, o a qualsevol altra cosa. Quan ens cansàvem de jugar, anàvem a veure el cavall que tornava del camp o tiràvem blat de moro a les gallines o al porc. A les dotze o quarts d'una, la tia ens cridava. Era l'hora d'anar a dinar. Després de dinar descansàvem una mica, les ties no ens volien deixar sortir perquè era l'hora que feia més calor. Aquest descans obligatori no ens agradava gaire. Jo jugava amb la gata i la vestia amb els vestits de la meua nina, mentre el meu germà llegia amb passió la coneguda novel·la de Verne: Dos anys de vacances. A les tres agafàvem el berenar i anàvem amb en Joan prop del riu on hi havia una font. La tarda ens passava ràpidament, jugàvem als exploradors i menjàvem el nostre pa amb xocolata. El vespre, cansats, bruts però contents tornàvem a casa. Ens rentàvem, sopàvem i anàvem a dormir.

Quants anys tens?

- Quants anys tens?
- Dinou. I tu?
- Vint-i-quatre.

Vocabulari

dia, m.	den	estar-se	pobývat, zůstat
vacances, f.	prázdniny	tant com	tolik kolik
quan	když	llevar-se	vstávat
escolar	školní	esmorzar	snídat
poblet, m.	vesnička	veí, -na	soused
francès, -a	francouzský	trobar-se	sejít se
tia, f.	teta	els avis	prarodiče, dědeček
quilòmetre, m.	kilometr		a babička
platja, f.	pláž	pirata, m.	pirát
muntanya, f.	hora	qualsevol altra	cokoliv jiného
entre setmana	ve všední den	cosa	
cansar-se	unavit se	amb passió	vášnivě
cavall, m.	kůň	conegut, -da	známý

camp, m.	pole	novel.la, f.	román
tirar	házet	berenar, m.	avačina
blat de moro, m.	kukuřice	riu, m.	řeka
gallina, f.	slepice	font, f.	pramen
porc, m.	vepř	explorador, m.	průzkumník
cridar	křičet, volat	pa, m.	chléb
l'hora d'anar		xocolata, f.	čokoláda
a dinar	čas k obědu	cansat, -da	unaven
descansar	odpočinout si	brut, -a	špinavý
feia calor	bylo teplo	rentar-se	umýt se
descans, m.	odpočinek	sopar	večeřet
obligatori, -a	povinný	dormir	spát
gat, -a	kocour, kočka		
vestir	oblékat		
vestit, m.	šaty		
nina, f.	panenka		
llegir	číst		

Zapamatujte si:

entre setmana	ve všední den
fa calor, fred	je teplo, zima
és l'hora de	je čas k
anar a dormir	jít spát

Gramàtica

Minulý čas souminulý

Minulý čas souminulý /pretèrit imperfet/ se tvoří připojením těchto koncovek ke kmeni:

I.třída	II. a III.třída
Cant -ava	tem -ia, dorm -ia
-aves	-ies
-ava	-ia
-àveu	-íem
-àveu	-íeu
-aven	-ien

Některá slovesa tvoří imperfektum nepravidelně. Slovesa zakončená na -iure, -oure v infinitivu, mění samohlásku u v souhlásku y před přízvučnou samohláskou:

escriure: escrivia, escrivies, escrivia, escriviem, escriviéu, escrivien
moure: movia, movies, movia, movíem, moviéu, movien

Některá slovesa přesouvají přízvuk z koncovky na kmeni:

veure: veia, veies, veia, vèiem, vèieu, veien

fer: feia, feies, feia, fèiem, fèieu, feien

Další skupina sloves přesouvává přízvuk na kmeni a zároveň mění kmenovou samohlásku:

riure: reia, reies, reia, rèiem, rèieu, reien

dir: deia, deies, deia, dèiem, dèieu, deien

caure: queia, queies, queia, quèiem, quèieu, queien

Sloveso "ésser" tvoří imperfektum zcela nepravidelně:

ésser: era, eres, era, érem, éreu, eren

Tento čas vyjadřuje

a/ trvání děje v minulosti:

Vivíem a casa els seus pares. /Bydleli jsme u jeho rodičů./

b/ opětovací děj minulý:

Allà ens trobàvem amb en Joan. /Tam jsme se scházeli s Janem./

Často slouží k popisu a líčení vlastností:

El nen tenia els ulls blaus. /Chlapec měl modré oči./

Era una dona alta i prima. /Byla to vysoká a štíhlá žena./

Časování sloves dur a riure

	DUR /nésti/		riure /smát se/	
present:	duc	duem	ric	riem
	duus	dueu	rius	rieu
	duu	duen	riu	riuen
perifràstic:	vaig dur, etc.		vaig riure, etc.	
imperfet :	duia	dúiem	reia	rèiem
	duies	dúieu	reies	rèieu
	duia	duien	reia	reien

Rozkazovací způsob 2.osob

Rozkazovací způsob 2.osoby singuláru má stejný tvar jako 3.osoba singulár přítomného času:

Canta! /zpívej/ tem! /obávej se/ dorm! /spi!/

Imperativ 2.osoby plurálu má stejný tvar jako v přítomném čase indikativu

canteu! temeu! dormiu!

Canta una cançó catalana! /Zazpívej katalánskou píseň./

Dormiu bé! /Dobře spěte - pokud tykáme více osobám./

U některých sloves jsou však tvary rozkazovacího způsobu nepravidelné, např.

	2.osoba singuláru	2.osoba plurálu
anar	vés /jdi/	aneu /jděte/
estar	estigues /buď/	estigueu /buďte/

ésser	sigues /buď/	sigueu /buďte/
dir	digues /řekni/	digueu /řekněte/
voler	vulgues /chtěj/	vulgueu /chtěte/
fer	fes /udělej/	feu /udělejte/
saber	sàpigues /uměj/	sàpigueu /umějte/

Zájmena se kladou za sloveso ve tvaru kladného rozkazovacího způsobu:

Canta m una cançó! /Zaspívej mi píseň./

Fes nos aquest treball! /Udělej nám tuto práci./

/Zopakujte si tvary zájmen v postavení za sloveso!/
.

Některá zájmena neurčitá

algú /někdo/ - stojí samostatně:

Algú vol parlar amb tu. /Někdo chce s tebou mluvit./

algun /alguna, alguns, algunes/ - /některý, nějaký/ - užívá se před podstatnými jmény:

Va demanar alguns llibres. /Požádal o nějaké knihy./

Alguns estudiants no ho saben. /Někteří studenti to nevědí./

altre /altra, altres/ - /jiný/

Es una altra cosa. /To je jiná věc./

Se členem /l'altre/ znamená "ten druhý", v plurálu ti druzí, ostatní:

No és aquest, és l'altre. /To není tento, to je ten druhý./

Els altres parlen bé. /Ostatní mluví dobře./

cada /každý/ se užívá ve spojení s podstatnými jmény:

Cada dia ens llevàvem tard. /Každý den jsme vstávali pozdě./

Samostatně se užívá tvaru cadascú /cada u nebo cadascun/:

Cadascú vol viure bé. /Každý chce dobře žít./

Exercicis

1/ Časujte v souminulém čase:

passar les vacances - voler menjar - dormir molt - rentar-se - fer
excursions - escriure cartes - ser petit - dir la veritat

2/ Tvořte rozkazovací způsob 2.osob od sloves:

cantar - portar - escriure - sortir - conèixer - córrer - anar - dir -
saber.

3/ Časujte v přítomném čase:

riure - dur - poder - tenir - creure

4/ Přeložte:

Každý den vstávám v šest. - Dáváme jednu knihu každému. - Ostatní ještě

neumějí katalánsky. - Chtěl nějaké knihy. - Proč se směješ? - Já se nesmě-
ju. - Dobře se vyspi. - Přines mi ty časopisy. - Bylo velmi teplo. - Vypij
kávu. - Hrávali jsme si na zahradě. - Kolik ti bylo let? - Bylo mi osm. -
Po obědě jsme vždy odpočívali. - Trávili jsme prázdniny u tety. - Už je čas
k večeři. - V kolik hodin jste vatávali? - Hráli jste si? - Co jste děla-
li? - Četli jsme. - Večer jsme se vraceli domů unaveni, ale spokojeni. -
Proč se nemyješ? - Jsem unaven, jdu spát. - Trochu si odpočiň. - Ve všední
den nechodíme do divadla. - Holčička si hraje s kočkou. - Je to známý ro-
mán. - Co jíš? - Čokoládu. - Dej mi chleba. - Jsi špinavý, jdi se umýt. -
Je to povinné? - Na tomto poli je kukuřice. - Co snídáš? - Po snídání pů-
jdeme na zahradu. - Když se unavuji, odpočívám. - Jsou to naše sousedy. -
Dědeček a babička měli slepice. - Dnes není teplo. - Nečetl tento román. -
Jsou to hezké šaty. - Nemáš svačinu? - V kolik hodin jsi chodíval spát? -
Okno v kuchyni je malé.

- Bon dia, senyor doctor.
- Hola Maria! Quant de temps sense veure't. Què et passa?
- Em fa mal el ventre.
- A veure ... Estira't aquí. Et fa mal aquí?
- No, aquí no, més aviat és cap aquí.
- Aquí?
- Ai, quin mal!
- Noia, això és l'apendicitis. T'has de deixar operar. De moment et receto aquestes pastilles i demà vés a l'hospital. Aquí tens la receta.
- Gràcies, doctor. Adéu-siau.
- A reveure Maria.

- - - - -

- Què tal Pere? Per què camines així?
- No estic gaire bé, em fa molt mal el peu.
- On?
- Cap el tornell.
- A veure ... Sí, el tens inflat. Per què no vas al metge?
- Ara hi vaig.

- - - - -

- Passa, Joana. Com estàs?
- Encara no estic bé. Tinc mal de cap i sento dolors a tot el cos, sobre tot a l'esquena, a les cames i als braços.
- Encara tens tos?
- Sí, una mica.
- Mira et receto aquests remeis. Has de prendre una pastilla després de cada àpat i una culleradeta de xarop cinc vegades al dia. Pren coses calentes.
- Molt bé, doctor. Gràcies.
- Vina'm a veure una altra vegada.
- Quan?
- Dilluns a les deu.

- - - - -

- Senyor doctor!
- Què passa, senyora Elvira?
- La nena té molta febre i no sé què fer.
- Quina temperatura té?
- Trenta-nou cinc.
- Vinc de seguida, senyora Elvira.

Vocabulari

metge, m.	lékař	una altra	ještě jednou
senyor, m.	pan	vegada	horečka
doctor, m.	doktor	febre, f.	teplota
hola	nazdar	temperatura, f.	ihned
temps, m.	čas	de seguida	noha
sense	bez, aniž	peu, m.	kotník
què et passa	co ti je?	tormell, m.	oteklý
fer mal	bolet	inflat, -da	bolí mě hlava
ventre, m.	břicho	tinc mal de cap	cítit
a veure	podíváme se	sentir	bolest
estirar-se	lehnout si	dolor, m.	celý
més aviat	spíše	tot, -a	tělo
ai!	au!	cos, m.	záda
mal, m.	bolest	esquena, f.	noha
apendicitis, f.	zánět slepého střeva	cama, f.	paže
deixar-se	nechat se	braç m.	kašel
operar	operovat	tos, f.	lék
de moment	zatím	remei, m.	lžička / její obsa
recetar	předepsat	culleradeta, f.	sirup
pastilla, f.	prášek	xarop, m.	krát
demà	zítra	vegada	
hospital, m.	nemocnice		
receta, f.	recept		
què tal	jak se máš?		

Zapamatujte si:

anar al metge
quant de temps sense veure't
em fa mal
tenir dolors
sentir dolors
quin mal!
tenir febre
prendre el remei
cinc vegades al dia
una altra vegada

Gramàtica

Vazba tornar + a + infinitiv

Touto vazbou se vyjadřuje opakování děje:

vazbou se vyjadřuje opakování děje:
Torna a llegir aquest text! /Přečti znovu tento text!/

Va tornar a escriure m. /Napsal mi ještě jednou./

Tázací příslovce quan, com, on

quan /kdy/

Quan he de venir? /Kdy mám přijít?/

Quan et lleves? /Kdy vstáváš?/

on /kde, kam/

On vas? /Kam jdeš?/

On treballes? /Kde pracuješ?/

On tens dolors? /Kde máš bolesti?/

Začíná-li následující slovo na samohlásku vyslovuje se před samohláskou t:

On és? [ontés] /kde je?/

com /jak/

Com treballa? /Jak pracuje?/

Com fas això? /Jak děláš tohle?/

Zájmena osobní po předložkách

Po předložkách se používá přízvučných tvarů osobních zájmen.

Vols anar amb ells? /Chceš jít s nimi?/

Entre nosaltres no hi ha estudiants. /Mezi námi nejsou studenti./

Lluita contra vosaltres. /Bojuje proti vám./

Rozdílný je jen tvar pro 1.osobu singuláru. Po předložkách se užívá tvaru

MI:

No vol anar amb mi. /Nechce jít se mnou./

No depèn de mi. /Nezávisí to na mě./

Treballen per a mi. /Pracují pro mne./

Zvratné zájmeno se, kterého se užívá jen v 3.osobě singuláru a plurálu, má po předložkách tvar si:

Cadescú per a si. /Každý pro sebe./

Těchto přízvučných tvarů se užívá k zdůraznění nepřízvučných osobních zájmen:

També em va cridar a mi. /Také na mne zavolal./

Ens va escriure a nosaltres. /Nám napsal./

Časování sloves caure a beure

CAURE /padat/

BEURE /pít/

caic

caiem

bec

bevem

caus

caieu

beus

beveu

cau

cauen

beu

beuen

1/ Vyjádřete opakování děje:

Ja parla de pressa. - Em fa mal el cap. - Mengem patates i carn. -
Llegiu aquesta novel·la. - Escriuen.

2/ Doplněte tázací příslovce nebo zájmena a přeložte:

... fas? - ... arriba el tren? - ... treballa la teva mare? - ... li fa
mal? - ... estàs? - ... és aquesta senyora? - ... llibres teniu? - ...
casa és? - ... te dius? - ... he de prendre el remei?

3/ Časujte v přítomném a souminulém čase:

Beure`llet - Caure sempre - Riure sovint - Dur un jersei negre.

4/ Doplněte osobní zájmena:

A ... no vol donar-me res. - Això és per a ... - També t'escriu a ... -
Parla amb ... i no amb ... - No vull anar-hi sense ... - Sempre parla
contra ... - Parlen de

5/ Přeložte:

Dnes mi není dobře. - Jdu s ním k lékaři. - Musí se nechat operovat. -
Máš otekrou nohu. - Ještě máš kašel? - Musím brát tento lék třikrát
denně. - Zatím je mi dobře. - Kde je recept? - Proč nejdeš k lékaři? -
Hrozně mě bolí hlava. - Máš teplotu? - Zítra musíš jít do nemocnice. -
Lehni si. - Už je zase tady. - Kdy musí vstávat? - S tebou nemluví, mlu-
ví se mnou. - Často mluví o tobě. - Co pijí? - To není pro tebe, to je
pro ni. - Jak pracuje nyní? - Mně neposlal tuto pohlednici. - Kam chceš
jít? - Kdy ti dal lék? - Co je ti? - Znáš našeho lékaře? - Nepadá, - Ja-
ký nosila svetr? - Směj se! - Napiš mi znovu adresu. - Řekni mi ještě
jednou jak se jmenuješ. - To je ale bolest! - Bolí ho celé tělo. - Mám
vysokou teplotu. - Přijď v úterý odpoledne. - Jak se daří holčičce? -
Ještě má teplotu a kašel.

El difunt convidat /Rondalla popular/

Vigília de les seves noces, un jove anava a convidar els seus amics quan, passant pel cementiri de la parròquia, va ensopegar amb un os que sortia de la terra sagrada. I aquell jove, que era un fatxenda, per burla li va dir:

- A tu també et convido a sopar.

L'endemà al vespre, a l'hora assenyalada, mentre a casa el nuvi tot era festa grossa, es van sentir tres trucs a la porta. El crist obre i ja podeu pensar com se li van posar drets els cabells veient que el qui trucava era un mort del cementiri.

- Ahir el vostre amo em va convidar a sopar.

I va entrar a la sala del convit. A cada passa que feia se sentia crac-crac, un soroll d'ossos que posava la pell de gallina.

Tots els convidats havien callat, mentre el mort es dirigia cap el nuvi i s'asseia al seu davant. Tanta alegria que hi havia en aquella sala moments abans, i el sopar es va acabar enmig del més profund silenci. En havent acabat, el mort /que no havia menjat res/ diu al nuvi:

- Ara, acompanya'm a casa meua.

La veu del mort no admetia rèplica, així és que el jove, amb el cor més petit que una avellana, es va alçar i el va seguir.

Un cop a dins del cementiri, s'obrí una fossa i el mort va dir:

- Aquest és el meu menjador. Espera un moment i t'ensenyaré el meu sopar.

L'esquelet va entrar dins la fossa i li presentà tres plats: un ple d'ossos, l'altre de terra i el tercer de cendra.

- Aquest és el meu sopar. Un altre dia no facis burla dels morts.

I el va deixar tornar a casa seva.

Vocabulari

difunt, m.	nebožtík	cementiri, m.	hřbitov
convidat, -da	pozvaný	parròquia, f.	farnost
rondalla, f.	pohádka	va ensopegar	zakopnout
vigília, f.	v předvečer	os, m.	kost
noces, f.	svatba	terra, f.	země, půda
jove, m.	mladík	sagrada	posvátná

convidar	pozvat	fatxenda, m.	šibal
passant	když šel	per burla	ze žertu
va dir	řekl	el va seguir	následoval ho
l'endemà	druhého dne	un cop a dins	když už byli
a l'hora assenyalada	v určenu hodinu	del cementiri	na hřbitově
nuvi, m.	ženich	fossa, f.	hrob
tot era festa	vesele se oslavovalo	t'ensenyaré	ukážu ti
grossa		l'esquelet, m.	kostra
es van sentir	bylo slyšet, uslyšeli	presentar	představit
truc, m.	rána, klepání	plat, m.	talíř, chod
criat, m.	sluha	cendra, f.	popel
se li van posar		no facia	
drets els cabells	zježily se mu vlasy	burla	nežertuj
veient	když uviděl	abans	dříve
trucar	klepat	es va acabar	skončila
mort, m.	mrtvý, mrtvola	profund	hluboký
amo, m.	pán	silenci, m.	ticho
em va convidar	pozval mě	en havent	
convit, m.	hostina	acabat	když se navečeřeli
passa, f.	krok	no havia	
soroll, m.	hluk	menjat	nejedl
posar la pell		veu, f.	hlas
de gallina	nahánět husí kůže	admetre	připustit
havien callat	umlkli	replica, f.	námítka
dirigir-se		sixí és que	takže
cap	obracet se k	cor, m.	srdce
al seu davant	proti němu	avellana, f.	lískový oříšek
alegria, f.	veselí, radost	es va alçar	vstal

Exercicis

1/ Odpovězte na otázky:

Com se diu? - Quants anys té? - Quina hora és? - On som ara? - Què estudia? - Quins són els dies de la setmana? - Sap dir en català els mesos de l'any? - Llegeix llibres o revistes catalanes? - Li agrada el català? - A quina hora es lleva cada dia? - Quan va a dormir? - Vostè viu lluny de la facultat? - Va a la facultat a peu? - Quin tramvia agafa? - On és el seu llibre? - Vostè és català? - Estudia o treballa? - Com es diu el seu amic? - On treballa el seu pare? - Què fa el diumenge? - Quin dia som? - Com és la classe? - A quina hora torna la seva mare del treball? - Com és la seva casa? - Té calefacció central? - On prepara el menjar? - Va sovint a comprar? - Quan són les festes de Nadal? - Li agrada passejar per Praga? - Va sovint al teatre? - Sap ballar? - Fa fred avui? - Està cansat? - Com està? - Què li fa mal? - Va sovint al metge?

2/ Dejte do množného čísla:

La flor blanca - la pariet clara - l'armari petit - un noi sa - una dona simpàtica - un lllapis negre - un text llarg.

3/ Tvořte ženský rod:

Blau - groc - petit - gran - agradable - veritable - feliç-abundant - agrícola - gras - gris - ple - boig - lleig - espanyol - diferent - vell - alegre.

4/ Časujte

a/ v přítomném čase:

ésser, - estar - conèixer - voler - saber - poder - fer - tenir - dir - rentar-se

b/ v opisném minulém čase:

cantar - beure - dormir

c/ v imperfektu:

ésser - fer - dir - beure - veure - escriure - viure - asseure's

5/ Doplňte

a/ zájmena přivlastňovací, b/ zájmena ukazovací:

... llibres. - ... cadires. - ... maleta. - ... lllapis. - ... diccionari. - ... mocador. - ... llibreta.

6/ Počítejte /+ i, = són/

$$2 + 2 = 4$$

$$10 + 3 = 13$$

$$17 + 5 = 22$$

$$4 + 2 = 6$$

$$10 + 5 = 15$$

$$14 + 19 = 33$$

$$6 + 2 = 8$$

$$15 + 5 = 20$$

$$60 + 70 = 130$$

$$8 + 2 = 10$$

$$20 + 30 = 50$$

$$44 + 40 = 84$$

$$90 + 3 = 93$$

$$421 + 607 = 1028$$

$$700 + 90 = 790$$

$$55 + 46 = 101$$

$$620 + 240 = 860$$

$$500 + 700 = 1200$$

$$60 + 25 = 85$$

$$213 + 231 = 444$$

$$400 + 500 = 900$$

$$30 + 41 = 71$$

$$448 + 205 = 653$$

$$620 + 240 = 860$$

7/ Přeložte:

Dívá se na mne a směje se. - Před týdnem jsem šel do divadla. - Toto je tužka a toto je pero. - Dej mi sešit. - Zazpívejte tuto píseň. - Čteme lidovou pohádku. - Kdo připravuje večeři? - Je menší než ty. - Co řekl ten mládenec? - Zvoníš a tvůj přítel otvírá dveře. - Někdo klepe. - Co říkáš? - Začali večeřet. - Včera nic nejedl. - Toto je můj pokoj. - Vrať se brzy. - Víte kde je hřbitov? - Ano, vedle nemocnice. - Kdy jsi mu napsal? - Po snídani jsme šli pracovat. - Kdo je tvůj soused? - To je ta dlouhá ulice. - Co chcete, děti? - Chceme si jít hrát. - Teď nemůžete jít, už je pozdě. - Vstaň a jdi nakoupit. - Co mám koupit? - Kup mléko, sýr a housky. - Zaplať u pokladny. - Kde je pokladna? - Tam před

oknem. - Kolik to stojí? - Nevím, musím se jí zeptat. - Zeptej se jí ty. - Já nechci. - Proč nechceš? - Včera jsem šel do masny a koupil jsem půl kila telecího. - Co ještě potřebuješ? - Už nic. - Proč nejsi spokojena? - Není mi moc dobře. - Co je ti? - Bolí mě celé tělo, určitě mám teplotu. - Proč nejdeš k lékaři? - Nemohu. - Proč nemůžeš? - Protože mě také bolí noha a nemohu jít pěšky. - Kam jdeš? - Domů. - V kolik hodin začínáš pracovat? - Ve čtvrt na devět. - Co děláš ve všední den? - Znova čte tu knihu.

- Coneixes algun refrany català?

- No

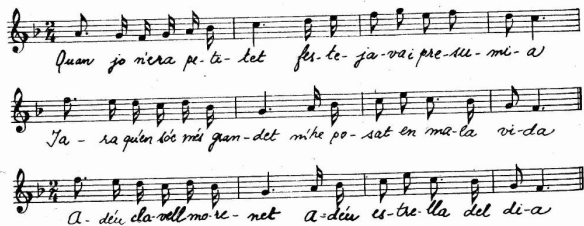
- Doncs, de moment, pots aprendre aquest:

"Si vols estar ben servit, fes-te tu mateix el llit". Correspon al refrany txec: "Jak si usteleš, tak si lehneš."

- Ja saps alguna cançó catalana?

- Sí. Sé una cançó del segle XVIII que es diu "Cançó de lladre". Es la història d'un bandoler. A Catalunya els bandolers més famosos són Perot Rocaguinarda, que surt en el "Quixot", i Joan de Serrallonga del qual parla Joan Maragall en el poema "La fi d'En Serrallonga". Són tan coneguts com ho és el bandoler eslovac Janošík al nostre país. Com ell, aquests bandolers catalans robaven els rics per a repartir entre els pobres i el que més estimaven era la llibertat ...

Escolta:

I

Quan jo n'era petitet,
Festejava i presumia
Espardenya blanca al peu
I mocador a la falsia

II

I ara que en sóc més grandet
m'he posat en mala vida
Me sóc posat a robar,
Ofici de cada dia

Refrany:

Adéu clavell morenet
Adéu estrella del dia

III

Vaig robar un traginer
Que venia de la fira:
Li prengué tots els diners
I la mostra que duia.

IV

Quan he tingut prous diners
He robat també una nina
L'he robat amb falsedat
Dient que m'hi casaria.

V

La justícia m'ha pres
I en presó fosca em duia.
La justícia m'ha pres
I em farà pagar amb la vida.

Barcelona, 19 de juliol de 1975

Benvolguda Maria:

Tal com et vaig prometre t'escric de Barcelona estant. El viatge ha estat interessant. He passat per París puix ja feia temps que volia conèixer la capital de França. M'ha agradat molt.

Avui ja fa una setmana que vaig arribar a Barcelona. Vam aterrar a la capital catalana a les dues de la tarda. La meva amiga Caterina m'esperava a l'aeroport i vam estar contentes de veure'ns.

Ja he vist moltes coses: he passejat per la Rambla entre les típiques parades de flors i he begut aigua de la Font de les Caneletes perquè es diu que el qui en beu tornarà un altre cop a Barcelona. He estat a la Universitat de Barcelona, situada en una simpàtica plaça amb palmeres, he caminat pels carrerons estrets del barri antic, he descansat en el Parc Güell i admirat la inabastada Sagrada Família del famós arquitecte Gaudí. He visitat museus i he fet algunes excursions. Amb la Caterina hem anat a Castelldefels i a Sitges a banyar-nos al mar i a prendre el sol. La setmana entrant volem anar a Montserrat.

Etic contenta de poder parlar el català i de sentir-lo. He comprat uns quants números de la revista Serra d'Or, una de les poques que s'editen en català, i dos llibres de contes de Mercè Rodoreda i de Pere Calders. Els podrem llegir en els cursos de català. També he comprat un Resum d'història de Catalunya. El llegeixo aquests dies i m'he assabentat de molts fets històrics. A que no saps per què la senyera catalana té quatre barres vermelles? Doncs ara jo ja ho sé: un dels primers comtes de Barcelona, Guifré el Pilós, va lluitar contra els normands, que fèien en aquella època nombroses incursions a Catalunya, i va estar ferit. El rei de França, Carles el Calb, el va anar a visitar a la tenda on descansava, va mullar quatre dits de la mà dreta amb la sang de Guifré i va marcar quatre barres sobre el fons daurat de l'escut ... Aquesta és la llegenda de l'origen de l'escut de Catalunya.

La Caterina ara em diu que m'espera per anar al Museu arqueològic. Acabo, doncs, aquesta carta. Un salut ben cordial de la teva amiga

Joana

Vocabulari

benvolgut, -da	milý	editar	vydat
tal com	tak jak	conte, m.	povídka
prometre	slibit	podrem	budeme moci
de Bar.estant	z Barcelony	resum, m.	shrnutí
viatge, m.	cesta	resum d'història	stručné dějiny
interessant	zajímavý	assabentar-se	dozvědět se
passar per	projíždět	fet, m.	fakt
puix	neboť	històric, -a	historický
aterrar	přistat	a que no saps	že nevíš
tarda, f.	odpoledne	per què	proč
aeroport, m.	letišťe	senyera, f.	vlajka
content, -a	spokojený	barra, f.	zde: pruhu
típic, -a	typický	comte, m.	hrabě
es diu	říká se	lluïtar	bojovat
el qui en beu	ten, který ji pije		
un altre cop	ještě jednou	contra	proti
situat, -da	umístěný, postavený	època, f.	doba
simpàtic, -a	sympatický	nombrós	četný
plaça, f.	náměstí	incursió, f.	nájezd, útok
palmera, f.	palma	ferir	zranit
carreró, m.	ulička	rei, m.	král
estret, -a	úzký	tenda, f.	stan
barri, m.	čtvrť /městská/	mullar	namočit
antic, -ga	starobylý	dit, m.	prst
parc, m.	park	mà, f.	ruka
admirar	obdivovat	dret, -a	pravý
inacabat, -da	nedokončený	sang, f.	krev
famós, -a	slavný	marcar	označit
arquitecte	architekt, stavitel	fons, m.	pozadí, podklad
museu, m.	museum	daurat, -da	zlatistý, pozlacený
algunes	několik	escut, m.	štít, erb, znak
banyar-se	koupat se	llegenda, f.	legenda
prendre el sol	opalovat se	origen, m.	původ
la setmana entrent	příští týden	arqueològic	archeologický
uns quants	několik	salut, m.	pozdrav
una de les poques	jedna z mála	cordial	srdečný

Zapamatujte si:

de Barcelona /Praga, Tarragona, etc./	estant	z Barcelony
a les deu del matí		v deset hodin dopoledne
a les dues de la tarda		ve dvě odpoledne

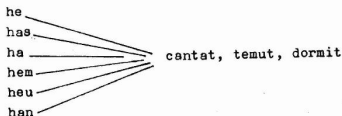
a les nou de la nit
estar content

v devět v noci
být spokojen, být rád

Gramàtica

Minulý čas složený

Minulý čas složený /pretèrit indefinit/ se tvoří pomocí tvarů přítomného času slovesa haver a příčestí trpného významového slovesa. Příčestí /participi/ se tvoří od slovesného kmene příponami, -at, -ut, -it pro příslušné třídy:

Celá řada sloves tvoří příčestí nepravidelně, např.:

ser: estat	estar: estat	veure: vist
beure: begut		haver: hagut
escriure: escrit		viure: viscut
saber: sabut		tenir: tingut

Pretèrit indefinit vyjadřuje minulé děje, které mají vztah k současnosti, děje, které probíhají v době, která ještě není ukončena:

Aquesta setmana he anat a banyar-me al mar. /Tento týden jsem se byla vykoupat v moři./

Avui no he comprat res. /Dnes jsem nic nekoupila./

Postavení více zájmen u slovesa

Zájmeno ve 3.pádě předchází vždy před zájmenem ve 4.pádě. Zájmena em, et, es /zvrtné/ elidují před hi nebo ho ve tvary: m', t', s', a to v postavení před i za sloveso:

No m'hi posa res. /Nedává mi tam nic./

No vol donar-t'ho. /Nechce ti to dát./

Ostatní zájmena před hi, ho zachovávají stejný tvar:

No ens hi posa res. /Nedává nám tam nic./

No vol donar-us-ho. /Nechce vám to dát./

Osobní zájmena nepřízvučná se spojují se zájmeným příslovcem en takto:

ME'N	TE'N	LI'N	ENS EN	US EN	ELS EN	zvrtné se: SE'N
------	------	------	--------	-------	--------	-----------------

Zájmené příslovce en odpovídá francouzskému zájmenu "en", ale v katalánštině se ho běžně užívá i o osobě. Nahrazuje d'ell, d'ella, d'ells, d'elles.

Vull sopa però no me'n dóna. /Chci polévku, ale nedává mi ji./

Té una germana però no ens en parla mai. /Má sestru, ale nikdy nám o ní nemluví./

Je-li přímým předmětem zájmeno třetí osoby, spojují se zájmena takto:

ME'L	TE'L	L'HI *	ENS EL	US EL	ELS EL
ME'LS	TE'LS	ELS HI	ENS ELS	US ELS	ELS ELS
ME LA	TE LA	LA HI	ENS LA	US LA	ELS LA
ME LES	TE LES	LES HI	ENS LES	US LES	ELS ELS

+/ 3.pád zájmena 3.osoby singuláru li ve spojení se zájmeny ve 4.pádě dávají tvary li'l, li la, li'ls, li les, avšak ve většině katalánského území je tvar li nahrazován tvarem hi a proti obvyklému pořádku, zájmena ve 4.pádě předcházejí před tvary ve 3.pádu:

li'l → hi'l → l'hi

li la → hi la → la hi

li'ls → hi'ls → els hi /'ls hi - po samohláске/

li les → hi les → les hi

La mare les hi dóna. /Matka mu /ji/ je dává./

L'hi dóna. /Dává mu ho./

Ens la porta. /Přináší nám ji./

Els les envia. /Posílá jim je./

Us els regala. /Daruje vám je./

Me la canta. /Zpívá mi ji./

Te'l llegeix. /Čte ti ho./

Me'ls amaga. /Schovává mi je./

Jestliže tvary spojených zájmen me'l, te'l, se'm, se't, me'n, te'n, li'n, stojí před slovesem, které začíná na vokál nebo souhlásku "h", píší se takto:

ME'L → ME L'

TE'L → TE L'

SE'M → SE M'

SE'T → SE T'

ME'N → ME N'

TE'N → TE N'

LI'N → LI N'

/např. me l'envia - posílá mi ho/

te l'escriu - píše ti ho

se m'amaga - schovává se

se t'ha posat malalt - onemocněl ti

me n'envia - posílá mi /něco/

te n'ha donat moltes - dal ti jich

hodně

li n'ofereix - nabízí mi /něco/

V postavení za slovesem, které končí na -u nebo na souhlásku, se místo tvarů ens el /la/, us el /la/ užívá tvarů nos el /la/, vos el /la/:

ENS EL/LA/ → NOS EL /LA/ /doneu-nos-el - dejte nám ho/

US EL /LA/ → VOS EL /LA/ /donar-vos-el - dát vám ho/

Končí-li sloveso na jinou samohlásku než -u, užívá se tvarů:

'NS EL /LA/

/Has d'escriure'ns-la - musíš nám ji napsat/

US EL /LA/

/No vol prometre-us-el - nechce vám ho slíbit/

Exercicis

1/ Časujte ve všech známých minulých časech:

Treballar tot el dia. - Escriure una carta. - Per les maletes.

2/ Převeďte do složeného minulého času:

Vam passar per París. - Em va agradar molt. - Van arribar tard. -
T'esperava el teu amic. - Van passejar per la Rambla. - Vas caminar de
pressa. - Vam descansar una mica. - Van admirar els monuments histò-
rics. - Vaig visitar museus. - Va comprar revistes i llibres.

3/ Nahraďte podtržené slova zájmeny:

Em compra un jersei. - Deixa'm aquest llibre. - Dóna-li la ploma. - Ens
regala els discos. - No em dóna pa. - Vol explicar - els gramàtics. -
Us envien targetes postals. - Et canta les cançons. - Ens ensenya les
revistes. - Per què no vols ensenyar-nos el català?

4/ Přeložte:

Píšu ti z Prahy. - Cesta je zajímavá. - Tento týden jsem navštívil
archeologické museum. - Vykoupali jsme se v moři. - Přečetl jsem tuto
povídku. - Bojoval proti nim. - Poslal nám ho dnes. - Proč jsi mu to
neposlal? - Udělal vám je. - Nemyje si je. - Koupil jsem ji je. - Pře-
četl jsem mu to. - Proč mi ho dáváš? - Chce ti to darovat. - Nemůže je
tam položit, už je tam mnoho knih. - Co píše Marie? - Proč jsi na mne ne-
čekal na letišti? - Gaudí je slavný katalánský architekt. - Pil jsem vo-
du. - Proč se neopaluješ? - Kam chcete jet příští týden? - Katalánská
vľajka je žlutá a má čtyři červené pruhy. - Končím dopis a zdravím Tě
srdečně. - Ukaž jim je. - Nechce mu nic dát.

Les empreses industrials a Txecoslovàquia són propietat nacional, pertanyen a tot el poble. Són unitats econòmiques independents que treballen segons un pla establert, el qual forma part del pla econòmic de l'Estat. El director de cada empresa respon del seu compliment.

Des del 1945 és constant l'augment en la producció de la indústria pesada, en l'extracció del carbó i la producció d'electricitat. De totes les branques de la indústria, la que ha aconseguit un increment més considerable és la de construcció de maquinària. Els articles metal·lúrgics txecoslovacs /com per exemple les instal·lacions electrotècniques, màquines de precisió, automòbils i camions, tractors, motocicletes, grues, etc./ són objecte de gran interès en el mercat exterior.

Txecoslovàquia posseeix una indústria lleugera desenrotllada basada en una tradició de molts anys. El ram més important de la indústria lleugera és el ram del textil que inclou la producció de teixits, filats, gèneres de punt, capells etc. La indústria del calçat està també força avançada, les sabates txeques s'exporten a nombrosos països del món.

La indústria del vidre s'ha fet famosa mundialment amb el cristall de Bohemia i la bisuteria de Jablonec. Els seus articles tenen un èxit sense perío a tot arreu.

Entre els productes de la indústria alimentària cal destacar la coneguda cervesa "Prazdroj-Urquell" de Pilsen, el pernil de Praga, el sucre i diverses conserves.

També s'exporten a l'estranger altres productes d'alta qualitat com per exemple mobles, llapis, llumins, juguets i instruments de música. És interessant el fet que els països nòrdics, països dels esports d'hivern, importen de Txecoslovàquia patins de gel i pals de hockey.

Per a impulsar cada dia més el desenvolupament tècnic de la indústria, s'introdueixen en el procés de producció màquines automàtiques o semiautomàtiques i s'apliquen nous procediments tecnològics. Tot això ajuda a elevar, millorar i abaratir la producció.

A Txecoslovàquia es dedica la màxima atenció a la preparació tècnica dels treballadors. No sols hi ha nombroses escoles industrials i escoles superiors tècniques sinó que les mateixes empreses organitzen cursos especials per tal de elevar la qualificació dels seus obrers.

Vocabulari

indústria, f.	průmysl	tractor, m.	traktor
empresa, f.	podnik	motocicleta, f.	motocykl
industrial	průmyslový	grua, f.	jeřáb
propietat, f.	vlastnictví	objecte, m.	předmět
nacional	národní	interés, m.	zájem
pertanyer	patřit	mercat, m.	trh
poble, m.	lid	exterior	zahraniční
unitat, f.	jednotka	posseir	vlastnit
independent	samostatný	lleuger, -a	lehký
segons	podle	desenrotllat, -da	rozvinutý
pla, m.	plán	basat, -da	založený
establert	stanovený	tradicció, f.	tradice
el qual	který	ram, m.	odvětví
forma part	je součástí	important	důležitý
econòmic	hospodářský	incloure	zahrnovat
Estat, m.	stát	teixit, m.	tkanina
director	ředitel	filat, m.	příze
respondre	odpovídat	gèneres de punt	pletený zboží
compliment, m.	splnění	capell, m.	klobouk
constant	stálý	avançat, -da	vyspělý
augment, m.	zvýšení	exportar	vyvážet
producció, f.	výroba	món, m.	svět
pesat, -da	těžký	vidre, m.	sklo
extracció, f.	těžba	mundialment	světově
carbó, m.	uhlí	crístall, m.	křišťál
electricitat, f.	elektřina	bisuteria, f.	bižuterie
branca, f.	odvětví, větev	èxit, m.	úspěch
aconseguir	dosáhnout	sense parió	neobyčejný
increment, m.	zvýšení, vzrůst	a tot arreu	všude
considerable	značný	entre	mezi
construcció de		producte, m.	výrobek
maquinària	strojírenství	alimentari, -a	potravinářský
article, m.	zboží	cal	je třeba
metal.lurgic	hutnický	destacar	vyzdvihnout
per exemple	například	cervesa, f.	pivo
instalació, f.	zařízení	pernil, m.	šunka
electrotècnic	elektrotechnický	divers	rozličný
màquina, f.	stroj	conserva, f.	konzerva
de precisió	přesný	estranger, m.	cizina
automòvil, m.	automobil	alt, -a	vyšoký
camió, m.	nákladní auto	aplicar	použít
llumí, m.	sírka	procediment, m.	postup

juguèt, m.	hračka	tecnològic	technologický
instrument, m.	nástroj	ajudar	pomáhat
nòrdic	severní	elevant	zvýšit
esport, m.	sport	millorar	zlepšit
hivern, m.	zima	abaratir	zlevnit
importar	dovážet	dedicar	věnovat
patins de gel	brusle	màxim	nejvyšší
pal de hòckey	hokejka	atenciò, f.	pozornost
impulsar	podněcovat	preparaciò, f.	příprava
desenvolupamnet, m.	rozvoj	treballador, m.	pracující
tècnic	technický	no sols	nejen
introduir	zavést	escola superior	vysoká škola
procès, m.	proces, postup	el mateix	tentýž, sám
automàtic	automatický	organitzar	organizovat
semiautomàtic	poloautomatický	especial	zvláštní
		per tal de	aby
		qualificaciò, f.	kvalifikace

Gramàtica

Zájmena vztažná

QUE /který/

se vzťahuje na osoby i na věci. Užívá se bez předložky:

Són unitats independents que treballen segons un pla establert.
/Jsou to samostatné jednotky, které pracují podle stanoveného plánu./

La noia que parla és la seva germana. /Dívka, která mluví je jeho sestra./

QUE /který/

se vzťahuje jen na věci a užívá se po předložkách:

El llibre de què parlem és conegut. /Kniha, o které mluvíme je známá./

QUI /který/

se vzťahuje jen na osoby a užívá se po předložkách:

La noia de qui parlem és la seva germana. /Dívka, o které mluvíme je jeho sestra./

EL QUAL /který/, la qual, els quals, les quals

se vzťahuje na osoby i na věci:

La indústria textil la qual és la més desentrollada gaudeix de fama mundial. /Textilní průmysl, který je nejrozvinutější má světovou pověst./

Českému "což", které se vztahuje na celou větu odpovídá v katalánštině "la qual cosa":

Diu que té vint anys la qual cosa no és veritat. /Říká, že mu je dvacet let, což není pravda./

/Ve skutečnosti se tohoto spojení v katalánštině zřídka užívá a v hovorovém jazyce se běžně nahrazuje pod vlivem španělštiny tvary lo que, lo qual./

Jehož, jejíž, jejichž se do katalánštiny vyjadřuje pomocí tvarů el /la/ + substantivum + del qual /de la qual, dels quals, de les quals/:

La noia la germana de la qual estudia amb tu. /Dívka, jejíž sestra s tebou studuje./

Vztažná příslovce

Vztažná příslovce mají stejné tvary jako příslovce způsobu, tázací nebo časová:

La casa on viu. /Dům kde bydlí./

Vaig a veure'l quan vull. /Jdu se na něj podívat kdy chci./

Parla com un estranger. /Mluví jako cizinec./

Další slovesa s nepravidelným přičestím

Slovesa zakončená v infinitivu na -xer mají přičestí na -scut:

crèixer /růst/ - crescut

nèixer /narodit se/ - nascut

/ale: conèixer - conegut, perèixer /zdát se/ - paregut/

Výjimku tvoří též některá slovesa III. třídy, která mají přičestí s koncovkou -ert:

obrir /otevřít/ - obert

sofrir /trpět/ - sofert

complir /splnit/ - complert

establir /stanovit/ - establert

/ale: morir /zemřít/ - mort/

Několik sloves této konjugace má přičestí na -ès:

imprimir /tisknout/ - imprès

Toto zakončení mají i slovesa typu ofendre /urazit/ - ofès, admetre /připustit/ - admès, atenyer /přislušet/ - atès.

Další nepravidelné zakončení:

- os: cloure /zavřít/ - clos

- às: romandre /zůstat/ - romàs

- ost: respondre /odpovědět/ - respost

- gut: beure /pít/ - begut

creure /věřit/ - cregut, voler /chtít/ - volgut

Stupňování odvozených příslovci

Stupňování odvozených příslovci se děje stejnými prostředky jako u stupňování adjektiv. Komparativ se tvoří pomocí adverbíí "més" nebo "menys". Superlativ se tvoří připojením členu určitého ke komparativu:

mést lentament /pomaleji/

el més lentament /nejpomaleji/

Příslovce udávající množství

Některá byla již uvedena v textech: quant /kolik/, molt /hodně, velmi/, força /velmi, mnoho/, tant /tolik/. Toto poslední příslovce ztrácí před přídavným jménem nebo dalším příslovcem koncové -t:

Parla tan ràpidament que no l'entenc. /Mluví tak rychle, že mu nerozumím./

Další příslovce:

POC /málo/: Menja poc. /Jí málo./

BASTANT /dosti/: Estic bastant cansat. /Jsem dost unaven./

GAIRE - ve větách tázacích, záporných nebo podmínkových znamená "mnoho":

Tens gaire feina? /Máš mnoho práce?/

MÉS /více/: Vull més carn. /Chci více masa./

MENYS /méně/: En tinc menys. /Mám jich méně./

SOLS /pouze, jen/: Sols vol menjar. /Chce jen jíst./

Exercicis

1/ Řekněte několik vět o československém průmyslu.

2/ Doplňte vztažná zájmena a příslovce:

L'home de ... parles ja no viu. - La casa ... viu és lluny d'aquí. -

L'automobil de ... escriuen en aquest article és txec. - Diu que està malalt ... no és veritat. - El noi els pares ... van venir ahir, és el meu amic. - Es bonica ... una flor.

3/ Časujte v minulém čase složeném:

Conèixer el seu amic. - obrir la porta - complir el pla - voler veure'l - venir tard - escriure una carta.

4/ Stupňujte příslovce:

lentament - comòdement - regularment - amablement - fàcilment

5/ Přeložte:

Pracuje málo. - Je dost spokojen. - Je velmi veselý. - Nechci tolik mluvit. - Nemá mnoho práce. - Chce si víc hrát. - Čte jen večer. - Ředitel podniku je v Praze. - Je to nezávislá země. - To je průmyslové odvětví.

Dosáhli jsme zvýšení výroby. - Československé osobní i nákladní vozy, traktory a motocykly se vyvážejí do mnoha zemí. - Textilní průmysl je nejdůležitější. - Jablonecká bižuterie se proslavila na celém světě. - Chcete pít pivo? - Tento pán chce koupit brusle pro svého chlapce. - Tyto stroje jsou automatické. - To pomáhá zlepšit výrobu. - Věnuje se nejvyšší pozornost technické přípravě pracujících. - V Praze jsou četné průmyslové školy. - Je třeba organizovat nové kursy pro pracující. - Které průmyslové odvětví je nejrozvinutější? - Vyvážejí se také tužky, sirky, hračky a hudební nástroje. - To je plzeňské pivo, vypij ho! - Pražská šunka je velmi dobrá, sněz ji.

Endevinalla /hádanka/

Una capseta blanca que s'obre i no es tanca. Què és?
/Bílá krabička, která se otvírá, ale nezavírá. Co je to?/

- A veure qui guanyarà avui ...
- Què dius?
- Dic: a veure qui s'emportarà la Copa.
- Ah: Es veritat que aquest vespre es juga un partit de futbol.
- Un partit de futbol, un partit de futbol ... no es tracta de qualsevol partit! ... Es de primera lliga.
- I què, ja tens entrades?
- Home, quins pregunts! Ja fa dies que les tinc. Hi anirem el meu germà, el meu fill i jo.
- De segur que tornaràs a discutir amb el teu germà. Ell et dirà que el nostre equip no sap jugar i tu, com de costum, afirmaràs que es el que millor juga.
- El meu germà no té gens de raó. Mira, el nostre porter i el nostre davanter ...
- Sí, sí, ja ho sé. Ja m'ho has dit prou vegades.
- Oh, tu com que el futbol no t'interessa gaire ...
- Sí, que m'interessa però no m'excito tant com tu i sóc més objectiu.
- Ho veurem aquest vespre si no t'excites tant. Quà faràs tu? Hi aniràs?
- No.
- Escoltaràs el partit per la ràdio?
- No, el veuré per la televisió.
- Ah, molt bé. Em sembla que serà un bon partit. A veure qui guanyarà.
- Els nostres, home, ja veuràs.
- Tant de bo!

Què faràs dissabte?

- Què faràs dissabte?
- Aniré a comprar, escriuré unes cartes, rentaré la meua roba, estudiaré una mica i el vespre aniré al cinema.
- A quin cinema aniràs?
- Al cinema Sevastopol. Dissabte hi faran una pel·lícula francesa. Vols venir amb mi?
- Sí. A quina hora comença la funció?
- A les vuit. Demà compraré les entrades i dissabte ens trobarem a tres quarts de vuit en el cinema.
- Molt bé. Seré puntual. Jo a la tarda aniré a veure en Pere que està malalt ja fa casi una setmana i li portaré els llibres que em va demanar dilluns. Després prepararé la lliçó de català, llegiré i ja serà l'hora de sopar.
- Bé, doncs, fins dissabte.
- Fins dissabte.

Vocabulari

futbol, m.	kopaná	tenir raó	mít pravdu
guanyar	vyhrát	porter, m.	brankář
qui	kdo	davanter, m.	útočník
emportar-se	odnést /vyhrát/	prou	dost
copa, f.	pohár	interessar	zajímat
partit, m.	zápas	excitar-se	rozčítit se
tractar-se	jít o	objectiu, -va	objektivní
qualsevol	jakýkoliv	tant de bo	kéžby
lliga, f.	liga	cinema, m.	biograf
home	člověče	fer una pel.lícula	dávat film
pregunta, f.	otázka	pel.lícula, f.	film
de segur	určitě	francès, -a	francouzský
discutir	diskutovat	funció, f.	představení
equip, m.	družstvo	puntual	přesný
de costum	obvykle	quasi	téměř
afirmar	tvrdit		

Zapamatujte si:

com de costum	jako obvykle
tenir raó	mít pravdu
dir la veritat	říci pravdu
escoltar per la ràdio	poslouchat v rozhlase
veure per la televisió	vidět v televizi

Gramàtica

Další příslovce označující množství

MASSA /příliš/

Això ja és massa. /To už je příliš./

GENS se užívá s předložkou de před substantivem. Ve větách tázacích znamená "trochu", ve větách záporných znamená "vůbec, ani trochu":

Tens gens de pa? /máš trochu chleba?/

No té gens de raó. - /Nemá vůbec pravdu./

MICA jako adverbium znamená "vůbec, ani trochu":

No era mica agradable. /Nebyl vůbec laskav./

Tohoto příslovce a jeho synonyma "gota" se užívá často ve spojení s částicí ni v záporných větách:

No beu ni gota de vi. /Nepije ani kapku vína./

PROU /dost/

M'ho ha dit prou vegades. /Řekl mi to dostkrát./

SOLAMENT, NOMÉS stejně jako SOLS znarounají "pouze, jen":

Solament treballa de nit. /Pracuje jen v noci./

GAIREBÉ, QUASI /téměř/

Quasi és tan gran com tu. /Je téměř tak velký jako ty./

Budoucí čas

Budoucí čas /futur/ se tvoří od infinitivu připojením koncovek:

-é	-em
-às	-eu
-à	-an

El nostre equip jugarà demà. /Naše družstvo bude hrát zítra./

Diràs la veritat? /Řekneš pravdu?/

Veurem una pel·lícula francesa. /Uvidíme francouzský film./

Li portaran els llibres. /Přinesou mu knihy./

Některé nepravidelnosti se objevují u nepravidelných sloves:

anar: aniré, aniràs, atd.

haver: hauré, hauràs, haurà, atd.

poder: podré, podràs, podrà, atd.

fer: faré, faràs, farà, atd.

voler: voldré, voldràs, voldrà, atd.

ésser: seré, seràs, serà, atd.

tenir: tindré, tindràs, tindrà, atd.

saber: sabré, sabràs, sabrà, atd.

venir: vindré, vindràs, vindrà, atd.

prendre: prendré, prendràs, prendrà, atd.

Tento čas vyjadřuje děj, který se má uskutečnit v budoucnu:

Demà aniré al cinema. /Zítra půjdu do biografu./

Stupňování přídavných jmen /supletivní tvary/

Některá adjektiva tvoří komparativ i superlativ supletivními tvary:

bo	millor	el millor /òptim/
mal	pitjor	el pitjor /pèssim/
gran	major	el major /màxim/
petit	menor	el menor /mínim/
alt	superior	suprem
baix	inferior	ínfim

Hovorový jazyk dává přednost opisným tvarům més bo, més dolent, més gran, més petit, més alt, més baix.

Es el més petit de tots. /Je nejmenší ze všech./

Přídavné jméno "bo" v postavení před substantivem

Přídavné jméno bo /dobrý/ má v postavení před substantivem tvar bon:

Serà un bon partit. /Bude to dobrý zápas./

Es un bon noi. /Je to dobrý chlapec./

Věty zvolací

Pro zdůraznění ve větách zvolacích se užívá zájmena quin před podstatnými jmény:

Quina pregunta! /To je ale otázka!/
Quin fred! /To je ale zima!/
Quin partit més dolent! /To je ale špatný zápas!/
Quin fred! /To je ale zima!/
Quin partit més dolent! /To je ale špatný zápas!/
Před přídavnými jmény a příslovce se užívá que:

Que bonic! /Jak je hezký!/
Que de pressa! /Jak rychle!/
Com, quant se užívá před slovesy:

Quant treballes! /Ty ale pracuješ!/
Exercicis

1/ Řekněte katalánsky:

Už mám dost knih. - Má pouze jednoho přítele. - Je téměř tak malý jako tamten. - Nemají ani trochu cukru. - Prodáváč není vůbec příjemný. - Je příliš malý. - Málo mluvívá, ale hodně pracuje. - Nemůže tolik psát.

2/ Časuňte v budoucím čase:

Tenir raó - escoltar el partit per la ràdio - llegir el text - escriure una carta - ésser traductor - sortir de casa - conèixer països - haver d'anar a l'hospital.

3/ Přeložte:

Toto družstvo vyhraje pohár. - Tento zápas se bude hrát v úterý v Praze. - Budeš mít vstupenky? - To je ale bratr! - Řekne ti, že tam nechce jít. - Jako obvykle, bude se dívat na televizi. - Budeš ji poslouchat? - Bude tě to zajímat? - Zítra budu vědět v kolik hodin přijde. - Brankář našeho družstva je nejlepší. - Je objektivnější než ty. - Co budeš dělat? - Půjdu pěšky. - Nepošlu ho. - Bude to dobrý zápas. - Co koupíš? - Kam půjdeš? - Co uvidíte? - S kým půjdete? - Sejdeme se ve škole. - Matka připraví večeři. - Co nám řekne? - Nebudeme mít dost chleba. - Projdeme se po Praze. - Děti si budou hrát. - Budou se víc smát. - Zlepší se životní úroveň. - Vypijete kávu. - Navštívíte musea. - Přečteme si časopisy. - Vstaneme pozdě. - Umyjeme se rychle. - Už ho nebude bolet noha. - V sobotu se vrátíme domů. - V neděli pojedeme na výlet. - Otevřeme okna. - Nezazvoníme. - Budu málo jíst. - Zatančíme si. - Rozloučíme se zítra. - Všechno ti vysvětlím. - Kdo vyhraje? - Řekne ti pravdu. - Bude mít pravdu. - Budu se učit celý den. - Kdy začne? - Příští týden uvidím jeho sestru. - Kde se sejdeme? - Připravíme všechny věci. - Budeš nemocný. - Koupí vstupenky. - Zpívá novou píseň. - Koupíme kapesníky. - Budu často cestovat.

Jaume I havia iniciat amb la conquesta de les Balears la política catalana d'expansió mediterrània; el seu fill Pere II havia de continuar-la gloriósament. Audaç, magnànim, dotat d'un caràcter enèrgic i d'una vigoria atlètica, destre en el combat i habílissim en les lluites diplomàtiques, Pere II marca, amb els seus nou anys de regnat /1276 - 1285/ l'instant més dramàtic de la nostra ascensió nacional. Pere el Gran en les seves grans gestes fou totalment secundat per la nostra gent, ha pogut ésser escrit que mai cap príncep no fou millor servit que ell ho fou pels catalans en les empreses de Sicília, Calàbria, Pulla i principat de Càpua, així per mar com per terra.

Pere II havia encomenat al seu primogènit Alfons la conquesta de les Balears per castigar la traïció de Jaume II de Mallorca, aliat de França i del Pontificat. Les illes de Mallorca i d'Eivissa foren reduïdes fàcilment a l'obediència. Menorca havia romàs en poder dels sarreïns però l'any 1286, Alfons va aparellar una expedició per conquerir Menorca. Després d'armar-se a Mallorca va desembarcar a Maó; i malgrat que una part de l'armada havia estat dispersada per una tempestat, i que el rei de Menorca havia rebut reforços del Nord d'Àfrica, Alfons li lliurà batalla victoriosament. Pocs dies després el castell de Maó va capitular. L'illa fou poblada de catalans.

Roger de Flor, aventurer d'origen alemany, va oferir els seus serveis a Andrònic II, emperador de Constantinoble, que es trobava amenaçat pels turcs. Aquest acceptà l'ajut i el 1302 l'expedició va eixir de Sicília. Amb ella anava el gran cronista Ramon Muntaner, que ens ha llegat la relació de les gestes catalanes en aquelles regions llunyanes. A Constantinoble la Gran Companyia catalana fou rebuda amb viva joia. Aconseguí grans victòries sobre els turcs. S'enfonçà dins l'Àsia Menor i va desfer l'exèrcit turc. Roger de Flor fou traïdorament assassinat amb tota la seva escorta /1305/ a Andrinòpolis quan aquest havia anat a acomiadar-se del primogènit de l'emperador ...

En aquesta època el comerç català penetra encara en nous territoris. A les darreries del segle XIII els mercaders catalans s'introdueixen a l'Imperi grec. Arribaren també a Egipte, i Alexandria era un dels punts on hi havia més gran nombre de catalans. Aquests formaven també colònies importants a Xipre, a Beirut i a Damasc, en diversos llocs del Nord d'Àfrica i en moltes altres ciutats del Mediterrani. En aquestes colònies, els consols catalans defensaven els mercaders de les arbitrietats, administraven justícia entre els membres de la colònia i servien sovint d'agents diplomàtics. Els mercaders catalans freqüentaven algunes fires importants d'aquesta època, com la de Xampanya a França. El comerç interior era també

molt actiu i eren nombrosos les fires i els mercats que s'havien establert a Catalunya.

/Segons F. Soldevila: Història de Catalunya/

Vocabulari

iniciar	zahájit	traïció, f.	zrada
conquesta, f.	dobyť	alist, m.	spojenec
política	politika	illa, f.	ostrov
expansió, f.	expanze	reduir	přímět k
mediterrània	středozemní	fàcilment	snadno
gloriosament	slavně	obediència, f.	poslušnost
audaç	odvážný	romandre	zůstat, setrvat
magnànim	velkomyslný	poder, m.	moc
dotat	obdařen	sarraí	Saracén
caràcter, m.	povaha	aparellar	připravít
enèrgic, -a	rozhodný, energický	expedició, f.	výprava
vigoria, f.	síla	conquerir	dobýt
atlètic, -a	atletický	armar-se	vyzbrojit se
destre	obratný	desembarcar	vyložit se
combat, m.	boj	malgrat que	přesto že
habilíssim	velmi schopný	part, f.	část
lluita, f.	boj	armada, f.	loďstvo
regnat, m.	panování	dispersar	rozehnat
instant, m.	chvíle	tempestat, f.	bouřka
dramàtic, -a	dramatický	reietó, m.	malý král
ascensió, f.	vzestup	rebre	obdržet
gesta, f.	hrdinský čin	reforç, m.	posíla
totalment	plně	nord, m.	sever
secundar	podporovat	lliurar	svést /bitvu/
gent, f.	lidé, lid	batalla, f.	bitva
cap	žádný	victoriosament	vítězně
príncep, m.	kníže, princ	capítular	kapitulovat
servir	sloužit	poblar	osídlit
empresa, f.	záležitost	aventurer, m.	dobrodruh
principat	knížectví	origen, m.	původ
així per mar	jak po moři	alemany, -a	německý
com per terra	tak po zemi	oferir	nabídnout
encomanar	pověřit	servei, m.	služba
primogènit	prvorozený	emperador, m.	císař
castigar	potrestat	penetrar	proniknout
trobar-se	nacházet se	territori, m.	území
amenagar	vyhrozit	a les darreries	na sklonku
acceptar	přijmout	segle, m.	století

ajut, m.	pomoc	mercader, m.	kupec
eixir	vyjet	introduir-se	vniknout
cronista, m.	kronikář	imperí, m.	císařství
llegar	odkázat	punt, m.	místo
relació, f.	zpráva, vyprávění	nombre, m.	počet
regió, f.	kraj	colònia, f.	kolonie
llunyà, -na	daleký	cònsol, m.	konzul
amb viva joia	s velkou radostí	defensar	bránit
victòria, f.	vítězství	arbitrarietat, f.	zvlé
enfonsar-se	proniknout	administrar	řídít, vykonat
desfer	zničit	justícia, f.	spravedlnost
exèrcit, m.	armáda	agent, m.	agent
traïdorament	zrádně	diplomàtic, -a	dipломatický
assessinar	zavraždit	frequèntar	navštívit
escorta, f.	doprovod	fira, f.	veletrh
comerç, m.	obchod	actiu, -va	aktivní

Zapamatujte si:

reduir a l'obediència	přimět k poslušnosti
romandre en poder de	zůstat v moci ...
lliurar batalla	svést bitvu
oferir els seus serveis	nabídnout své služby
aconseguir grans victòries	dosáhnout velkých vítězství
a les darreries del segle	na sklonku století

Gramàtica

Minulý čas jednoduchý

Minulý čas jednoduchý /pretèrit perfet simple/ se tvoří připojením těchto koncovek ke kmeni:

I.	II.	III.
-í	-í	-í
-ares	-eres	-ires
-à	-é	-í
-àrem	-érem	-írem
-àreu	-éreu	-íreu
-àren	-éren	-íren

Při jeho časování se objevují četné nepravidelnosti zvláště u sloves II. třídy. Např.:

haver: haguí, hagueres, hagué, etc

ésser: fui, fores, fou, fórem, fóreu, foren

estar: estiguí, estigueres, estigué, etc.
 poder: poguí, pogueres, pogué, etc.
 aprendre: aprenguí, aprengueres, aprengué, atd.
 voler: volguí, volgues, volgué, atd.
 valer: valguí, valgues, valgué, atd.
 conèixer: coneguí, conegueres, conegué, atd.
 viure: visquí, visqueres, visqué, atd.
 beure: beguí, begueres, begué, atd.
 veure: viu, veieres, veié, veiérem, veiéreu, veieren
 ploure: plogué
 fer: fiu, feres, féu, férem, féreu, feren
 dir: diguí, digueres, digué, atd.
 tenir: tingué, tingueres, tingué, atd.
 venir: vingué, vingueres, vingué, atd.

Tento čas vyjadruje dokončené minulé děje. Užívá se ho jen v psaném projevu. V hovorové katalánštině je nahrazen tvary minulého času opisného, které pronikají též do literárního jazyka. Významem si tyto dva časy odpo-
vídají.

Begué /va beure/ una tassa de llet. /Vypil hrneček mléka./
 Aprengueres /vas aprendre/ moltes coses. /Naučil jsi se mnoho věcí./
 Estiguí /vaig estar/ malalt. /Byl jsem nemocen./

Předminulý čas

Předminulý čas /pretèrit plusquamperfet/ je čas složený. Tvoří se po-
mocí tvarů imperfekta slovesa "haver" a příčestí slovesa významného:

Havia	—	cantat, temut, dormit
havies		
havia		
havíem		
havíeu		
havien		

Havia anat a acomiadar-se de l'emperador. /Šel se rozloučit s císařem./

Vyjadruje předčasnost ve vztahu s jiným dějem minulým:

Em va escriure que havia estat malalt. /Napsal mi, že byl nemocen./

Vyjadruje též děj, který se opakuje v minulosti spolu s jiným dějem minu-
lým, který po něm následuje:

Cada dia quan havia sopat, escoltava la ràdio. /Každý den když se na-
večeřel poslouchal rozhlas./

Superlativ absolutní

K vyjádření vysokého stupně vlastnosti se užívá adverbii "molt, ben, força"
nebo se připojuje přípona -íssim k mužskému tvaru adjektiva:

habilitíssim /velmi schopný, obratný/
gloriosíssim /velmi slavný/

Některá adjektiva zakončená na přízvučnou samohlásku přibírají ještě souhlásku -n před příponou:

sa /zdravý/: sanitíssim /velmi zdravý/

Nepřavidelně tvoří absolutní superlativ přídavná jména:

noble: nobilitíssim, notable: notabilíssim, amable: amabilíssim

gran: grandíssim, nou: novíssim, cèlebre - celebèrrim, pobre: paupèrrim.

Předložky /I/

Předložek se užívá ve velké míře k vyjádření syntaktických vztahů, které jsou v češtině často realizovány pády.

Předložka A jak již bylo uvedeno, vyjadřuje vztah nepřímého předmětu.

Vyjadřuje též různé příslovečné vztahy:

Ens trobarem a les set. /Sejdeme se v sedm./

Anirem a peu. /Půjdeme pěšky./

Es a l'escola. /Je ve škole./

Aniré al cinema. /Půjdu do biografu./

Předložka a může vyjádřit směr /vaig a l'escola/ i místo /sòc a l'escola/.

Pro označení místa před členem určitým mužského rodu, lze použít bez rozdílu předložky a nebo předložky en.

Es al jardí = Es en el jardí. /Je na zahradě./

V psaném projevu se používá předložky en i před členy la, les, l'.

Předložka EN vyjadřuje určení místa:

En el castell. /Na hradě./

Užívá se před ukazovací zájmena, před členem neurčitým, před neurčitým zájmenem algun:

En aquella casa. /V onom domě./

En una casa petita. /V malém domě./

En alguna casa. /V nějakém domě./

Předložka AMB vyjadřuje příslovečné vztahy:

Fou rebut amb viva joia. /Byl přijat s velkou radostí./

Escriu amb ploma. /Píše perem./

Často se užívá k označení dopravního prostředku. V této funkci se též užívá předložky en:

Anar amb /en/ tramvia. /Jet tramvají./

Předložka PER vyjadřuje různé vztahy:

Pel camí. /Po cestě./

Per mar i per terra. /Po moři a po zemi./

Foren dispersats per la tempestat. /Byly rozehnány bouřkou./

Užívá se ve vedlejších větách účelových nebo příčinných před slovesem v infinitivu:

Alfons va aparellar una expedició per conquerir Menorca. /Alfons připravil výpravu, aby dobyl Minorku./

Exercicis

1/ Tvořte superlativ absolutní od těchto adjektiv:

gran - verd - pàl·lid - trist - alt - amable - simpàtic - estret.

2/ Převeďte do opisného minulého času:

Anaren a peu. - Rentares la roba. - Estigué malalt. - Tinguérem molt treball. - Visqueren a València. - Coneguí el teu pare. - Plogué tot el dia. - Digueres la veritat. - No beguérem d'aquella aigua. - Féu fred. - Fores amable. - Valgué cinc-centes corones. - Poguéreu anar-hi. - No dormí bé. - Compliren el pla. - Hagué de tornar a casa.

3/ Přeložte pomocí tvarů předminulého času:

už se navečeřel - naučil se lekci - zazpívala onu píseň - šel do školy - vlak už odjel - uviděl svou matku - rozloučil se - už se umyl.

4/ Doplňte předložky:

Escric una carta ... la meva amiga. - En Joan no és ... casa. - Quan tornaràs ... visitar-nos? - Vaig ... peu perquè no m'agrada anar ... tramvia. - En Pere és ... jardí. - Demà anirem ... teatre. - Passejaré ... la capital. - Viu ... un pis petit. - ... aquella casa no hi ha calefacció central. - Per què escrius ... llibre? - No vol anar ... nosaltres. - Va venir ... demanar-me un llibre. - Tornarà ... casa ... les tres.

5/ Přeložte:

Udělal jsem zkoušku z českých dějin. - Petr Veliký byl velmi odvážný. - Je to nejdramatičtější okamžik našich dějin. - Alfons byl prvorozený syn Petra II. - Dobył Balearské ostrovy. - Vylodili se v přístavu. - Na ostrově žilo mnoho Katalánců. - Ramon Muntaner napsal Kroniku. - Dosáhli velkých vítězství. - Kupci žili v různých místech severní Afriky. - Tento hrad je ze 14. století. - Musel se vrátit na ostrov. - Jeho syn nebyl spokojen. - Udělal to snadno. - Je velmi obratný. - Nepřijal jeho pomoc. - Mluvil o dalekých krajích, které jsme neznali. - Výprava skončila dobře. - Je to velmi důležité město. - Armáda brání zemi. - Mluví o brněnském veletrhu.

Com que avist començarà el nou curs escolar, la senyora Elvira ha anat a parlar amb la directora de l'escola on estudia la seva filla.

- Bon dia, senyora Rovira. Com està?

- Molt bé, senyora directora, gràcies. I vostè?

- Estic una mica cansada, com sempre en aquesta temporada tenim molta feina amb les inscripcions dels nous alumnes ... Necessita alguna cosa, senyora Rovira?

- Senyora directora voldria demanar-li una cosa. La Montserrat ha estat aquest estiu de vacances a Anglaterra i voldria començar el curs d'anglès. Seria possible inscriure-la?

- L'any passat la Montserrat va passar les vacances a França i aleshores va inscriure's en el curs de francès. Com sap, els cursos de llengües a la nostra escola duren dos anys. Quan haurà acabat el francès amb l'examen corresponent, podrà començar a estudiar una altra llengua. El curs vinent ja haurà passat també els exàmens obligatoris de llatí i grec i tindrà més temps per a l'estudi de les altres assignatures. Ho sento, senyora Rovira, però aquest curs no pot ser.

- Molt bé, senyora directora, ja ho diré a la Montserrat. Quan comencen les classes, el quatre o el cinc?

- El dia quatre, ara mateix ho han comunicat per la ràdio.

- Moltes gràcies. A reveure.

- A reveure, senyora Rovira.

Vocabulari

escola, f.	škola	corresponent	příslušný
aviat	brzy	grec, m.	řečtina
curs, m.	kurs, rok/školní/	assignatura, f.	předmět /školní/
directora	ředitelka	sentir	litovat
temporada, f.	období	classe, f.	třída, hodina
feina, f.	práce	ara mateix	právě teď
inscripció, f.	zápis	comunicar	oznámit, sdělit
anglès, m.	angličtina	possible	možný
any passat	loni	aleshores	tehdy
francès, m.	francouzština	llengua, f.	jezyk
durar	trvat	examen, m.	zkouška

Prometença

escolta amada meva:
 si jo anava a una guerra
 portaria l'espasa com els guerrers d'abans
 duien l'arc de sagetes

lluïteria qui sap per quina ampla bandera
 - però millor que fos la de la meva terra:
 quatre barres de sang
 l'or del cor que voleia

muntaria un cavall de crinera lluenta
 i el meu nom s'alçaria
 més alt que la congesta

el meu casc com l'estel
 prendria les ciutats i llurs noies vindrien a rebre'm
 no sabia tornar
 si tornar podia amb l'espasa florida.

/Joan Salvat-Papasseit va nèixer a Barcelona el 1894. Prosista i pamfle-
 tista, escrigué també unes quantes obres poètiques. Morí el 1924. El poema
 Prometença és de l'obra "La gesta dels estels" publicada el 1922./

Vocabulari

prometença, f.	slib	muntar a cavall	jezdit na koni
amat, -da	milý, milovaný	crinera, f.	hříva, žíně
si	jestliže	lluient, -a	zářící
guerra, f.	válka	nom, m.	jméno
espasa, f.	meč	alçar-se	zvedat se
guerrer, m.	válečník	congesta, f.	ledovec
dur	nést	casc, m.	přilba, helma
arc, m.	luk	estel, m.	hvězdy
sageta, f.	šíp	prendre	vzít, zmocnit se
bandera, f.	vlažka	vindrien a rebre'm	přišly by mi
voleiar	vlát		naproti
		florit, -da	rozkvětly

Zapamatujte si:

la inscripció a l'escola
 el curs escolar comença

zápis do školy
 školní rok začíná ...

voldria demanar una cosa
passar les vacances
passar un examen
el curs vinent
tenir temps

chtěl bych se na něco zeptat
trávit prázdniny
vykonat zkoušku
přítští školní rok
mít čas

Gramàtica

Podmiňovací způsob

Podmiňovací způsob jednoduchý /condicional simple/ se tvoří připojením těchto koncovek k infinitivu:

-ia	-íem
-ies	-íeu
-ia	-ien

Portaria una espasa. /Nesl bych meč./
Lluitaria. /Bojoval bych./

Nepravdivosti se objevují ve stejných případech jako u futura. Např.:
Voldria estudiar l'anglès. /Chtěl bych se učit angličtinu./
No sabia tornar. /Neuměl bych se vrátit./

Slovesa "haver" a "ésser" mají dva tvary:

hauria = haguera	seria = fóra
hauries = hagueres	series = fóres
hauria = haguera	seria = fóra
hauríem = haguérem	seríem = fórem
hauríeu = haguéreu	seríeu = fóreu
haurien = hagueren	serien = fóren

Podmiňovacího způsobu se užívá k vyjádření dějů neskutečných, podmíněných:
Si anava a la guerra, portaria l'espasa. /Kdybych šel do války, nesl bych meč./

Může vyjádřit pravděpodobnost v budoucnosti:
Podria enfadar-se. /Mohl by se zlobit./

Často se užívá k vyjádření přání:

Voldria demanar-li una cosa. /Chtěl bych se vás na něco zeptat, chtěl bych vás o něco požádat./

Budoucí čas skonalý

Je to čas složený a relativní. Tvoří se od budoucích tvarů slovesa "haver" a příčestí významového slovesa:

hauré	}	centat, temut, dormit
hauràs		
haurà		
haurem		
haureu		
hauran		

Vyjadřuje děj, který v budoucnu skončí dříve než jiný děj budoucí. Užívá se ve vedlejších větách časových, které vyjadřují předčasnost v budoucnosti.

Quan vindran ja ho hauré escrit. /Až přijdou už to budu mít napsáno./

Quan haurà acabat la feina podrà sortir. /Až dokončí práci bude moci jít ven./

Příslovce časová

Příslovce quan /kdy/, ara /nyní/, sempre /vždy/, sovint /často/, després /po, potom/, d'hora /brzy/, tard /pozdě/, ja /již/, avui /dnes/, demà /zítra/, ahir /včera/ byla již uvedena v textech. Další časová příslovce jsou:

ARA MATEIX /právě teď/

Ha sortit ara mateix /Právě teď vyšel./

ADÉS /hned, za chvíli, před chvílí/, vyjadřuje čas velmi blízký buď v minulosti nebo v budoucnosti. Užívá se jen v literárním jazyce.

Adés deia una altra cosa. /Před chvílí říkal něco jiného./

LLAVORS, ALESHORES /tehdy/

Aleshores va inscriure's a l'escola. /Tehdy se zapsal do školy./

MAI /nikdy/

No ha parlat mai amb ella. /Nikdy s ní nemluvil./

ABANS /dříve, před/

Abans de sopar llegeix una mica. /Před večeří trochu čte./

AVIAT /brzy/

Aviat començarà el curs escolar. /Brzy začne školní rok./

ALHORA /současně/

Parlen alhora. /Mluví současně./

Exercicis

1/ Časujte v podmiňovacím způsobu:

saber el francès - tenir temps - ser director - voler pagar - dormir en el hotel - inscriure's a l'escola - comunicar la notícia - tornar amb ella.

2/ Převeďte do tvarů složeného futura:

cantaré - enviaràs - plourà - escriurem - aprendreu - veuran - seràs -
sabré - obrirem - voldreu - coneixeràs - parlarà.

3/ Řekněte katalánsky:

Kdy můžeš? - Teď nemohu. - Vždy utíká. - Často čte. - Potom to nechce
dělat. - Vstane brzy. - Už je pozdě. - Právě teď zazpívali. - Za chví-
li řekne něco jiného. - Tehdy jsem byl malý. - Nikdy nechceš jít se
mnou. - Dříve jsi byl spokojen. - Brzy bude léto. - Přišli současně.

4/ Přeložte:

Až on domluví, promluví já. - Až dokončí školu přijde pracovat. - Až
dopíšeš dopis, dej mi pero. - Až dočteš knihu, vrať ji Janě. - Co mám
dělat až budu mít vyprané prádlo? - Chtěla bych ji koupit kapesníky. -
Mohl bys je doprovodit? - Uměl by to otevřít? - Šel byste se mnou? -
Díval bych se na televizi, ale nemám čas. - Marie není doma, dnes přijde
pozdě. - Napiš sestře, mohla by ti poslat knihy, které potřebuješ. -
Jdi k lékaři, mohl by ti dát lék, který by ti pomohl. - Chtěl bych se
zapsat do této školy. - Děti by si hrály na zahradě. - Snídali bychom
doma a pak bychom jeli na výlet. - Obědvali byste brzy. - Už by tě ne-
bolela hlava. - Pozval bych své přátele. - Zaklepal bych na dveře. -
Čekali bychom na letišti. - Trochu by si odpočinul. - Pracovali by rych-
leji. - Organizovali bychom nové kursy. - Ona by koupila vstupenky.

La indústria més important i més característica de les comarques catalanes continua sent la indústria tèxtil.

En l'Edat mitjana la producció de teixits a Catalunya i de sedes a València ja anava prosperant molt i era una de les fonts de riquesa del país. Però és en el segle XVIII que Catalunya desentrolla la seva moderna indústria tèxtil que es col·loca al primer lloc de la economia peninsular. A mitjan segle els industrials catalans van anar introduint moltes innovacions en la tècnica de treballar el cotó i fer els estampats. A les primeries del segle XIX es va introduint la mecanització en les indústries tèxtils més tradicionals com la llanera, la de gèneres de punt, etc. i desapareixen els antics gremis. Alguns menestrals muntaren tallers familiars que anaren mecanitzant i que foren la base de grans indústries posteriors.

La indústria cotonera és la més important entre les tèxtils i la més dispersada. Hi ha fàbriques de teixits de cotó en nombrosíssimes localitats del Principat, així com del País valencià i de les illes. Barcelona n'és el centre principal. Per la seva capacitat de producció la indústria cotonera catalana se situa en cinquè lloc a l'Europa Occidental.

Els dos grans centres llaners són Sabadell i Terrassa que produeixen la major part dels teixits i filats de llana en tot l'àmbit de l'Estat espanyol.

En el terreny de la producció de fibres artificials i sintètiques, actualment s'experimenta un desenvolupament molt considerable.

Vocabulari

comarca, f.	kraj	a les primeries	na začátku
edat mitjana	středověk	mecanització, f.	mechanizace
seda, f.	hedvábí	tradicional	tradiční
prosperar	prosívát	llaner, -a	vlnářský
font, f.	zdroj	desapareixer	zmizet
riquesa, f.	bohatství	gremi, m.	cech
col·locar-se	umístít se	menestràl	řemeslník
economia, f.	hospodářství	muntar	zřídít
peninsular	poloostrovní	taller, m.	dílna
a mitjan segle	v polovině století	familiar	rodinný
industrial, m.	průmyslník	mecanitzar	mechanizovat
innovació, f.	zlepšení, novota	base, f.	základna, základ
tècnica, f.	technika	posterior	pozdější
treballar	zpracovat	cotoner, -a	bavlnářský

cotó, m.	bavlna	localitat, f.	obec
estampat, m.	potřeštěný	en el terreny	na poli
centre, m.	středisko	artificial	umělý
principal	hlavní	sintètic, -a	syntetický
capacitat, f.	schopnost	actualment	současně
situar-se	umístít se	experimental	zaznamenat
occidental	západní	desenvolupament	rozvoj, vývoj
produir	vyrabět	àmbit, m.	okruh, rozloha

Un diumenge a Castelladral

... - No vol esmorzar, doncs ...?

La dona vestida de negre no respon. Només mou el cap negativament.

- No té gana encara?

Ella continua negant. Les criatures s'aixequen.

- Fa calor ... - diu el nen.

- Traieu-vos els jersei ... - aconsella la noia.

- Anem? - proposa la nena.

El nen deixa el jersei a la falda de la noia. S'allunya sense dir res. La nena l'imita. La noia els crida.

- Jaume, Glòria ...

- Què ...? - responen ells tot allunyant-se.

- Només una estona, que marxarem. I no us mogueu d'aquí a la vora ...

El nen li mostra un munt de sorra proper.

- Jugarem aquí mateix, a fer carreteres ...

- I cuines - afegeix la nena.

- Carreteres i cuines - accepta el nen.

- - - - -

L'home calb no respon. Es descorda la camisa. Se la treu.

- Et refrederàs ... - diu la dona rossa.

- Porta'm el jersei - mana ell.

La dona obeeix. L'home de les ulleres aguanta la cabreta. La dona del perfil bonic no deixa de riure. L'àvia rondina. La menuda de les trenes s'apropa.

- Ja l'han trobada, ja l'han trobada ... - diu tot picant de mans. Se'n va saltironant.

- Ja l'han trobada, ja l'han trobada ...

Avisa les altres criatures.

- Ja l'han trobada, ja l'han trobada ... - canten apropant-se.

- - - - -

El nen deixa la pilota damunt el seient i se'n torna. Ella el crida.

- Ep, tu ... Lluís!

El nen fuig corrent. Ella toca el clàxon.

- Lluís! ... - crida

El nen es tomba.

- Què? - pregunta

- Que vinguis!

- Què vols? - pregunta el nen tot acostant-se.

- Que m'has d'ajudar. On anaves, ara?

Aguell nen de les ulleres diu que al castell hi ha una cova. Diu que cada vegada que ...

- Bé, ja hi aniràs després, a la cova ... - decideix ella. - Ara hem de dinar, que ja és molt tard.

- Que no esperem el pare? - pregunta ell.

Ella arruga l'entrecella.

- No, començarem a dinar ...

El nen asseriyala el vidre.

- Ja plou: mira.

Elle mou el cap.

- Doncs, només faltaria això ... - es plany.

/Segons Estanislau Torres "Castelladral"./

/Estanislau Torres va néixer a Barcelona l'any 1926. El seu primer llibre va ser editat l'any 1959. Ha obtingut el premi Víctor Català de narracions amb el llibre "La Xera" i el premi Sant Jordi de novel·la /"La derrota"./ La producció literària d'Estanislau Torres es caracteritza pel gran predomini del diàleg./

Vocabulari

vestit, -da	oblečen	proper, -a	blízky
només	jen	aquí mateix	právě tady
moure	hýbat	carretera, f.	silnice
cap, m.	hlava	cuina, f.	kuchyň, sporák
negativament	záporně	calb, -a	plešatý
negar	odmítat	descordar-se	rozepnout si
criatura	dítě	refredar-se	nachladit se
aixecar-se	zvedat se	ros, -sa	plavovlasý
treure's	sundat si	manar	poručit
aconsellar	poradit	obeir	poslouchat
proposar	navrhnout	ulleres, f.pl.	brýle
deixar	nechat	aguantar	držet
falda, f.	klín	cabra, f.	koza
allunyar-se	vzdálit se	perfil, m.	profil
sense dir res	aniž by něco řekl	no deixa de riure	stále se směje
imitar	napodobit	àvia, f.	babička
marxar	odejít	rondinar	bručet
mostrar	ukázat	menut, -da	malý
munt, m.	hromada	trena, f.	cop

sorra, f.	písek	cova, f.	jeskyně
trobar	najít	cada vegada	pokaždé
picar de mans	tleskat	decidir	rozhodnout
saltironar	poskakovat	arrugar	vrásčit
avisar	oznámit	entrecalla, f.	meziobochí
pilota, f.	míč	assenyalar	ukazovat
seient, m.	sedadlo	plànyer-se	naříkat si
fugir	prchát	clàxon, m.	klaxon
tombar-se	obracet se	que vinguis	abys přišel

Gramàtica

Přechodník /gerundi/

Přechodník se tvoří z infinitivního kmene koncovkami -ant, -ent, -int:

I.	II.	III.
cantant	tement	dormint

U sloves zakončených na -ldre nebo -ndre mizí souhláska "d":
vendre: venent

Slovesa zakončená na -ure ztrácí vokál "u" a mění ho v "i" nebo "v":
beure: bevent
veure: veient
escriure: escrivint

Další příklady přechodníku:

ésser: sent	estar: estant
creure: creient	haver: havent
viure: vivint	prendre: prenent
dir: dient	caure: caient
riure: rient	dur: duent

Nepřízvučná osobní zájmena se u gerundia kladou za slovesným tvarem a spojují se spojovací čárkou:

Dient-nos. /Říkajíc nám./

Před gerundiem se často užívá příslovce "tot" k označení současnosti dvou dějů:

Els nens responen tot allunyant-se. /Děti odpovídají a vzdalují se./

Přechodník vyjadřuje způsob:

El nen fuig corrent. /Chlapec prchá klusem./

Vazby s přechodníkem

Spojí-li se tvary slovesa "estar" s přechodníkem významového slovesa, vyjadřuje se průběhový čas:

Estic escrivint. /Právě píšu./

Se slovesem "anar" se vyjadřuje postupně pokračující děj:

Va aprenent. /Postupně se učí./

Se slovesy "seguir, continuar" značí pokračování nebo trvání děje:

Segueix estudiant. /Stále ještě studuje./

Shoda příčestí s přímým předmětem

V současné katalánštině se příčestí shoduje s přímým předmětem jen v případech, kdy předmět přímý je nepřízvučné zájmeno třetí osoby /singulárů nebo plurálu/ a je-li sloveso ve větě v čase složeném:

La lletra, l'he acabada avui. /Dopis jsem dopsal dnes./

Ženský rod od příčestí se tvoří připojením samohlásky -a. Koncové -t se mění v -d, ale zachovává se pokud je před ním souhláska:

acabat - acabada

ale: obert - oberta

trobat - trobada

complert - complerta

conegut - coneguda

establert - establerta

/Jsou však výjimky, např.: escrit - escrita, dit - dita, fet - feta, tret - treta/.

Předložky /II/

Předložka DE odpovídá v češtině druhému nebo šestému pádu a vyjadřuje původ, vlastnictví a různé přísllovečné vztahy:

La casa d'en Pere /Petrův dům./

Parla de la teva germana. /Mluví o tvé sestře./

Sóc de Barcelona. /Jsem z Barcelony./

El nen de les ulleres. /Chlapec s brýlemi./

DES DE vyjadřuje východisko v čase i v místě:

Des de casa /Z domova/

Des de les set /od sedmi/

Pro východisko v místě se často užívá vazby de ... estant:

De Barcelona estant /z Barcelony/

a pro východisko v čase vazby de ... ençà

De setembre ençà /od září/

Je-li udáno východisko i cíl užívá se též jen předložky de:

De les cinc a les vuit /od pěti do osmi/

PER A vyjadřuje účel, prospěch, určení. V hovorové katalánštině se často zaměňuje s předložkou per.

Aquest llibre és per a la Joana. /Tato kniha je pro Janu./

CONTRA se užívá k vyjádření protikladného postoje:

Lluitaren contra els sarraïns /Bojovali proti Saracénům./

SENSE vyjadřuje nepřítomnost něčeho:

Sense paper no puc escriure. /Bez papíru nemohu psát./

Exercicis

1/ Tvořte přechodník od těchto sloves:

jugar - començar - llevar-se - dormir - introduir - desaparèixer -
produir - escriure - fer - dir - aprendre - comprendre - voler - estar
- creure - saber - viure - servir - sortir - prendre - riure - beure.

2/ Vyjádřete v průběhovém čase:

Beu cervesa. - Dic la veritat. - Vivim amb els seus pares. - Juguen a la
seva cambra. - Llegeix una revista. - Encara dormen. - Dinen. - Estudien
el català.

3/ Vyjádřete pokračování nebo trvání děje:

Diu que no és veritat. - Treballa a la fàbrica. - Aprèn l'anglès. -
Introdueixen màquines automàtiques. - Parla amb el seu germà. - T'inter-
resses pel futbol. - Riu. - Es lleva a les sis. - Estan malalts. -
Creuen que vindrà.

4/ Doplňte příčestí:

La finestra l'he /obrir/ jo. - La feina ja l'hem /fer/. - La carta ja
l'han /escriure/. - Les vacances les han /passar/ bé. - La roba l'has
/rentar/? - La revista l'has /llegir/? - Aquelles cadires les has /do-
nar/? - La teva germana l'has /veure/?

5/ Přeložte:

Textilní průmysl je stále nejdůležitější. - Barcelona je hlavní středis-
ko bavlnářského průmyslu. - Výroba umělých vláken se stále rozvíjí. -
To je vlněná tkanina. - Musíš mi pomáhat. - Máš žízeň? - Chlapec si hra-
je a zpívá si. - Večeří a přitom čte. - Když to říkal, smál se. - Při
spaní křičel. - Právě píše knihu o katalánském průmyslu. - Matka právě
pere. - Teď nemohu přijít, právě obědvám. - Ještě stále chodíš na výle-
ty? - Posílám ti tuto pohlednici z Barcelony. - Toto není pro tebe. -
Tento svetr je pro matku. - Máme školu od osmi do dvanácti. - Od září
jsme se neviděli. - Proti komu bojuješ? - Z Prahy mu to nemůžeš poslat.
- Už zas mluví o nás. - Nechci ti dát tuto knihu protože patří mému
otci. - Odkud jsi? - Já jsem z Plzně.

Quan el senyor Ribot aturà el cotxe davant la llum vermella, començà a sentir una música que creixia per moments. Va mirar enrera i va veure que s'apropava una cavalcada multicolor. Era un circ. Davant de tot anaven un parell d'elefants molts corpulents, muntats per uns estranys personatges vestits amb colors virolats. Seguia una "troupe" de cavalls i zebres. Entre els animals i les camionetes, plenes de gent que saludava fent voleiar mocadors, hi anava, a peu, una banda de música.

El senyor Ribot va veure com un dels elefants s'havia col·locat ben bé al costat del seu cotxe. L'home va admirar l'altura de la bèstia i la docilitat amb què obeïa al guis que la dirigia i que l'havia fet aturar davant la llum reguladora de la circulació.

El semàfor els va donar pas. L'urbà va bufar el xiulet i amb les mans va fer senyal que anessin de pressa. El senyor Ribot va desembragar, posà la primera i anava a prémer l'accelerador al mateix instant que l'elefant, sorprès pel xiulet de l'urbà, o potser creient que era el domador que li manava de començar la seva exhibició, aixecà les dues potes de davant. Hi havia poc espai i la maniobra no va ser tan hàbil com quan la feia sota la lona del circ. Una de les potes ensopegà amb el cotxe del senyor Ribot. L'elefant va perdre l'estabilitat i repenjà l'altra pota en la carrosseria del vehicle. El senyor Ribot, esverat, es va fer cap a l'altre costat, amb por de ser esclafat, però ja no passà res més. Va sortir de dins del cotxe i, sense pensar es dirigí a l'elefant:

- Ja està bé! S'ha de mirar on es posen els peus ...

Però en mirar les potes, s'adonà que potser la bèstia no el podria comprendre. Llavors, se li apropà un homenet estrany que portava turbant. Començà a fer reverències, molt cerimoniós ... El senyor Ribot va mirar els bonyes que l'elefant havia fet al cotxe: el parafrang estava força atroïnat, tot i que la cosa no tenia massa importància. Una visita al planxista i tot arreglat ... Com que tenia el cotxe assegurat contra tota mena d'accidents, allò que els tècnics en diuen "a tot risc", es va calmar. Acabava d'arribar l'urbà, el qual cridava i gesticulava:

- No es pot anar pel món amb elefants!

L'animal es mirava encuriolit aquell home que es bellugava tant i que tenia un xiulet com el del seu domador. El que l'estrenyava més, però, devia ser el casquet de l'urbà, perquè al cap d'uns moments l'hi va prendre amb la trompa. L'urbà estava negre!

Al final, després de les explicacions, quan l'elefant accedí a tornar el casquet, l'urbà va parlar amb el senyor Ribot. Aquest deia:

- Deixeu-ho estar. No us preocupeu. No ha passat res ...

Mentre l'homenet del turbant se n'anava tot fent reverències, l'urbà va dir:

- Creieu-me, sort que avui, quan plegui a mitja tarda, començo les vacances i me'n vaig a reposar a muntanya. Amb aquesta feina, aviat pararé boig. No n'hi ha prou amb cotxes, amb camions, amb motocicletes, amb bicicletes, amb tricicles, amb patinets, amb vianants, amb gent que no fa cas dels reglaments, que ara hem d'afegir-hi els elefants! ...

/Text de Joaquim Carbó/

Vocabulari

renoi	citoslovce k vyjádření obdivu		
elefant, m.	slon	urbà, m.	strážník
aturar	zastavit	bufar	foukat, pískat
cotxe, m.	auto, vůz	xiulet, m.	píšťala, písknutí
llum, f.	světlo	fer senyal	dát znamení
créixer	růst /zesílet/	que anessin	aby jeli
per moments	chvílemi	desembragar	odpojit, vypnout
enrera	vzadu, do zadu	posa la primera	řadil první rychlost
cavalcada, f.	jízda		
multicolor	mnohobarevný	anava a	chtěl, chytal se
circ, m.	cirkus	prémer	tlačit, šlápnout
parell, m.	pár	accelerador, m.	plynový pedál
corpulent, -a	tělnatý	al mateix instant	ve stejnou chvíli
estrany, -a	podivný	sorprès, -a	překvapen
personatge, m.	osoba	domador, m.	krotitel
virolat, -da	pestrý	exhibició, f.	exhibice, číslo, vystoupení
zebra, f.	zebra		
animal, m.	zvíře	pota, f.	noha
camioneta, f.	dodávkové auto	de davant	přední
banda de mús.	kapela	espai, m.	prostor
ben bé	přesně	maniobra, f.	manévr, pohyby
altura, f.	výška	lona, f.	plachta
bèstia, f.	zvíře	perdre	ztratit
docilitat, f.	mírnost	estabilitat, f.	rovnováha
guia, m.	průvodce	repenjar	opřít
dirigir	řídít, dirigovat	carrosseria, f.	karoserie
regulador, -a	řídící	vehicle, m.	vůz
circulació, f.	doprava	esverat, -da	zděšen
semàfor, m.	semafor	es va fer	uhnul
donar pas	vpustit, nechat projít		
a l'altre costat	na druhou stranu	calmar-se	uklidnit se
por, f.	strach	gesticular	dělat posunky
esclafar	umačkat	encuriosit, -a	zvědavý

passar	dít se	bellugar-se	pohybovať se
sortir	vyjít	estranyar	udivit
de dins	z	devis ser	asi to byl
adonar-se	všimnout si	casquet, m.	přilba, čepice
llavors	tehdy	al cap de	za
homenet, m.	malý muž /zdrobnělina/		
turbant, m.	turban	trompa, f.	chobot
reverència, f.	poklona	estava negre	ztrácel nervy
cerimoniós, -a	obřadný	explicació, f.	vysvětlení
bony, m.	boule,	accedir	svolit
parafangs, m.	blatník	preocupar-se	mít starosti
atrocinat, -da	zmačkán	sort, f.	štěstí
tot i que	i když	quan plegui	až skončím službu
planxista, m.	klempíř	reposar	odpočinout
arreglar	opravit, dát do pořádku		
assegurar	pojistit	parar boig	zbláznit se
mena, f.	druh	bicicleta, f.	kolo
accident, m.	nehoda	tricycle, f.	tříkolka
a tot risc	havarijní pojištění	patinet, m.	koloběžka
	bez účasti	vianant	pěší
no fer cas	nedodržovat	reglament, m.	pravidla
		afegir	připočítat

Gramàtica

Předložkové vazby s infinitivem

Předložkovými vazbami s infinitivem se zkracují vedlejší věty, zvláště té jsou-li podměty souvětí stejné.

Vazba en + infinitiv vyjadřuje současnost

En mirar les potes, s'adonà que l'animal no el podria comprendre.

/Když se podíval na nohy, uvědomil si, že zvíře mu nebude moci rozumět./

després de + infinitiv vyjadřuje následnost dějů:

Després de sopar anaren al cinema. /Po večeři šli do biografu./

Někdy se užívá složeného infinitivu, který se tvoří z infinitivu slovesa "haver" a příčestí slovesa významového a který má perfektivní povahu:

Després d'haver dit allò, callà. /Když tamto dořekl, umkl./

abans de + infinitiv vyjadřuje předčasnost:

Abans d'aturar-se mirà la llum. /Před tím než se zastavil podíval se na světlo./

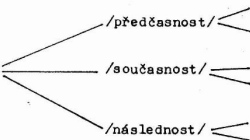
Souslednost časová v indikativu

Obsahuje-li hlavní věta minulý čas, mění se časy a způsoby ve větách vedlejších. Současnost se vyjadřuje souminulým časem, předčasnost časem předminulým a následnost podmiňovacím způsobem:

Va dir

- /předčasnost/ que havia anat a reposar a muntanya
- /současnost/ que anava a reposar a muntanya
- /následnost/ que aniria a reposar a muntanya

Tyto změny nastávají, je-li ve větě hlavní sloveso v čase souminulém /deia/, minulém opisném /va dir/ nebo v minulém čase jednoduchém /digué/. Je-li v hlavní větě čas minulý složený /ha dit/, sloveso ve větě vedlejší může zůstat nezměněno:

HA dit

- /předčasnost/
 - que va anar a reposar
 - que havia anat
- /současnost/
 - que va a reposar
 - que anava a reposar
- /následnost/
 - que anirà a reposar
 - que aniria areposar

Souslednost časová platí i pro věty oddělené od věty hlavní tečkou, ale které se k ní vážou logicky:

Va rebre una carta d'en Joan. Li deia que arribaria dimarts. /Dostal dopis od Jana. Psal mu, že přijede v úterý./

Další příslovce místa

ENÇA /sem/, ENLLÀ /tam/ značí směr k bližšímu nebo vzdálenějšímu místu. Často se místo nich užívá spojení cap aquí /sem/, cap allà /tam/:

Em sembla que ve cap aquí. /Zdá se mi, že jde sem./

PERTOT ARREU /všude/

Per tot arreu hi ha gent. /Všude jsou lidé./

ENLLOC /nikde/

No l'he trobat enlloc. /Nikde jsem ho nenašel./

DINS, DINTRE /uvnitř, v/

Dins l'armari. /Ve skříni./

ENDINS, ENDINTRE /dovnitř/

Va entrar endins. /Šel dovnitř./

FORA, A FORA /venku/

Fora fa fred. /Venku je zima./

DAVANT /před/, ENDAVENT /kupředu, dopředu/

S'aturà davant la llum vermella. /Zastavil před červeným světlem./

DARRERA /za/, ENDARRERA, ENRERA /zpátky, do zadu/

Darrera nostre el mar. /Za námi moře./

Va mirar enrera. /Podíval se dozadu./

DAMUNT /na/ se užívá jen v literárním jazyce, v hovorové katalánštině je nahrazeno tvarem "sobre".

ENTRE /mezi/

Entre els animals i les camionetes hi anava una banda de música.

/Mezi zvířaty a dodávkovými vozy šla kapela./

SOTA - vyjadřuje umístění pod něčím:

Sota la taula. /Pod stolem./

CAP A - vyjadřuje směr:

Cap a Barcelona. /K Barceloně, směrem k Barceloně./

Před ukazovacími zájmeny a před některými příslovci se užívá bez předložky "a":

Cap aquella casa. /Směrem k onomu domu./

Předložková vazba "al cap de" znamená po určitém časovém údobí:

Al cap d'uns moments. /Za chvíli./

Exercicis

1/ Vyjádřete současnost obou dějů:

Va dir

- que /ser/ a casa els seus apres
- que /estar/ malalt
- que /anar/ a la facultat
- que /rentar-se/ amb aigua freda
- que /saber/ moltes llengües

2/ Vyjádřete předčasnost:

Em va escriure

- que /anar/ a veure la seva amiga
- que no /poder/ venir
- que no /dormir/ en tota la nit
- que no /voler/ dir-li la veritat
- que /conèixer/ molta gent

3/ Vyjádřete následnost:

Ens van comunicar

- que el tren /sortir/ a les vuit
- que en Joan /arribar/ demà
- que ens /enviar/ llibres i revistes
- que nosaltres /menjar/ a l'hotel
- que /viure/ junts

4/ Zkraťte pomocí předložkových vazeb en, després de, abans de tato souvětí:
La mare prepara el sopar i espera els seus fills. - Els nens saluden el pare i se'n van a jugar. - Espera un moment i obre la porta. - Va arribar a casa i es va rentar les mans. - Quan van acomiadar-se li van donar les gràcies. - Quan va veure allò, va sortir del cotxe. - El pare acaba de sopar i parla amb els seus fills. - Preparo els llibres i me'n vaig a l'escola.

5/ Řekněte katalánsky:

Viděli jsme ho všude. - Nikde jsme ji nenašli. - Nevstoupili dovnitř. -
Dívej se dopředu. - Za domem je zahrada. - Co děláš pod stolem.

6/ Překlad:

Šli k hradu. - Myslel jsem si, že to není pravda. - Napsal, že byl ne-
mocen, a že nemohl přijít. - Zeptala se ho proč se směje. - Dítě odpo-
vědělo, že se nebude mýt. - Proč jsi řekl, že to neuděláš? - Když usly-
šel, že mluvíš proti němu, odešel. - Pod stolem není nic. - Chvilí nato
nám sdělil, že neudělal zkoušku. - Řekla, že od října již pracuje lépe
a rychleji. - Zeptal se ho proč se zastavil. - Odpověděl, že vystoupil
z auta a promluvil s nějakým mužem. - Strážník řekl, že odpoledne začí-
ná dovolenou.

7/ Vyprávějte obsah článku "Reno i els elefants!"

8/ Přečtete tyto věty vybrané z tisku a přeložte je pomocí slovníku:

El President de la República va rebre ahir al castell el nou ambaixador
del Perú que li va entregar les cartes credentials.

Després del cop d'Estat s'ha instaurat una dictadura militar.

L'ex-ministre de Relacions Exteriors ha declarat que el poble està ben
decidit a lluitar per la independència nacional.

Els treballadors que s'han declarat en vaga exigeixen un augment de
salari i una millora de les condicions de treball.

La Conferència per la Seguretat i la cooperació a Europa ha estat un
gran pas endavant en el camí de la pau mundial.

La Unió Soviètica ha proposat organitzar una conferència mundial pel
desarmament i la prohibició de proves d'armes nuclears.

Les grans masses treballadores tenen consciència de que el sistema capi-
talista no és capaç de resoldre les contradiccions socials.

El nivell de vida dels treballadors en els països socialistes augmenta
cada any.

La crisi econòmica en els països capitalistes és molt profunda.

Aquesta tarda s'ha celebrat un míting en defensa de la revolució i de
la unitat de les forces revolucionàries.

El secretari general ha declarat que dimarts tornaria a la capital per
participar en les conversacions sobre la formació de un nou govern.

El President nomenarà un nou govern.

En el seu discurs el Primer Ministre va presentar el programa del Govern.
Segons aquesta agència d'informacions els membres del govern represen-
teran els cinc partits més importants del país.

Pare - Cada dia vénen més tard ... Són les dues tocadés.

Mare - Es deuen haver entretingut ...

Pare - D'això em queixo!

Mare - La maria Lluïsa no surt fins a dos quarts de dues, ja ho saps, i si el tramvia se li escapa, s'ha d'esperar un quart ...

Pare - Però la Marina plega a la una. Voldria saber, què fa, durant aquesta hora!

Mare - Diu que més s'estima venir a peu. També s'ha d'esperar ...

Pare - La qüestió és parar ben poc a casa. No sé pas com són, aquestes noies!

Mare - Són joves ...

Pare - Tu sempre trobes una excusa.

Mare - No, però me'n faig càrrec.

Pare - També me'n faig jo, però em sembla que no els costaria pas gaire de ser una mica puntuals a l'hora de dinar.

Avia - Ja són aquí!

Pare - Ja era hora!

Mare - Nenes ...

M. - Bon dia. Sóc jo, senyora Fortis ...

Pare - Vós ... i qui sou vós?

Mare - Oh, i com heu entrat?

M. - Amb això.

Mare - Té la clau!

M. - Tinc la clau de totes les cases.

Pare - La clau de totes les cases?

M. - Sí, de totes.

Mare - Però qui sou? Un lladre?

M. - Fins a cert punt. He vingut a buscar la Marina.

Mare - La Marina no hi és.

M. - No tardarà gaire, m'esperaré.

Pare - Senyor ... senyor ...

M. - M.

Pare - M.?

M. - Sí, en aquest país M.

Pare - Bé, doncs, senyor M., no voldria ser descortés, però, ens podríeu explicar per què teniu la clau de totes les cases?

M. - Sí. Per a poder-hi entrar quan és l'hora.

Pare i Mare - Quina hora?

M. - La darrera ...

Pare - No voldreu dir que ...

M. - Exactament. Sóc jo.

Pare - És ell!

Mare - Qui?

Pare - Ell! La Mort! ...

Mare - No!

Avia - No, no, no! ...

M. - Tranquilitzeu-vos, senyora, no és tan greu ...

Mare - No és tan greu!

Pare - Però això és una broma, oi? I una broma de mal gust, no cal dir-ho.

M. - No us precipiteu, podríeu lamentar-ho.

Pare - Us en voleu anar o us estimeu més que us tregui?

M. - Ni una cosa ni l'altra. He vingut per la Marina.

Mare - Pobra Marina!

Pare - Deixem-nos de comèdies!

Avia - Pobra Marina!

M. - Per què? Què saben vostès?

Pare - I vós? Què sabeu vós? Es que us penseu que us crec?

M. - Més val que no us mogueu. Tot allò que jo toco ...

Pare - Es bo per a dir ...

M. - Molt bé, aquí teniu la meva mà.

Pare - Aneu-vos-en ...

M. - O potser us estimeu més que ho provi amb una altra persona ... Amb l'àvia, per exemple?

Avia - No, no, no.

M. - Sí?

Avia - No, no! ...

Mare - Esteve ... La teva mare ja és vella ...

Pare - Però és la meva mare!

Mare - Sí, ja ho sé, Esteve. Però qui val més, ella o la teva filla?

Pare - No ho sé.

Mare - La teva mare ja ha viscut ...

Avia - No, no, Esteve ... Digues que no! No, No! ...

M. - Si m'ho permeteu, jo puc resoldre aquest punt tan delicat ... M'he ofert a mostrar-vos qui sóc, però no he dit que acceptaria un canvi. He vingut per la Marina, no per l'àvia.

Mare - Però ella és vella!

M. - Per això mateix no m'interessa.

Mare - Però de totes maneres s'ha de morir aviat!

Avia - No, no! ...

M. - Tothom s'ha de morir ... Vós mateixa ...

Mare - Però no ara ...

M. - Qui sap?

Mare - No!

M. - Veieu? Dieu que no. Per què doncs ella?

Mare - I per què la Marina?

M. - Perquè està madura ...

Mare - Als vint anys?

M. - Als vint anys. Fa temps que em busca sense saber-ho. I avui ens hem de trobar ... Fins i tot m'estranya que tardi tant ...

Pare - Molt bé, admetem tot això que assegureu ... Però vós sou com no-saltres ... un home ...

M. - En aparença ...

Pare - En aparença. Però pot privar-nos això de parlar com persones raonables?

M. - No, que jo sàpiga

Pare - Si és així, ja comprendreu que ens cal una explicació ... Estimem la Marina i no podem permetre que ens la prenguin. Suposo que us en feu càrrec?

M. - Perfectament. Però hi ha un amor més fort que el vostre: el meu.

Pare - El vostre? Estimeu doncs la marina?

M. - Sí.

Pare - Però com? De quina manera? Amb què?

M. - Amb la mateixa amor que ella sent per mi, amb aquesta amor que l'ha fet citar-me aquí ...

Pare - Que ella us ha citat?

M. - Sí.

Text segons Manuel de Pedrolo "La nostra mort de cada dia"

Vocabulari

són les dues tocadres už odbili dvě	mort, f.	smrt
hodiny	tranquilitzar-se	uklidnit se
entretenir-se	greu	vážný
queixar-se	broma, f.	žert
més s'estima	de mal gust	nevkusný
escapar	precipitar-se	ukvapit se
qüestió, f.	lamentar	litovat
parar	treure	vyhodit
excusa, f.	pobre, -a	chudý
fer-se càrrec	pobra Marina	chudák M.
costar	més val que	buďe lepší když
ja era hora	moure's	hýbat se
clau, f.	tocar	dotýkat se
lladre, m.	es bo per a dir	to jen tak říkáte
fins a cert punt	enar-se'n	odejít
venir a buscar	potser	snad
no tardarà gaire	provar	zkusit
descortés	assegurar	tvrdit
la darrera	en aparença	zdánlivě
exactament	privar	zabránit

persona, f.	osoba	raonable	rozumný
permetre	dovolit	que jo sàpiga	pokud vím
resoldre	vyřešit	estimar	mít rád, vážit si
punt, m.	bod, otázka	suposar	předpokládat
delicat, -da	delikátní	perfectament	dokonale
oferir-se	nabídnout se	amor, m., f.	láska
canvi, m.	změna, výměna	manera, f.	způsob
per això mateix	právě proto	sentir	cítit
de totes maneres	stejně	citar	umluvit si schůzku
tothom	každý	morir	zemřít
vós mateixa	vy sama	madur, -a	zralý
buscar	hledat	fins i tot	dokonce
estranyar-se	divit se	tardar	zpozdit se
admetre	připustit		

Gramàtica

Spojovací způsob přítomný /Present de subjuntiu/

Tvoří se z infinitivního kmene sloves koncovkami:

I.	II.	III.
-i		-i
-is		-is
-i		-i
-em		-im
-eu		-iu
-in		-in

Slovesa III. třídy, která v presentu indikativa rozšiřují kmen o infix -eix, ho rozšiřují též v presentu konjunktiva:

servir: serveixi, serveixis, serveixi, servim, serviu, serveixin.

Nepravidelnosti se objevují u sloves nepravidelných. Slovesa zakončená v 1. osobě singuláru presenta indikativa na -c mají obvykle u konjunktiva presenta koncovku -gui:

ésser: sigui, siguis, sigui ...

estar: estigui, estiguis, estigui ...

creure: cregui, creguis, cregui ...

poder: pugui, puguis, pugui ...

valer: valgui, valguis, valgui

escriure: escrigui, escriguis, escrigui ...

venir: vingui, vinguis, vingui ...

tenir: tingui, tinguis, tingui ...

prendre: prengui, prenguis, prengui ...

dir: digui, diguis, digui ...

caure: caigui, caiguís, caigui ...
beure: begui, beguís, begui ...
riure: rigui, riguís, rigui ...
dur: dugui, duguís, dugui ...
ale: viure: visqui, visguís, visqui ...

Další nepravidelnosti:

anar: vagi, vagis, vagi ...
haver: hagi, hagiis, hagi ...
voler: vulgui, vulguís, vulgui ...
saber: sàpiga, sapigues, sàpiga ...
fer: faci, façis, faci, atd.
veure: vegi, vegis, vegi ...

Ve větách hlavních vyjadřuje přání nebo rozkaz:

Que canti! /Ať zpívá./

Užívá se ve větách vedlejších, vyjadřuje-li sloveso věty hlavní přání, prosbu, rozkaz, radu, dovolení, zákaz, nějaké duševní hnutí, pochybnost nebo nejistotu a je-li toto sloveso hlavní věty v čase přítomném, budoucím nebo ve složeném minulém čase:

No podem permetre que tardi tant. /Nemůžeme dovolit, aby se tak zpozdila./

M'estranya que vulgui anar-hi. /Divím se, že tam chce jít./

Us estimeu més que us tregui? /Chcete radši, abych vás vyhodil?/

V hovorové katalánštině se ho často užívá ve vedlejších větách časových /místo doporučeného užití futura indikativa/:

Quan tornis /= tornaràs/. t'ho diré. /Řeknu ti to, až se vrátíš./

Rozkazovací způsob

Tvary pro 2. osoby kladného imperativa jsme již probrali /canta! canteu!, tem, temeui!, dorm!, dormiu!/. Pro ostatní osoby a ve všech osobách záporného rozkazovacího způsobu se užívá tvarů konjunktiva presenta:

Cantem i ballem! /Zpívejme a tancujme./

No parlis tant. /Nemluv tolik./

No beguis aquesta aigua. /Nepij tu vodu./

Zájmena neurčitá /dokončení/

cert /certa, certs, certes/ - jistý

Certa noia m'ho va demanar. /Jistá dívka se mne na to ptala./

hom /člověk/

Hom no sap què fer. /Člověk neví co dělat./

V hovorové řeči je běžně nahrazeno zájmenem un: Un no sap què fer.

ningú /nikdo/

No ha parlat ningú. /Nepromluvil nikdo./

quelcom /něco/

Vols dir quelcom? /chceš něco říct?/

Dnes se v hovorové katalánštině nahrazuje spojením alguna cosa: Vols dir alguna cosa?

res /nic/

No tinc res. /Nemám nic./

tal /tals/ /takový/

No he conegut tal persona. /Nepoznal jsem takovou osobu./

tot /tots, tota totes/ /celý, všechno, každý/

Estudia tot el dia. /Studuje celý den./

Tot és veritat. /Všechno je pravda./

Totes ho diuen. /Každá to říká./

tothom /každý, všichni/

Tothom volia menjar. /Každý chtěl jíst./

Záporná částice "pas"

Katalánština užívá k záporu v některých případech částici "pas". Užívá se k vyjádření částečného záporu:

Tots van estar d'acord. - No pas jo. /Všichni souhlasili. Ale já ne, všichni kromě mě./

Užívá se též, když záporem chceme dát najevo, že někdo nebo někteří si myslí opak:

A casa no ha vingut pas. /Domů nepřišel - i když si to někdo myslí./

Klade se při záporném rozkazu chce-li mluvčí spoluhlavčím naznačit, že kdyby neuposlechl, byly by z toho vážné důsledky:

No ho diguis pas! /Ať tě ani nenapadne to říct, ne, abys to řekl!/

Exercicis

1/ Převeďte do rozkazovacího způsobu:

No /cantar - tu/ aquella cançó. - /escriure - nosaltres/ una carta als nostres amics catalans. - /Estar - nosaltres/ contents. - No /fer - tu/ això. - No /prendre - vostè/ tant cafè. - /Dir - vostè/ la seva adreça. - No /riure - tu/. - /Creure - nosaltres/. - /treballar nosaltres/ més. - /Tornar - tu/ d'hora. - No /agafar - tu/ aquest llibre. - Anar nosaltres/ a dinar. - /rentar-se - tu/. - /Receptar - vostè/ aquest remei. - /ensenyar - vostè/ targetes postals. - /callar - nosaltres/. - Obrir - tu/ la porta. - No /anar - tu/ amb ells.

2/ Řekněte katalánsky:

Nikdo nechce mluvit. - Řekl něco, ale nerozuměli jsme mu. - Nikdy jsem neviděl takovou věc. - Celý týden přelo. - Každý je chtěl vidět. - Nikdy jsem neslyšel mluvit o takové dívce. - Člověk neví co je lepší. - Máš něco pro mne? -

3/ Překlad:

Nechci, aby se vrátila tak pozdě. - Řekni mu, aby to udělal. - Jsem rád, že pracuješ s Marií. - Píše nám, abys jí nevěřil. - Nezpívej tolik a pracuj trochu víc. - Nevěř nikomu. - Všichni nám říkají, abychom to udělali. - Ty nic neříkej. - A on mi říká, abych mluvil. - Nemůžeme dovolit, aby studenti přišli tak pozdě. - Divím se, že chtějí mluvit s ředitelem. - Proč nechceš, aby mluvili s ředitelkou? - Přečti tento dopis! - Nečti tak rychle. - Ať spí, je unaven. - Ať tolik nejí a nepije a bude mu lépe. - Proč mu říkáš, aby přišel k nám? - Přejeme Vám, abyste žil ještě mnoho let. - Ať chceš nebo nechceš, musíš pracovat. - Řekni mu, aby jí to neřekl. - Ať nespadne! - Ať napíše matce! - Nechce, abych je poslouchal. - Nedovoluje mi, abych ti dal klíč. - Říkám, aby si nestěžoval. - Nechce, abys počkal tady. - V kolik hodin končíš práci? - Raději chodím pěšky. - Prosím, abys byl přesný. - Nehledej nic tady. - Řekni mu, aby vysvětlil proč má klíč. - Uklidněte se. - Není třeba, aby přišel. - Nechce, abych to věděl. - Nedotýkej se jí! - Odejděte! - Chcete, abych to zkusil? - Neříkej, že ne. - Nechci, abys mi ho vzal.

Una de les més grans figures de les lletres catalanes durant el segle XIII és Ramon Llull. Ramon Llull és considerat el fundador del català literari i alhora un dels més grans escriptors catalans de tot el temps, així com un dels més importants de l'Edat Mitjana en qualsevol llengua.

Ramon Llull va néixer a Mallorca vers el 1233, poc temps després de la conquesta d'aquesta illa per Jaume I. A trenta anys, després d'una joventut alegre, es va operar en ell una conversió que el va impulsar a predicar la religió cristiana, sobretot entre els musulmans, que volia convertir. Amb aquesta sola intenció va escriure una obra vastíssima i diversa en català, en llatí i en àrab. Hi tracta totes les matèries conegudes en aquella època, i és de notar que les seves obres filosòfiques escrites en català són les primeres d'aquesta matèria escrites en qualsevol llengua romànica.

Les obres de Ramon Llull forem objecte d'una extraordinària divulgació per tot Europa i constitueixen motiu d'estudi i de polèmica durant els segles següents de l'Edat Mitjana. L'obra de Ramon Llull representa també un extraordinari progrés per a la llengua. Ramon Llull sap fer adaptar la llengua a l'expressió clara i concisa de les seves idees, i l'enriqueix continuament amb girs i mots nous. Es considera que ell creà la gramàtica del català, a la qual s'adaptaren els escriptors posteriors.

D'entre les obres escrites en català, les més importants són El llibre de contemplació, L'arbre de la ciència, El llibre d'Evast i de Blanquerna, El llibre de les meravelles i el Llibre de cavalleria que fou l'obra predilecta durant molt de temps dels cavallers anglesos, que la consideraven com a guia i norma de conducta.

Vocabulari

figura, f.	postavá	religió, f.	náboženství
les lletres	literatura	cristià, -na	křesťanský
considerar	považovat	musulman	musulman
fundador, m.	zakladatel	convertir	obrátit na víru
literari, -a	literární	intenció, f.	záměr
alhora	zároveň, současně	obra, f.	dílo
escriptor	spisovatel	vastíssim, -a	velmi rozsáhlý
néixer	narodit se	àrab, m.	arabština
vers	kolem	tractar	pojednávat
joventut, f.	mládí	matèria, f.	předmět, věc, obor
operar-se	nastat	es de notar	je třeba poznamenat
conversió, f.	obrácení /na víru/	extraordinari, -a	mimořádný
predicar	kázat	divulgació, f.	rozšíření

constituir	tvořit, býť	ideas, f.	myšlenka
motiu, m.	motiv	enriquir	obohatit
estudi, m.	studium	continuament	neustále
polèmica, f.	polemika	gir, m.	obrat
següent	následující	mot, m.	slovo
progrés, m.	pokrok	crear	tvořit
adaptar	přizpůsobit	contemplació, f.	rozjímání
expressió, f.	výraz	arbre, m.	strom
clar, -a	jasný	ciència, f.	věda
concís, -a	stručný	meravells, f.	zázrak
de cavalleria	rytířský	predilecte, -a	nejoblíbenější
guia, f.	průvodce	conducta, f.	chování

La llebre i el lleó

Va passar en un país que tots els animals van acordar de donar tots els dies un animal al lleó perquè així el lleó no els perseguiria en les seves caceres i els deixaria tranquils. Cada dia, doncs, s'ho feien a sorts i aquella bèstia a qui li tocava se n'anava al lleó i el lleó se la menjava. Un dia la sort va caure damunt d'una llebre, i aquella llebre trigà a anar al lleó fins el migdia, perquè tenia por de morir. Molt es va enfurismar el lleó perquè la llebre havia trigat tant i tenia molta fam, i li va dir per què havia trigat tant. I la llebre es va excusar i va dir que allí a la vora hi havia un lleó que deia que era rei d'aquella terra i que havia estat a punt d'agafar-la. El lleó es va enutjar molt i va pensar que era veritat el que la llebre li havia dit i va dir que li ensenyés aquell lleó. La llebre va començar a caminar al davant i el lleó la seguia. I van arribar fins a un gran gorg d'aigua, que era una bassa voltada per tots cantons per un mur molt alt. Quan la llebre va ser sobre l'aigua, i la seva ombra i la del lleó aparegueren a l'aigua, va dir la llebre al lleó:

"Senyor, veus el lleó que és aquí a l'aigua i es vol menjar una llebre?"

El lleó es va pensar que la seva ombra era un altre lleó i es va llençar dintre l'aigua per barallar-s'hi. El lleó es va morir ofegat i la llebre, gràcies a la seva astúcia, va poder salvar la vida.

/Ramon Llull/

Vocabulari

llebre, f.	zajíc	bassa, f.	vodní nádrž
lleó, m.	lev	voltat, -da	obklopený
acordar	rozhodnout	cantó, m.	strana
perseguir	pronásledovat	mur, m.	zeď
cacera, f.	lov, hon	ombra, f.	stín

fer a sorts	losovst	aparèixer	objevit se
tocar	padnout los	llençar-se	vrhnout se
trigger	zpozdit se	barallar-se	prát se, bít se
enfurismar	rozzufit	ofegat, -da	utopený
fam, f.	hlad	gràcies a	díky
excusar-se	omluvit se	astúcia, f.	lest
estar a punt de	chystat se	salvar	zachránit
enutjar-se	rozlobit se	gorg, m.	stožatá voda, tůň

L'agró que s'havia fet vell

En un estany hi havia un agró acostumat a pescar molt. Aquell agró va envellir, i per vellesa perdia la caça moltes vegades. L'agró va pensar art i manera d'ajudar-se amb manya, la qual manya va ser ocasió de la seva mort.

Aquell agró va estar un dia fins a la nit que no va poder pescar, i estava a la riba d'aquell estany, tot trist.

Un cranc es va meravellar perquè l'agró no pescava com pescar solia, i va demanar a l'agró per què estava així consirós. L'agró va dir que tenia molt gran pietat dels peixos d'aquell estany, amb qui havia viscut llargament, i molt planyia la seva mort, perquè dos pescadors pescaven en un altre estany i es proposaven de venir en aquest. "Aquells pescadors són savis mestres de pescar, perquè cap peix no se'ls pot escapar, i prendran tot el peix d'aquest estany."

El cranc que va sentir aquestes paraules, va tenir gran por i ho va dir als peixos que estaven en aquell estany. Tots els peixos es van juntar, i van venir davant de l'agró, al qual van pregar que els donés consell. "No hi ha altre consell; va dir l'agró, més que un, és a saber: que jo us porti a tots d'un a un, a un estany que és a una llegua d'aquí. En aquell estany hi ha moltes canyes i hi ha gran fanga, i els pescadors no us podran fer mal".

Tots els peixos ho van tenir per bo i tots els dies l'agró prenia tants peixos com volia, i feia semblant que els portés a un estany. En un puig es posava, i menjava el peix que portava i després tornava per un altre.

Així va viure molt de temps sense treball de pescar.

Es va esdevenir un jorn que el cranc va pregar a l'agró que el portés en aquell estany. L'agró va estendre el seu coll, i i el cranc es va agafar al coll de l'agró amb les seves dues mans. Mentre l'agró així volava amb el cranc que portava en el seu coll, el cranc es meravellava com no veia l'estany al qual es pensava que l'agró el portava.

Quan l'agró va ser prop d'aquell lloc on solia menjar els peixos, el cranc va veure les espines dels peixos que l'agró s'havia menjat, i va

conèixer l'engany que l'agró feia. Llavors el cranc va estrènyer tan fortament el coll a l'agró, que l'hi va trencar, i l'agró va caure mort a terra i el cranc se'n va entornar cap els seus companys, als quals va contar la traïció que l'agró els feia, per la qual l'agró va ser ocasió de la seva mort.

/Ramon Llull/

Vocabulari

agró, m.	volavka	pregar	prosit
fer-se vell	zestárnout	consell, m.	rada
estany, m.	rybník	és a saber	a to je
acostumat, -da	zvyklý	d'un a un	jeden po druhém
pescar	lovit, chytat ryby	llegua, f.	míle
envellir	stárnout	canya, f.	rákosí
vellesa, f.	stáří	fanga, f.	bláto
caça, f.	lov	fer mal	ublížít
art, f.	umění, obratnost	fer semblant	předstírat
ajudar-se	pomáhat si	puig, m.	pahorek
manya, f.	lest	posar-se	sednout si /o ptáku/
ocasió, f.	příležitost, příčina	esdevenir-se	stát se, přihodit se
riba, f.	břeh	jorn, m.	den
trist, -a	smutný	estendre el coll	natáhnout krk
cranc, m.	rak	coll, m.	krk
meravellar-se	divit se	agafar-se	držet se
soler	mít ve zvyku	volar	letět
consirós, -a	zamyšlený	espina, f.	kost /u ryby/
pietat, f.	soucit	engany, m.	oklamání, lest
peix, m.	ryba	estrènyer	stisknout
llargament	dlouze	fortament	silně
planyer	litovat	trencar	rozbít, zlomit
pescador, m.	rybář	entornar-se	vrátit se
proposar-se	umínit si	companyó, m.	druh
savi, -a	moudrý	contar	vyprávět
escapar	uprchnout		
juntar-se	sejít se, shromáždit se		

Gramàtica

Spojovací způsob souminulý

Tvoří se z infinitivního kmene sloves koncovkami:

I.	II.	III.
-és		-ís
-essís		-íssís
-és		-ís
-éssim		-íssim
-éssiu		-íssiu
-essin		-íssin

U sloves, která mají u konjunktivu presenta koncovku -gui, objevuje se u konjunktivu imperfekta koncovka -gués:

estar: /estigui/ - estigués

dir: /digui/ - digués

voler: /vulgui/ - volgués

poder: /pugui/ - pogués

Další nepravidelnosti:

ser: fos, fosis, fos, fóssim, fóssiu, fassin

veure: veiés, veiessís, veiés, veiéssim, veiéssiu, veiessin

viure: visqués, visquessís, visqués, visquéssim, visquéssiu, visquessin

haver: hagués, haguessís, hagués, haguéssim, haggéssiu, haguessin

Užívá se ve větách vedlejších vyjadřuje-li věta hlavní projevy vůle, duševní hnutí, možnost, nutnost nebo pochybnost a je-li sloveso hlavní věty v čase minulém nebo v podmiňovacím způsobu:

Em va demanar que li digués la veritat. /Požádal mě, abych mu řekl pravdu./

Desitjaria que vingués d'hora. /Přál bych si, aby přišel brzy./

Li deia que estudiés força. /Říkal mu, aby hodně studoval./

Voldria que el seu equip guanyés sempre. /Chtěl by, aby jeho družstvo vyhrálo vždy./

Ens van dir que tornéssim a casa. /Řekli nám, abychom se vrátili domů./

Příslovce způsobu

bé /dobře/ má před adjektivem, participiem nebo jiným příslovcem tvar ben:

Ben parlat. /Dobře řečeno./

Es un noi ben simpàtic. /Je to velmi sympatický chlapec./

malament /špatně/ v proklitickém postavení se krátí na mal:

Em sento malament. /Cítím se špatně./

Està mal escrit. /Je to špatně napsáno./

així /tak/:

No parlis així. /Nemluv tak./

corrents /honem, rychle/:

Vés-hi corrents. /Jdi tam honem./

ensems /společně, najednou, současně/. Hovorová katalánština užívá příslovce

alhora nebo jiné slovní obraty jako: al mateix temps, junts.

Arribaren ensems /alhora/. /Přišli současně./

tot - tohoto příslovce se užívá různě. Před přechodníkem vyjadřuje současnost:

Tot menjant llegia la carta. /Při jídle četl dopis./

Před příslovcem nebo přídavným jménem může znamenat "velmi, zcela, úplně":

Tot a prop. /Velmi blízko./

Estava tot content. /Byl úplně, zcela spokojen./

Spojky slučovací a rozlučovací

Hlavní spojky slučovací jsou i /a/ a ni /ani/:

En Pere i en Joan. /Petr a Jan./

Ni en Pere ni en Joan. /Ani Petr ani Jan./

O je spojka rozlučovací:

Et donaré el llibre o la revista. /Dám ti knihu nebo časopis./

Často se užívá výrazu "o bé": Et donaré el llibre o bé la revista.

Tato rozlučovací spojka může též vyjádřit rovnocennost:

Un quilo o mil grams. /Kilo nebo-li tisíc gramů./

Exercicis

1/ Upravte sloveso v závorce do náležitého tvaru:

Volia que el /deixar/ anar a casa el seu amic. - No vull que /tocar/ el timbre. - Jo li diria que /estudiar/ llengües. - Em va demanar que li /enviar/ una targeta de Barcelona. - Sempre m'escrivia que /anar/ a dormir d'hora i que no /llevar-se/ massa tard. - Jo li deia que /tranquilitzar-se/. - No volia que la /sentir/ cantar. - No els permetia que /jugar/ al jardí. - No li agradava que ell /parlar/ amb mi. - S'estimava més que li /fer/ la feina nosaltres. - Voldria que /ser/ sempre a casa. - Em va dir que ho /llegir/. - Em va estranyar que t'ho /dir/. - Et demano que em /tornar/ el llibre aviat. - No li vaig dir que /venir/ a casa.

2/ Řekněte katalánsky:

Udělal to dobře. - Mluví špatně, ale rozumíme mu. - Je to špatně napsáno, napiš to znova. - Nedělej to tak. - Řekni jí honem, aby přišla. - Nikdy nepřišli současně.

3/ Vyprávějte obsah textů "La llebre i el lleó", "L'agró que s'havia fet vell."

4/ Přeložte:

Napsal mi, abych koupil tento slovník. - Neznám tento obrat. - Je příliš stručný. - To je jeho nejoblíbenější kniha. - Tento spisovatel je zakladatelem literárního jazyka. - Jeho díla jsou známá po celé Evropě. - Přišel pozdě, ale ani se neomluvil. - Otec se velmi rozlobil. - Vždy ho pronásleduje. - Chystal jsem se odejít, když přišla matka. - Odpočínali jsme si ve stínu. - Voda byla studená. - Zachránil jsi mi život. - Už hodně zestárnul. - Je tam mnoho rybníků. - Chodíš rád chytat ryby? - Když uslyšel tato slova, dostal strach. - Prosili ho o radu. - Ublížil jsi mu. - Nemám strach. - Řekl mu, aby snědl rybu. - Žil hodně dlouho bez práce. - Prosil ho, aby mu přinesl několik časopisů. - Měl dlouhý krk. - Divil se, že nic nevidí. - Když byl blízko, uslyšel všechno. - Vrátil se ke svým rodičům. - Vyprávěl jim všechno.

5/ Přečtěte si následující krátké zprávy a přeložte:

Ahir va començar la reunió de la presidència del Consell Mundial de la Pau. Hi participen importants funcionaris de vint països d'Europa, Àfrica, Àsia i Amèrica. Estudiaran els problemes del desenvolupament econòmic i social en alguns països.

- - - - -

L'últim experiment còsmic té una importància considerable no solament per a moltes rames de la tècnica i de la ciència sinó també per a la col.laboració pacífica entre les nacions.

- - - - -

La setmana passada en nombrosos països europeus es van celebrar manifestacions. Els obrers protestaven contra l'encariment de la vida i l'oci forçat. Algunes empreses s'han declarat en vaga.

- - - - -

Neznámé výrazy si vyhledejte ve slovníku.

En la història de la llengua catalana tenen una importància trascendental l'obra i la figura de Pompeu Fabra. Efectivament Pompeu Fabra va dedicar tota la seva llarga vida a l'estudi de la llengua catalana i de tots els problemes que el seu ús plantejava, a fi de poder promulgar unes normes gramaticals i sintàctiques que resolguessin tots aquells problemes, i fessin del català un instrument sòlid i apte per al conreu de totes les disciplines literàries i científiques. Abans de Pompeu Fabra, la més completa anarquia imperava en l'ús del català. No hi havia cap norma que el regulés.

Pompeu Fabra va néixer a Barcelona, el 20 de febrer de 1868, a la barriada de Gràcia. A disset anys ja havia escrit la seva primera gramàtica. Era escrita en castellà i es deia Ensayo de gramàtica del catalán moderno, fou publicada sis anys després, el 1891. El mateix any Pompeu Fabra acaba la carrera d'enginyer industrial i el 1898 va anar a treballar a la càtedra de Química de l'Escola d'Enginyers de Bilbao, on va residir fins l'any 1911. Durant tot aquest període no va interrompre mai el contacte amb Catalunya i no va deixar de banda els treballs de filologia. Al contrari, com que les funcions de la càtedra li deixaven prou temps lliure, es va dedicar a aprofundir els estudis lingüístics.

El 1906 tingué lloc a Barcelona el I Congrés Internacional de la Llengua catalana. Pompeu Fabra hi assistí i hi prengué una part força activa. L'any següent, 1907, Enric Prat de la Riba va fundar l'Institut d'Estudis Catalans i, el 1911, la seva Secció Filològica, que presidia Antoni M. Alcover i de la qual Pompeu Fabra va formar part de seguida. La Secció Filològica va rebre l'encàrrec de realitzar la gramàtica i el diccionari. Però el fet de residir Pompeu Fabra a Bilbao dificultava els treballs, i Prat de la Riba el va fer venir a Barcelona perquè s'incorporés de ple a la seva tasca filològica. L'any 1913, la Secció Filològica publicava les primeres Normes ortogràfiques que, amb algunes rectificacions posteriors són encara les que regeixen avui dia. L'any 1917 fou publicat el Diccionari ortogràfic i, el 1932, veia per fi la llum el Diccionari General de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans. Pompeu Fabra seguí treballant i quan, el 1939, va haver d'emprendre el camí de l'exili, no deixà tampoc d'esmerçar-se en la seva obra, fins que la seva vida s'estingí, a Prada de Conflent, el dia de Nadal de l'any 1948. Una Gramàtica catalana pòstuma, que fou editada a cura del seu principal deixeble, el filòleg Joan Coromines, i publicada l'any 1956, és el darrer fruit de la seva infatigable vida de treball.

importància	dôležitost	fundar	založit
trascendental	závažný	secció, f.	sekte
efectivament	skutečně	filològiç -a	filologický
problema, m.	problém	presidir	předsedat
ús, m.	užití	formar part	být součástí, členem
plantejar	vytýčit	encàrrec, m.	pověření
a fi de	aby	realitzar	uskutečnit
promulgar	vyhlásit	dificultar	znesnadňovat
norma, f.	norma	incorporar-se	zapojit se
gramatical	gramatický	de ple	plně
sintàctic, -a	syntaktický	tasca, f.	práce, úkol
sòlid, -a	pevný	ortogràfic, -a	pravopisný
apte	schopný, vhodný	rectificació, f.	oprava
conreu, m.	práce, pěstování	regir	být v platnosti
disciplina, f.	disciplina	per fi	konečně
científic, -a	vědecký	emprendre el camí	vydat se na cestu
complet, a	úplný	exili, m.	vyhnanství, exil
anarquia, f.	anarchie	esmerçar-se	věnovat se
imperar	vládnout	extingir	zhasit
regular	usměrnit	pòstum, -a	posmrtný
barriada, f.	čtvrť	a cura de	pod vedením
publicar	vydat, uveřejnit	deixeble, -a	žák
carrera, f.	studium	filòleg	filolog
enginyer, m.	inženýr	fruit, m.	plod
càtedra, f.	katedra	infatigable	neúnavný
química, f.	chemie	residir	bydlet, sídlit
període, m.	období	interrompre	přerušit
contacte, m.	kontakt, spojení	deixar de banda	nechat stranou
al contrari	naopak	funció, f.	funkce
lliure	volný	aprofundir	prohloubit
tenir lloc	konat se	congrés, m.	sjezd
internacional	mezinárodní	assistir	zúčastnit se, být přítomen
prendre part	zúčastnit se		

Una de les característiques del català és el seu monosil·labisme.
Com a exemple podem llegir un poema del poeta Pere Quart, pseudònim de Joan
Oliver, anomenat

Tirallonga dels monosil·labs

Déu
I tu, què vols?

Jo
Doncs jo sols vull
-ei, si pot ser-:
1011-0146

I un poc de nit
i un xic de por,
i un poc de pit
i un xic de cor
i un poc de crit.

Un poc de fam
i un xic de pa.
Un poc de fred
i un poc de foc.
Un xic de son
i un poc de llit.
Un xic de set
i un poc de vi
i un poc de llet.

I un poc de pau.

Un poc de pas,
un poc de pes
i un poc de pis.

I un xic de niu.

Un xic de pic
i un poc de pac
- o un xic de sou
i un xic de xec.

I un poc de sol
i un poc de sal
I un poc de cel.

Un xic de bé
i un xic de mal.
Un poc de mel
i un poc de fel.

Un xic de vent.
I un poc de neu.
I un poc de rou.

I un poc de veu
-i un poc de vot.
I un poc de cant.
I un xic de vers.
I un xic de ball.

I d'art. I d'or.

I un xic de llum
i un xic de so:
un poc de llamp
i un xic de tro.

Un poc de goig
i un xic de bes
i un poc de coit.

I un xic de gos.

I un poc de gas.

Un poc del fort
i un poc del fluix.
I un poc de rom
i un poc de fum.

Un poc de lloc.

I un poc de joc
-tres reis, dos nous.

I un poc de groc
i un xic de gris
i un xic de verd.
I un xic de blau.

Un poc de tren
i un poc de nau;
i un xic de rem.

I un xic de riu
i un poc de rec
i un poc de pont.
I un poc de gorg.

I un poc de mar
i un xic de port.

I un poc de llor.

Un xic de lli
i un poc de cuir
i un poc de pell

Un poc de peix.
I un poc de greix.

I un xic de feix.
I un poc de gruix.
I un poc de carn
i un poc de sang;
i un poc de pèl.
I un poc de fang
i un xic de pols.

Un xic de flam
i un poc de gel.

Un poc de Sant
i un xic de drac.

Un xic de risc
i un poc de rés
- i un poc de rus.

I un tros de camp
i un xic de fruit;
un tros de clos
prop de la llar
amb aus i flors.
I un poc de bosc
amb pins i brins.

I un xic de font.

I un poc de temps.

I un xic de món.

I un poc de sort.

I un poc de mort.

I un poc de Vòs.

Ei, si pot ser.

i un xic de fil.

Un poc de lluc
i un xic de suc.

I un poc de porc.

I un xic de parc.

Un poc de gust
i un xic de rang.

I a més del meu
un poc del seu
i un xic del llur.

Vull ser: ruc? clerc?
bell? lleig? dret? tort?
gras? prim? llest? llosc?
nou? vell? ferm? flac?
bla? dur? buit? ple?
dolç? tosc? sec? moll?
grau? lleu? curt? llarg?
fosc? clar? xaix? fi?
Un poc de tot.

I a més, què vull?

Un xic de seny.

Vocabulari

tirallonga, f.	výčet	tro, m.	hrom
monosíl.lab	jednoslabičné slovo	goig, m.	potěšení, radost
déu, m.	bůh	bes, m.	polibek
ei	citoslovce, následu-	coit, m.	smilnění
	je tvrzení, které	gos, m.	pes
	chceme omezit	fort, -a	silný
un xic	trochu, kousek, drobek	fluix, -a	slabý, chabý, měkký
foc, m.	ohně	rom, m.	rum
son, m.	spánek	fum, m.	kouř
llit, m.	postel	joc, m.	hra
vi, m.	víno	gris, -a	šedý
pau, f.	mír	verd, -a	zelený
pas, m.	krok	nau, f.	loď
pes, m.	váha	rem, m.	veslo
niu, m.	hnízd	vent, m.	vítr
pic, m.	krumpáč	neu, f.	sníh
pac, m.	platba	rou, m.	rosa
sou, m.	mzda	vot, m.	hlasování
xec, m.	šek	cant, m.	zpěv
sol, m.	slunce	vers, m.	verš
sal, f.	sůl	or, m.	zlato
cel, m.	nebe	greix, m.	sádlo, tuk
mel, f.	med	feix, m.	svazek, snop
fel, f.	žluč	gruix, m.	tloušťka
pit, m.	hruď	pèl, m.	chlup
crit, m.	křik	fang, m.	bláto
so, m.	zvuk	pols, f.	prach,
llamp, m.	blesk	flam, m.	plamen
gel, m.	mráz, led	tosc, -a	hrubý
sant, m.	svatý	sec, -a	suchý
drac, m.	drak	moll, -a	mokřý
risc, m.	riziko	greu	vážný
rus, m.	svrchník	lleu	lehký, bezvýznamný
clos, m.	plot	curt, -a	krátký
llar, f.	krb	fosc, -a	tmavý
au, f.	pták	xaix, -a	nepořádný
bosc, m.	les	fi, -na	jemný, zdvořilý
pi, m.	smrk	seny, m.	rozum
bri, m.	stéblo	rec, m.	vláha, zavlažování
llor, m.	vavřín	lli, m.	len
cuir, m.	kůže	pell, f.	pokožka
fil, m.	niť	lluc, m.	odnož

suc, m.	šťáva	gust, m.	vkus, chuť
rang, m.	postavení, třída	ruc, -a	osel
clerc	kněz	bell, -a	krásný
lleig, -tja	ošklivý	tort, -a	křivý
gras, -ssa	tučný, tlustý	prim, -a	tenký, hubený
llest, -a	bystrý	llosc, -a	tupý
ferm, -a	pevný	flac, -a	hubený
bla, -na	měkký	dur, -a	tvrdý
buit, -da	prázdný	dolç, -a	sladký

Exercicis

1/ Přeložte:

a/ Milý Petře,

tak, jak jsem Ti slíbil, píši Ti z Prahy. Hlavní město Československa se mi velice líbí. Už jsem navštívil mnoho historických památek. Včera jsme byli na Pražském Hradě. Na této pohlednici je Karlův most. Doufám, že se ti bude líbit. Zůstanu v Praze ještě týden a pak pojedu do Bratislavy. Srdečně Tě zdraví Tvůj přítel

Jan.

b/ Československý průmysl je velmi rozvinutý a zakládá se na dlouholeté tradici. Nejdůležitější odvětví lehkého průmyslu je textil. Textilní průmysl zahrnuje výrobu tkanin, pleteného zboží a kloboučnictví. Jablonecká bižuterie a výrobky sklářského průmyslu jsou známy na celém světě. Z potravinářského průmyslu je třeba uvést známé plzeňské pivo, pražskou šunku, cukr a různé konzervy.

c/ - Půjdeš dnes na zápas? Hraje naše mužstvo s mužstvem Barcelony.

- Ano, půjdu. Před týdnem jsem koupil lístky pro sebe a pro syna.
- Tvému synovi se také líbí kopaná?
- Ano, velmi. Vždy jde se mnou. A co ty, půjdeš také?
- Ne, nemohu. Manželka je nemocná a tak musím zůstat doma. Ale podívám se na televizi. Jsem zvědavý, kdo vyhraje.
- Jistě naše mužstvo.

d/ Chceš jít s námi zítra večer do biografu? Jdeme se podívat na nový český film.

- Už máte lístky?
- Ještě ne. Já je koupím dnes odpoledne.
- Tak dobře. A v kolik hodin se sejdem?
- Za deset minut osm, před biografem.

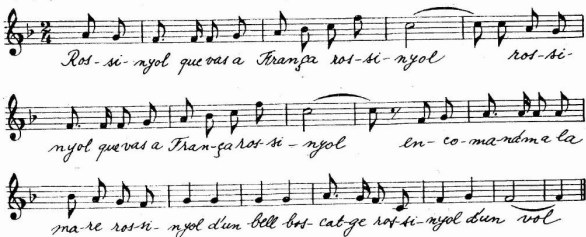
e/ Dobytím Balearských ostrovů zahájil Jaume I. katalánskou politiku stře-
dozemní expanze. Jeho syn, Pere II, zvaný Petr Veliký měl v této politi-

ce pokračovat. Pro své fyzické i charakterové vlastnosti byl velmi oblíben. Jeho panování trvalo devět let. Katalánský lid mu věrně sloužil.

- f/ - Kdy začne nový školní rok?
- 15. října v devět hodin ráno.
- Už jsi se zapsal do nové školy?
- Ano, minulý týden.
- Zapsal jsi se do kursu angličtiny?
- Ne, do kursu francouzštiny, protože už ji trochu umím.

El 1659, després del Tarcetat dels Pirineus, Catalunya queda dividida en dos parts. Les fronteres separen famílies i enamorats. Aquest és el cant ple d'enyorança d'una noia malmaridada

El Rossinyol

- I. Rossinyol, que vas a França, Rossinyol /bis/
Encomana'm a la mare, rossinyol
d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.
- II. Encomana'm a la mare, rossinyol /bis/
i a mon pare no pas gaire, rossinyol
d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.
- III. I a mon pare no pas gaire, rossinyol /bis/
perquè m'ha mal maridada, rossinyol
d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.
- IV. Perquè m'ha malmaridada, rossinyol /bis/
a un pastor me n'ha dada, rossinyol

d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.

V. A un pastor me n'ha dada, rossinyol /bis/
que em fa guardar la ramada, rossinyol
d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.

VI. Que em fa guardar la ramada, rossinyol,
he perduda l'esquellada, rossinyol
d'un bell boscatge,
rossinyol, d'un vol.

VII. Jo t'he de donar per paga, rossinyol
un petó i una abraçada, rossinyol
d'un bell boscatge
rossinyol, d'un vol.

VIII. Rossinyol que vas a França, rossinyol
encomana'm a la mare, rossinyol
d'un bell boscatge
rossinyol, d'un vol.

Vocabulari:

rossinyol - slavík, boscatge - nízký les, houští, vol, m. - let, maridar -
vdát, pastor - pastýř, guardar - hlídat, ramada - stádo, esquellada -
kravský zvonec, paga - plat, odměna, abraçada - objetí.

tractat - smlouva, dohoda, dividir - rozdělit, frontera, f. - hranice,
seperar - oddělit, odloučit, enamorat - zamilovaný, enyorança, f. - stesk,
malmaridada - špatně provdaná.

Catalunya encara no ha pogut fer a Pau Casals l'homenatge que mereix. Ho impedeixen els motius que originaren i perllongaren el seu exili. L'exili fou l'únic instrument al seu abast per manifestar el seu rebuig de tot el que va ésser imposat al poble per la dictadura franquista. La seva negativa a tornar fou, des del començament, una actitud essencialment política.

S'han dit moltes coses amb motiu de la seva mort. S'han resat misses, s'han cantat cançons, s'han venut anècdotes. Però ningú no ha pogut dir ni escriure el motiu pel qual una glòria de Catalunya i de tot Espanya hagi hagut de morir tan lluny de la seva terra sempre enyorada. S'ha dit que va tocar per als poderosos de la terra: reis, reines, presidents i altres. Però no s'ha explicat que l'any 1928 va crear a Barcelona l'Associació Obrera de Concerts. En certa ocasió Pau Casals explicà que aquesta fou la gran il·lusió de la seva vida i la continuà a Puerto Rico. Per 50 cèntims els treballadors podien assistir a 12 concerts. "Voldria començar aquí el que a Espanya va interrompre la guerra civil. Recordo que Bach era el que més agradava als treballadors espanyols. Entenien la música per instint".

Quan l'any 1932 la Generalitat de Catalunya el nomenà president de la Junta Musical de Catalunya, l'obra cultural i artística iniciada per la República de cara al poble rebia, amb la persona de Pau Casals, una empenta considerable, i quan avui hi pensem imaginem el nivell que hagués assolit la massa treballadora si, com digué Pau Casals, "la guerra no ho hagués interromput".

Quan l'any 1933 comencen les repressions nazis a Alemanya, el ja mundialment famós Pau Casals va negar-se a tocar en aquell país "mentre no hi fossin restablertes les llibertats democràtiques" i anys després assumiria la mateixa actitud amb les anomenades democràcies occidentals que, després de la derrota de l'hitlerisme, oferien ajut al feixisme espanyol reconeguent el règim de Franco.

Som molts els catalans que no oblidarem mai una tarda del mes de març de 1937 a Barcelona, al Palau de la Música Catalana. L'aviació franquista bombardejava nit i dia la nostra ciutat. Pau Casals i la seva orquestra donaven un concert per als ferits de guerra i la soferta població de resguarda. Actuava com a solista en un concert del txec Dvořák. Tot d'una, els xiscles de les familiars sirenes anunciaren bombardeig i pels altaveus s'escoltaven les conegudes i mil cops repetides paraules: "Catalans! Al refugi!" S'apagaren els llums al Palau. Hi hagué enrenou entre el públic i un intent de sortida al refugi. Sentíem l'espetec de les bombes al port. Però entre espetec i espetec, el violoncel de Pau Casals, que no volgué callar. Ningú no es va moure ... S'encengueren els llums. I damunt de l'esce-

nari del Palau, un home menut i calb, amb el violoncel entre les cames, plorava com un infant davant dels soldats de la República.

I aquell fou el Casals que hagué de fugir. El seu exili fou la continuïtat d'un combat que un home de les característiques de Pau Casals només podia prosseguir negant-se a tornar mentre no hi hagués llibertat a casa seva. Molts emissaris li foren enviats a Prades i a Puerto Rico amb l'intent de fer-lo tornar, però encara que fossin gent amiga i ben intencionada Pau Casals els donà sempre la mateixa resposta: "Tornaré, viu o mort, quan a casa tinguem la llibertat i la democràcia".

/Text adaptat segons l'article publicat en "Nous horitzons" N° 27, quart trimestre del 1973./

Vocabulari

homenatge, m.	hold,úcta	entendre	rozumět
merèixer	zasloužit si	instint, m.	instinkt
impedir	zabránit	Generalitat, f.	autonomní vláda
originar	způsobit, přivodit	nomenar	jmenovat
a l'abast	dosažitelný, dostupný		
manifestar	projevit, vyjádřit	musical	hudební
rebuig, m.	pohrdání	artístic, -a	umělecký
imposar	vnutit	república, f.	republika
dictadura, f.	diktatura	de cara a	vůči
franquista	frankistický	empenta, f.	povzbuzení
negativa, f.	nesouhlas	pensar	myslet
actitud, f.	postoj	imaginar	představit si
essencialment	předně, hlavně	assolir	dosáhnout
resar	modlit se	massa, f.	masa
missa, f.	mše	repressió, f.	útlak, potlačení
anècdota, f.	anekdota	nazi	nacistický
glòria, f.	sláva	Alemanys, f.	Německo
enyorar	toužit po	restablir	obnovit
tocar	hrát /hud./	llibertat, f.	s্বобода
poderós, -a	mocný	democràtic, -a	demokratický
reina, f.	královna	assumir	ujmout
president, m.	president, předseda	les anomenades	tak zvané
associació, f.	spolek	democràcia, f.	demokracie
concert, m.	koncert	occidental	západní
il·lusió, f.	touha, iluze	derrota, f.	porážka
per 50 cèntims	za 50 centů	feixisme, m.	fašismus
civil	občanský	reconèixer	uznat
règim, m.	režim	enrenou, m.	zmatek
oblidar	zapomenout	públic, m.	obecenstvo
palau, m.	palác	intent, m.	pokus

Užívá se k vyjádření ukončenosti a předčasnosti děje, když je sloveso ve větě hlavní v čase minulém a vyjadřuje nějaké duševní hnutí, pochybnost, atd.:

Em feia pena que hagués estat malalt. /Bylo mi líto, že byl nemocen./

Spojky odporovací

PERÒ /ale/

Va dir que vindria però no ha vingut. /Řekl, že přijde, ale nepřišel./

SINÒ /nýbrž/

No té una ploma sinó un llapis. /Nemá pero nýbrž tužku./

TANMATEIX, NOGENSMENYS /přesto, přece/

Užívá se jich jen v jazyce literárním:

Té moltes dificultats nogensmenys no es queixa mai. /Má hodně těžkostí, ale přesto si nikdy nestěžuje./

MÉS AVIAT /spíše/

No és un conill més aviat sembla un gat. /Není to králík, spíše se to podobá kočce./

AMB TOT, AIXÍ I TOT /ale, přesto/

Va tornar a casa així i tot no va parlar amb ningú. /Vrátil se domů, ale nepromluvil s nikým./

FORA, EXCEPTE, MENYS /kromě, s výjimkou/

Van venir tots fora la teva germana. /Přišli všichni kromě tvojí sestry./

Exercicis

1/ Převeďte do minulého a předminulého spojovacího způsobu:

Cantes - fem - juguem - diuen - puc - manifestes - venem - he - explica
- continuem - començo - records - entenc - penseu - es nega - saluden -
tornen - tenim.

2/ Řekněte katalánsky:

Divím se

že mluvil tak dobře
že udělal zkoušku
že přečetl tuto knihu
že si s nimi hrál
že snědl maso
že udělal tuto práci.

Byl rád

že se naučil mluvit katalánsky
že se byl podívat na zápas
že byl u lékaře
že se navečeřel s námi
že uviděl tolik zajímavých věcí
že se vrátil domů

3/ Přeložte:

Znám ho, ale málo. - Není mi zima, ale zavři okno. - Nechci jít do biografu nýbrž do divadla. - Je spíše sympatický. - Přišel, ale nevrátil mi knihu. - Všichni kromě tebe jsme to už četli. - Lituji, že jsi ho nenašel. - Překvapuje ho, že jsi napsal tento dopis. - Nevěřil, že jsi udělal tuto práci sám. - Nepřekvapilo ho, že si koupili nový vůz. - Jsem rád, že se ti líbí hudba. - Nevíme, že by se vrátili. - Nevěděl, že byla v divadle. - Koncert začal v půl osmé. - Často vystupoval jako sólista. - Nerozumíme hudbě. - Hraje na violoncello. - Znáš tento hudební nástroj? - Proč zhasínáš? - Jeho politický postoj je známý. - Proč už nehraješ? - To je moje největší touha. - Občanská válka přerušila jeho práci. - Byl jmenován předsedou výboru. - Musíš to uznat. - Nemohu zapomenout na toto období života. - Toto je královský palác. - Jeho orchestr byl třikrát ve Španělsku. - Oznámili nám, že se koncert nebude konat. - Proč to tolikrát opakuješ? - To je ale zmatek! - Neslyšel jsi výbuch? - Proč pláčeš? - Voják byl raněný. - Už známe odpověď. - Četl jsi tento článek?

4/ Přečtěte si a přeložte:

Amb la victòria de Vietnam es va produir un canvi en la correlació de les forces mundials en contra de l'imperialisme i a favor de la democràcia, el socialisme i les forces de la pau i del progrés social.

- - - - -

La Unió Soviètica i els altres països socialistes s'esforçen per atenuar la tensió política internacional i per aconseguir la victòria dels principis de coexistència pacífica.

- - - - -

30 joves obrers txecoslovacs han estat invitats pels sindicats cubans a festejar el Primer de Maig a La Habana. En aquesta ocasió, els joves visitaran fàbriques, cooperatives, escoles i centres sanitaris construïts a Cuba després de la revolució.

Galeries de pintura

- Ja has anat a veure la Galeria Nacional de Praga?
- Encara no perquè ara no tinc cap moment lliure. Quan acabaré el curs i tindrè temps, hi aniré.
- Has d'anar-hi. Hi ha una magnífica col·lecció de quadres txecs dels segles XIV i XVI. Hi trobaràs moltes obres de l'escola alemanya i flamenca així com una col·lecció de teles holandeses dels segles XVII i XVIII. En la galeria de l'art francès s'hi troben obres de Rousseau, Matisse, Delacroix i altres grans mestres francesos.
- M'agradaria més aviat veure obres de pintors txecs.
- Els pintors txecs del segle XIX tenen una galeria a part prop del Castell de Praga. En ella descobriràs les pintures de Mikoláš Aleš, Josef Mánes, Josef Navrátil, Karel Purkyně i altres. La col·lecció de quadres de la pintura txeca moderna en la Biblioteca Popular Municipal aplega, entre altres, obres de Slavíček, Prucha, Kubišta, Procházka, Špála, Zrzavý, Tichý, Lada.
- Tant aviat com podré hi aniré. Podries dir-me si a la Galeria de Praga hi ha algunes obres de pintors espanyols? Un amic m'ho ha demanat i jo no ho sé.
- Sí, la Galeria posseeix un bust de Crist de El Greco, un esbós d'un gran quadre de Murillo el qual quadre està exposat a la pinacoteca de Leningrad, el retrat d'En Miguel de Lardizábal de Goya i catorze obres de Picasso. Em sembla que a Barcelona hi ha un museu dedicat a Picasso, oi?
- Sí, el Museu Picasso està allotjat des de l'any 1963 al Palau Aguilar en el barri de Santa Maria, antic barri dels armadors i dels mercaders barcelonins. El palau és un casal senyorial del segle XV. Conté una part de l'obra pictòrica, gràfica i ceràmica de l'artista, sobretot les obres de la seva època barcelonina, obres de l'època cubista i la important sèrie de les "Menines".
- Quan aniré a Barcelona no deixaré d'anar a veure'l. Saps, la Galeria de Praga també està instal·lada en un antic palau, és el Palau de Šternberk en la plaça de Hradčany. Després de la segona guerra mundial s'han instal·lat moltes pinacoteques en palaus i vells castells com els de Opouchno, Krumlov, Náchod i altres. El 1956 es va inaugurar una important galeria en el castel de Hluboká, al sur de Bohemia, en la qual galeria hi ha una col·lecció d'art gòtic de Bohemia meridional. Hi ha a Barcelona algun museu d'art català?
- El Museu d'Art Modern té obres des del segle XVIII fins ara. L'època ben representada enclou del 1830 al 1930. Les sales de pintura i escultura ocupen la planta baixa. Les obres més interessants del museu són un excel·lent autoretrat i alguns paisatges de Martí Alsina, paisatges i retrats del primer pintor català modern Marià Fortuny, les obres del gran pintor de jardins Santiago Russinyol i del seu amic Ramon Casas, nombro-

ses obres de l'impressionista mallorquí Joaquim Mir i les natures mortes de Isidre Nonell. L'escola catalana del segle XX està representada per l'obra de Joaquim Sunyer, però el museu no conté obres importants de grans artistes que representen tendències de l'època del cubisme i del superrealisme ni dels grups més joves que han aparegut durant els darrers anys.

Vocabulari

galeria, f.	galerie, obrazárna	pictoric, -a	malířský
pintura, f.	malířství	gràfic, -a	grafický
col.lecció, f.	sbírka	ceràmic, -a	keramický
flamenc, -a	vlámský	artista, m., f.	umělec
tela, f.	plátno	cubista	kubistický
holandès, -a	holandský	sèrie, f.	série
mestre, m.	mistr	menina, f.	dvorní dáma
més aviat	spíše	instal.lar	zařídít, instalovat
pinçtor, m.	malíř	inaugurar	otevřít /výstavu/
a part	zvlášť	sur, m.	jih
descobrir	objevit	Bohemia	Čechy
municipal	městský	meridional	jižní
aplegar	soustředit	fins ara	dodnes
tant aviat com	jakmile	representar	reprezentovat
bust, m.	poprsí	enclosure	obsáhnout
esbós, m.	skica	escultura, f.	sochařství
exposar	vystavit	ocupar	zaujmout, obsadit
pinacoteca, f.	obrazárna	plants baixa, f.	přízemí
retrat, m.	portrét	autoretrat, m.	autoportrét
oi?	že ano	mallorquí, -na	mallorský
allotjar	ubytovat, umístit	natura morta, f.	zátiší
armador, m.	rejdař	tendència, f.	tendence
barceloní, -na	barcelonský	grup, m.	skupina
casal, m.	sídlo	aparèixer	objevit se
senyorial	šlechtický		
contenir	obsahovat		

Josep Carner

El pescador i l'artista /de Sun Ch'en Tsung/

El pescador, canya als dits, es bufa les mans gelades:
la barca s'omple de lluna, tot és neu per les vorades.
Què en sap l'artista de penes del pescador dissortat?
Troba ideal de pintar-lo darrera el marge nevàt.

/Josep Carner - poeta, prosista, autor dramàtic, periodista a traductor, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Va nèixer a Barcelona el 5 de febrer de 1884 i va morir a Brussel·les el 4 de juny de 1970. Des del 1939 va exercir llargs anys de professor a les universitats de Mèxic i Brussel·les. De la seva obra poètica cal destacar: Els fruits sabrosos, La inútil ofrena, Nabí.

Vocabulari

canya, f.	prut, rákosí,	periodista, m.	novinář
	třtina	traductor, m.	překladatel
omplir-se	plnit se	membre, m.	člen
lluna, f.	měsíc	exercir de	zastávat
vorada, f.	břeh	professor	funkci profesora
pena, f.	žal, trápení	sabrós, -a	chutný
dissortat, -da	nešťastný	inútil	zbytečný
ideal	ideální	ofrena, f.	obětní dar
pintar	malovat	marge, m.	okraj, rám
nevat, -da	zasněžený		

Gramàtica

Spojky časové

quan /když/

Quan vol, estudia bé. /Když chce, studuje dobře./

Quan va anar a veure-la li va portar flors. /Když se šel na ní podívat, přinesl ji květiny./

així que, tant aviat com, de seguida que /jakmile/

Tant aviat com va parar de ploure, van sortir a passejar. /Jakmile přestalo pršet, vyšli na procházku./

Així com va entrar, tothom va callar. /Jakmile vstoupil, všichni zmlkli./

a penes, a penes que /sotva/

A penes arribava ja es posava a llegir. /Sotva přicházel už se pouštěl do čtení./

sempre que /kdykoli/

Sempre que en parla, plora. /Kdykoli o tom mluví, pláče./

des que /od, od té doby co/. Hovorový jazyk užívá tvaru d'ençà que

Des que hem rebut la carta, estem més tranquils. /Od té doby co jsme dostali dopis, jsme klidnější./

mentre, mentre que /pokud/

Mentre podia treballar tot anava bé. /Pokud mohl pracovat, všechno bylo v pořádku./

Mentre estigui malalt no podrà treballar. /Pokud bude nemocný, nebude moci pracovat./

fins que /až, dokud/

Va treballar fins que va poder. /Pracoval dokud mohl./

Ho faré fins que podré. /Udělám to dokud budu moci./

Věty časové

Ve vedlejších větách časových, které vyjadřují děj budoucí se v katalánštině užívá budoucího času. Dnes je však velmi rozšířené užití spojovacího způsobu /vlivem španělštiny/:

Quan tindré /tingui/ temps ho faré. /Až budu mít čas, udělám to./

Tant aviat com podré /pugui/ vindré. /Jakmile budu moci přijdu./

Quan haurem /hagim/ estudiat tot això podrem anar a l'examen.

/Až se naučíme všechno toto, budeme moci jít na zkoušku./

Vedlejší věty časové se mohou krátit pomocí předložkových vazeb s infinitivem, zvláště jsou-li podmínky souvětí stejné. Předložková vazba abans de + infinitiv vyjadřuje předčasnost, en + infinitiv současnost, després de + infinitiv následnost:

Abans d'anar a l'escola aniré a comprar. /Než půjdu do školy, půjdu nakoupit./

Després de sopar anirem al cinema. /Až se navečeříme, po večeři půjdeme do biografu./

En arribar a casa vaig trobar la carta. /Když jsem přišel domů, našel jsem dopis./

Předčasnost se může též vyjádřit použitím složeného gerundia nebo přičestím:

Havent escrit la traducció, en Pere va anar a dormir. /Když dopsal překlad, Petr šel spát./

Acabat el treball, va sentir-se cansat. /Když dokončil práci, cítil se unaven./

Záporná částice no

Zápornka "no" se při užití výrazů ningú, res, mai, tampoc, cap musí vždy opakovat:

Mai no ve. /Nikdy nepřijde./

No ho diu ningú. /Nikdo to neříká./

No tinc cap llibre. /Nemám žádnou knihu./

Jo tampoc no ho sé. /Já to také nevím./

No vol res. /Nechce nic./

Záporné res, ningú, mai, cap mívají někdy význam kladný, zvláště ve větách tázacích. V tom případě se částice "no" neklade:

He rebut cap paquet? /Dostal jsem nějaký balíček?/

Ha vingut ningú? /Přišel někdo?/

Saps res? /Víš něco?/

Tampoc znamená také ne:

Tampoc no vol treballar. /Také nechce pracovat./

Jo tampoc. /Já také ne./

Exercicis

1/ Řekněte katalánsky:

Nikdy nemám čas. - Tuto knihu také nemáme. - Nekoupil nic. - Nikdy jsem to neřekl. - Nikdo nepřišel. - Nemáme žádné katalánské noviny. - Nikdy nejde k nám. - Já nic neříkám. - Ještě neumí žádnou píseň.

2/ Upravte slovesa v závorce do náležitého tvaru:

Mentre /viure/ els seus pares seran felices. - Així que /poder/ vindré a veure't. - Quan /venir/ avisa'm de seguida. - Treballaré amb tu fins que /volar/. - Quan /saber/ bé el català traduiré aquest llibre. - Mentre /treballar/ no ens faltará res. - Sempre que /parlar/ d'això no li contestarem.

3/ Překlad:

Až dokončím tuto práci, budu mít dost volného času. - Je to překrásná sbírka obrazů českých mistrů 15.století. - Národní Galerie je blízko Pražského Hradu. - Sběrka obrazů českého malířství je uložena v Městské lidové knihovně. - Je to Murillova skica velkého obrazu. - Tato podobizna je překrásná. - Galerie je umístěna v paláci z 16.století. - Celé keramické dílo umělce je v tomto museu. - Museum Moderního umění vlastní obrazy od 18.století. - Nejzajímavější díla jsou krajiny a portréty. - Toto zátíší je od vlámského malíře.

L'agricultura assoleix una importància considerable a Catalunya, no solament a les zones que hom considera tradicionalment agràries, com és el País Valencià, sinó també en el Principat on, malgrat l'extraordinari desplaçament que la indústria hi ha pres, es calcula que la quarta part de la riquesa s'origina a l'agricultura.

La característica fonamental de l'agricultura catalana és la diversificació de la producció. Els seus productes més importants són: el blat, l'ordi, el blat de moro, l'arròs, l'alfals, les patates, els cereals forratgers, la vinya, l'oli, l'ametlla, l'avellana, el préssec, la poma i la pera.

La varietat de condicions naturals que representa el territori català fa que cada comarca posseeixi un caràcter propi. A les comarques pirinenques de clima fred i intensa pluviositat, la ramaderia assoleix la màxima importància. En la zona prelitoral la vinya ateny un gran desenvolupament. A les Illes és característica la producció d'ametlles i a la zona de Tarragona la d'avellanes. La zona del reg es localitza a les riques planes litorals. El ràpid augment de la fruita de les planes de l'Urgell després dels anys cinquantes, ha estat el fet més característic de l'agricultura catalana de la postguerra. La producció de peres, pomes i préssecs assoleix la quarta part del total del conjunt espanyol. Cal remarcar també els cítrics de València que constitueixen la part més important de les exportacions de productes agrícoles. De Catalunya s'exporten també flors naturals, enciams, peres fresques, ametlles i avellanes.

Vocabulari

agricultura, f.	zemědělství
zona, f.	oblast
hom	se, člověk
considerar	považovat
tradicionalment	tradičně
agrari, -a	zemědělský
desplaçament, m.	rozvoj
calcular	počítat
la quarta part	čtvrtá část
s'origina	pochází
fonamental	základní
diversificació, f.	různorodost
blat, m.	pšenice
varietat, f.	rozmanitost
condició, f.	podmínka

ordi, m.
blat de moro, m.
arròs, m.
alfals, m.
cereal, m.
forratger, -a
vinya, f.
ametlla, f.
préssec, m.
poma, f.
pera, f.
ràpid, -a
els anys
cinquantes
postguerra, f.

ječmen
kukuřice
ryže
vojtěška
obilnina
krmná
vinice
mandle
broskev
jablko
hruška
rychlý
padesátá léta
poválečné období

natural	přírodní	total, m.	souhrn, celková
fa que	způsobuje		částka
propi, -a	vlastní	conjunt, m.	celek
pirinenc, -a	pyrenejský	remarcar	podotknout
clima, m.	podnebí	cítric, m.	citrusový plod
d'intensa plu-	s častými dešti	exportació, f.	vývoz
viositat		producte, m.	produkt, výrobek
ramaderia, f.	chov dobytka	agrícola	zemědělský
prelitoral	pobřeží	flor natural	čerstvá květina
atènyer	dosáhnout	fresc, -a	čerstvý
reg, m.	zavodňování	localitzar	umístit, omezi
plana, f.	rovina, plenina	litoral	pobřeží

Josep Carner

Verger

Cada cosa en son lloc
 Les coses que vaig plantar
 comencen llur floridera:
 cadascuna florirà,
 cadascuna a sa manera,
 l'ametller mirant la mar,
 al mig d'un prat la pomera,
 pereres al fons d'un hort,
 magraners al cap de l'era.

Vocabulari

verger, m.	sad, ovocná za-	al mig	uprostřed
	hrada	prat, m.	louka
plantar	zasadit	pomera, f.	jabloň
floridera, f.	rozkvět	perera, f.	hrušeň
cadascú, -na	každý	al fons	v pozadí
a sa manera	svým způsobem	hort, m.	zahrada, sad
ametller, m.	mandlovník	magraner, m.	granátová jabloň
al cap	na kraji	ers, f.	záhon

Mercè Rodoreda

Estiu

/Fragment/

Una oreneta va entrar xisclant. Ja feia tres anys que tenien un niu a la galeria i a cada primavera hi portava una mica més de fang.
 - Jo no acabo mai la feina i tu ... Ja et recordes que la corda d'estendre la roba es va trencar i que s'ha de canviar la mosquitera del llit del nen? No, és clar. Tu no penses en res. Mirem el paisatge. El senyor mira

- el paisatge: no el destorbin. En comptes de badar valdria més que et preocupessis d'anar a buscar el teu fill. Avist semblarà un perdulari.
- Ja és prou gran. Ja sap el camí de casa.
 - Quan te l'haurà aixafat un automòbil ja veurem quina cara faràs. L'altre dia va anar sol fins al carrer de Wagner; i sense demanar-te permís, que jo sàpiga. Si no hi poses remei qualsevol dia te'l matarà un camió a la plaça de la Bonanova.
 - No el podem pas lligar amb un cordill, oi? - crida

- - - - -

- Vols buidar-me el cubell? Jo no tinc prou força.
- Què?
- Que dorms? Et dic si vols buidar-me el cubell a l'aigüera, jo no tinc prou força per alçar-lo.
- Ja vinc.
- Però què tens?
- Calor i son ... no res.

Buidà el cubell. La meitat de l'aigua caigué a terra. Tota la cuina es va omplir d'olor de lleixiu esbravat.

- M'hauries deixat parada si ho haguessis fet bé.

Encengué una cigarreta i tornà a la galeria. Del menjador estant, al cap d'una estona, la seva dona li va dir:

- Jo no puc més, sents? Me'n vaig al llit. Si a les deu el nen no ha tornat, fes el favor d'anar-lo a buscar.

Mercè Rodoreda va néixer a Barcelona l'any 1909. Va publicar la seva primera novel·la als vint-i-tres anys /"Sóc una dona honrada?"/. Publicà articles i reportatges en les revistes catalanes més importants de la època. Les seves novel·les més conegudes són "La plaça del Diamant" /1962/, "El carrer de les Camèlies" /1966/ i "Jardí vora el mar" /1967/. Ha escrit nombrosos contes, el 1958 el volum "Vint-i-dos contes" va obtenir el Premi Víctor Català.

Vocabulari

oreneta, f.	vlaštovka	xiscлар	švitořit
galeria, f.	pavlač	aigüera, f.	výlevka
corda, f.	provaz, lano	alçar	zvednout
la corda d'estendre	šňůra na prádlo	què tens?	co je ti?
la roba		tenir son	být ospalý
trencar-se	rozbít se, přetř-nout se	meitat, f.	polovička
mosquitera, f.	sít proti komárům	caure	spadnout, vylít se
destorbar	obtěžovat	olor, f.	vůně
en comptes de	místo aby	lleixiu, m.	louh /javelský/
badar	zapomenout se, být nepozorný		

preocupar-se	postarat se	esbravart, -da	zvětralý
anar a buscar	jít pro, stavět se pro		
perdulari, m.	tulák	deixar parat, -da	překvapit
camí, m.	cesta	encendre	zapálit
quina cara faràs	jak se budeš tvářit	cigarreta, f.	cigareta
permís, m.	svolení	al cap d'una	
posar-hi remei	zabránit /čemu/, napravit	estona	za chvíli
metar	zabíjet	favor, m.	laskavost
cordill, m.	provázek	llogar	svázat, přivázat
cubell, m.	necky	buidar	výprázdnit, vylít
		que dorms?	copak spíš?

Gramàtica

Spojky podmínkové

Nejběžnější a nejužívanější podmínkovou spojkou je spojka

si /jestliže, -li, kdyby/

Si hi vas, envia'm una targeta postal. /Pojedeš-li tam, pošli mi pohlednici./

Si estigués malalt no aniria a passejar. /Kdyby byl nemocen, nešel by na procházku./

posat que /jestliže, za předpokladu, že/, této spojky se užívá jen v literárním jazyce:

Posat que arribem a temps, no s'enfadarà. /Přijdeme-li včas, nebude se zlobit./

Věty podmínkové

V katalánštině je možno rozlišovat tři typy podmínkových vět. V prvním typu se po spojce "si" používá indikativu přítomného času, ve větě hlavní mohou být různé časy a způsoby. Vyjadřuje, že nějaký děj se uskuteční, bude-li splněna určitá podmínka:

Si vols ho faré. /Budeš-li chtít, udělám to./

Si pots dóna-li el llibre. /Budeš-li moci, dej mu knihu./

V druhém typu se po spojce "si" používá buď imperfekta indikativa nebo imperfekta konjunktiva. Užití s indikativem je spisovnější, ale v hovorovém jazyce je častější užití s konjunktivem. Ve větě hlavní se užívá kondicionálu.

Si volia /volgués/ estudiaria. /Kdyby chtěl, studoval by./

Si el compra /compres/ s'enfalaria. /Kdybych to koupil, zlobil by se./

Ve třetím typu se ve větě hlavní užívá složeného kondicionálu a ve větě vedlejší konjunktiva plusquamperfekta.

Si hagués volgut hauria vingut. /Kdyby byl chtěl, byl by přišel./

Si t'haguessis llevat d'hora no hauries arribat tard. /Kdybys byl brzy vstával, nebyl bys přišel pozdě./

Exercicis

1/ Odpovězte na otázky:

Quina importància té l'agricultura a Catalunya? - Quina és la característica fonamental de l'agricultura catalana? - Quins són els productes més importants? - Quines condicions naturals té Catalunya? - Quina producció és característica a les Illes? - On es localitza la zona del reg? - Quins productes agrícoles s'exporten de Catalunya?

2/ Přeložte podmínkové věty:

Budu-li mít čas, přijdu. - Budeme-li všichni dobře pracovat, budeme spokojeni. - Bude-li hezké počasí, pojedeme na výlet. - Bude-li již zdrav, pozveme ho na oběd. - Kdyby mohl, koupil by si dům. - Kdyby nepracoval, nebyl by spokojen. - Kdyby měl peníze, dal by nám je. - Kdyby nestudoval, museli bychom to oznámit rodičům. - Kdybys chtěl, mohl bys napsat častěji. - Kdyby neměli hlad, nejedli by. - Kdyby mu byla zima, řekl by to. - Kdybych to věděl, oznámil bych vám to. - Kdybys byl přišel včas, nebyl by se zlobil. - Kdyby byl řekl hned pravdu, nebylo by to takto skončilo. - Kdybych byl napsal, nebyli byste mohli mi odpovědět. - Kdybychom byli skončili práci včas, byli bychom mohli jet dříve domů.

3/ Řekněte několik slov o zemědělství v Československu.

El català és l'idioma romànic parlat pels habitants de les regions anomenades Catalunya, Rosselló, València, les Balears, una llarga franja de l'est d'Aragó i el Principat d'Andorra. També la ciutat de l'Alguer, al nord-oest de l'illa de Sardenya, ha conservat l'ús del català. A l'extrem nord-oest de Catalunya, a la Vall d'Aran, la llengua autòctona dels seus habitants no és el català encara que tothom l'entengui i el sapiga parlar, sinó l'aranès, que és una variant del gascó.

Les terres catalanes es troben situades a l'est de la Península Ibèrica, entre França, la mar Mediterrània i els països castellano-agragonesos. Aquests són els límits de la Catalunya continental. La Catalunya insular és formada per les illes de Mallorca, Menorca i Cabrera, que constitueixen pròpiament les Balears, i d'Eivissa i Formentera, que constitueixen les antigues Pitiüses.

L'extensió total del territori on es parla el català no és exactament coneguda. El professor Coromines, el 1950, calculava l'extensió de la geografia lingüística catalana en 57.000 quilòmetres quadrats. El 1968, el filòleg F. de B. Moll en dona la xifra de 60.542. Sanchis Guarner, en canvi, dona una extensió de 58.532 quilòmetres quadrats.

També és difícil de precisar amb exactitud el nombre de persones que actualment parlen el català. Albert Jané i el professor Coromines parlen de 5.003.465 catalano-parlants. Sanchis Guarner, el 1967, dona la xifra de 5.901.686 habitants per a les terres de parla catalana. El professor Francesc de B. Moll, el 1968, torna a la xifra aproximada de 5.900.000 persones. En canvi, segons el cens de 1960, es diu que la xifra hauria de ser elevada a 6.800.000 persones. Avui per avui, és pràcticament impossible donar el nombre exacte de catalano-parlants. Caldria descomptar-ne els immigrants de parla castellana que encara no han estat assimilats, així com també alguns grups reduïts de població autòctona que han abandonat el català com a mitjà normal d'expressió. I també caldria afegir-hi els nombrosos grups de catalans establerts a diversos indrets de la Península, de França i d'Amèrica que no han abandonat l'ús de llur llengua nativa.

El català escrit ha quedat unificat gràcies a l'obra de Pompeu Fabra. En canvi, el català parlat no es realitza de la mateixa manera a totes les zones del seu domini lingüístic. Segons el professor Moll, hi ha sis dialectes principals: rossellonès, català oriental, català occidental, valencià, balearic i alguerès.

Vocabulari

idioma, m.	jazyk	cens, m.	sčítání obyva-
romànic, -a	románský		telstva

regió, f.	kraj, oblast	avui per avui	prozatím
anomenar	nazývat, pojmenovat	exacte, -a	přesný
franja, f.	pruh, pásmo	descomptar	odpočítat
est, m.	východ	immigrant	přistěhovalec
oest, m.	západ	assimilar	přizpůsobit
autòcton, -a	domorodý, původní	reduit, -da	omezený
encara que	ač, i když	abandonar	vzdát se, upustit
variant, f.	varianta, obměna		od
península, f.	poloostrov	mitjà, m.	prostředek
ibèric, -a	iberský	expressió, f.	vyjadřování
límit, m.	hranic, mez	afegir	dodat, přičítat
continental	vnitrozemský	indret, m.	místo
insular	ostrovní	natiu, -va	domácí, vrozený
pròpiament	vlastně	domini, m.	vláda, oblast
extensió, f.	rozloha	dialecte, m.	nářečí
calcular	počítat, odhadnout	geografia, f.	zeměpis
quadrat	čtverečný	xifra, f.	šifra
en canvi	naproti tomu	precisar	stanovit
exactitud, f.	přesnost	parlant	mluvící
aproximat, -da	přibližný		

Gramàtica

Člen u zeměpisných názvů

Obvykle se jména zemí, světadílů, provincií a měst používají bez členu.

Catalunya està situada al nord-est d'Espanya. /Katalánsko se nachází na severovýchod Španělska./

Barcelona és la capital de Catalunya. /Barcelona je hlavní město Katalánska./

Některá jména zemí se tradičně užívají se členem, jde většinou o jména zemí neevropských:

el Japó, el Canadà, l'Indo-Xina

Členu se užívá u názvů zemí a měst, u nichž je člen součástí pojmenování. Člen se v těchto případech píše velkým písmenem.

La Haia, El Caire, La Jonquera.

U názvů řek, moří, jezer, pohoří, soustroví a pouští se obvykle členu používá. Názvy řek, hor, jezer a pouští jsou rodu mužského.

el Llobregat, els Pirineus, el Sahara, el Balaton.

Názvy moří a oceánů, bývají též rodu mužského /l'Atlàntic, el Bàltic/. Rod je v těchto případech ovlivněn příslušným jménem obecným a proto může dojít ke kolísání u jména "mar", které v katalánštině může být mužského i ženského rodu.

el Mediterrani nebo la Mediterrània

Názvy soustroví jsou rodu ženského.

les Balears, les Pitiüses

Je-li vlastní jméno blíže určeno přívlastkem, užívá se se členem.
la Catalunya insular

Spojky přípustkové

encara que /ač, i když, i kdyby/

Encara que m'ho digués, no m'ho creuria. /I kdyby mi to řekl, nevěřil bych tomu./

per més que /jakkoli, i kdyby/

Per més que treballés, guanyaria poc. /I kdyby sebevíc pracoval, vydělal by si málo./

malgrat que /ačkoli, přestože/ - užívá se jen v literárním jazyce.

Malgrat que plou, sortirem. /Ačkoli prší, půjdeme ven./

Věty přípustkové

Po přípustkových spojkách se v katalánštině může užívat indikativu nebo konjunktivu. Jde-li o přípustku skutečnou, užívá se indikativu:

Encara que està malalt treballa tot el dia. /Ačkoli je nemocen, pracuje celý den./

Jde-li o přípustku neskutečnou, užívá se konjunktivu. Přípustku možnou vyjadřuje spojovací způsob přítomný /v řídící větě je budoucí čas/:

Encara que m'ho diguis tu no m'ho creurés. /I když mi to řekneš ty, nebudu tomu věřit./

Přípustku neskutečnou v přítomnosti nebo budoucnosti vyjadřuje spojovací způsob souminulý /ve větě řídící je podmiňovací způsob jednoduchý/:

Encara que vingués no li parlaria. /I kdyby přišel, nemluvil bych s ním./

Přípustku neskutečnou v minulosti vyjadřuje spojovací způsob předminulý /ve větě řídící je podmiňovací způsob složený/:

Encara que hagués vingut no li hauria parlat. /I kdyby byl přišel, nebyl bych s ním mluvil./

Po spojkovém výrazu "per més que" je častější užití konjunktivu, ale užití indikativu není vyloučeno.

Per més que treballi /treballa/ guanya poc. /Ať pracuje jakkoli, vydělává si málo./

1/ Doplňte člen podle potreby:

... Txecoslovàquia està situada al centre de ... Europa. - ... Ebre desemboca en ... Mediterrani. - ... Segura no és un riu massa important. - ... Balears constitueixen ... Catalunya insular. - ... Pirineus formen una frontera natural entre ... França i ... Espanya. - ... Canaries formen part del territori espanyol. - ... Praga és la capital de ... Txecoslovàquia. - Viu en una ciutat de ... Japó. - ... Mallorca és muntanyosa. - En el segle XII es van unir ... Catalunya i ... Aragó. - Els productes agrícoles més importants de ... València són les taronges, l'arròs i les hortalisses. - ... Barcelona moderna és molt diferent de ... Barcelona antiga. - La Conferència tindrà lloc a ... Brussel·les. - Els rius més importants de ... Txecoslovàquia són ... Vltava, ... Elba i ... Danubi.

2/ Přeložte přípustkové věty:

I kdyby to byla pravda, nevěřil bych tomu. - Přesto, že ti to slíbil nedá ti to. - Přesto, že mají hodně peněz, nežijí spokojeně. - I kdyby mi napsal, nepřečetl bych jeho dopis. - I když přijdeš, nevstane. - Ačkoli to je obtížný text, přeložíme to. - I kdyby bylo přeloženo, byli bychom jeli na výlet. - I kdybych chtěl, nemohl bych jet s tebou. - I kdybych měl peníze, nekoupil bych si tento dům. - I kdybych měla čas, nešla bych s ním do biografu.

3/ Odpovězte na otázky:

On es parla el català? - Com es parla a la Vall d'Aran? - Quins són els límits de la Catalunya continental? - Quines illes perteneixen a les terres catalanes? - Quina és l'extensió total del territori català? - Quantes persones parlen el català? - Podria dir quins són els dialectes catalans?

Carrers de Barcelona
Plaça - Passeig del Born

A Barcelona es parla constantment del Born. Per això no se m'havia escudit mai que fos tan difícil trobar la plaça del Born. Oficialment, la plaça del Born encara no l'he trobada, ni podrà trobar-la ningú. La plaça del Born no existeix.

Arribar fins el mercat és fàcil, això sí. El mercat és un pop enorme, que estira els seus braços carregats de fruita pels carrers d'aquest antic barri de Ribera. N'hi ha prou amb seguir un d'aquests braços, qualsevol, per a arribar el mercat del Born sense perill de perdre's. El cobert central de la gran plaça, tan espaiós, és insuficient. El sol llisca finament per les altes escletxes i forma, en l'aire ombrívol, una clara, bellíssima teranyina.

Però llavors miro el rètol de la cantonada i llegeixo: "Plaça Comercial". La plaça del Born, doncs, no és aquesta. Ho demano a un xicot de pel roig que carrega coves en un camió i em diu que sí, que sí és que no tinc ulls a la cara, que això és la plaça del Born en carn i ossos. Però la veritat és que no me'n fio i me'n vaig a buscar un guàrdia. L'urbà em dona la raó: "És clar que no, aquesta plaça no és la del Born. Això és la plaça Comercial. Veu aquells arbres?" Miro enllà, entre els camions i les caixes. "Sí, ja els veig." "Molt bé: allà hi ha la plaça del Born".

Ja sóc a l'indret dels arbres, sense altre obstacle que una trepitjada del campió del Born de trepitjada lliure - un descarregador de cent trenta quilos - i dues relliscades olímpiques. Aquest tros del arbres és molt agradable, i més pacífic. Miro el rètol: "Passeig del Born". Llavors començo a perdre la paciència i a maleir el guàrdia. Entro ràpidament a la botiga més propera, una carnisseria, i pregunto: "És aquesta la plaça del Born?" La carnissera em mira, compadida: "No, fill meu, no. Miri, la plaça del Born és aquella, allà on hi ha al mercat ..." Surto al carrer i compto fins a cent, perquè s'assossequin les sangs. M'adono que he caigut en una trampa que no té sortida. O menteix la gent, o menteixen els rètols.

A l'esquerra, un petit bar, un cafè trist i pobre. Em permeto un consell. No busqueu mai la veritat en els rètols oficials ni en les paraules del poble. Entreu en un cafè, per prendre un cafè. Simplement. És possible que, llavors, descobriu la veritat. Aquesta dona de pàl·lida i emboirada cara de peix, que viu darrera el taulel com en un aquàrium, m'ha confiat el secret. Aquest passeig dels arbres és, en realitat, la plaça del Born. Però tots els veïns l'anomenaven passeig, i un dia l'Ajuntament - que es veu que aquí té unes orelles més fines que en altres barris - ordenà de treure els rètols que deien "plaça" i col·locà aquests altres que ara diuen "Passeig del Born". De manera que la plaça, avui, no existeix.

/Text segons Josep M. Espinàs "Carrers de Barcelona"./

Josep Maria Espinàs, notable periodista, novel·lista i contista, va néixer a Barcelona el 7 de març de 1927. Ha publicat novel·les /premis Joanot Martorell, el 1953, i Sant Jordi, el 1961, narracions /premi Víctor Català, el 1958/, llibres de viatges, articles i poesia. Obres principals: novel·les: "Com ganivets o flames", "L'últim replà", contes: "Varietés", reportatges: "Ciutats de Catalunya".

Vocabulari

passeig, m.	procházka, korzo	ull, m.	oko
constantment	neustále	en carn i ossos	z masa a krve
acudir-se	napadnout/myšlenka/	fiar-se	důvěřovat
oficialment	oficiálně	donar la raó	dávat za pravdu
existir	existovat	enllà	směrem tam
pop, m.	chobotnice	caixa, f.	bedna
enorme	obrovský	obstacle, m.	překážka
estirar	natáhnout	trepitjada, f.	šlápnutí
carregat, -da	naložený, obtížný	campió, m.	vítěz
n'hi ha prou amb	stačí, postačí	descarregador, m.	vykládač
perill, m.	nebezpečí	relliscada, f.	sklouznutí
perdre's	ztratit se	olímpic, -a	olympijský
cobert, m.	přístřeší	tros, m.	kus
central	hlavní	pacífic, -a	klidný, tichý
insuficient	nedostačující	paciència, f.	trpělivost
lliscar	klouznout	maleir	proklínat
finament	jemně	carníser	řezník
escletxe, f.	škvíra, štěrbin	compadit, -da	soucitný
aire, m.	vzduch, ovzduší	comptar	počítat
ombrívol	stinný	assossegar	uklidnit
teranyina, f.	pavučina	trampa, f.	past
rètol, m.	nápis	sortida, f.	východ, východisko
cantonada, f.	roh ulice	mentir	lhát
xicot, m.	chlapec	consell, m.	rada
pèl, m.	chlup, vlas	simplement	prostě
carregar	nakládat	emboirat, -da	zamlžený
cove, m.	koš	Ajuntament, m.	radnice
aquàrium, m.	akvarium	orella, f.	ucho
taulell, m.	pult	tenir l'orella fina	mít dobrý sluch
confiar	svěřit	de manera que	takže
secret, m.	tajemství		

Gramàtica

Spojky účelové

Nejdůležitější spojka účelová v katalánštině je spojka

perquè, užívá se v jazyce literárním i hovorovém.

Ho fan així perquè tothom ho vegi bé. /Dělají to tak, aby to každý viděl dobře./

Ho va dir perquè callessis. /Řekl to, abys mlčel./

Spojky "per tal que" se užívá v jazyce literárním. Před infinitivem má tvar "per tal de":

T'ho dona per tal que vagis amb ell. /Dává ti to, abys šel s ním./

Ho ha fet per tal d'obtenir el premi. /Udělal to, aby získal cenu./

Méně obvyklá je spojka "a fi que", které se užívá výhradně v jazyce psaném.

Věty účelové

Ve větách účelových se používá vždy konjunktivu.

T'ho diu perquè no t'enfadis. /Říká ti to, aby ses nezlobil./

Ho escriu perquè no se n'oblidi. /Píše to, aby na to nezapomněl./

Další spojky a spojkové výrazy

doncs /tedy/

Tenia dues cases i n'ha comprat una altra en té, doncs, tres. /Měl dva domy a koupil ještě jeden, má jich tedy tři./

Užívá se velmi často se slučovací spojkou "i":

I doncs? /A co tedy/

per tant, en conseqüència /proto, tudíž/

No tinc diners, en conseqüència, no us puc ajudar. /Nemám peníze, tudíž vám nemohu pomoci./

perquè - spojka příčinná /protože/

No pot venir perquè està malalt. /Nemůže přijít, protože je nemocen./

puix que, ja que /ježto/, první spojka se užívá v jazyce literárním, druhá v jazyce hovorovém.

Caldrà fer-ho puix que ell ho diu. /Bude třeba to udělat, ježto on říká./

com que, vist que /vzhledem k tomu, že, jelikož/

Com que no ens va escriure no sabíem res. /Jelikož nám nenapsal, nevěděli jsme nic./

com /jako/

S'ha portat com un home. /Zachoval se jako muž./

tal com /tak, jak/

Tal com et vaig escriure no he pogut venir. /Tak, jak jsem ti napsal, nemohl jsem přijet./

com si /jako kdyby/ - po tomto spojkovém výrazu se užívá vždy konjunktivu.

Parlava amb ell com si fos el seu fill. /Mluvil s ním jako se synem, jako kdyby byl jeho syn./

segons que, segons com /podle toho, jak, co/

Segons com treballi guanyarà més o menys. /Podle toho, jak bude pracovat, vydělá si více nebo méně./

Souslednost časová při spojovacím způsobu

Sloveso ve spojovacím způsobu je též podrobeno pravidlům o souslednosti časové. Je-li ve větě hlavní čas přítomný, budoucí nebo minulý čas složený /pretèrit indefinit/, použije se ve větě vedlejší konjunktiv přítomný nebo minulý.

Li dic que treballi bé. /Říkám mu, aby dobře pracoval./

Li dirà que vingui demà. /Řekne mu, aby přišel zítra./

He dit que el compri /el comprés/ /Řekl jsem, aby ho koupil./

Je-li ve větě hlavní čas minulý nebo způsob podmiňovací použije se ve vedlejší větě spojovacího způsobu souminulého nebo předminulého.

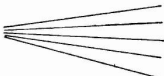
Va demanar que li portessin tots els diaris. /Požádal, aby mu přinesli všechny noviny./

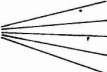
Sentia que no l'haguessis invitat. /Litoval, že jsi ho nepozval./

Voldria que estudiessis millor. /Chtěl by, abys lépe studoval./

Exercicis

1/ Upravte slovesný tvar ve vedlejších větách:

Vol que tu li /portar/ un llibre.
nosaltres li /donar/ aquest moble.
tu anar a l'escola.
nosaltres /estudiar/ bé.
vostè /venir/ a casa.

He demanat que em /portar -ells/ un cafè.
et /dir -ell/ la veritat.
ens /llegir -tu/ la carta.
/vendre-ells/ la casa.
/posar -ells/ el paquet aquí.

Va sentir que /estar - tu/ malalt.
no /anar -tu/ d'excursió.
/parlar -ell/ d'allò.
no /respondre -tu/ a la seva carta.
no /portar -ells/ els discos.

2/ Přeložte a převeďte do minulosti:

Mluví pomalu, abychom mu rozuměli. - Dávám ti peníze, abys mohl jít do biografu. - Zavolali jsme lékaře, aby ho prohlédl. - Půjčuji ti tuto

knihu, abys ji přečetl. - Říkám vám to, abyste přišli včas. - Dávám ti to, abys nezapomněl. - Říká mu to, aby se nezlobil. - Dělá to, aby byli spokojeni. - Pracuje, aby jim nic nechybělo. - Čte jim to, aby se dozvěděli pravdu.

3/ Vyprávějte obsah článku.

4/ Přeložte:

abys byl spokojen - abyste nezapomněli - to tedy není pravda - a co tedy? - tudíž nemůžeme nic dělat - protože nemám čas - protože není doma - protože to nikdy neříká - vzhledem k tomu, že nic neřekl - jako dítě - jako zloděj - tak, jak jsem ti řekl - tak, jak jsi si myslel - jako kdyby se bál - jako kdyby nechtěl - jako kdyby bylo teplo - podle toho, jak se budeš chovat - podle toho co řekne.

a	do, k, v	agrari, -a	zemědělský
abandonar	opustit, vzdát se	agrícola	zemědělský
	upustit od	agricultura, f.	zemědělství
abans	dříve	agró, m.	volavka
abaratir	zlevnit	ahir	včera
abast /al/	dosažitelný, dostupný	ai!	citoslovce, vyjad-
abraçada, f.	objetí		řující bolest
abril, m.	duben	aigua, f.	voda
acabar	končit	aiguera, f.	výlevka
accedir	svolit	aguantar	držet, vydržet
acelerador, m.	akcelerátor	aire, m.	vzduch, ovzduší
acceptar	přijmout	aixecar-se	vstávat
accident, m.	nehoda	així	tak
acomiar-se	rozloučit se	així i tot	přesto, ale
acompanyar	doprovodit	això	to, toto
aconseguir	dosáhnout	ajudar	pomáhat
aconsellar	poradit	ajudar-se	pomáhat si
acordar	rozhodnout	ajuntament, m.	radnice
acostumat, -da	zvyklý	ajut, m.	pomoc, posila
actitud, f.	postoj	alçar	zvednout
actiu, -va	aktivní	alçar-se	zvedat se
actualment	současně	alegre	veselý
actuar	vystupovat	alegría, f.	radost
acudir-se	napadnout /myšlenka/	alemany, -a	německý
adaptar	přizpůsobit	Alemanya	Německo
admetre	připustit	aleshores	tehdy
administrar	spravovat	alfals, m.	vojtěška
admirar	obdivovat	alhora	současně, dohromady
adonar-se	uvědomit si	alist, m.	spojenec
adreça, f.	adresa	alimentari, -a	potravinářský
adrogueria, f.	obchod s potra-	allà	tam
	vinami	allò	tanto
aeroport, m.	letiště	allotjar	ubytovat, umístit
afegir	dodat, přičítat	alt, -a	vysoký
afirmar	tvrdit	altura, f.	výška
agafar	brát	altaveu, m.	tlampač
agafar-se	držet se	altre, -a	jiný
agència d'infor-	tisková agentura	alumne, m.	žák
macions		allunyar-se	vzdálit se
agent, m.	strážník, agent	amat, -da	milý, milovaný
agost, m.	srpen	amb	s
agradable	příjemný	ambaixador, m.	vyslanec
agradar	líbit	amb tot	ale, přesto

àmbit, m.	okruh	arma, f.	zbraň
amenaçar	vyhrožovat	armada, f.	válečné loďstvo
ametlla, f.	mandle	armador, m.	rejdař
ametller, m.	mandlovník	armari, m.	skříň
amic, m.	přítel	armar-se	zbrojit se
amo, m.	pan, majitel	arqueològic, -a	archeologický
amor, f.m.	láska	arquitecte, m.	architekt
ample, -a	široký	arquitectura, f.	architektura
andr	jít	arreglar	opravit, zařídít
anar a buscar	zastavit se pro	erròs, m.	rýže
anar-se'n	odejít	arrugar	zmačkat
anarquís, f.	anarchie	art, m.	umění
andana, f.	nástupišť	article, m.	člen,článek,zboží
anècdota, f.	anekdota	artificial	umělý
anglès, -a	anglický	artista, m.,f.	umělec,umělkyně
anglès, m.	angličtina	artístic, -a	umělecký
animal, m.	zvíře	ascensor, m.	výtah
aniversari, m.	výročí,narozeniny	ascensió, f.	výstup
anomenar	nazývat,pojmenovat	assabentar-se	dozvědět se
entic, -ga	starobylý, bývalý	assassinar	zavraždit
anunciar	oznámit	assegurar	pojistit,ujistit
any, m.	rok	asenyalat	poukázat
any passat	loni	asseure's	posadit se
apagar-se	zhasnout	assignatura, f.	předmět
aparèixer	objevit se	assimilar	přízpůsobit,
aparellar	připravit		asimilovat
aparença /en/	zdánlivě	assistir	být přítomen,
apendicitis, f.	zápal slepého		zúčastnit se
	střeva	associació, f.	spolek
aplegar	soustředit	assolir	dosáhnout
aplicar	aplikovat,použít	assossegar	uklidnit
aprofundir	prohloubit	assumir	ujmout
apropar-se	přiblížit se	astúcia, f.	lest
aproximat, da	přibližný	atenció, f.	pozornost
apte	schopný	atenuar	zmírnit
aquàrium, m.	akvarium	atènyer	dosáhnout
aquest, -a	tento	aterrar	přistát
aquí	zde	atlètic, -a	atletický
ara	nyní	atrotinat, -da	obnošený
ara mateix	právě teď	aturar	zastavit
àrab	arabský	aturar-se	zastavit se
arbitrarietat, f.	zvlé	au	citoslovce překva-
arbre, m.	strom		pení, pobídka
arc, m.	oblouk, luk	audaç	odvážný

augment, m.	zvýšení	berenar, m.	svačina
autobús, m.	autobus	bes, m.	polibek
autòcton, -a	domorodý, původní	bèstia, f.	zvíře
automàtic, -a	automatický	beure	pít
automòbil, m.	automobil	biblioteca, f.	knihovna
autoretrat, m.	autoportrét	bicicleta, f.	kolo
avançat, -da	vyspělý	bilió, m.	miliarda
avellana, f.	lískový ořech	bisuteria, f.	bižuterie
aventurer, m.	dobrodruh	bitllet, m.	jízdenka, vstupenka
àvia, f.	babička	bla, -na	měkký
aviació, f.	letectví	blanc, -a	bílý
aviat	brzy	blat, m.	pšenice
aviat /més/	spíše	blat de moro	kukuřice
aviat /tan..com/	jakmile	bleu, -va	modrý
avinguda, f.	třída, bulvár	Bohemia, f.	Čechy
avis /els/	prarodiče	bomba, f.	bomba
avisar	oznámit, varovat	bombardeig, m.	bombardování
avui	dnes	bombardejar	bombardovat
avui per avui	prozatím	bombó, m.	bonbom

B

baixar	sestoupit, vystoupit	bosc, m.	les
ball, m.	tanec	boscatge, m.	houstí, nízký les
ballar	tancovat	botiga, f.	prodejna
banda de música	kapela	braç, m.	paže
bandera, f.	vlažka	branca, f.	větev, odvětví
banyar-se	koupat se	bri, m.	stéblo
bar, m.	bar, bufet	broma, f.	žert
barallar-se	hádat se	brut, -a	špinavý
barceloní, -na	barcelonský	brusa, f.	halenka
barra, f.	pruh, tyč	bufar	pískat, foukat
barri, m.	čtvrť /městská/	buidar	vylít, vyprázdnit
barriada, m.	čtvrť /městská/	buit, -da	prázdný
basat, -da	založený na	burla, f.	výsměch
base, f.	základna	buscar	hledat
bassa, f.	vodní nádrž	bust, m.	poprsí
bastant	dostí		
batalla, f.	bitva	C	
bé	dobře	cabell, m.	vlas
bell, -a	krásný	cabra, f.	koza
bellesa, f.	krása	caça, f.	lov
bellugar-se	pohybovat se	cacera, f.	lov, hon
benvingut, -da	vítaný	cada	každý
benvolgut, -da	milý	cadascú, -na	každý

cadira, f.	židle	cara, f.	obličej, tvář
café, m.	káva, kavárna	cara /de .. a/	vůči
caixa, f.	pokladna, bedna	caràcter, m.	povaha
calb, -a	lysý	característica, f.	charakteristika
calcular	počítat, odhadnout	carbó, m.	uhlí
calefacció central	ústřední topení	carn, f.	maso
calent, -a	teplý	carn/en..i ossos/	z masa a krve
calçat, m.	obuv	carnisser, m.	řezník
callar	mlčet	carnisseria, f.	řeznictví
calmar-se	uklidnit se	carregar	nakládat
calor, f.	teplo	carregat, -da	naložený, obtížný
cama, f.	noha	carrer, m.	ulice
cambra, f.	pokoj	carrera, f.	běh, závod
cambra de bany	koupelna	carreró, m.	ulička
camí, m.	cesta	carretera, f.	silnice
caminar	chodit, kráčet	carrosseria, f.	karosérie
camió, m.	nákladní auto	carta, f.	dopis, listina
camioneta, f.	dodávkový vůz	casa, f.	dům
camp, m.	pole, venkov, hřiště	casal, m.	sídlo
campió, m.	vítěz	casar-se	ženit se
cançó, f.	píseň	casc, m.	přílba
canya, f.	prut, rákosí, třtina	quasi	téměř
cansar-se	unavit se	casquet, m.	čepice
cansat, -da	unaven	castell, m.	hrad
cant, m.	zpěv	castigar	potrestat
cantar	zpívat	atalà, -na	katalánský
cantó, m.	strana	Catalunya, f.	Katalánsko
cantonada, f.	roh ulice	càtedra, f.	katedra
canvi, m.	změna	catedral, f.	katedrála
canvi, /en/	naproti tomu	catorze	čtrnáct
cap	k	caure	spadnout, vylít se
cap, m.	hlava	cavalcada, f.	jízda na koni,
cap a	směrem k		jízdní četa
cap /al/	na kraji	cavall, m.	kůň
cap /al...de/	za chvíli, po	cavalleria /de/	rytířský
cap d'any	začátek roku	cel, m.	nebe
capaç	schopný	celebrar-se	konat se
capacitat, f.	schopnost	cementiri, m.	hřbitov
capell, m.	klobouk	cendra, f.	popel
capital, f.	hlavní město	cens, m.	sčítání obyvatel
capitalista	kapitalistický	cent	sto
capitular	kapitulovat	central	hlavní
capsa, f.	krabice	centre, m.	středisko, střed
capsa de bombons	bonboniéra	ceràmic, -a	keramický

cereal, m.	obilnina	comerç m.	obchod
cerimoniós, -a	obřadný	còmodament	pohodlně
cert, -a	jistý	còmode, -a	pohodlný
cervesa, f.	pivo	compadit, -da	soucitný
ciència, f.	věda	companyó, m.	druh
científic, -a	vědecký	compartiment, m.	kupé, oddělení
cigarreta, f.	cigareta	complet, -a	plný
cinc	pět	completament	úplně
cinema, m.	kino	compliment, m.	splnění
cinquanta	padesát	comprar	koupit
cinquè, -na	pátý	comptar	počítat
circ, m.	cirkus	comptes /en..de/	místo, aby
circulació, f.	doprava	comte, m.	hrabě
citar	umluvit si	comunicar	sdělit
	schůzku, citovat	concert, m.	koncert
cítric, m.	citrusový plod	concís, -a	stručný
ciutadà, m.	občan	condició, f.	podmínka
ciutat, f.	město	conducta, f.	chování
civil	občanský	conegut, -da	známý
clar, -a	světlý, jasný	conferència	konference
classe, f.	třída, hodina,	confiar	důvěřovat, svěřit
	vyučování	congesta, f.	ledovec /horský/
clau, f.	klíč	congrés, m.	sjezd
clavell, m.	karafiát	conjugar	časovat
clàxon, m.	houkačka	conjunt, m.	celek
clerc, m.	duchovní, kněz	conquerir	dobýt
clima, m.	podnebí	conquesta, f.	dobyť
clos, m.	plot	conreu, m.	orba, práce,
cobert, m.	přístřeší		vykonání
coexistencia, f.	soužití	consciència, f.	vědomí
coit, m.	smilnění	consell, m.	rada
coll, m.	krk, hrdlo, límec	consequència /en/	proto, tudíž
col.laboració, f.	spolupráce	conserva, f.	konzerva
col.lecció, f.	sbírka	considerable	značný
col.locar-se	umístit se	considerar	uvážít, vážit
colònia, f.	kolonie, osada		si /koho/
color, m.	barva	consirós, -a	zadumaný, zamyšlený
com	jak, jako	consol, m.	útěcha
com si	jako kdyby	constant	stálý
com que	jelikož	constantment	neustále
com /tal .../	tak, jak	constituir	tvořit, založit
comarca, f.	kraj, okres	construcció, f.	výstavba
combet, m.	boj	construcció de	
començar	začínat	màquinària	strojírenství

construir	stavět	cosí, m.	bratranec
contacte, m.	kontakt, styk	còsmic, -a	vesmírný
contar	vyprávět	costar	stát, mít cenu
conte, m.	povídka	costum, m.	zvyk
contemplació, f.	rozjímání	cotó, m.	bavlna
contenir	obsahovat, zadržet,	cotoner, -a	bavlnářský
	ovládnout se	cotxe, m.	automobil
content, -a	spokojen	cova, f.	jeskyně
contestar	odpovídat	cove, m.	koš
continental	vnitrozemský	cranc, m.	rak
continuament	bez přestání,	crear	tvořit
	neustále	credencial	pověřovací
continuar	pokračovat	creïxer	růst, zesílit
continuitat, f.	kontinuita, pokračování	creure	věřit
contra	proti	criat, m.	sluha
contradicció, f.	rozpor	criatura, f.	dítě
contrari /al../	naopak	cridar	křičet
conversació, f.	rozhovor	crinera, f.	hřívá
conversar	konverzovat	crisis, f.	krize
conversió, f.	obrácení /na víru/	cristall, m.	křísťál
convertir	obrátit na víru,	cristià, -na	křesťanský
	přeměnit	crit, m.	křik
convidar	pozvat	cronista, m.	kronikář
convidat, -da	host	cubell, m.	necky
convit, m.	hostina	cubista	kubistický
cooperació, f.	spolupráce	cuina, f.	kuchyň
cooperativa, f.	družstvo	cuina de gas	plynový sporák
cop, m.	rána, převrat	cuinera, f.	kuchařka
cop /un altre../	znovu, opět	cuir, m.	kůže
cop /un/	jednou	cultural	kulturní
cope, f.	pohár	culleradeta, f.	lžička /obsah/
cor, m.	srdce	cura /a...de/	pod vedením
corbata, f.	kravata	curs, m.	kurs, školní rok
corda, f.	provaz, lano		
corda d'estendre		D	
la roba	šňůra na prádlo	damunt	na
cordial	srdečný	darrera	za
cordill, m.	provázek	darrer-a /el,la/	poslední
corpulent, -a	tělnatý	darrerries /a.les../	na sklonku
correlació, f.	poměr /sil/	daurat, -da	zlatistý, pozlacený
corrents	honem	davant	před
corresponent	příslušný	davant /de .../	přední
cos, m.	tělo	davant de	před
cosa, f.	věc	davanter, m.	útočník
		de	od, z, o

decidir	rozhodnout	deu	deset
declarar	prohlásit	déu, m.	bůh
declarar-se en		dia, m.	den
vaga	vyhlásit stávku	dialecte, m.	nářečí
dedicar	věnovat	diccionari, m.	slovník
defensa, f.	obrana	dictadura, f.	diktatura
defensar	bránit	diferent	odlišný
deixar	nechat	difícultar	znesnadňovat
deixar de banda	nechat stranou	difunt, m.	nebožtík
deixar parat, -da	překvapit	dijous, m.	čtvrtek
deixar-se	nechat se, nedbat	diners /els/	peníze
	na sebe	dinou	devatenáct
		dins	v, uvnitř
deixeble, m.	žák	dins /de.../	z
delicat, -da	delikátní, jemný,	diplomàtic, -a	diplomatický
	citlivý	dir	řící
demanar	požádat	director, m.	ředitel
demà	zítra	directora, f.	ředitelka
demà passat	pozítří	dirigir	vést
democràtic, -a	demokratický	dirigir-se	obrátit se na
democràcia, f.	demokracie	disc, m.	deska
derrota, f.	porážka	disciplina, f.	disciplina
desaparèixer	zmizet	discurs, m.	projev
descans, m.	odpočinek, přestávka	discutir	diskutovat, roko- vat
descansar	odpočinout		rozehnat, rozptý- lit, rozprášit
descarregador	vykladač	dispersar	sedmáct
descobrir	objevit, odkryt		nešťastný
descomptar	odpočítat	disset	prst
descorder-se	rozepnout si	dissortat, -da	neděle
descortés, -a	nezdvořilý	dit, m.	různý, rozdílný
des de	od	diumenge, m.	různost, rozrůznění
desè, -na	desátý	divers, a	dělit, oddělit
desembarcar	vyložit se	diversificació, f.	osmáct
desembragar	odpojit, vypnout	dividir	rozšíření
desembre, m.	prosinec	divuit	poslušnost, povol- nost
desenvolupament, m.	rozvoj	divulgació, f.	lékař, doktor
desenrotllat, -da	rozvinutý	docilitat, f.	sladký
desfer	zničit		bolest
desitjar	přát si	doctor, m.	krotitel
desplegament, m.	rozvoj	dolç, -a	vláda, oblast
després de	po	dolor, m.	žena
des que	od, od té doby, co	domador, m.	dát
destacar	zdůraznit, vy- zdvihnout	domini, m.	
	obtěžovat	dona, f.	
destorbar	zručný, obratný	donar	
destre, -a			

donar les gràcies poděkovat
donar la raó dávat za pravdu
doncs tedy
dormir spát
dos, dues dva, dvě
dotat, -da obdařen
dotze dvanáct
drac, m. drak
dramàtic, -a dramatický
dret, -a rovný
dur nést
dur, -a tvrdý
durant během

E

economia, f. ekonomie,
hospodářství
econòmic, -a hospodářský
edat, f. věk
edat mitjana středověk
editar vydat
efectivament skutečně
eixir vyjít
el člen
electricitat, f. elektřina
electrotècnic, -a elektrotechnický
elefant, m. slon
elevar zvýšit
ell, ella on, ona
emboirat, -da zamlžený
emissari, m. posel
empenta, f. povzbuzení
emperador, m. císař
emportar-se vzít sebou, odnést
emprendre el camí vydat se na cestu
empresa, f. podnik, záležitost
en v
enamorat, -da zamilovaný
ençà sem
encara ještě
encara que ač, i když, i kdyby
encariment zdražení
encàrrec, m. objednávka, pověření
encendre zapálit
encendre's rozvítit se

enciam, m.
enclosure
encomenar
encuriosit, -da
endarrera
endavant
endemà /l'/
enèrgic, -a
enfonsar-se

enfurismar
engany

enginyer, m.
enllà
enlloc
enyorança, f.
enorme
enrera
enrenou, m.
enriquir
ensems
ensenyar
ensopegar
entendre
entornar-se
entrada, f.
entrar
entre
entrecella, f.
entregar
entretenir-se

enutjar-se
envellir
enviar
enyorar
època, f.
equip, m.
era, f.
esbós, m.
esbravat, -da
escapar
escenari, m.
esclafar

hlávkový salát
obsáhnout
doporučit, svěřit se
zvědavý
dozadu
kupředu
následující den
energický
zapadnout, proniknout
rozčítit
podvod, lest, oklamání
inženýr
směrem tam
nikde
stesk
obrovský
dozadu
zmatek
zbohatnout
spolu
ukázat
potkat, zakopnout
rozumět
vrátit se
předsín, vstupenka
vstoupit
mezi
mezioboch
odevzdat
bavit se, krátit
si chvíli
rozlobit se
zestárnout
poslat
toužit po
období
družstvo
záhon
skica
zvětralý
ujet, uprchnout
jeviště
drtit, zničit

escletxa, f.	škvíra, štěrbiná	estimat, -da	milovaný, milý,
escola, f.	škola		vážený
escola superior	vyšoká škola	estirar	natáhnout
escolar	školní	estirar-se	protáhnout se,
escoltar	poslouchat		lehnout si
escorta, f.	doprovod	estiu, m.	léto
escriptori, m.	psací stůl	estons, f.	chvíle
escriure	psát	estranger, m.	cizinec
escultura, f.	sochařství	estrany, -a	podivný
escut, m.	znak, erb	estranyar	překvapit
esdevenir-se	přihodit se	estranyar-se	divit se
esforçar-se per	usilovat o	estrella, f.	hvězda
esmerçar-se	věnovat se	estrényer	stisknout
esmorzar, m.	snídaně, svačina	estret, -a	úzký
espai, m.	prostor	estudi, m.	studium, učení
espaiós, -a	prostorný	estudiant, m.	student
espanyol, -a	španělský	estudiar	studovat, učit se
espardenys, f.	konopný střevíc	esverat, -da	zděšen
espasa, f.	meč	exacte, -a	přesný
especial	zvláštní, odborný	exactament	přesně
esperar	čekat, doufat	exactitud, f.	přesnost
espetec, m.	výbuch	examen, m.	zkouška
espina, f.	kost /rybí/, trn	excel.lent	výborný
esport, m.	sport	exercir de	zastávat funkci
esquelet, m.	kostra	professor	profesora
esquellada, f.	kravský zvonec	excepte	s výjimkou, kromě
esquena, f.	záda	excitar-se	rozčítit se
esquerra /a l'/'	vlevo	excursió, f.	výlet
essencialment	hlavně, předně	excusa, f.	omluva
ésser	být	excusar-se	omluvit se
est, m.	východ	exèrcit, m.	vojsko
estabilitat, f.	rovnováha	exhibició, f.	výstava
establert, -a	stanoven	exigir	vyžadovat
estació, f.	nádraží	exili, m.	vyhnanství
estampat	potištěný	existir	existovat
estar	být	èxit, m.	úspěch
estar a punt de	chystat se	ex-ministre	bývalý ministr
estar-se	bydlet, sídlit	expansió, f.	expanze
estat, m.	stát	expedició, f.	výprava
estel, m.	hvězda	experiment, m.	pokus
estendre la roba	věšet prádlo	experimentar	zkoušet, zaznamenat
estimar	mít rád, vážit si	explicació, f.	vysvětlení, výklad
estimar-se més	dávat přednost	explicar	vysvětlit, vyložit
	něčemu	explorador, m.	badatel, průzkumník

exportació, f.	vývoz	ferir	ranit
exportar	vývážet	ferit, -da	raněný
exposer	vystavit, vyložit	ferm, -a	pevný
expressió, f.	vyjadřování	festa, f.	svátek, slavnost
expressió, f.	výraz	festejar	oslatit, dvořit se
extensió, f.	rozloha	fet, m.	fakt
exterior	vnější	fi, m.	konec
extingir	hasit, vyhladit	fi /per .../	konečně
extracció, f.	těžba	fi /a ... que/	aby
extraordinari, -a	mimořádný	fi, -na	jemný
		fiar-se	důvěřovat
F		figura, f.	postava
fàbrica, f.	továrna	fil, m.	niť
fàcil	snadný	filat, m.	příze
fàcilment	snadno	fill, m.	syn
facultat, f.	fakulta	filla, f.	dcera
falda, f.	klín	filòleg, m.	filolog
faldilla, f.	sukně	filològic, -a	filologický
falsia, falsedat	falešnost	finalment	konečně
faltar	chybět	finament	jemně
fam, f.	hlad	fins a	až k
família, f.	rodina	fins ara	nashledanou
familiar	příbuzný	fins aviat	za chvíli, brzy
familiar	rodinný, známý	fins i tot	dokonce
famós, -a	slavný	fins que	až, dokud
fang, m.	bahno	finestra, f.	okno
fanga, f.	bahno	finestreta, f.	okénko
farina, f.	mouka	fira, f.	veletrh, pouť
fatxenda, m.	šibal	firmar	podepsat
favor, m.	laskavost	flac, -a	hubený
a favor de	ve prospěch	flam, m.	plamen
febre, f.	teplota, horečka	flamenc, -a	vlámský
febrer, m.	únor	flor, f.	květina
feina, f.	práce	flor natural	řezané, čerstvé
feix, m.	snop, svazek	floridera, f.	rozkvět
feixisme, m.	fašismus	florit, -da	rozkvetlý
fel, m.	žluč	florir	kvést
feliç	šťastný	fluix, -a	slabý, chabý, měkký
fer	dělat	foc, m.	ohně
fer cas	všímat si, dbát	fonamental	základní
fer fred	být zima	fons, m.	dno
fer mal	bolet	fons /al/	v pozadí
fer semblent	předstírat	font, f.	studna, pramen,
fer-se càrrec	uvědomit si		zdroj

fora	s výjimkou, kromě	gèneres de punt	stávkové zboží
a fora	venku	gens	vůbec, trochu
força	velmi	gent, f.	lidí, lid
força, f.	síla	geografia, f.	zeměpis
formació, f.	tvoření	germà, f.	bratr
formatge, m.	sýr	germana, f.	sestra
formar	tvořit, sestavit	gesta, f.	hrdinský čin
formar part	být součástí,	gesticular	gestikulovat
	členem	gir, m.	obrat, poukázka
forratger, -a	krmí	glòria, f.	sláva
fort, -a	silný	gloriosament,	slavné
fortament	silně	goig, m.	radost
fosc, -a	tmavý	gorg, m.	tůň, stojatá voda
fossa, f.	hrob	gos, m.	pes
francès, m.	francouzština	gòtic, -a	gotický
francès, -a	francouzský	govern, m.	vláda
franja, f.	pruh, pásmo	gràcies/a/	díky
franquista	frankistický	gràfic, -a	grafický
fred, -a	studený	gramàtica, f.	mluvnice
frequèntar	navštívit	gramatical	mluvnický
fresc, -a	čerstvý, svěží	gran	velký
frontera, f.	hranice	gras, -sa	tučný
fruit, m.	plod	grec, -ga	řecký
fruita, f.	ovoce	grec, m.	řečtina
fugir	prchat	greix, m.	sádlo
fullejar	listovat	greu	vážný
fum, m.	kouř	gris, -a	šedivý
funció, f.	funkce, představení	groç, -ga	žlutý
funcionari, m.	funkcionář, ve-	gremi, m.	cech
	řejný činitel	grua, f.	jeřáb
fundador, m.	zakladatel	gruix, m.	tloušťka
fundar	založit	grup, m.	skupina
futbol, m.	kopaná	guanyar	vyhrát, vydělat
		guardar	opatrovat, hlídat
		guerra, f.	válka
G		guerrer, m.	válečník
gaire	mnoho	guia, m.	průvodce
gairebé	téměř	guia, f.	průvodce /kniha/
galeria, f.	pavlač, obrazárna	gust, m.	chuť, vkus
gallina, f.	slepice	gust /de mal .../	nevkusný
gat, m.	kocour	/de .../	chutně, s chutí
gas, m.	plyn		
gel, m.	led, mráz		
gener, m.	leden	H	
Generalitat, f.	autonomní vláda	habilitssim	velmi obratný
	Katalánska	habitació, f.	pokoje

habitar	bydlet	independent	nezávislý
haver	mít	indicar	oznámit, ohlásit,
hi	tam		ukazovat, označit
història, f.	dějiny	indret, m.	místo
històric, -a	historický	indústria, f.	průmysl
hivern, m.	zima	industrial	průmyslový
hola!	názdor!	industrial, m.	průmyslník
holandès, -a	holandský	infant, m.	dítě, královský syn
hom	člověk, se	infatigable	neúnavný
home, m.	muž, člověk	inflat, -da	nafouklý, nahuštěný
homenatge, m.	hold, úcta	iniciar	zahájit, uvést do
homenet, m.	mužiček	innovació, f.	zlepšení, novota
hora, f.	hodina	inscripció, f.	nápis, zápis
hora /d'//	brzy	instalació, f.	zařízení
hort, m.	zahrada, sad	instal·lar	zařít, instalovat
hospital, m.	nemocnice	instant, m.	chvíle
I		instant /al	ve stejnou chví-
i	a	mateix.../	li, hned
ibèric, -a	iberský	instaurar	nastolit
idea, f.	myšlenka	instint, m.	instinkt
ideal	ideální	instrument, m.	nástroj
idioma, m.	jazyk	insuficient	nedostatečný
illa, f.	ostrov	insular	ostrovní
il·lusió, f.	iluze, touha	intenció, f.	záměr
imaginar	představovat si	intent, m.	pokus
imatge, f.	obraz	interés, m.	zájem
imitar	napodobit	interessant	zajímavý
immigrant, m.	přistěhovalec	interessar	zajímat
impedir	zabránit	interior	vnitřní
imperar	vládnout	internacional	mezinárodní
imperi, m.	císařství	interrompre	přerušit
importància, f.	důležitost	introduir	zavést
important	důležitý	introduir-se	vniknout
importar	dovážet	inútil	zbytečný
imposar	vnutit	invitació, f.	pozdání
impressionar	zapůsobit	invitat·da	pozdvaný
impulsar	podněcovat	invitat, m.	host
inacabat, -da	nedokončený	J	
inaugurar	zahájit, otevřít	ja	již
incloure	zahrnout	ja que	ježto
incorporar-se	začlenit se	jardí, m.	zahrada
increment, m.	zvýšení	jersei, m.	svetr
incursió, f.	vpád	jo	já
independència	nezávislost	joc, m.	hra

joia, f.	radost	lletra, f.	písmeno, dopis
jorn, m.	den	lleu	lehký
jove, m.	mladík	llevar-se	vstávat
jove	mladý	lli, m.	len
joventud, f.	mládí	llibertat, f.	libertad
jugar	hrát si	llibre, m.	kniha
juguet, m.	hračka	llibreta, f.	sešit
juliol, m.	červenec	lliger	vázat, přivázat
juny, m.	červen	lliga, f.	liga
junta, f.	výbor, rada	llimonada, f.	limonada
juntar-se	sejít se, shro-	lliscar	klouznout
	máždít se	llit, m.	postel
justicia, f.	spravedlnost	llitre, m.	litr
		lliure	volný
K		llloc, m.	místo
-		llor, m.	vavřín
		llosc, -a	krátkozraký, těž-
			kopádný, tupý
L		lluc, m.	odnož
lamentar	litovat	lluent	lesknoucí se
lentament	pomalá	lluirar una batalla	svést bitvu
		lluïta, f.	boj
límit, m.	mez, hranice	llum, m.	lampa
literari, -a	literární	llum, f.	světlo
litoral	pobřežní	llumí, m.	sírka
lladre, m.	zloděj, loupežník	lluïtar	bojovat
llamp, m.	blesk	lluna, f.	měsíc
llaner, -a	vlnařský	lluny	daleko
llapis, m.	tužka	llunyà, -na	daleký
llar, f.	krb	llur	jejich
llarg, -a	dlouhý	localitat, f.	obec, místo, vstu-
llargament	dlouze		penka
llatí, m.	latina	localitzer	umístit, najít
llavors	tehdy	lona, f.	plachta
llebre, f.	zajíc		
llegar	odkázat	M	
llegenda, f.	legenda	mà, f.	ruka
llegir	číst	madur, -a	zralý
llegua, f.	míle	magatzem, m.	obchodní dům, sklad
lleig, -tja	ošklivý	magnànim	velkomyslný
lleixiu, m.	louh /Javelský/	magnífic, -a	překrásný
llençar-se	vrhnout se	magraner, m.	granátová jablň
llengua, f.	jazyk	mai	nikdy
lleó, m.	lev	maig, m.	květen
llest, -a	bystřý	mal, m.	bolest
llet, f.	mléko	mal, -a	špatný

maleir	proklínat	meravella, f.	zázrak
maleta, f.	kufr	meravellar-se	divit se
malgrat que	ačkoli, přestože	mercader, m.	kupec
mallorquí, -na	mallorský	mercat, m.	tržnice
malmaridada	špatně provdaná	merèixer	zasloužit
manar	poručit, přikázat	meridional	jižní
manera, f.	způsob	mes, m.	měsíc
de totes maneres	stejně	més	více
manera /de..que/	takže	més aviat	spíše
manera /a sa../	podle sebe	mestre, m.	učitel, mistr
manifestar	projevit	mestra, f.	učitelka
maniobra, f.	pohyb, manévr	metallúrgic, -a	hutnický
manya, f.	zručnost, chytrost	metge, m.	lékař
mapa, m.	mapa	mica, f.	drobet, trochu
màquina, f.	stroj	mig, -tja	půl, poloviční
mar, m., f.,	moře	mig /al/	uprostřed
març, m.	březen	mil	tisíc
marcar	značit	militar	vojenský
mare, f.	matka	milió, m.	milion
marge, m.	okraj, rám	millora, f.	zlepšení
maridar	vdát	millorar	zlepšit
mariner, m.	námořník	minut, m.	minuta
marxar	kráčet	mirall, m.	zrcadlo
masse, f.	masa, hmota, těsto	mirar	prohlížet si, dívat se
massa	příliš		
matar	zabít	missa, f.	mše
mateix /el/	tentýž	mítig, m.	mitink
matèria, f.	hmota, látka	mitjà, m.	prostředek
matí, m.	ráno	mobles, m.	nábytek
màxim, -a	nejvyšší	mocador, m.	kapesník
mecanització, f.	mechanizace	moderne, -a	moderní
mecanitzar	mechanizovat	moll, -a	mokrý
mediterrani, -a	středozemní	molt	velmi
meitat, f.	polovička	molt, -a	hojný, mnohý
mel, f.	med	moment, m.	chvilé
membre, m.	člen, končetina	moment /de/	prozatím
mena, f.	ruda	moments /per/	chvilími
mena /de/	třídní, povahou	món, m.	svět
menestral, m.	řemeslník	monosíl.lab, m.	jednoslabičné slovo
menina, f.	dvorní dáma	monument, m.	památka
menjar	jíst	morat, -da	fialový
mentir	lhát	morè, -na	snědý, tmavovlasý
mentre	zatím	morir	zemřít
mentre que	pokud	mort, f.	smrt
menut, -da	drobný	mort, m.	mrtvola

mosquitera, f.	síť proti komárům	nivell, m.	úroveň
mostra, f.	vzorek, zboží	no	ne
mostrar	ukázat	noces, f.	svatba
mot, m.	slovo	nogensmenys	přesto, přece
motiu, m.	motiv, důvod	noi, m.	chlapec, jinoch
motocicleta, f.	motocykl	noia, f.	dívka
moure	hýbat	nom, m.	jméno
mourés	pohybovat se	nombre, m.	číslo
muller	nemočit	nombrós, -a	početný
multicolor	mnohobarevný	nomenar	jmenovat
mundial	světový	només	jen, pouze
mundialment	světově	noranta	devadesát
municipal	městský	nord, m.	sever
munt, m.	hromada	nòrdic	severský
muntanya, f.	hora	norma, f.	norma
muntar	zřít	nosaltres	my
muntar a cavall	jezdit na koni	nostre /el/	náš
mur, m.	zeď	notar	zaznamenat, zpozorovat
museu, m.	museum		
música, f.	hudba	notícia, f.	zpráva
musical	hudební	nou, -va	nový
musulman	musulmanský	novè, -na	devátý
		novel.la, f.	román
		novembre, m.	listopad
N		nuclear	nukleární
Nadal, m.	vánoce	número, m.	číslo
nació, f.	národ	nuvi, m.	ženich
nacional	národní		
natiu, -va	domácí, vrozený	O	
natura morta, f.	zátiší	o	nebo
natural	přirozený	obediència, f.	poslušnost
nau, f.	loď	obeir	poslouchat
nazi	nacistický	objecte, m.	předmět
necessitar	potřebovat	objectiu, -va	objektivní
negar	zapírat	oblidar	zapomenout
negativa, f.	nesouhlas	obligatori, -a	povinný
negativament	záporně	obra, f.	dílo
negre, -a	černý	obrer, m.	dělník
néixer	narodit se	obrir	otevřít
nen, m.	dítě, chlapec	observar	pozorovat, dodržet
nena, f.	holčička	obstacle, m.	překážka
neu, f.	sníh	ocasió, f.	příležitost
nevat, -da	zasněžený	occidental	západní
nina, f.	panenka, dívka	oci forçat	nezaměstnanost
ningú	nikdo	ocupar	zaujmout, obsadit
niu, m.	hnízdo		

octubre, m.	říjen	paisatge, m.	krajina
oest, m.	západ	pal de hòckey	hokejka
ofegat, -da	utonulý	palau, m.	palác
oferir	nabídnout	palmera, f.	palma
oferir-se	nabídnout se	penet, m.	houska
ofici, m.	řemeslo	panorama, m.	výhled
oficialment	oficiálně	parada, f.	zastávka
oficina, f.	kancelář	parafangs, m.	blatník
ofrena, f.	obětní dar	parar	zastavit, zůstat
oi?	že ano?	parar boig	zbláznit se
oli, m.	olej	paraula, f.	slovo
olímpic, -a	olympijský	parc, m.	park
olor, f.	vůně	parell, m.	pár
ombra, f.	stín	parent, m.	příbuzný
ombrivol	stinný	pare, m.	otec
omplir-se	plnit se	pares /els/	rodiče
on	kde, kam	paret, f.	stěna
onze	jedenáct	parlar	mluvit
òpera, f.	opera	parlant, m.	mluvící
operar	operovat	parròquia, f.	farnost
operar-se	nastat	part, f.	část
or, m.	zlato	part /a/	stranou, zvlášť
ordi, m.	ječmen	participar	zúčastnit se
orella, f.	ucho	partit, m.	zápas, strana
oreneta, f.	vlaštovka	pas, m.	krok
organitzar	organizovat	pas	záporná částice
orientar-se	orientovat se	pastilla, f.	prášek
origen, m.	původ	passa, f.	krok
originar	způsobit, přivodit	passar	dít se, jít, plynout
originar-se	pocházet	passar per	projíždět
orquestra, f.	orchestr	passar un examen	vykonat zkoušku
ortogràfic, -a	pravopisný	passeig, m.	procházka, korzo
os, m.	kost	passejar	procházet se
ou, m.	vejce	passió, f.	vášeň
P		pastanaga, f.	mrkev
pa, m.	chléb	pastís, m.	dort, zákusek
pac, m.	platba	pastisseria, f.	cukrárna
Paciència, f.	trpělivost	pastor, m.	pastýř
pacífic, -a	klidný, tichý, mírový	patata, f.	brambora
paga, f.	plat, odměna	patinet, m.	koloběžka
pagar	platit	patins de gel	brusle
país, m.	země	pau, f.	mír
		peix, m.	ryba
		pèl, m.	vlas, chlup

pell, f.	pokožka	peu, m.	noha
pel·lícula, f.	film	peu /a/	pěšky
pena, f.	žal	pi, m.	smrk, borovice
penes /a/	sotva	pic, m.	krumpáč
penetrar	proniknout	picar de mans	tleskat
península, f.	poloostrov	pictòric, -a	malířský
peninsular	poloostrovní	pietat, f.	soucít
penja-robes, m.	věšák	pilota, f.	míč
pensar	myslet	pinacoteca, f.	obrazárna
per	po	pintar	malovat
per a .	pro	pintor, m.	malíř
per més que	jakkoli, i kdyby	pintura, f.	malba
per tal que /de/	aby	pirata, m.	pirát
per tant	proto, tudíž	pirinenc, -a	pyrenejský
pera, f.	hruška	pis, m.	byt, poschodí
perdre	ztratit	pissarra, f.	tabule
perdre's	ztratil se	pit, m.	hrud
perdulari, m.	tulák	pla, m.	plán
perera, f.	hrušeň	plaça, f.	náměstí, tržnice
perfectament	dokonale	plana, f.	rovina
perfil, m.	profil	planta, f.	rostlina
perill, m.	nebezpečí	planta baixa, f.	přízemí
període, m.	období	plantar	zasadit
periodista, m.	novinář	plantejar	nadhodit otázku
perllongar	prodloužit	planyer	litovat
permetre	dovolit	plànyer-se	stěžovat si, bédovat
permís, m.	svolení	planxista, m.	klempíř
pernil, m.	šunka	plat, m.	talíř, chod
però	ale	platia, f.	pláž
perquè	aby, protože	ple, -na	plný
per què	proč	plegar	končit práci
perseguir	sledovat, proná-	ploma, f.	pero
	sledovat	plorar	plakat
persona, f.	osoba	ploure	pršet
personatge, m.	osobnost	població, f.	obyvatelstvo
pertànyer	příslušet	poblar	osídlit
pertot arreu	všude	poble, m.	vesnice, lid
pes, m.	váha	poblet, m.	vesnička
pesat-da	těžký	pobre, -a	chudý
pescador, m.	rybář	poc, -a	malý, omezený
pescar	lovit ryby	poder	moci
peseta, f.	peseta /měna/	poder, m.	moc
petit, -a	malý	poderós, -a	mocný
petó, m.	hubička	polèmica, f.	spor

política, f.	politika	presó, f.	vězení
pols, f.	prach	pressa /de/	rychle
poma, f.	jablko	préssec, m.	broskev
pomera, f.	jabloň	presumir	být domýšlivý
pont, m.	most	preu, m.	cena
pop, m.	chobotnice	prim, -a	hubený
popular	lidový	primavera, f.	jaro
por, f.	strach	primer, -a	první
porc, m.	vepř	primogenit	prvorozený
port, m.	přístav	príncep, m.	kníže, princ
porta, f.	dveře	principal	hlavní
portar	vést	principat, m.	knížectví
porter, m.	nátný, brankář	principi, m.	zaseda
posar	položit, dát	problema, m.	otázka, problém
posat que	jestliže, za	producció, f.	výroba
	předpokladu, že	producte, m.	výrobek
posseir	vlastnit	procediment, m.	postup
possible	možný	procès, m.	postup, proces
posterior	pozdější	produir	vyrábět
postguerra, f.	poválečné období	produir-se	nestat
pòstum, -a	posmrtný	profund	hluboký
pota, f.	tlepa	progrès, m.	pokrok
potser	snad	prohibició, f.	zákaz
prat, m.	louka	prometença, f.	slib
precipitar-se	ukvapit se	prometre	slíbit
precisar	stanovit	promulgar	vyhlásit
predicar	kázat	prop	blízko
pregar	prosít	proper, -a	blízký
predilecte	oblíbený	propí, -a	vlastní
pregunta, f.	dotaz	propiament	vlastně
preguntar	tázat se	propietat, f.	vlastnictví,
prémer	stisknout		vlastnost
prendre	vzít, dobyt, vypít,	proposar	navrhnout
	zajmout	proposar-se	předsevzt si
prendre el sol	opalovat se	prosperar	prospívat, dařit se
prendre part	zúčastnit se	prosseguir	sledovat, pokračovat
preocupar-se	postarat se	protestar	protestovat
preparació, f.	příprava	prou	dost
preparar	připravit	prova	zkouška, pokus
presentació, f.	představení, provedení		
presentar	představit	provar	zkusit
presidencia, f.	předsednictvo	públic, m.	obecenstvo
president, m.	president, předseda	publicar	uveřejnit
presidir	předsedať	puig, m.	pahorek

puix	tedy, neboť	recordar	vzpomínat
puix que	ježto	rectificació, f.	oprava
pujar	vystoupit, nastoupit	reduir a l'obe-	přimět k po-
punt, m.	místo, tečka	diència	slušnosti
puntual	přesný	reduit, -da	omezený
		reforç, m.	posila
		refredar-se	nachladit se
Q		refugi, m.	kryt, útočiště
quadrat, -da	čtverhraný	reg, m.	zavodňování
quadre, m.	obraz	regal, m.	dárek
qual /el/	který	regió, f.	oblast, kraj
qualificació, f.	kvalifikace	règim, m.	režim
qualitat, f.	kvalita	regir	vládnout, řídit
qualsevol	kterýkoliv	reglament, m.	předpis, řád
quan	když	regnat, m.	panování, vláda
quant	kolik	regulador, -a	upravující, regu-
quart, m.	čtvrt		lující
quatre	čtyři		pravidelný, prů-
quaranta	čtyřicet	regular	měrný
que	který, jenž		král
què	co, který	rei, m.	královna
queixar-se	stěžovat si	reina, f.	malý král
quelcom	něco	reietó m.	vztah, zpráva, vy-
qüestió, f.	otázka	relació, f.	právění
qui	kdo		
quilòmetre, m.	kilometr	Relacions Exteriors	zahraničních věcí
química, f.	chemie	religió, f.	náboženství
quin, -a	který, jaký	relliscada, f.	sklouznutí
quint, -a	pátý	rellotge, m.	hodinky
quinze	patnáct	rem, m.	veslo
		remarcar	pozorovat
R		remei, m.	lék
ràdio, f.	rádio, rozhlas	renoi!	citoslovce, obdiv
ram, m.	kytice, odvětví	rentar-se	umýt se
ramada, f.	stádo	repenjar	opírat
ramaderia, f.	chov, dobytka	repetir	opakovat
rang, m.	postavení, třída	rèplica, f.	odpověď, námitka
ràpid, -a	rychlý	reposar	odpočinout
ràpidament	rychle	representar	reprezentovat,
realitzar	uskutečnit		představit
rebre	obdržet, přijmout	repressió, f.	útlak
rebuig, m.	pohrdání	república, f.	republika
rec, m.	zavodňovací kanál	reraguarda, f.	zázemí, týl
receta, f.	recept, předpis	res	nic
recetar	předpisovat	resar	modlit se
reconèixer	uznat	residir	bydlet, sídlit

resoldre	řešit, vyřešit	salut, m.	pozdrav
respondre	odpovídat	salut, f.	zdraví
resposta, f.	odpověď	salvar	zachránit
restablir	obnovit	sang, f.	krev
restaurant, m.	restaurace	sanitari, -a	zdravotní
resum, m.	shrnutí	sant, -a	svatý
retrat, m.	portrét	sardana, f.	katalánský lidový tanec
rètol, m.	nápis	sarraí, m.	Saracén
reunió, f.	schůze	savi, -a	moudrý
reverència, f.	poklona, úcta	sec, -a	suchý
revista, f.	časopis	secret, m.	tajemství
revolució, f.	revoluce	secret, -a	tajemný
revolucionari	revoluční	secretari, m.	tajemník
riba, f.	břeh	secundar	pomáhat, podporovat
riquesa, f.	bohatství	secció, f.	sekce, oddělení
risc, m.	riziko	seda, f.	hedvábí
riu, m.	řeka	segle, m.	století
riure	smát se	segle /a mitjan../	v polovině století
roba, f.	prádlo	segle /a les pri-	na začátku sto-
robar	krást	meries del.../	letí
roig, -ja	rudý	segon, -a	druhý
rom, m.	rum	segons	podle
romandre	setrvat	segons com	podle toho, jak
romànic, -a	románský	segons que	podle toho, co
rondalla, f.	pohádka	següent	následující, příští
rondinar	bručet	seguida /de/	ihned
ros, -sa	plavovlasý	seguida /de..que/	jakmile
rossinyol, m.	slavík	seguir	následovat, pokračovat
rou, m.	rosa		
ruc, m.	osel	segur, -a	jistý
rus, m.	svrchník	segur /de/	jistě
		segurament	jistě

S

sabata, f.	bota	seguretat, f.	bezpečnost
saber	vědět	seient, m.	místo k sezení
sabrós, -a	chutný	seixanta	šedesát
sageta, f.	šíp	semàfor, m.	semafor
sagrat, -da	posvátný	semblar	jevit se, zdát se
sal, f.	sůl	semiautomàtic, -a	poloautomatický
sala, f.	sál	sempre	vždy
saleri, m.	mzda	sempre que	kdykoli
salonet, m.	salonek	seny, m.	rozum
saltironar	poskakovat	senyal, m.	znamení
saludar	zdravit	senyera, f.	vlajka

senyor, m.	pan	sobre, m.	obálka
senyora, f.	paní	sobretot	především
senyoreta, f.	slečna	social	sociální, společenský
senyorial	šlechtický	socialista	socialistický
sense	bez	sofà, m.	pohovka
sense parió	jedinečný	sofert, -a	trpělivý
sentir	cítit, litovat,	sol, m.	slunce
	slyšet	sol, -a	sám
separar	odloučit	solament	jen, pouze
		soldat, m.	voják
sèrie, f.	serie, řada	soler	mít ve zvyku
servei, m.	služba	sòlid, -a	pevný
servir	sloužit	solista, m.	sólista
sesè, -na	šestý	sols	jen, pouze
set	sedm	son, m.	spánek
set, f.	žízeň	son, f.	ospalost
setanta	sedmdesát	sopar	večeřet
setè, -na	sedmý	sopar, m.	večeře
setembre, m.	září	soroll, m.	hluk
setmana, f.	týden	sorprès, -a	překvapen
setmana /entrant/	příští týden	sorra, f.	písek
setmana /entre../	v týdnu	sort, f.	štěstí
setze	šestnáct	sort /fer a sorts/	losovat
seu /el/	jeho	sortida, f.	odjezd, východ, odchod, východisko
seva /la/	její		vyjít, vyjet, odjet
sext, -a	šestý	sortir	pod
sí	ano	sota	mzda
si	jestliže, kdyby	sou, m.	často
silenci, m.	ticho	sovint	šťáva
simpàtic, -a	sympatický	suc, m.	cukr
simple	jednoduchý	sucré, m.	předpokládat
simplement	jednoduše	suposar	jih
sindicats, m.	odborní	sur, m.	
sinó	nýbrž		
sintàctic, -a	syntaktický	T	tak, jak
sintètic, -a	syntetický	tal com	dílna
sirena, f.	sířina	taller, m.	také
sis	šest	també	také ne
sistema, m.	systém	tampoc	přece, přesto
situat, -da	umístěn	tanmateix	tolik
situar-se	postavit se	tant	čas od času
si us plau	prosím	de tant en tant	přepážka
so, m.	zvuk	taquilla, f.	
sobre	na, o		

tard	pozdě	tort, -a	křivý
tarda, f.	odpoledne	tos, f.	kašel
tardar	zpozdit se	tosc, -a	hrubý
tardor, f.	podzim	tot	vše
targeta postal, fl.	pohlednice	tot, -a	celý
tasca, f.	úkol	tot d'una	náhle
taula, f.	stůl	total, m.	souhrn, celková
taulell, m.	pult		částka
teatre, m.	divadlo	totalment	zcela, úplně
tècnic, -a	technický	tothom	každý, všichni
tècnica, f.	technika	tractar	zacházet s
tecnològic, -a	technologický	tractar-se	jít o
teixit, m.	tkanina	tractat, m.	smlouva
tela, f.	látka	tractor, m.	traktor
televisor, m.	televizor	tradició, f.	tradice
témer	obávat se	tradicionalment	tradičně
temperatura, f.	teplota	traductor, m.	překladatel
tempestat, f.	bouřka	traductora, f.	překladatelka
temporada, f.	období	traïció, f.	zrada
temps, m.	čas, počasí	traïdoramant	zrádně
tenda, f.	prodejna, stan	traginer, m.	povozník
tendència, f.	tendence	trajecte, m.	trať, vzdálenost
tenir	mít	trampa, f.	past, lest
tenir lloc	konat se	tramvia, m.	tramvaj
tenir raó	mít pravdu	tranquil, -la	klidný
tenir son	být ospalý	tranquilitzar-se	uklidnit se
tensió, f.	napětí	trascendental	závažný
teranyina, f.	pavučina	treball, m.	práce
tercer, -a	třetí	treballar	pracovat
terra, f.	země	treballador, m.	pracující
terreny, m.	pozemek	tren, m.	vlak
terreny /en el../	na poli	trena, f.	cop
territori, m.	území	trencar	rozbít, zlomit
teu /el/	tvůj	trencar-se	rozbít se, přetřhnout
teulada, f.	střecha		se
tia, f.	teta	trenta	třicet
típic, -a	typický	trepitjada, f.	šlápnutí
tirallonga, f.	seznam	tres	tři
tirar	zahodit, střílet	tretze	třináct
tocar	dotýkat se, hrát	treure	vyndat, vyhodit
tocar el timbre	zazvonit	treure's	svléknout si
tombar-se	obrátit se	triar	vybrat
tormell, m.	kotník	tricle, m.	tříkolka
tornar	vrátit	trigar	opozdit se

trimestre, m.	čtvrtletí	vella, f.	stařenka
trist, a	smutný	vell, -a	starý
tro, m.	hrom	vell /fer-se../	stárnout
trobar	najít	vellesa, f.	stáří
trobar-se	scházet se, na- cházet se	venedor, m.	prodavač
		venedora, f.	prodavačka
trompa, f.	chobot	venir	přijít
tros, m.	kousek	venir a buscar	stavit se pro
truc, m.	klepání	vent, m.	vitr
trucar	klepat	ventre, m.	břicho
tu	ty	verd, -a	zelený
turbant, m.	turban	verdura, f.	zelen, zelenina
txec, -a	český	verger, m.	sad, ovocná zahrada
Txecoslovàquia	Československo	veritable	opravdový
		veritablement	opravdu
		veritat, f.	pravda
U		vermell, -a	červený
ull, m.	oko	vers	k, směrem, kolem
ulleres, f.	brýle	vers, m.	verš
últim, -a	poslední	vespre, m.	večer
un	člen, jeden	vestir	obléci
una	jedna	vestit, m.	šaty
unió, f.	svaz, jednota	vestit, -da	oblečen
unitat, f.	jednota, jednotka	veu, f.	hlas
urbà, m.	městský strážník	vi, m.	víno
ús, m.	užití	vianant, m.	chodec
V		viatge, m.	cesta
vacances, f.	prázdniny	viatger, m.	cestující
vagó, m.	vagon, vůz	victòria, f.	vítězství
vaixell, m.	loď	victoriosament	vítězně
vaixella, f.	nádobí	vida, f.	život
valer	stát, mít cenu	vidre, m.	sklo
variant, f.	varianta, obměna	vigília, f.	předvečer
varietat, f.	rozmanitost, různost	vigoria, f.	síla
vastíssim	velmi rozsáhlý	vinya, f.	vinice
vedella, f.	tele	vint	dvacet
vegada /cada../	po každé	violoncel, m.	violoncello
vegada /una altra../	znovu	virolat, -da	pestrý, strakatý
vegades /a/	někdy	visitar	navštívit
vehicle, m.	vozidlo	vist que	vzhledem k tomu, že
veí, m.	soused	vitrina, f.	výkladní skřín
veïna, f.	sousedka	viu, -va	živý
veí, -na	sousední	viure	žít
vell, m.	stařec	vol, m.	let

volar	letět
voleiar	vlát
voler	chtít
voltat, -da	obklopen
vora, f.	břeh
vora /a la../	blízko
vorada, f.	břeh
vosaltres	vy
vostre, -a	vaše
vot, m.	hlasování
vuit	osm
vuitanta	osmdesát
vuitè, -na	osmý

W

-

X

xaix, -a	nepořádný
xarop, m.	sirup
xec, m.	šek
xic, -a	malý
xic /un/	trochu
xicot, m.	chlapec, mladík
xicota, f.	dívka
xifra, f.	šifra
xisclar	křičet, švitořit
xiscle, m.	křik
xiulet, m.	píšťala, písknutí
xocolata, f.	čokoláda

Z

zebra, f.	zebra
zona, f.	zona, oblast

A		bedna, f.	caixa, f.
aby	a fi que, per tal	bédovat	plànyer-se
	que, per tal de,	běh, m.	carrera, f.
	perquè	během	durant
ač	encara que	bez	sense
ačkoli	malgrat que	bílý	blanc, -a
adresa, f.	adreça, f.	biograf, m.	cine, m.
agent, m.	agent, m.	bitva, f.	batalla, f.
akcelerátor, m.	accelerador, m.	bižuterie, f.	bisuteria, f.
aktivní	actiu, -va	blatník, m.	parafangs, m.
akvárium, n.	aquàrium, m.	blesk, m.	llamp, m.
ale	però, així i tot	blízko	prop, a la vora
anarchie, f.	anarquia, f.	blízky	proper, -a
anekdota, f.	anècdota, f.	bohátství, n.	riquesa, f.
anglický	anglès, -a	boj, m.	lluïta, f., combat, m.
angličtina, f.	anglès, m.	bojovat	lluïtar
ano	sí	bolest, f.	mal, m., dolor, m.
aplikovat	aplicar	bolet	fer mal
arabský	àrab	bomba, f.	bomba, f.
archeologický	arqueològic, -a	bombardování, n.	bombardeig, m.
architekt, m.	arquitecte	bombardovat	bombardejar
architektura, f.	arquitectura, f.	bonbon, m.	bombó, m.
asimilovat	asimilar	bonbomiéra, f.	capsa de bombons
atletický	atlètic, -a	borovice, f.	pi, m.
auto, n.	cotxe, m.	bota, f.	sabata, f.
auto nákladní	camió, m.	boule, f.	bony, m.
autoportrét, m.	autoretrat, m.	bouřka, f.	tempestat, f.
autobus, m.	autobús, m.	brambora, f.	patata, f.
automatický	automàtic, -a	bránit	defensar
automobil, m.	automòbil, m.	brankář, m.	porter, m.
	cotxe, m.	bratr, m.	germà, m.
až k	fins a	brát	agafar
		bratranec, m.	cosí, m.
B		broskev, f.	préssec
babička, f.	àvia, f.	bručet	rondinar
badatel, m.	investigador, m.	brusle	patins de gel
	explorador, m.	brzy	d'hora, aviat
bahno, n.	fang, m., fanga, f.	břeh, m.	vora, f., vorada, f.,
bar, m.	bar, m.		riba, f.
barcelonský	barceloní, -na	březen, m.	març, m.
barva, f.	color, m.	brýle, f.	ulleres, f. pl.
bavit se	entretenir-se	břicho, n.	ventre, m.
bavlna, f.	cotó, m.	bufet, m.	bar, m.
bavlnářský	cotoner, -a	bůh, m.	déu, m.

bydlet	viure,habitar, estar-se,residir	Československo	Txecoslovàquia
bystrý	llest, -a	český	txec, -a
být	ser, estar	čin hrdinský	gesta, f.
být ospalý	tenir son	číslo, n.	número,m.,nombre,m.
být přítomen	assistir	číst	llegir
byt, m.	pis, m.	článek, m.	article, m.
bývalý	antic, -ga, ex-	člen, m.	article,m.,membre,m.
C		člověk, m.	home,m., hom
cech, m.	gremi, m.	čokoláda, f.	xocolata, f.
celek, m.	conjunt, m.	čtrnáct	catorze
celý	tot	čtverhraný	quadrat, -da
cena, f.	preu, m.	čtvrt, f.	quart, m.
cesta, f.	viatge,m.,camí,m.	čtvrť, f.	barri,m.,barriada,f.
cestující, m.	viatger, m.	čtvrtek, m.	dijous, m.
cigareta, f.	cigarreta, f.	čtvrletí, n.	trimestre, m.
cirkus, m.	circ, m.	čtyři	quatre
císař, m.	emperador, m.	čtyřicet	quaranta
císařství, n.	imperi, m.	D	
cítit	sentir	daleko	lluny
citovat	citar	dar, m.	regal, m.
citrusový plod	cítric, m.	dar /obětní/	ofrena, f.
cizinec, m.	estranger, m.	dařit se	prosperar
co	què	dát	posar, donar
cop, m.	trena, f.	dát přednost něčemu	preferir
cukr, m.	sucrer, m.	dát za pravdu,	donar la raó
cukrárna, f.	pastisseria, f.	dcera, f.	filla, f.
		delikátní	delicat, -da
		demokracie, f.	democràcia, f.
		demokratický	democràtic, -a
Č		den, m.	dia,m.,jorn,m.
čas, m.	temps, m.	desátý	desè, -na
čas od času	de tant en tant	deset	deu
časopis, m.	revista, f.	deska, f.	disc, m.
časovat	conjugar	devadesát	noranta
část, f.	part, f.	devatenáct	dinou
často	sovint	devátý	novè, -na
Čechy	Bohemia	dědeček, m.	avi, m.
čekat	esperar	dějiny, f.	història, f.
čepice, f.	casquet, m.	dělat	fer
černý	negre, -a	dělit	dividir
čerstvý	fresc, -a	dělnice, f.	obrera, f.
červen, m.	juny, m.	dělník, m.	obrer, m.
červenec, m.	juliol	díky	gràcies a
červený	vermell, -a		

dílňa, f.	taller, m.	dotknout se	tocar
dílo, n.	obra, f.	doufat	esperar
diplomatický	diplomàtic, -a	dovážet	importar
diktatura, f.	dictadura, f.	dovolit	permettre
disciplina, f.	disciplina, f.	dozadu	endarrera, enrera
diskutovat	discutir	dozvědět se	assabentar-se
dít se	passar	drak, m.	drac, m.
ditě, n.	criatura, f., infant,	dramatický	dramàtic, -a
	m., nen, -a	drobet	una mica
divadlo, n.	teatre, m.	drobný	menut, -da
dívat se	mirar	drtit	esclafar
divit se	estranyar-se,	druh, m.	companyó, m.
	meravellar-se	druhý	segon, -a
dívka, f.	noia, f., xicota, f.	družstvo, n.	equip, m.
dlouhý	llarg, -a	držet	aguantar
dlouze	llargament	držet se	aguantar-se
dnes	avui	dříve	abans
dno, n.	fons, m.	duben, m.	abril, m.
do	a, fins a	duchovní, m.	clerc, m.
dobrodruh, m.	aventurer, m.	důležitost, f.	importància, f.
dobře	bé	důležitý	important
dobýt	conquerir, prendre	důvěřovat	fiar-se, confiar
dobyť, n.	conquests, f.	důvod, m.	motiu, m., causa, f.
dodat	afegir	dva	dos
dodržet	observar	dvacet	vint
dohromady	alhora, junta	dvanáct	dotze
dokonale	perfectament	dveře, f.	porta, f.
dokonce	fins i tot	dvě	dues
dokud	fins que	dům, m.	casa, f.
domáci	de casa, domèstic,	dům obchodní	magatzem, m.
	natiu, -va		
domorodý	autòcton, -a	E	
dopis, m.	carta, f., lletra, f.	ekonomie, f.	economia, f.
doporučit	encomenar	elektrotechnický	electrotècnic, -a
doprava, f.	circulació, f.	elektřina, f.	electricitat, f.
doprovodit	acompanyar	energický	enèrgic, -a
doprovod, m.	escorta, f.	erb, m.	escut, m.
dort, m.	pastís, m.	existovat	existir
dosáhnout	atènyer	espanze, f.	expansió, f.
	aconseguir, assolir		
dosazitelný	a l'abast	F	
dost	prou, bastant	fakt, m.	fet, m.
dostupný	accessible	fakulta, f.	facultat, f.
dotaz, m.	pregunta, f.	farnost, f.	parròquia, f.

fašizmus, m.	feixisme, m.	horečka, f.	febre, f.
fialový	morat, -da	hospodářský	econòmic, -a
film, m.	pel·lícula, f.	hospodářství, n.	economia, f.
filolog, m.	filòleg, m.	host, m.	convidat, m.,
filologický	filològic, -a		invitat, m.
foukat	bufar	hostina, f.	convit, m.
francouzština, f.	francès, m.	houkačka, f.	clàxon, m.
francouzský	francès, -a	houska, f.	penet, m.
frankistický	franquista	houští, n.	boscatge, m.
funkce, f.	funció, f.	hra, f.	joc, m.
		hrabě, m.	comte, m.
G		hračka, f.	juguet, m.
gestikulovat	gesticular	hrad, m.	castell, m.
gotický	gòtic, -a	hranice, f.	frontera, f., límit, m.
grafický	gràfic, -a	hrát	jugar, tocar/nástroj/
		hrdlo, n.	gorja, f., coll, m.
H		hrob, m.	fossa, f.
hádat se	barallar-se	hrom, m.	tro, m.
halenka, f.	brusa, f.	hromada, f.	munt, m.
hasit	extingir, apagar	hrubý	tosc, -a
hedvábí, n.	seda, f.	hruď, f.	pit, m.
hezký	bonic, -a	hrušeň, f.	perera, f.
historický	històric, -a	hruška, f.	pera, f.
hlad, m.	fam, f.	hřbitov, m.	cementiri, m.
hlas, m.	veu, f.	hřiště, n.	camp, m.
hlasování, n.	vot, m.	hřiva, f.	crinera, f.
hlava, f.	cap, m.	hubený, f.	prim, -a, flac, -a
hlavně	essencialment	hubička, f.	petò, m.
hlavní	principal, central	huďba, f.	música, f.
hledat	buscar	hudební	musical
hlídat	guardar	hutnický	metal·lúrgic, -a
hluboký	profund	hvězda, f.	estel, m. estrella, f.
hluk, m.	soroll, m.	hýbat	moure
hmota, f.	massa, f., matèria, f.		
hnízdo, n.	niu, m.	CH	
hodina, f.	hora	charakteristika, f.	característica, f.
hodina /vyuč./	kurs, m., classe, f.	chlapec, m.	nén, m., noi, m.
hodinky, f.	rellotge, m.	chemie, f.	química, f.
hojný	molt, -a	chléb, m.	pa, m.
hokejka, f.	pal de hòkey	chlup, m.	pěl, m.
holandský	holandès, -a	chobot, m.	trompa, f.
holčička, f.	nena, f.	chobotnice, f.	pop, m.
honem	corrents	chod, m.	plat, m.
hora, f.	muntanya, f.	chodec, m.	vianant, m.

i	[i]	matí	[màti]	ira	[írs]
li	[li]	precís	[pessís]	vidre	[tídrɔ]
veïna	[bèins]	armari	[armàri]	diuen	[dluwn]
o					
senyor	[sonó]	botó	[butó]	rodó	[rudó]
cosa	[kòsɔ]	però	[poró]	sòrdida	[sòrditɔ]
soroll	[suról]	decisió	[dssisio]	sorpresa	[surpèssɔ]
molt	[mòt]	no	[no]	gos	[gòs]
u					
un	[ún]	fum	[fúm]	tu	[tu]
peu	[pèu]	últim	[últim]	comú	[kumú]
tauleta	[tautèta]	agulla	[agilò]	culpa	[kùtpɔ]
c					
cinema	[sinémsɔ]	cirera	[sirérsɔ]	corda	[kòrɔtsɔ]
curiós	[kuríòs]	color	[kulò]	cap	[káp]
circ	[sirk]	ocell	[usil]	boca	[bòkɔ]
company	[kumpanj]	camisa	[kamissɔ]	cent	[sén]
ç					
falç	[fàts]	caçar	[kessá]	lliçó	[lísó]
braç	[brás]	feliç	[fòtis]	feroç	[fèrɔs]
g					
gent	[xén]	girar	[xirá]	germà	[xèrmá]
agulla	[agilò]	guerra	[gèrsɔ]	orgull	[urxül]
llengua	[lèngwɔ]	guitarra	[gitársɔ]	maig	[máts]
gram	[grám]	grup	[grúp]	eigua	[aigwɔ]
lingüista	[lingwístɔ]	glòria	[glòriɔ]	gelós	[xèlòs]
j					
ja	[já]	jove	[xòtsɔ]	pujar	[puxá]
ajudar	[xudá]	jamai	[xòmáin]	joc	[xòts]
junts	[xúnts]	Joan	[xuán]	jo	[xò], [xò]
ll					
llit	[lít]	llum	[lúm]	lluna	[lúnsɔ]
fill	[fíl]	ull	[úl]	capell	[kápél]
conill	[kuníl]	ocell	[usil]	llimona	[límónɔ]
agulla	[agilò]	capella	[kapselá]	llàgrima	[l'àgrimɔ]
l·l					
intel·ligent	[intèl·xien]	tranquil·la	[trɔnquil·lɔ]	pàl·lida	[pallètsɔ]

chodit	caminar	jednoduchý	simple
chov dobytká	ramaderia, f.	jednoduše	simplement
chování, n.	conducta, f.	jednota, f.	unitat, f.
chtít	voler	jednotka, f.	unitat, f.
chudý	pobre, -a	jednou	un cop
chuť, f.	gust, m.	jeho, její	el seu, la seva
chutný	sabros, -a	jejich	llur
chvíle, f.	estona, f., instant, m., moment, m.	jelikož	com que
chybět	faltar	jemně	finament
chýstat se	estar a punt de	jemný	fi, -na
chytrost, f.	manya, f., astúcia, f.	jen	només, solament, sols
		jenž	que
I		jeřáb, m.	grua, f.
iberský	ibèric, -a	jestliže	si, posat que
ideální	ideál	ještě	encara
ihned	de seguida	jeviště, n.	escenari, m.
i kdyby	encara que, per més que	jevit se	semblar
		jezdit na koni	muntar a cavall
i když	encara que, malgrat que	jeskyně, f.	cova, f.
		ježto	ja que, puix que
iluze, f.	il.lusió, f.	jídlna, f.	menjador, m.
instinkt, m.	instint, m.	jídlo, n.	menjar, m.
inženýr, m.	enginyer, m.	jih, m.	sur, m.
		jiný	altre, -a
J		jistě	segurament, de segur
já	jo	jistý	segur, -a, cert, -a
jablko, n.	poma, f.	jít	passar, anar
jablono, f.	pomera, f.	jít o	tractar-se
jablono granátová	magraner, m.	jízda na koni	cavalcada, f.
jak	com	jízdenka, f.	bitllet, m.
jakkoli	per més que	již	ja
jakmile	de seguida que, tant aviat com	jižní	meridional
		jméno, n.	nom, m.
jako	com	jmenovat	nomenar
jako kdyby	com si		
jaký	quin, -a	K	
jaro, n.	primavera, f.	k	vers, a, cap a
jasný	clar, -a	kam	on
jazyk, m.	idioma, m., llengua, f.		
ječmen, m.	ordi, m.	kancelář, f.	oficina, f.
jeden	un	kapela, f.	banda de música
jedenáct	onze	kapesník, m.	mocador, m.
jedinečný	sense parió	kapitulovat	capitular
jedna	una	karafiát, m.	clavell, m.

karosérie, f.	carrosseria, f.	končit práci	plegár
kašel, m.	tos, f.	konec, m.	fi, m.
Katalánsko	Catalunya	konečně	per fi, finalment
katalánský	català, -na	kontakt, m.	contacte, m.,
katalánština, f.	català, m.		relació, f.
katedra, f.	càtedra, f.	kontinuita, f.	continuitat, f.
katedrála, f.	catedral, f.	konverzovat	conversar
káva, f.	café, m.	konzerva, f.	conserva, f.
kavárna, f.	café, m.	kopaná, f.	futbol, m.
kázat	predicar	korzo, n.	passeig, m.
každý	cada, cadascú, -na,	kost, f.	os, m., espina, f.
	tothom		/rybí/
kde	on	kostra, f.	esquelet, m.
kdo	qui	koš, m.	cove, m.
kdyby	si	kotník, m.	tormell, m.
kdykoli	sempre que	koupat se	banyar-se
když	quan	koupelna, f.	cambra de bany
keramický	ceràmic, -a	koupit	comprar
kilometr, m.	quilòmetre, m.	kouř, m.	fum, m.
kino, n.	cinema, m.	kousek, m.	tros, m.
klempíř, m.	planxista, m.	koza, f.	cabra, f.
klepání, n.	truc, m.	krabice, f.	capsa, f.
klepat	trucar	kráčet,	caminar, marxar
klíč, m.	clau, f.	kraj, m.	comarca, f.
klidný	tanquil, -la,		regió, f.
	pacífic, -a	krajina, f.	paísatge, m.
klín, m.	falda, f.	král, m.	rei, m.
klobouk, m.	capell, m.	královna, f.	reina, f.
kněz, m.	clerc, m.	krása, f.	bellesa, f.
kniha, f.	llibre, m.	krásný	bell, -a
knihovna, f.	biblioteca, f.	krátit si chvíli	entretenir-se
kníže, m.	príncep, m.	kravata, f.	corbata, f.
knížectví, n.	principat, m.	krb, m.	llar, f.
kocour, m.	gat, m.	krev, f.	sang, f.
kolem	vers, al voltant	krk, m.	coll, m.
kolik	quant	krmní	forratger, -a
kolo, n.	bicicleta	krok, m.	pas, m., passa, f.
koloběžka, f.	patinet, m.	kromě	fora, excepte
kolonie, f.	colònia, f.	kronikář, m.	cronista, m.
konat se	tenir lloc,	krotitel, m.	domador, m.
	celebrar-se	krumpáč, m.	pic, m.
koncert, m.	concert, m.	kryt, m.	refugi, m.
končetina, f.	membre, m.	křesťanský	cristià, -na
končit	acabar	křičet	cridar, xisclar

křik, m.	crit, m., xiscle, m.	let, m.	voľ, m.
křistál, m.	cristall, m.	letectví, n.	aviació, f.
křivý	tort, -a	letět	volar
který	que, què, el qual, quin		
kterýkoliv	qualsevol	letiště, n.	aeroport, m.
kubistický	cubista	léto, n.	estiu, m.
kufr, m.	maleta, f.	lev, m.	lleó, m.
kuchařka, f.	cuinera, f.	lhát	mentir
kuchyně, f.	cuina, f.	líbit	agradar
kukuřice, f.	blat de moro	lid, m.	poble, m., gent, f.
kulturní	cultural	lidí	gent, f.
kůň, m.	cavall, m.	lidový	popular
kupé, n.	compariment, m.	liga, f.	lliga, f.
kupec, m.	mercader, m.	límeč, m.	coll, m.
kupředu	endavant	limonáda, f.	llimonada, f.
kurs, m.	curs, m.	listopad, m.	novembre, m.
kůže, f.	pell, f., cuir, m.	listovat	fullejar
kvalifikace, f.	qualificació, f.	literární	literari, -a
kvalita, f.	qualitat, f.	litovat	sentir, plànyer
kvést	florir		lamentar
květen, m.	maig, m.	litr, m.	llitre, m.
květina, f.	flor, f.	loď, f.	nau, f., vaixell, m.
kytice, f.	ram, m.	loďstvo, n.	armada, f.
		loni	l'any passat
L		louh, m.	lleixiu, m.
lampa, f.	llum, m.	louka, f.	prat, m.
láno, n.	corda, f.	loupežník, m.	lladre, m.
láska, f.	amor, m., f.	lov, m.	caça, f., cacera, f.
laskavost, f.	favor, m.	lovit ryby	pescar
latina, f.	llatí, m.	luk, m.	arc, m.
látka, f.	tela, f., matèria, f.	lysý	calb,
led, m.	gel, m.	lžička /obsah/	culleradeta, f.
leden, m.	gener, m.		
ledovec, m.	congesta, f.	M	
legenda, f.	llegenda, f.	majitel, m.	amo, m., propietari, m.
lehký	lleu	malba, f.	pintura, f.
lehnout si	estirar-se	malíř, m.	pintor, m.
lék, m.	remei, m.	malířský	pictòric, -a
lékař, m.	metge, m., doctor, m.	malířství	pintura, f.
len, m.	lli, m.	malovat	pintar
les, m.	bosc, m.	malý	petit, -a, xic, -a
lesknoucí se	llucent	mallorský	mallorquí, -na
lest, f.	engany, m., astúcia, f.,		
	tramps, f.	mandle, f.	ametlla, f.

mandlovník, m.	smetller, m.	mluvit	parler
manévr, m.	maniobra, f.	mluvnice, f.	gramàtica, f.
mapa, f.	mapa, m.	mluvící	parlant, m.
masa, f.	massa, f.	mluvnický	gramatical
maso, n.	caru, f.	mnoho	gaire, molt
matka, f.	mare, f.	moc, f.	poder, m.
meč, m.	espasa, f.	moci	poder
med, m.	mel, f.	mocný	poderós, -a
mechanizace, f.	mecanització, f.	moderní	modern
mechanizovat	mecanitzar	modlit se	resar
měkký	tou, -va, bla, -na	modrý	blau, -va
měsíc, m.	mes, m., lluna, f.	mokrý	moll, -a
město, n.	ciutat, f.	moře, n.	mar, m., f.
město hlavní	capital, f.	most, m.	pont, m.
městský	municipal	motiv, m.	motiu, m.
mez, f.	límit, m.	motocykl, m.	motocicleta, f.
mezi	entre	moudrý	savi, -a
mezinárodní	internacional	mouka, f.	farina, f.
meziobochí, n.	entrecella, f.	možný	possible
míč, m.	pilota, f.	mráz, m.	gel, m.
míle, f.	llegua, f.	mrkev, f.	pastenaga, f.
miliarda, f.	bilió, m.	mrtvola, f.	mort, m.
milión, m.	milió, m.	mše, f.	missa, f.
milovaný	estimat, -da	museum, n.	museu, m.
milý	estimat, -da,	musulmanský	musulmà, -na
	benvolgut, -da	muž, m.	home, m.
minuta, f.	minut, m.	my	nosaltres
mimořádný	extraordinari, -a	myslet	pensar
mír, m.	pau, f.	myšlenka, f.	idea, f.
místo, n.	indret, m., lloc, m.,	mzda, f.	salari, m., sou, m.
	punt, m.		
místo k sezení	seient, m.	N	
místo, aby	en comptes de	na	sobre, damunt
mistr, m.	mestre, m.	nabídnout	oferir
mít	tenir, haver	nabídnout se	oferir-se
mít rád	estimar	náboženství, n.	religió, f.
mít cenu	valer	nábytek, m.	mobles, m. pl.
mít pravdu	tenir raó	nacistický	nazi
mít ve zvyku	soler	nadhodit otázku	plantejar
mládí, n.	joventut, f.	nádobí, n.	vaixells, f.
mladík, m.	xicot, m., jove, m.	nádraží, n.	estació, f.
mladý	jove	nádrž, f.	bassa, f.
mlčet	callar	nafouklý	inflat, -da
mléko, n.	llet, f.	náhle	tot d'una

nahuštěný	inflat, -da	nedbat na sebe	deixar-se
nachladit se	refredar-se	neděle, f.	diumenge, m.
nacházet se	trobar-se	nedokončený	inacabat, -da
najít	trobar, localitzar	nedostatečný	insuficient
nakládat	carregar	nehoda, f.	accident, m.
naložený	carregat, -da	nechat	deixar
náměstí, n.	plaça, f.	nechat stranou	deixar de banda
námitka, f.	replica, f.	nejvyšší	màxim
námořník, m.	mariner, m.	někdy	a vegades
naopak	al contrari	Německo	Alemanya
napadnout /myš-		německý	alemany, -a
lenka/	acudir-se	nemocnice, f.	hospital, m.
nápis, m.	rètol, m.	nepořádný	xaix, -a
	inscripció, f.	nesouhlas, m.	negativa, f.
	imitar	nést	dur, portar
napodobit	en canvi	nešťastný	dissortat, -da
naproti tomu	nèixer	neúnavný	infatigable
narodit se	nacional	neustále	continuament, cons-
národní	aniversari, m.		tantment
narozeniny, f.	dialecte, m.	nevkusný	de mal gust
nářečí, n.	a reveure	nezávislý	independent
nashledanou		nezdvornilý	descortés, -a
nashledanou za		nic	res
chvíli	fins ara	nikde	enlloc
následovat	seguir	nikdo	ningú
následující	següent	nikdy	mai
nastoupit	pujar	niž, f.	fil, m.
nástroj, m.	instrument, m.	noha, f.	peu, m., cama, f.
nástupišť, n.	andana, f.	norma, f.	norma, f.
náš, naše	el nostre, la	novinář, m.	periodista, m.
	nostra	novota, f.	innovació, f.
navrhnout	proposar	nový	nou, -va
navštívit	visitar, freqüentar	nybrž	sinó
natáhnout	estirar	nyní	ara
nazdar	hola		
nazítří	l'endema	0	
nazývat	anomenar	o	sobre, de
ne	no	obálka, f.	sobre, m.
nebe, n.	cel, m.	obávat se	témer
nebezpečí, n.	perill, m.	občan, m.	ciutadà, m.
nebo	o	obdařen	dotat, -da
neboť	puis	obdivovat	admirar
nebožtík, m.	difunt, m.	obdržet	rebre
necky, f.	cubell, m.	období, n.	període, m., època, f.,
něco	quelcom		temporada, f.

období poválečné	postguerra, f.	odjezd, m.	sortida, f.
obec, f.	localitat, f.	odkázat	llegar
obecenstvo, n.	públic, m.	odlišný	diferent
obchod, m.	comerç, m.	odloučit	separar
obilnina, f.	cereal, m.	odměna, f.	paga, f.
objednávka, f.	encàrrec, m.	odnést	enportar-se
objektivní	objectiu, -va	odnož, f.	lluc, m.
objetí, n.	abraçada, f.	odpočinek, m.	descans, m.
objevit	descobrir	odpočinout	reposar, descansar
objevit se	aparèixer	odpočítat	descomptar
obklopen	voltat, -da	odpojit	desembragar
oblast, f.	regió, f., zona, f.	odpoledne, n.	tarda, f.
	domini, m.	odpověď, f.	rèplica, f.,
			resposta, f.
obléci	vestir	odpovídat	respondre, contestar
oblečen	vestit, -da	odvážný	audaç
oblíbený	predilecte	odvětví, n.	ram, m., branca, f.
obličej, m.	cara, f.	oficiálně	oficialment
oblouk, m.	arc, m.	ohně, m.	foc, m.
obměna, f.	variant, f.	okénko, n.	finestreta, f.
obnošený	atrocinat, -da	okno, n.	finestra, f.
obnovit	restablir	oko, n.	ull, m.
obrácení na víru	conversió, f.	okraj, m.	merge, m.
obrat, m.	gir, m.	okruh, m.	àmbit, m.
obrátit na víru	convertir	olej, m.	oli, m.
obrátit se na	dirigir-se a	olympijský	olímpic, -a
obrátit se	tombar-se	omezený	reduit, poc
obratný	destre, -a, hàbil	omluva, f.	excusa, f.
obraz, m.	quadre, m., imatge, f.	omluvit se	excusar-se
obrazárna, f.	pinacoteca, f.	on, ona	ell, ella
obrovský	enorme	opakovat	repetir
obřadný	cerimoniós, -a	opalovat se	prendre el sol
obsadit	ocupar	opatrovat	guardar
obsahnout	enclosure	opera, f.	òpera, f.
obsahovat	contenir	operovat	operar
obsloužit	servir	opět	un altre cop
obtěžovat	destrorbar	opírat	repenjar
obtížný	difícil	opozdit se	trigar, tardar
obyvatelstvo, n.	població, f.	oprava, f.	rectificació
od	de, des que	opravdivý	vertader, -a
odborný	especial	opravdu	vertaderament,
oddělení, n.	secció, f.		de veritat
oddělit	dividir, separar	opravit	arreglar, corregir
odejít	anar-se'n	opustit	abandonar
odhadnout	calcular		

orba, f.	conreu, m.	past, f.	trampa, f.
orchestr, m.	orquestra, f.	pastýř, m.	pastor, m.
organizovat	organitzar	patnáct	quinze
orientovat se	orientar-se	pátý	cinquè, -na,
ořech lískový	avellana, f.		quint, -a
osada, f.	colònia, f.	pavlač, m.	galeria, f.
osel, m.	ruc, m.	pavučina, f.	teranyina, f.
osídlit	poblar	paže, f.	braç, m.
		pěkný	bonic, -a
osm	vuit	pero, n.	ploma, f.
osmdesát	vuitanta	pes, m.	gos, m.
osmnáct	divuit	pěšky	a peu
osmý	vuitè, -na	pestrý	virolat, -da
		pěstování	conreu, m.
osoba, f.	persona, f.	pět	cinc
osobnost, f.	personatge, m.	pevný	sòlid, -a, ferm, -a
ospalost, f.	son, f.	pirát, m.	pirata, m.
ostatní	els altres /les/	písek, m.	sorra, f.
ostrov, m.	illa, f.	píseň, f.	cançó, f.
ostrovní	insular	pískat	xiular, bufar
ošklivý	lleig, -tja	písknutí, n.	xiulet, m.
otázka, f.	qüestió, f.,	písmeno, n.	lletra, f.
	problema, m.	pít	beure
otec, m.	pare, m.	pivo, n.	cervesa, f.
otevřít	obrir, inaugurar	plachta, f.	lona, f., vela, f.
ovládnout se	contenir	plakát	plorar
ovoce, n.	fruita, f.	plamen, m.	flam, m.
ovzduší, n.	aire, m., ambient, m.	plán, m.	plà
oznámít	snunciar, comunicar, avisar	plat, m.	paga, f.
		platba, f.	pac, m.
		platit	pagar
P		plavovlasý	ros, -sa
padesát	cinquanta	pláž, f.	platja, f.
pahorek, m.	puig, m.	plnit se	omplir-se
palác, m.	palau, m.	plný	ple, -na; complet, -a
palma, f.,	palmera, f.	plod, m.	fruit, m.
památká, f.	monument, m.	plot, m.	clos, m.
pan, m.	senyor, m.	plyn, m.	gas, m.
pán, m.	amo, m., senyor	plynout	passar
panenka, f.	nina, f.	po	després, per,
panování, n.	regnat, m.		després de
pár, m.	parell, m.	pobřežní	litoral
park, m.	parc, m.	počasí, n.	temps, m.
pásmo, m.	franja, f.	početný	nombrós, -a

počítat	calcular, comptar	pomoc, f.	ajut, m.
pod	sota	popel, m.	cendra, f.
podepsat	firmar	poprsí, n.	bust, m.
poděkovat	donar les gràcies	poradit	aconsellar
podivný	estrany	portrét, m.	retrat, m.
podle	segons	posadit se	asseure's
podmínka, f.	condició, f.	porážka, f.	derrota, f.
podnebí, n.	clima, m.	poručit	manar
podněcovat	impulsar	poschodí, n.	pis, m.
podnik, m.	empresa, f.	posel, m.	emisari, m.
podporovat	secundar	posila, f.	ajut, m., reforç
podvod, m.	engany, m.	posílat	enviar
podzim, m.	tardor, f.	poskakovat	saltironar
pohádka, f.	rondalla, f.	poslední	el darrer /la
pohár, m.	copa, f.	poslouchat	darrera/
pohlednice, f.	targeta postal, f.	poslušnost, f.	escoltar, obeir
pohodlně	còmodament		obediència, f.
pohodlný	còmode, -a	posmrtný	docilitat, f.
pohovka, f.	sofà, m.	postarat se	pòstum, -a
pohrdání, n.	rebuig, m.	postava, f.	preocupar-se
pohybovat se	moure's, bellugar-se	postavení, n.	figura, f.
pojistit	assegurar	postavit se	rang, m.
pojmenovat	anomenar	postel, f.	situar-se
pokladna, f.	caixa, f.	postoj, m.	llit, m.
poklona, f.	reverència, f.	postup, m.	actitud, f.
pokoj, m.	cambra, f.		procediment, m.
	habitació, f.		proces, m.
pokožka, f.	pell, f.	posvátný	sagrat, -da
pokračovat	proseguir, seguir	potištěný	estampat, -da
pokrok, m.	progrès, m.	potkat	ensopegar
pokud	mentre que	potravinářský	alimentari, -a
pokus, m.	intent, m.	potrestat	castigar
pole, n.	camp, m.	potřebovat	necessitar
polibek, m.	bes, m.	poukázat	assenyalar
politika, f.	política, f.	poukázka, f.	gir, m.
poloautomatický	semiautomàtic, -a	pouť, f.	fira, f.
poloostrov, m.	península, f.	pouze	solament, sols, només
poloostrovní	peninsular	použit	aplicar
polovička, f.	meitat, f.	povaha, f.	caràcter, m.
poloviční	mig, -tja	pověření, n.	encàrrec, m.
položít	posar	povídka, f.	conte, m.
pomáhat	ajudar, secundar	povinný	obligatori, m.
pomáhat si	ajudar-se	povzbuzení, n.	empenta, f.
pomalu	lentament	pozadí /v/	al fons
pomalý	lent, -a	pozdě	tard

pozdější	ulterior	proniknout	penetrar,
pozdrav, m.	salut, m., salutació, f.	prosit	enfonsar-se
pozemek, m.	terreny, m.	prospít	pregar
pozitíí	demà passat	prostor, m.	prosperar
pozlacený	daurat, -da	prostorný	espai, m.
pozornost, f.	atenció, f.	prostředek, m.	espaiós, -a
pozorovat	remarcar, observar	protáhnout se	mitjà, m.
pozvání, n.	invitació, f.	proti	estirar-se
pozvat,	convidar	proto	contra
požádat	demanar	protože	per tant
práce, f.	treball, m., feina, f.	provaz, m.	perquè
pracovat	treballar	provázek, m.	corda, f.
pracující	treballador	provedení, n.	cordill, m.
prádlo, n.	roba, f.	prozatím	presentació, f.
prach, m.	pols, f.		de moment, avui
pramen, m.	font, f.	prst, m.	per avui
prarodiče	avis	pršet	dit, m.
pravda, f.	veritat, f.	pruh, m.	ploure
pravidelný	regular	průměrný	franja, f., barra, f.
pravopisný	ortogràfic, -a	průmysl, m.	regular, mediocre
prázdniny, f.	vacances, f. pl.	průmyslník, m.	indústria, f.
prázdný	buit, -da	průmyslový	industrial, m.
president, m.	president, m.	prut, m.	industrial
prchat	fugir	průvodce / kniha /	canya, f.
princ, m.	princep, m.	průvodce, m.	guia, f.
pro	per a	průzkumník, m.	guia, m.
problém, m.	problema, m.	první	explorador, m.
proces, m.	procès, m.	prvorozený	primer, -a
proč	per què	práv si	primogènit
prodavač	venedor	přece	desitjar
prodáváčka, f.	venedora, f.	před	tantmateix
prodejna, f.	tenda, f., botiga, f.	především	davant, abans
prodloužit	perllongar	předmět, m.	sobretot
profil, m.	perfil, m.	předmět škol.	objecte, m.
prohlížet si	mirar	přední	assignatura, f.
prohloubit	aprofundir	předpis, m.	de davant
procházet se	passejar		reglament, m.
procházka, f.	passeig, m.	předpisovat	receta, f.
projevit	manifestar	předpokládat	recetar
projíždět,	passar per	předseda, m.	suposer
proklínat	maleir	předsedat	president, m.
pronásledovat	perseguir	předsevíť si	presidir
prosím	si li / us / plau	předsín, f.	proposar-se
prosinec, m.	desembre, m.	představení, n.	entrada, f.
			presentació, f., funció, f.

představit	presentar,	přístav, m.	port, m.
	representar	přistěhovelec, m.	immigrant, m.
představit si	imaginar	přístřešek, m.	cobert, m.
předstírat	fer semblant	přístí	següent
předvečer, m.	vigília, f.	přivázat	lligar
překážka, f.	obstacle, m.	přivodit	originar
překladatel, m.	traductor, f.	příze, f.	filat, m.
překladatelka, f.	traductora, f.	přízemí, n.	plante baixa, f.
překrásný	magnífic, -a	přízpusobit	adaptar,
překvapen	sorprès, -, parat, -da		assimilar
překvapit	estranyar, deixar,	psací stůl	escriptori, m.
	parat, sorprendre	psát	escriure
přepážka, f.	taquilla, f.	pšenice, f.	blat, m.
přerušit	interrompre	půl	mig, -tja
přesně	exactament	pult, m.	taulell, m.
přesnost, f.	exactitud, f.	původ, m.	orígen, m.
přesný	exacte, puntual	původní	autòcton, original
přesto	nogensmenys,	pyrenejský	pirinenc, -a
	així i tot, amb tot		
přestože	malgrat que	Q	
přetrhnout se	trencar-se	-	
přiblížit se	apropar-se		
přibližný	aproximat, -da	R	
přibuzný, m.	parent, m., familiar, m.	rada, f.	consell, m.
přičítat	afegir	rádio, n.	ràdio, f.
přihodit se	esdevenir-se	radnice, f.	ajuntament, m.
přicházet	venir	radost, f.	alegria, f.,
příjemný	agradable		goig, m., joia, f.
příjít	venir	rak, m.	cranc, m.
příjmout	acceptar, rebre	rakosí, n.	canya, f.
příkázat	manar	rám, m.	marge, m., marc, m.
příležitost, f.	ocasió, f.	rána, f.	cop, m.
příliš	massa	raněný	ferit, m.
přílba, f.	casc, m.	ranit	ferir
přimět k poslušnosti reduir a l'obe-	diència	ráno, n.	matí, m.
	preparació, f., pre-	recept, m.	receta, f.
příprava, f.	paratiu, m.	regulující	regulador, -a
	preparar, aparellar	rejdař, m.	armador, m.
přípravit	admetre	reprezentovat	representar
přípustit	natural	republika, f.	república, f.
přírozený	pertànyer	restaurovac, f.	restaurant, m.
příslušet	corresponent	režim, m.	règim, m.
příslušný	aterrar	riziko, n.	riac, m.
přistat		rodiče	ala pares

rodina, f.	família, f.	rybář, m.	pescador, m.
rodinný	familiar	rychle	de pressa,
roh ulice	cantonada, f.		ràpidament
rok, m.	any, m.	rychlý	ràpid, -a
rokovat	discutir	rytířský	de cavalleria
román, m.	novel. la, f.		
románský	romànic, -a	Ř	
rosa, f.	rou, m.	řád, m.	reglament, ordre, m.
rostlina, f.	planta, f.	řada, f.	fila, f., sèrie, f.
rovina, f.	plana, f.	řecký	grec, -ga
rovnováha, f.	equilibrí, m.	řečtina, f.	grec, m.
	estabilitat	ředitel, m.	director
rovný	dret, -a	ředitelka, f.	directora
rozbit	trencar	řeka, f.	riu, m.
rozbit se	trencar-se	řemeslník, m.	menestral, m.
rozehnat	dispersar	řešit	resoldre
rozepnout si	descordar-se	řeznictví, n.	carnisseria, f.
rozčilit	enfurismar	řezník, m.	carnisser, m.
rozčilit se	excitar-se	řící	dir
rozhlas, m.	rádio, f.	řídit	regir
rozhodnout	decidir, acordar	říjen, m.	octubre, m.
rozjímání, n.	contemplació, f.		
rozkvetlý	florit, -da	S	
rozkvět, m.	floridera, f.	s	amb
rozlobit se	enutjar-se	sad, m.	verger, m., hort, m.
rozloha, f.	extensió, f.	sádlo, n.	greix, m.
rozloučit se	acomiarar-se	sál, m.	sala, f.
rozmanitost, f.	varietat, f.	salát hlávkový	enciam, m.
rozsáhlý	vast, -a	salonek, m.	salonet, m.
rozšíření, n.	divulgació, f.	sám	sol
rozum, m.	seny, m.	Saracén	sarraí, m.
rozumět	entendre, comprendre	sbírka, f.	col.lecció, f.
rozvinutý	desenrotllat, -da	sčítání obyvatel	cens, m.
rozsvítit se	encendre's	sčelit	comunicar
rozvoj, m.	desplegament,	sedmdesát	setanta
	desenvolupament, m.	sedm	set
ruda, f.	mena, f.	sedmý	setè, -na,
rudý	roig, -ja	sedmnáct	disset
ruka, f.	mà, f.	sejít se	juntar-se
rum, m.	rom, m.	sekce, f.	secció, f.
růst	créixer	sem	ençà
různost, f.	varietat, f.,	semafor, m.	semàfor, m.
	diversificació, f.	sestavít	formar
různý	divers	sestoupit	baixar
ryba, f.	peix, m.	sestra, f.	germana, f.

sestřenice, f.	cosina, f.	slovník, m.	diccionari, m.
sešit, m.	llibreta, f.	slovo, n.	mot, m., paraula, f.
setrvat	romandre	sluha, m.	criat, m.
sever, m.	nord, m.	slunce, n.	sol, m.
severský	nòrdic, -a	služba, f.	servei, m.
seznam, m.	llista, f.	slyšet,	sentir
	tirallonga, f.	smát se	riure
shrnutí, n.	resum, m.	směrem	vers
shromáždit se	juntar-se	smilnění, n.	coit, m.
scházet se	trobar-se	smlouva, f.	tractat, m.
schopnost, f.	capacitat, f.	smrk, m.	pi, m.
schopný	apte, -a	smrt, f.	mort, f.
sídlit	residir, estar-se	smutný	trist, -a
sídlo, n.	residència, f.	snad	potser
	casal, m.	snadno	fàcilment
síla, f.	força, f., vigoria, f.	snadný	fàcil
silně	fortament	snídaně, f.	esmorzar, m.
silnice, f.	carretera, f.	sníh, m.	neu, f.
silný	fort, -a	snop, m.	feix, m.
siréna, f.	sirena, f.	sochařství, n.	escultura, f.
sírka, f.	llumí, m.	sólista, m.	solista, m.
sirup, m.	xarop, m.	sotva	a penes
sjezd, m.	congrés, m.	soucít, m.	pietat, f.
skica, f.	esbós, m.	soucitný	compadit, -da
sklad, m.	magatzem, m.	současně	alhora, junts,
sklo, n.	vidre, m.		actualment
sklonku /na/	a les darreries	souhrn, m.	total, m.
skříň, f.	armari, m.	soused, m.	veí
skupina, f.	grup, m.	sousedka, f.	veína, f.
skutečně	efectivament,	sousední	veí, -na
	realment	soustředit	aplegar
slabý	fluix, -a	spadnout	caure
sladký	dolç, -a	spánek, m.	son, m.
sláva, f.	glòria, f.	spát	dormir
slavík, m.	rossinyol, m.	spíše	més aviat
slavně	gloriosament	splnění, n.	compliment, m.
slavnost, f.	festa, f.	spojenec, m.	aliat, m.
slavný	famós, -a	spokojen	content, -a
slečna, f.	senyoreta, f.	spolek, m.	associació, f.
sledovat	perseguir, prosseguir	spolu	ensem, alhora, junts
slepice, f.	gallina, f.	spor, m.	polèmica, f.
slib, m.	prometença, f.	sporák plynový	cuina de gas, f.
slibit	prometre	sport, m.	esport, m.
slon, m.	elefant, m.	spravedlnost, f.	justícia, f.
sloužit	servir	spravovat	administrar

srdce, n.	cor, m.	studentý	fred, -a
srdečný	cordial	student, m.	estudiant, m.
srpen, m.	agost, m.	studium, n.	estudi, m.
stádo, n.	ramada, f.	studna, f.	font, f.
stálý	constant, permanent,	studovat	estudiar
	estable	stůl, m.	taula, f.
stan, m.	tenda, f.	stůl psací	escriptori, m.
stanoven	establert, -a	styk, m.	contacte, m.
stanovit	precisar		relació, f.
starobylý	antic, -ga	suchý	sec, -a
stárnout	fer-se vell	sukně, f.	faldilla, f.
starý	vell, -a	sůl, f.	sal, f.
stařec, m.	vell, m.	svačina, f.	berenar, m.
stařenka, f.	vella, f.	svátek, m.	fešta, f.
staří, n.	vellesa, f.	svatba, f.	noces, f.pl.
stát	valer, estar, costar	svatý	sant, -a
stavit se pro	venir a buscar	svazek, m.	feix, m.
stéblo, n.	bri, m.	svět, m.	món, m.
stek, m.	enyorança, f.	světlo, n.	llum, f.
stěna, f.	paret, f.	světlý,	clar, -a
stěžovat si	plànyer-se, queixar-se		
stín, m.	ombra, f.	světově	mundialment
stinný	ombrívol	svetr, m.	jersei, m.
stisknout	prémer, estréneyer	svěžit	confiar
sto	cent	svěžit se	confiar-se
století, n.	segle, m.	svěží	fresc, -a
strach, m.	por, f.	svléknout si	treure's
strakatý	virolat	svoboda, f.	llibertat, f.
strana pol.	partit, m.	svolení, n.	permís, m.
strana, f.	cantó, m.	svolit	accedir
stranou	a part	svrchník, m.	rus, m.
strávit	passar	sympatický	simpàtic, -a
strážník, m.	urbà, m., agent, m.,	syn, m.	fill, m.
	guàrdia, m.	syntaktický	sintàctic, -a
stroj, m.	màquina, f.	syntetický	sintètic, -a
strojírenství	construcció de	sýr, m.	formatge, m.
	maquinaria		
strom, m.	arbre, m.	Š	
stručný	concís, -a	šaty, f.pl.	vestit, m.
střed, m.	centre, m.	šedesát	seixanta
středisko, n.	centre, m.	šedivý	gris, -a
středověk, m.	edat mitjana	šek, m.	xec, m.
středozemní	mediterrani, -a	šest	sis
střecha, f.	teulada, f.	šestnáct	setze
střílet	tirar	šestý	sisé, -na,

šibal, m.	fatxenda, m.	tělnatý	corpulent, -a
šifra, f.	xifra, f.	tělo, n.	cos, m.
šíp, m.	sageta, f.	téměř	gairebé, casi
široký	ample, -a	tendence, f.	tendència, f.
škola, f.	escola, f.	tento	aquest
škola vysoká	escola superior	tentýž	el mateix
školní	escolar	teplo, n.	calor, f.
škvíra, f.	escletxa, f.	teplota, f.	temperatura, f.
šlápnutí, n.	trepitjada	teplý	calent, -a
šlechtický	senyorial	těsto, n.	massa, f.
šňůra na prádlo	corda d'estendre la roba	teta, f.	tia, f.
španělský	espanyol, -a	těžba, f.	extracció, f.
špatný	mal, -a	těžkopádný	llosc, -a
špinavý	brut, -a	těžký	pesat, -da
štěrbiná, f.	escletxa, f.	ticho, n.	silenci, m.
štěstí, n.	sort, f.	tichý	pacífic, -a
šťastný	feliç	tisíc	silenciós, -a
šťáva, f.	suc, m.	tkanina, f.	mil
šunka, f.	pernil, m.	tlampač, m.	teixit, m.
švitořit	xiscлар	tlapa, f.	altaveu, m.
		tleskat	pota, f.
			aplaudir, picar de mans
T			
tabule, f.	pissarra, f.	tloušťka, f.	gruix
tajemství, n.	secret, m.	tmavý	fosc, -a
tak	així	to	això
tak, jak	tal com	tolik	tant
také	també	topení ústřední	calefacció central
také ne	tampoc	toužit po	anhelar
talíř, m.	plat, m.	továrna, f.	fàbrica, f.
tam	allà, enllà, hi	tradice, f.	tradició, f.
tamto	allò	tradičně	tradicionalment
tancovat	ballar	traktor, m.	tractor, m.
tanec, m.	ball, m.	tranvaj, f.	tramvia, m.
tázat se	preguntar	trať, f.	trajecte, m.
tečka, f.	punt, m.	trn, m.	espina, f.
teď	ara	trochu	una mica, un xic, gens
teď /právě/	ara mateix		
tedy	puix	trpělivost, f.	paciència, f.
tehdy	aleshores, llavors	trpělivý	pacient, sofer
technický	tècnic	tržnice, f.	plaça, f., mercat, m.
technika, f.	tècnica, f.	třetí	tercer, -a
technologický	tecnològic, -a	tři	tres
tele, n.	vedella, f.	třicet	trenta
televizor, m.	televisor, m.	třída, f.	classe, f.

třída /ulice/	avinguda, f.	ulička, f.	carreró, m.
třídni	de classe, de mens	umělec, m.	artista, m.
tříkolka, f.	tricycle, m.	umělecký	artístic, -a
třináct	tretze	umělkyně, f.	artista, f.
třtina, f.	canya, f.	umělý	artificial
tučný	gres, -sa	umění, n.	art, m.
tudíž	en conseqüencia	umístěn	situat, -da
tulák, m.	perdulari, m.	umístit	col.locar, allotjar,
tůň, f.	gorg, m.		localitzar
turban, m.	turban, m.	umístit se	col.locar-se
tužka, f.	llapis, m.	umluvit si schůzku	citar
tvář, f.	cara, f.	umýt se	rentar-se
tvořit	formar, crear,	unaven	cansat, -da
	constituir	unavit se	cansar-se
tvrdit	afirmar	únor, m.	febrer, m.
tvrdý	dur, -a	úplně	completament,
tvůj /tvoje/	el teu /la teva/		plenament
ty	tu	uprchnout	escapar
tyč, f.	barra, f.	uprostřed	al mig
týden, m.	setmana, f.	upustit od	abandonar
týl, m.	reraguarda, f.	úroveň, f.	nivell, m.
typický	típic, -a	uskutečnit	realitzar
		úspěch, m.	èxit, m.
U		útlak, m.	repressió, f.
ubytovat	allotjar	útěcha, f.	consol, m.
učení, n.	estudi, m.	útočiště, n.	refugi, m.
	doctrina, f.	útočník, m.	davanter, m.
úcta, f.	respecte, m.	utonulý	ofegat, -da
	reverència, f.	uvážít	considerar
učit se	estudiar	uvěřejnit	publicar
učitel, m.	mestre, m.	uvést do	iniciar
učitelka, f.	mestra, f.	uvědomit si	fer-se càrrec, adonar-se
uhlí, n.	carbó, m.	uvnitř	dins
ucho, n.	orella, f.	území, n.	territori, m.
ujet	escapar	úzký	estret, -a
ujistit	assegurar	uznat	reconèixer
ujmout	assumir	užítí, n.	ús, m.
ukázat	ensenyar, mostrar		
	indicar	V	
uklidnit	assossegat	v	a, en, dins
uklidnit se	tranquilitzar-se,	vagón, m.	vagó, m.
	calmar-se	váha, f.	pes, m.
úkol, m.	tasca, f.	válečník, m.	guerrer, m.
ukvěpit se	precipitar-se	válka, f.	guerra, f.
ulice, f.	carrer, m.	vánoce, f.pl.	Nadal, m.

varianta, f.	variant, f.	vítaný	benvingut, -da
varovat	avisar	vítěz, m.	vencedor, m.,
vaše	el vostre /la vostra/		campió, m.
vášeň, f.	passió, f.	vítězné	victoriosament
vavřín, m.	llor, m.	vítězství, n.	victòria, f.
vázat	llogar	vítr, m.	vent, m.
vážený	estimat, -da	vkus, m.	gust, m.
vážít si	estimar	vláda, f.	govern, m., regnat, m.,
vážít si koho	considerar		domini, m.
vážný	greu	vládnout	regir, governar,
vdát	maridar		imperar
včera	ahir	vlajka, f.	senyera, f., bandera, f.
věc, f.	cosa, f.	vlak, m.	tren, m.
večer, m.	vespre, m.	vlámský	flamenc, -a
večeře, f.	sopar, m.	vlas, m.	pèl, m., cabell, m.
večeřet,	sopar	vlastně	propiament
věda, f.	ciència, f.	vlastní	propi, -a
vědecký	científic, -a	vlastnictví, n.	propietat, f.
vědět	saber	vlastnit	posseir
vedle	al costat	vlastnost, f.	qualitat, f.,
vejce, n.	ou, m.		propietat, f.
věk, m.	edat, f.	vlašťovka, f.	oreneta, f.
veletrh, m.	fira, f.	vlát	voleiar
velkomyslný	magnànim, -a	vlevo	a l'esquerra
velký	gran	vlnařský	llaner, -a
velmi	molt, força	vnější	exterior
venkov, m.	camp, m.	vniknout	introduir-se
venku	a fora	vnitrozemský	continental
věnovat	dedicar	vnitřní	interior
věnovat se	esmerçar-se,	vnutit	imposar
	dedicar-se	voda, f.	aigua, f.
vepř, m.	porc, m.	voják, m.	soldat, m.
verš, m.	vers, m.	vojsko, n.	exèrcit, m.
věřit	creure	vojtěška, f.	alfals, m.
veselý	alegre	volavka, f.	agró, m.
veslo, n.	rem, m.	volný	lliure
vesnice, f.	poble, m.	vozidlo, n.	vehicle, m.
vesnička, f.	poblet, m.	vpád, m.	incursió, f.
vést	dirigir	vrátit	tornar
věšák, m.	penja-robos, m.pl.	vrátit se	entornar-se
větev, f.	branca, f.	vrátný, m.	porter
více	més	vrhnout se	llençar-se
vinice, f.	vinya, f.	vstávat	llevar-se,
víno, n.	vi, m.		aixecar-se
violoncello, n.	violoncel, m.	vstoupit	entrar

vstupenka, f.	entrada, bitllet, m.	výroba, f.	producció, f.
vše	localitat, f.	výrobek, m.	producte, m.
všichni	tot	výročí, n.	aniversari, m.
všimnat si	tots, tothom	výsměch, m.	burla, f.
všude	fer cas	vysoký	alt, -a
vůbec	a tot arreu	vypělý	avançat, -da
vůči	gens	výška, f.	altura, f.
vůně	de cara a	výstava, f.	exhibició, f., exposició, f.
vůz dodávkový	olor, f.	výstavba, f.	construcció, f.
vy	camioneta, f.	vystavit	exposar
výbor, m.	vosaltres	vystoupit	baixar
výborný	junta, f.	výstup	ascensió, f.
vybrat	excel.lent	vystupovat /z/	baixar
výbuch, m.	triar	vystupovat	actuar
vydat	espetec, m.	vysvětlení, n.	explicació, f.
vydat se na cestu	editar	vysvětlit	explicar
vydržet	vydat se na cestu	výtah, m.	ascensor, m.
vydělat	aguantar	vyvážet	exportar
vyhlásit	guanyar	vývoz, m.	exportació, f.
výhled, m.	promulgar	vyzdvihnout	destacar
vyhnanství, n.	panorama, m.	vzdálenost, f.	trajecte, m.
vyhrát	exili, m.	vzdálit se	allunyar-se
vyhodit	guanyar, vèncer	vzdát se	abandonar
vyhrožovat	tírar, treure	vzduch, m.	aire, m.
východ	amenasar	vzhledem k tomu, že	vist que
východisko, n.	est, m., sortida, f.	vzít	prendre
vyjadřování, n.	sortida, f.	vzpomínat	recordar
vyjet	expressió, f.	vztah, m.	relació, f.
výjimkou /s/	sortir	vždy	sempre
vyjít	excepte, fora		
výklad, m.	sortir, eixir	W	
výkladní skříň	explicació, f.	-	
vykonat zkoušku	vitrina, f.		
výlet, m.	passar un examen	X	
výlevka, f.	excursió, f.	-	
vylít	sigüera, f.		
vyložit se	buidar	Y	
vyložit	desembarcar	-	
vyndat	exposar, explicar		
výprava, f.	treure	Z	
vyprávění, n.	expedició, f.	z	de, des de, de dinc
vyprávět	narració, f.	za	darrera
vyprázdnit	contar, narrar	zabíjet	matar
vyrábět	buidar	zabránit	impedir
	produir		

začátek roku	cap d'any, m.	zasloužit	merèixer
začít	començar	zasněžený	nevat, -da
začlenit se	incorporar-se	zastavit	aturar, parar
záda, f.pl.	esquena, f.	zastavit se	aturar-se
zadumaný	consirós, -a	zastavit se pro	anar a buscar
zahájit	iniciiar, inaugurar	zastávka, f.	parada, f.
zahodit	tírar	zatím	mentre
záhon, m.	era, f.	zátiší, n.	natura morta, f.
zahrada, f.	jardí, m.	zaujmout	ocupar
zahradna ovocná	verger, m.	závažný	trascendental
zahrnout	incloure	zavést	introduir
zacházet s	tractar	zavodňovací kanál	rec, m.
zachránit	salvar	závod, m.	carrera, f.
zájem, m.	interés, m.	zavodňování, n.	reg, m.
zajíc, m.	llebre, f.	zavraždit	assassinar
zajímat	interessar	zázemí, n.	reraguarda, f.
zajímavý	interessant	zaznamenat	notar
zakladatel, m.	fundador, m.	zázrak, m.	meravella, f.
základna, f.	base, f.	zazvonit	tocar el timbre
základní	fonamental	zbláznit se	parar boig
zakopnout o	ensopegar	zbohatnout	enriqueir
záležitost, f.	empresa, f.	zboží, n.	article, m.
založit	funder		mercancia, f.
založený na	basat, -da	zboží stávkové	gèneres de punt
záměr, m.	intenció, f.	zbrojit se	armar-se
zamilovaný	enamorat, -da	zbytečný	inútil
zamlžený	emboirat, -da	zcela	completament
zamyšlený	consirós, pensatiu	zdánlivě	en aparença
západ, m.	oest, m.	zdat se	semblar
západní	occidental	zde	aquí, ací
zapadnout	enfonsar-se	zděšen	esverat, -da
zápal slepého		zdraví, n.	salut, f.
střeva	apendicitis, f.	zdravit	saludar
zapálit	encendre	zdroj, m.	font, f.
zápas, m.	partit, m.	zduraznit	destacar
zapírat	negar	zebra, f.	zebra, f.
zápis, m.	inscripció, f.	zeď, f.	mur, m.
zapomenout	oblidar	zelenina, f.	verdura
záporně	negativament	zelený	verd, -a
zapůsobit	impressionar	země, f.	país, m., terra, f.
září, m.	septembre, m.	zemědělství, n.	agricultura, f.
zařídít	instal.lar, arreglar	zemědělský	agrari, -a,
zařízení, n.	instal.lació, f.		agrícola
zasadit	plantar	zeměpis, m.	geografia, f.

zemfít	morir	ztratit	perdre's
zesílet	crèixer	ztratit se	perdre's
zestárnout	fer-se vell	zúčastnit se	prendre part, parti-
zhesnout	apagar, apagar-se		cipar, assistir
zima, f.	fred, m.	zústat	parar, quedar-se
zítra	demà	zvedat se	alçar-se
zkouška, f.	examen, m.,	zvednout	alçar
zklouznout	lliscar	zvědavý	curios, encuriosit
zklouznutí, n.	relliscada, f.	zvětralý	esbravat, -da
zkusit	provar	zvíře, n.	animal, m., bèstia, f.
zlatistý	daurat	zvláštní	especial
zleto, n.	or, m.	zvonec kravský	esquellada
zlepšení, n.	innovació, f.	zvuk, m.	so, m.
zlepšit	millorar	zvůle, f.	arbitrariedat, f.
zlevnit	sbaratir	zvyk, m.	costum, m.
zloděj, m.	lladre, m.	zvyklý	acostumat, -da
zlobit	fer enfadar	zvýšení, n.	increment, m.
zlomit	trencar		augment, m.
zmačkat	arrugar	zvýšit	elevar, augmentar
zmatek, m.	enrenou		
změna, f.	canvi, m.	Ž	
zmizet	desaparèixer	žák, m.	deixeble, alumne, m.
značit	marcar	žákyně, f.	deixebla, alumna, f.
značný	considerable	žal, m.	pena, f.
znamení, n.	senyal, m.	že ano	oi
známý	familiar, conegut	žena, f.	dona, f.
znesnadňovat	difícultar	ženich, m.	nuvi, m.
znovu	un altre cop	žert, m.	broma, f.
zničit	desfer, destruir	židle, f.	cadira, f.
zona, f.	zona, f.	žít	viure
zpěv, m.	cant, m.	život, m.	vida, f.
zpívat	cantar	živý	viu, -va
zpozdit se	tardar	žízeň, f.	set, f.
zpozorovat	notar	žluč, f.	fel, f.
zpráva, f.	notícia, f., nova, f.	žlutý	groc, -ga
	relació, f.		
způsob, m.	manera, f.		
způsobit	originar		
zrada, f.	trafició, f.		
zrádně	traïdorament		
zralý	madur		
zrcadlo, n.	mirall, m.		
zručnost, f.	manya, f.		
zručný	manyós, -a, destre, -a		
zřídít	muntar		

Podstatná jména

Tvoření ženského rodu u substantiv, která přechylují

zakončení v mužském rodě	femeninum	příklady
konsonant	+ a	senyor - senyora gat - gata
e	> a	sogre - sogra alumne - alumna
přízvučný vokál	+ na	germà - germana

Tvoření množného čísla

zakončení v singuláru	plurál	příklady
nepřízvučný vokál	+ s	carro - carros casa - cases /+/ cas - casos bosc - boscos gust - gustos peix - peixos text - textos
souhlásky -s, -sc, -st, -x, -xt	+ os	
souhláska -ç	mask. + os fem. + s	braç - braços falç - falçs
ostatní souhlásky	+ s	ram - rams cap - caps

/+/- Podstatná jména zakončená v jednotném čísle na nepřízvučné -a mění v plurálu toto grafické a v e.

Členy

Člen určitý

	maskulinum		femeninum	
	Sing. el	Pl. els	Sing. la	Pl. les
před subst.začínajícím na souhl.				
před subst.začínajícím na samohlásku nebo <u>h</u>	l'	els	l'	les

Člen neurčitý

maskulinum		femeninum	
Sing. un	Pl. /uns/	Sing. una	Pl. /unes/

Přídavná jména

Tvoření ženského rodu

zакončení v maskulinu	femeninum	příklady
souhláska	+ a	prim - prima
nepřízvučné -e	> a	negre - negra
-"- -o	> a	flonjo - flonja
-"- -i	+ a	erroni - errònia
-u	+ a	nu - nua
-au	> a	blau - blava
-eu	> eva /ea/	jueu - jueva
-iu	> i	viu - viva
-ou	ova	nou - nova
přízvučný vokál	+ na	ple - plena

Tvoření plurálu

zакončení v singuláru	pl. maskulina	pl. femenina
souhlásky -ç, -s, -x	+ os gris-grisos	+ es gris - grises
souhlásky -sc, -st, -xt	+ os trist - tristos	+ s trista - tristes /+/
nepřízvučný vokál	+ s negre - negres	+ s negra - negres
přízvučný vokál	+ ns ple - plens	+ s plena - plenes

/+/ nepřízvučné a se v plurálu mění v grafické e

Srovnávání

stejná míra vlastnosti
větší míra vlastnosti
menší míra vlastnosti
největší míra vlastnosti
nejmenší míra vlastnosti

tan ... com ...
més ... que ...
menys ... que ...
el més ,... de ...
el menys ... de ...

Zájmena osobní

v podmětu	nepřímý předmět	přímý předmět
jo	em /me, m', 'm/	
tu	et /te, t', 't/	
ell	li	lò, el
ella	li	la
nosaltres	nos, ens, 'ns	
vosaltres	vos, us	
ells	los, els	
elles	los, els	les

Zájmena přivlastňovací

/el/ meu	/la/ meva	/els/ meus	/les/ meves
/el/ teu	/la/ teva	/els/ teus	/les/ taves
/el/ seu	/la/ seva	/els/ seus	/les/ seves
/el/ nostre	/la/ nostra	/els/ nostres	/les/ nostres
/el/ vostre	/la/ vostra	/els/ vostres	/les/ vostres
llur	llurs		
/el seu, la seva/	/els seus, les seves/		

Zájmena ukazovací

aquest	aquesta	aquests	aquestes
aquell	aquella	aquells	aquelles

Základní číslovky

1 un, ú /una/	11 onze	21 vint-i-un /ú, una/
2 dos /dues/	12 dotze	22 vint-i-dos /-dues/
3 tres	13 tretze	23 vint-i-tres
4 quatre	14 catorze	24 vint-i-quatre
5 cinc	15 quinze	25 vint-i-cinc
6 sis	16 setze	26 vint-i-sis
7 set	17 disset	27 vint-i-set
8 vuit	18 divuit	28 vint-i-vuit
9 nou	19 dinou	29 vint-i-nou
10 deu	20 vint	30 trenta

31 trenta-un /una/
32 trenta-dos /dues/
40 quaranta
50 cinquanta
60 seixanta
70 setenta
80 vuitanta
90 noranta
100 cent

2000 dos mil
3000 tres mil

200 dos-cents /dues-centes/
300 tres-cents /-centes/
400 quatre-cents /centes/
500 cinc-cents /centes/
600 sis-cents /centes/
700 set-cents /centes/
800 vuit-cents /centes/
900 nou-cents /centes/
1000 mil

un milió
un bilió

Číslovky řadové

1. primer
2. segon
3. tercer
4. quart
5. cinquè /quint/

6. sisè
7. setè
8. vuitè
9. novè
10. desè

/od pěti nahoru se řadové číslovky tvoří připojením koncovky -è/

PŘEHLED ČASOVÁNÍ SLOVES

/Časy jednoduché/

I. třída

Slovesa pravidelná

Slovesa pravideina

Vzor: CANTAR			
Indicativu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
canto	canti	cantava	cantâre
cantes	cantares	cantaves	cantârâs
canta	cantâ	cantava	cantârâ
centem	cantârem	cantâvem	cantârem
canteu	cantâreu	cantâveu	cantâreu
canten	cantaren	cantaren	cantâren
<u>Condicional</u>		<u>Subjunctiu</u>	
cantaria		canti	cantés
cantaries		cantis	cantessis
cantaria		canti	cantés
cantâriem		cantem	cantéssim
cantârieu		canteu	cantéssiu
cantârien		cantin	cantessin
<u>Imperativu</u>		<u>Gerundi</u>	
2. sing. canta		cantant	
2. pl. canteu			
<u>Participi</u>			
cantat, f. cantada /pl. cantats, cantades/			

Slovesa nepravidelná

ANAR			
Indicativu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
vaig	anî	anava	aniré
vas	anares	anaves	anirâs
va	anâ	anava	anirâ
anem	anârem	anâvem	anirem
aneu	anâreu	anâveu	anireu
van	anâren	anâven	anîren

Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
aniria		vagi	anés
aniries		vagis	anessis
aniria		vagi	anés
aniríem		anem	anéssim
aniríeu		aneu	anéssiu
anirien		vagin	anessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	vés	anant	
2. pl.	aneu		
<u>Participi</u>			
anat, f. anada /pl. anats, anades/			

ESTAR			
indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
estic	estigui	estava	estaré
estàs	estigueres	estaves	estaràs
està	estigué	estava	estarà
estem	estiguérem	estàvem	estarem
esteu	estiguéreu	estàveu	estareu
estan	estigueren	estaven	estaran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
estaria		estigui	estés
estaries		estiguís	estessis
estaria		estigui	estés
estaríem		estiguem	estéssim
estaríeu		estigueu	estéssiu
estarien		estiguin	estessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	estigues	estant	
2. pl.	estigueu		
<u>Participi</u>			
estat, f. estada /pl. estats, estades/			

II. třída

Slovesa pravidelná

Infinitiv zakončen na -re nepřízvučné

Vzor: PERDRE			
Indicativu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
perdo	perdí	perdia	perdré
perds	perderes	perdiés	perdrás
perd	perdé	perdia	perdrà
perdem	perdérem	perdiem	perdreem
perdeu	perdéreu	perdiéu	perdreu
perden	perderen	perdien	perdran
Condicional		Subjunctiu	
perderia		perdi	perdés
perderies		perdis	perdessis
perderia		perdi	perdés
perderiem		perdem	perdessim
perderiéu		perdeu	perdessiu
perderien		perdin	perdessin
Imperativu		Gerundi	
2. sing. perd		perdent	
2. pl. perdeu			
<u>Participi</u>			
temut, f. temuda /pl. temuts, temudes/			

Infinitiv zakončen na -er nepřízvučné

Vzor TĚMER			
Indicativu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
temo	temí	temia	temeré
tems	temeres	temies	temerás
tem	temé	temia	temerà
temem	temérem	temiém	temerem
temeu	teméreu	temiéu	temereu
temen	temeren	temien	temeran

Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
temeria		temi	temés
temeries		temis	temessis
temeria		temi	temés
temeríem		temem	teméssim
temeríeu		temeu	teméssiu
temerien		temin	temessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	tem	tement	
2. pl.	temeu		
<u>Participi</u>			
temut, f. temuda /pl. temuts, temudes/			

Slovesa nepravidelná

Infinitiv zakončen na -er nepřízvučné

CÓRRER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
corro	correguí	corria	correré
corres	corregueres	corries	correràs
corre	corregué	corria	correrà
correm	correguérem	corríem	correrem
correu	correguéreu	corríeu	correrreu
corren	corregueren	corrien	correran
Condicional		Subjuntiu	
correria correrries correria correríem correríeu correrien		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
		corri	corregués
		corris	correguessis
		corri	corregués
		correguem	correguéssim
		corregueu	correguéssiu
		corrin	correguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing. corre	corrent		
2. pl. correu			
<u>Participi</u>			
corregut, f. correguda /pl. correguts, corregudes/			

ÉSSER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
sóc	fui	era	seré
ets	fores	eres	seràs
és	fou	era	serà
som	fórem	érem	serem
sou	fóreu	éreu	sereu
són	foren	eren	seran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
seria		sigui	fos
series		siguis	fossis
seria		sigui	fos
seríem		siguem	fóssim
seríeu		sigueu	fóssiu
serien		siguin	fóssin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing. sigues		éssent	
2. pl. sigueu			
<u>Participi</u>			
estat, f. estada /pl. estats, estades/			

Následující slovesa se časují jako sloveso "témer", ale mají nepravidelné participium:

admetre: admès, f. admesa /pl. admesos, admeses/
estrènyer: estret, f. estreta /pl. estrets, estretes/
destrènyer: destret, f. destreta /pl. destrets, destretes/
constrènyer: constret, f. constreta /pl. constrets, constretes/
restrènyer: restret, f. restreta, /pl. restrets, restretes/
empènyer: empès, f. empesa /pl. empesos, empeses/
atènyer: atès, f. atesa /pl. atesos, ateses/
pertànyer: pertangut, f. pertanguda /pl. pertanguts, pertangudes/
plànyer: planyut /plangut/, f. planyuda /planguda/ /pl. planyuts, planyudes/
complànyer: complanyut, f. complanyuda /pl. complanyuts, complanyudes/
tòrcer: tort, f. torta /pl. torts, tortes/

VALER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
valc	valguí	valia	valdré
vals	valgueres	valies	valdràs
val	valgué	valia	valdrà
valem	valguérem	valíem	valdrem
valeu	valguéreu	valíeu	valdreu
valen	valgueren	valien	valdran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
valdria		valgui	valgués
valdries		valguis	valguessis
valdria		valgui	valgués
valdríem		valguem	valguéssim
valdríeu		valgueu	valguéssiu
valdrien		valguin	valguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	val	valent	
2. pl.	valgueu		
<u>Participi</u>			
valgut, f. valguda /pl. valguts, valgudes/			

Jako sloveso "valer" se časují slovesa absoldre a moldre, ale mají nepravidelné participium:

absoldre: absolt, f. absolta /pl. absolts, absoltes/
 moldre: mòlt, f. mòlta /pl. mòlts, mòltes/

VOLER	
Indicatiu	Subjuntiu
<u>Present</u>	<u>Present</u>
vull	vulgui
vols	vulguis
vol	vulgui
volem	vulguem
voleu	vulgueu
volen	vulguin

Imperatiu

2. sing. vulgues
2. pl. vulgheu

V ostatních časech se časuje jako sloveso "valer"

HAVER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
he	haguí	havia	hauré
has	hagueres	havies	hauràs
ha	hagué	havia	haurà
hem	haguérem	haviem	haurem
heu	haguéreu	havíeu	haureu
han	hagueren	havian	hauran
Condicional		Subjuntiu	
hauria		hagi	hagués
hauries		hagis	haguessis
hauria		hagi	hagués
hauríem		hàgim	haguéssim
hauríeu		hàgiu	haguéssiu
haurien		hagin	haguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing. -		havent	
2. pl. -			
<u>Participi</u>			
hagut, f. haguda /pl. haguts, hagudes/			

SABÈR			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
sé	sabí	sabia	sabré
saps	saberes	sabies	sabràs
sap	sabé	sabia	sabrà
sabem	sabérem	sabíem	sabrem
sabeu	sabéreu	sabíeu	sabreu
saben	saberen	sabien	sabran

Condicional	Subjuntiu	
	<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
sabria	sàpiga	sabés
sabries	sàpignes	sabessis
sabria	sàpiga	sabés
sabríem	sapiguem	sabéssim
sabríeu	sapigueu	sabéssiu
sabrien	sàpiguen	sabessin
Imperatiu	Gerundi	
2. sing. sàpignes	sabent	
2. pl. sapigueu		
<u>Participi</u>		
sabut, f. sabuda /pl. sabuts, sabudes/		

PODER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
puc	poguí	podia	podré
pots	pogueres	podies	podràs
pot	pogué	podia	podrà
podem	poguérem	podíem	podrem
podeu	poguéreu	podíeu	podreu
poden	pogueren	podien	podran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
podria		pugui	pogués
podries		puguis	poguessis
podria		pugui	pogués
podríem		puguem	poguéssim
podríeu		pugueu	poguéssiu
podrien		puguin	poguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	pugues	podent	
2. pl.	pugueu		
<u>Participi</u>			
pogut, f. poguda /pl. poguts, pogudes/			

Slovesa zakončená na -ndre

OFENDRE			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
ofenc	ofenguí	ofenia	ofendré
ofens	ofengueres	ofenies	ofendràs
ofèn	ofengué	ofenia	ofendrà
ofenem	ofenguérem	ofeníem	ofendrem
ofeneu	ofenguéreu	ofeniéu	ofendreu
ofenen	ofengueren	ofenien	ofendran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
ofendria		ofengui	ofengués
ofendries		ofenguis	ofenguessis
ofendria		ofengui	ofengués
ofendriem		ofenguem	ofenguéssim
ofendriéu		ofengueu	ofenguéssiu
ofendrien		ofenguin	ofenguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	ofèn	ofenent	
2. pl.	ofeneu		
<u>Participi</u>			
ofès, f. ofesa /pl. ofesos, ofeses/			

PRETENDRE - má ve 3.osobě sing. présente indikativa tvar pretén, tento tvar je i u 2.osoby sing. imperativa. Ostatní tvary jako "ofendre"

RESPONDRE - Indicativu	Imperativu
<u>Present</u> responc respons respon responem responeu responen	2. sing. respon
	<u>Participi</u> respost, f. resposta /pl. respostos, respostes/
Ostatní tvary podle slovesa "ofendre"	

VENDRE - má ve 3.osobě sing. présente indikativa a v 2.osobě sing.imperativa tvar ven. Participium: venut, f. venuda /pl. venuts, venudes/

PRENDRE - má v 3.osobě sing. présente indikativa a v 2.osobě sing. imperativa tvar pren. Paracipium: pres, f. presa /pl. presos, preses/

FONDRE -	Indicatiu	Imperatiu
	fonc	2. sing. fon
	fons	
	fon	<u>Participi</u> fos, f. fosa /pl. fosos, foses/
	fonem	
	foneu	

Ostatní tvary podle slovesa "ofendre". Stejně jako sloveso fondre se čásoje sloveso CONFONDRE, ale tvar participia u mekulina je confós.

ROMANDRE -	Indicatiu	Imperatiu
	romanc	2. sing. roman
	romans	
	roman	<u>Participi</u> romás, f. romasa /pl. romasos, romases/
	romanem	
	romaneu	
	romanen	

Slovesa na -aure, -oure, -iure, -eure

COMPLAURE			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
complec	complaguí	complaia	complauré
complaus	complagueres	compliēs	complauràs
compleu	complagué	compliā	complaurà
complaem	complaguérem	complaíem	complaurem
complaeu	complaguéreu	complaíeu	complaureu
complauen	complagueren	complaíen	complauran
Condicional		Subjuntiu	
complauria complauries complauria complauríem complauríeu complaurien		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
		complagui	complagués
		complaguis	complaguessis
		complagui	complagués
		complaguem	complaguéssim
		complagueu	complaguéssiu
		complaguin	complaguessin
Imperatiu		Gerudní	
2. sing	compleu	complaent	
2. pl.	complaeu		

Participi

complagut, f. complaguda /pl. complaguts, complagudes/

Jako "complaure" se časují slovesa CLOURE, DESCLOURE, COURE, ale mají nepravidelné participium:

cloure: clos, f. closa /pl. closos, closes/

descloure: desclos, f. desclosa /pl. desclosos, descloses/

coure: cuit, f. cuita /pl. cuits, cuites/

SEURE			
Indicativu		Imperativu	
<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>		
sec	seia	2. sing.	seu
seus	seies	2.*pl.	seieu
seu	seia	<u>Gerundi</u> seient	
seiem	sèiem		
seieu	sèieu		
seuen	seien		

Ostatní tvary podle slovesa "complaure"

JEURE			
Indicativu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
jec	jagui	jeia	jauré
jeus	jagueres	jeies	jauràs
jeu	jagué	jeia	jaurà
jaiem	jaguérem	jèiem	jaurem
jaieu	jaguéreu	jèieu	jaureu
jeuen	jagueren	jeien	jauran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
jauria		jegui	jagués
jauries		jeguis	jaguessis
jauria		jegui	jagués
jauriem		jaguem	jaguéssim
jaurieu		jagueu	jaguéssiu
jaurien		jeguín	jaguessin

Imperatiu	Gerundi
2. sing. jeu	jaient
1. pl. jaguem	
2. pl. jaieu	
<u>Participi</u> jagut, f. jaguda /pl. jaguts, jagudes/	

Sloveso TREURE se časuje jako "jeure", tvary participia jsou:
Tret, f. treta /pl. trets, tretés/

CAURE			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
caic	caigui	queia	cauré
caus	caigueres	queies	cauràs
cau	caigué	queia	caurà
caiem	caiguérem	quèiem	caurem
caieu	caiguèreu	quèieu	caureu
cauen	caigueren	queien	cauran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
cauria		caigui	caigués
cauries		caiguís	caiguessis
cauria		caigui	caigués
cauríem		caiguem	caiguéssim
cauríeu		caigueu	caiguéssiu
caurien		caiguin	caiguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	cau	caient	
2. pl.	caieu		
<u>Participi</u>			
caigut, f. caiguda /pl. caiguts, caigudes/			

VEURE			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
veig	viu	veia	veuré
veus	veres	veies	veuràs
veu	véu	veia	veurà
veiem	vérem	vèiem	veurem
veieu	véreu	vèieu	veureu
veuen	veren	veien	veuran
Condicional		Subjuntiu	
veuria veuries veuris veuriem veuriu veurien		Present	Imperfet
		vegi	veiés
		vegis	veiëssis
		vegi	veiés
		vegem	veiëssim
		vegeu	veiëssiu
		vegin	veiëssin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	veges	veient	
1. pl.	vegem		
2. pl.	vegeu		
<u>Participi</u>			
vist, f. vista /pl. vistos, vistes/			

BEURE			
Indicatiu		Imperatiu	
<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>		
bec	bevia	2. sing.	beu
beus	bebies	1. pl.	beguem
beu	bevia	2. pl.	beveu
bevem	beviem	<u>Gerundi</u>	
beveu	beviem		
beuen	bevien		
		bevent	
Ostatní tvary podle slovesa "complaure"			

RIURE

Indicatiu

Imperfet

reia
reies
reia
rèiem
rèieu
reien

Ostatní časy podle slovesa "complaure"

ESCRIURE

Indicatiu

Present

escric
escrius
escriu
escrivim
escriviu
escriuen

Perfet

escriví
escrivires
escriví
escrivírem
escrivíreu
escriviren

Imperfet

escrivía
escrivies
escrivía
escrivíem
escrivíeu
escrivien

Futur

escriuré
escriuràs
escriurà
escriurem
escriureu
escriuran

Condicional

escriuria
escriuries
escriuria
escriurfem
escriuríeu
escriurien

Subjuntiu

Present

escrigui
escriguis
escrigui
escriguem
escrigueu
escriguin

Imperfet

escrivís
escrivíssis
escrivís
escrivíssim
escrivíssiu
escrivíssin

Imperatiu

2. sing. escriu
2. pl. escriviu

Gerundi

escrivint

Participi

escrit, f. escrita /pl. escrits, escrites/

VIURE			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
visc	visquí	vivia	viuré
vius	visqueres	vivies	viuràs
viu	visqué	vivia	viurà
vivim	visquérem	vivíem	viurem
viviu	visquéreu	vivíeu	viureu
viuen	visqueren	vivien	viuran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
viuria		visqui	visqués
viuries		visquis	visquessis
viuria		visqui	visqués
viuríem		visquem	visquéssim
viuríeu		visqueu	visquéssiu
viurien		visquin	visquessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	viu	vivint	
2. pl.	viviu		
<u>Participi</u>			
viscut, f. viscuda /pl. viscuts, viscudes/			

Slovesa zakončena na -èixer, éixer

CONÈIXER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
conec	coneguí	coneixia	coneixeré
coneixes	conegueres	coneixies	coneixeràs
coneix	conegué	coneixia	coneixerà
coneixem	coneguérem	coneixíem	coneixerem
coneixeu	coneguéreu	coneixíeu	coneixereu
coneixen	conegueren	coneixien	coneixeran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
coneixeria		conegui	conegués
coneixeries		coneguis	coneguessis
coneixeria		conegui	conegués

coneixeríem coneixeríeu coneixerien	coneguem conegueu coneguim	coneguéssim coneguéssiu coneguessin
Imperatiu	Gerundi	
2. sing. coneix 1. pl. coneguem 2. pl. coneixeu	coneixent	
<u>Participi</u> conegut, f. coneguda /pl. coneguts, conegudes/		

CRÉIXER

Indicatiu

<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
creixo creixes creix creixem creixeu creixen	creixí creixeres creixé creixérem creixéreu creixeren	creixia creixies creixia creixíem creixíeu creixien	creixeré creixeràs creixerà creixerem creixereu creixeran

Condicional

Subjuntiu

creixeria creixeries creixeria creixeríem creixeríeu creixerien	<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
	creixi creixis creixi creixem creixeu creixin	creixés creixessis creixés creixéssim creixéssiu creixessin

Imperatiu

Gerundi

2. sing. creix 2. pl. creixeu	creixent
----------------------------------	----------

Participi

crescut, f. crescuda /pl. crescuts, crescudes/

NÉIXER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
neixo	naixí	naixia	naixeré
naixes	naixeres	naixies	naixeràs
neix	naixé	naixia	naixerà
naixem	naixérem	naixíem	naixerem
naixeu	naixéreu	naixíeu	naixereu
naixen	naixeren	naixien	naixeran
Condicional		Subjuntiu	
naixeria naixeries naixeria naixeríem naixeríeu naixerien		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
		naixi	naixés
		naixis	naixessis
		naixi	naixés
		naixem	naixéssim
		naixeu	naixéssiu
		naixin	naixessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	neix	naixent	
2. pl.	naixeu		
<u>Participi</u>			
nascut, f. nascuda /pl. nascuts, nascudes/			

Slovesa zakončená na -r po samohlásce

FER			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
faig	fiu	feia	faré
fas	feres	feies	faràs
fa	féu	feia	farà
fem	férem	fèiem	farem
feu	féreu	fèieu	fareu
fan	feren	feien	faran
Condicional		Subjuntiu	
faria faries faria		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
		faci	fes
		facis	fessis
		faci	fes

faríem	fem	féssim
faríeu	feu	féssiu
faríen	facin	fessin
Imperatiu	Gerundi	
2. sing. fes	fent	
2. pl. feu		
<u>Participi</u>		
fet, f. feta /pl. fets, fetes/		

DIR			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
dic	diguí	deia	diré
dius	digueres	deies	diràs
diu	digué	deia	dirà
diem	diguérem	dèiem	direm
dieu	diguéreu	dèieu	direu
diuen	digueren	deien	diran
Condicional		Subjuntiu	
diria diries diria diríem diríeu diríen		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
		digui	digués
		diguís	diguéssis
		digui	digués
		diguem	diguéssim
		digueu	diguéssiu
		diguin	diguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	digues	dient	
2. pl.	digueu		
<u>Participi</u>			
dit, f. dita /pl. dits, dites/			

DUR			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
duc	duguí	duia	duré
duus	dugueres	duies	duràs
duu	dugué	duia	durà
duem	duguérem	dúiem	durem
dueu	duguéreu	dúieu	dureu
duen	dugueren	duien	duran
Condicional		Subjuntiu	
		Present	Imperfet
duria		dugui	dugués
duries		duguis	duguessis
duria		dugui	dugués
duríem		duguem	duguéssim
duríeu		dugueu	duguéssiu
durien		duguin	duguessin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing. duu		duent	
2. pl. dueu			
<u>Participi</u>			
dut, f. data /pl. duts, dutes/			

Slovesa III. třídy

Slovesa pravidelná

DORMIR			
Indicativ			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futar</u>
dormo	dormí	dormia	dormiré
dorms	dormires	dormies	dormiràs
dorm	dormí	dormia	dormirà
dormim	dormirem	dormíem	dormirem
dormiu	dormíreu	dormíeu	dormireu
dormen	dormiren	dormien	dormirén
Condicional		Subjuntiu	
		Present	Imperfet
dormiria		dormi	dormís

dormiries	dormis	dormissis
dormiria	dormi	dormís
dormiríem	dormim	dormíssim
dormiríeu	dormiu	dormíssiú
dormirien	dormin	dormissin
Imperatiu	Gerundi	
2. sing. dorm	dormint	
1. pl. dormim		
2. pl. dormiu		
<u>Participi</u>		
dormit, f. dormida /pl. dormits, dormides/		

SERVIR /typ inchoativní/			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
serveixo	serví	servia	serviré
serveixes	servies	servies	serviràs
serveix	serví	servia	servirà
servim	servírem	servíem	servirem
serviu	servíren	servíeu	servireu
serveixen	serviren	servien	serviran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
serviria		serveixi	servís
serviries		serveixis	servíssis
serviria		serveixi	servís
serviríem		servim	servíssim
serviríeu		serviu	servíssiú
servirien		serveixein	servíssin
Imperatiu		Gerundi	
2. sing.	serveix	servint	
1. pl.	servim		
2. pl.	serviu		
<u>Participi</u>			
servit, f. servida /pl. servits, servides/			

Podle slovesa "dormir" se časují následující slovesa a určitými nepravi-
delnostmi:

MORIR - má nepravidelné participium - mort, f. morta /pl. morts, mortes/

CRUIXIR - Indicatiu present: cruixo
cruixes
cruix
cruixim
cruixiu
cruixen

Ostatní časy jako sloveso "dormir"

FUGIR - Indicatiu present: fujo fuges fuig fugim fugiu fugen	Imperatiu 2. sing. fuig 2. pl. fugiu
Ostatní časy podle "dormir"	

PUDIR - Indicatiu present: pudo puts put pudim pudiu puden	Imperatiu 2. sing. put 2. pl. pudiu
---	--

OBRIR - Indicatiu present: obro obres obre obrim obriu obren	Imperatiu 2. sing. obre 2. pl. obriu
---	---

Participi obert, f. oberta /pl. oberts, obertes/	
---	--

COLLIR Indicatiu Present cullo culls cull collim colliu cullen	Subjuntiu Present culli cullis culli collim colliu cullin
Imperatiu 2.sing. cull; 2.pl. colliu	

EIXIR	Indicatiu	Subjuntiu
	<u>Present</u>	<u>Present</u>
	ixo	ixi
	ixes	ixis
	ix	ixi
	eixim	eixim
	eixiu	eixiu
	ixen	ixin
	<u>Imperatiu</u>	
2. sing.	ix	
2. pl.	eixiu	

Následující slovesa se časují podle vzoru "servir", ale mají nepravidelné participium:

ESTABLIR - establert, f. establerta /pl. establerts, establertes/
REBLIR - reblert, f. reblerta /pl. reblerts, reblertes/
COMPLIR - complert, f. complerta /pl. complerts, complertes/
SUPLIR - suplert, f. suplerta /pl. suplerts, suplertes/
OFERIR - ofert, f. oferta, /pl. oferts, ofertes/
COBRIR - cobert, f. coberta /pl. coberts, cobertes/
SOFIR - sofert, f. soferta /pl. soferts, sofertes/
IMPRIMIR - imprès, f. impresa /pl. impresos, impreses/

TENIR			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
tinc	tinguí	tenia	tindré
tens	tingueres	tenies	tindràs
té	tingué	tenia	tindrà
tenim	tinguérem	teníem	tindrem
teniu	tinguéreu	teníeu	tindreu
tenen	tingueren	tenien	tindran
Condicional		Subjuntiu	
		Present	Imperfet
tindria		tingui	tingués
tindries		tinguis	inguessis
tindria		tingui	tingués
tindríem		tinguem	tinguéssim
tindríeu		tingueu	tinguéssiu
tindrien		tinguin	tinguessin

Imperatiu	Gerundi
2.sing. té	tenint
2.pl. tingueu /teniu/	
<u>Participi</u> tingut, f. tinguda /pl. tinguts, tingudes/	

Sloveso "SOSTENIR" se časuje jako "tenir", ale má následující tvary rozkazovacího způsobu:

Imperatiu: 2.sing. sostén
2. pl. sosteniu

VENIR - Indicatiu	Imperatiu
<u>Present</u> vinc véns ve venim veniu venen	2. sing. vina 2. pl. veniu
Ostatní tvary podle slovesa "tenir"	

Slovesa zakončená na -uir

TRADUIR			
Indicatiu			
<u>Present</u>	<u>Perfet</u>	<u>Imperfet</u>	<u>Futur</u>
tradueixo	traduí	traduïa	traduiré
tradueixes	traduïres	traduïes	traduiràs
tradueix	traduí	traduïa	traduirà
traduïm	traduïrem	traduïem	traduirem
traduïu	traduïreu	traduïeu	traduireu
tradueixen	traduïren	traduïen	traduiran
Condicional		Subjuntiu	
		<u>Present</u>	<u>Imperfet</u>
traduiria		tradueixi	traduís
traduiries		tradueixis	traduïssis
traduiria		tradueixi	traduís
traduiríem		traduïm	traduïssim
traduiríeu		traduïu	traduïssiu
traduirien		tradueixin	traduïssin

Imperatiu		Gerundi
2. sing.	tradueix	traduint
2. pl.	traduïu	
<u>Participi</u> traduït, f. traduïda /pl. traduïts, traduïdes/		

LLUIR	Indicatiu	Subjuntiu
	<u>Present</u>	<u>Present</u>
	lluo	lluï
	lluus	lluïs
	lluu	lluï
	lluïm	lluïm
	lluïu	lluïu
	lluen	lluïn
<u>Imperatiu</u> 2. sing. lluu 2. pl. lluïu		

Ostatní tvary podle slovesa "traduire".

Indicativu	
Pretèrit indefinit	Pretèrit perfet perifràstic
he has ha hem heu han cantat, temut, dormit	vaig vas va vam /vàrem/ vau /vàreu/ van cantar, témer, dormir
Pretèrit plusquamperfet	Futur compost
havia hovies havia haviem havièu havien cantat, temut, dormit	hauré hauràs haurà haurem haureu hauran cantat, temut, dormit

Condicional compost
hauria hauries hauria hauríem hauríeu haurien cantat, temut, dormit

Subjuntiu	
Pretèrit perfet	Pretèrit plusquamperfet
hagi hagis hagi hagim hagiu hagin cantat, temut, dormit	hagués haguessis hagués haguéssim haguéssiu haguessin cantat, temut, dormit

Předmluva	3
Mapa	4
Úvodní lekce	7
Výslovnost katalánských hlásek. - Vázání slov. - Poznámky k pravopisu. - Cvičení	
I. Les primeres paraules	25
Člen. - Splnutí předložek se členem. - Zájmena osob- ní. - Sloveso ésser. - Zápor. - Otázka. - Cvičení	
II. En Pere	30
Rod a číslo podstatných jmen. - Slovesa I.třídy. - Neosobní tvar hi ha. - Výraz molt. - Cvičení.	
III. La casa d'en Pere	37
Rod a číslo přídavných jmen. - Stupňování adjektiv. - Zájmena přivlastňovací. - Zájmenné příslovce hi. - Cvičení.	
IV. De compres	45
Slovesa II.třídy. - Časování zvrtných sloves. - Vaz- ba haver de + infinitiv. - Zájmena ukazovací. - Tvary základních číslovek 1 - 100. - Cvičení	
V. El viatge	53
Srovnávání míry vlastnosti. - Časování sloves viure a escriure. - Sloveso asseure's. - Předložka de po výra- zech molt, bastant. - Vyjadřování pádových vztahů. - Další tvary základních číslovek. - Určování dat. - Cvi- čení	
VI. Un passeig per Praga	59
Slovesa III.třídy. - Časování slovesa veure. - Minulý čas opisný. - Nepřízvučná osobní zájmena v třetím pá- du. - Cvičení	
VII. La invitació	64
Tvary nepřízvučných osobních zájmen ve 4.pádu. - Pří- slovce odvozená. - Tvary řadových číslovek. - Tázací	

zájmena. - Tázací příslovce quant. - Časování sloves
conèixer, prendre, dir. - Vazba començar a + infinitiv.
- Cvičení

VIII.	Un dia de vacances	70
	Minulý čas souminulý. - Časování sloves dur, riure. - Rozkazovací způsob 2.osob. - Některá zájmena neurčitá. - Cvičení	
IX.	Al metge	75
	Vazba tornar a + infinitiv. - Tázací příslovce quan, com, on. - Zájmena osobní po předložkách. - Časování sloves caure, beure. - Cvičení	
X.	Lliçó de repàs. El difunt convidat	79
	Cvičení	
XI.	Una carta de Catalunya	84
	Minulý čas složený. - Postavení více zájmen u slovesa. - Cvičení	
XII.	La indústria a Txecoslovàquia	89
	Zájmena vztažná. - Vztažná příslovce. - Slovesa s nepravidelným přičestím. - Stupňování odvozených příslovci. - Příslovce udávající množství. - Cvičení	
XIII.	I. El futbol	95
	II.Quà faràs disset?	95
	Další příslovce označující množství. - Budoucí čas. - Stupňování adjektiv /tvary supletivní/. - Přídavné jméno bo v postavení před substantivem. - Věty zvolací. - Cvičení	
XIV.	Una mica d'història	99
	Minulý čas jednoduchý. - Předminulý čas. - Superlativ absolutní. - Předložky /I./ - Cvičení	
XV.	I. L'escola	105
	II. Prometença /Joan Salvat-Papasseit/	106
	Podmiňovací způsob. - Budoucí čas skonalý. - Příslovce časová. - Cvičení.	
XVI.	I. La indústria tèxtil catalana	110
	II. Un diumenge a Castelladral /Espanislau Torres/	111
	Přechodník. - Vazby s přechodníkem. - Shoda přičestí s přímým předmětem. - Předložky /II./. - Cvičení	

XVII. Renoi aquests elefants! /Joaquim Carbó/	116
Předložkové vazby s infinitivem. - Souslednost časová v indikativu. - Další příslovce místa. - Předložky /III./.	
- Cvičení	
XVIII. En una ciutat qualsevol, avui /Manuel de Pedrolo/	122
Spojovací způsob přítomný. - Rozkazovací způsob. - Zájme- na neurčitá /dokončení/. - Záporná částice pas.-Cvičení	
XIX. I. Ramon Llull	129
II. La llebre i el lleó	130
III. L'agró que s'havia fet vell	131
Spojovací způsob soumělný. - příslovce způsobu. - Spojky slučovací a rozlučovací. - Cvičení	
XX. I. Pompeu Fabra i la seva obra	136
II. Tirallonga dels monosíl.labs /Pere Quart/	137
Cvičení	
XXI. Pau Casals	144
Další časy spojovacího způsobu. - Spojky odporovací. - Cvičení	
XXII. I. Galeries de pintura	149
II. El pescador i l'artista /Josep Carner/	150
Spojky časové. - Věty časové. - Záporná částice no. - Zá- porné příslovce tampoc. - Cvičení	
XXIII. I. L'agricultura a Catalunya	154
II. Verger /Josep Carner/	155
III. Estiu /Mercè Rodoreda/	155
Spojky podmínkové. - Věty podmínkové. - Cvičení	
XXIV. La llengua catalana	159
Člen u zeměpisných názvů. - Spojky přípustkové. - Věty přípustkové. - Cvičení	
XXV. Carrers de Barcelona /Josep M. Espinàs/	163
Spojky účelové. - Věty účelové. - Další spojky a spojkové výrazy. - Souslednost časová při spojovacím způsobu. - Cvičení	

Slovníček katalánsko-český /Vocabulari català-txec/	169
Slovníček česko-katalánský /Vocabulari txec-català/	195
Přehledné morfologické tabulky	219
Přehled časování sloves. Časy jednoduché	224
Přehled probraných složených časů	248